

PRAVIDLÁ RÓMSKEHO PRAVOPISU

S PRAVOPISNÝM A GRAMATICKÝM SLOVNÍKOM

Prvé vydanie

Publikácia vyšla v spolupráci s Ministerstvom školstva Slovenskej republiky a je spolufinancovaná Európskym sociálnym fondom.

Rozmnožovanie a šírenie tohto diela alebo jeho častí akýmkoľvek spôsobom bez výslovného písomného súhlasu vydavateľa je porušením autorského zákona.

Autorský kolektív bude vďačný za poznámky a pripomienky k textu
Pravidiel rómskeho pravopisu.

Prosíme používateľov, aby svoje pripomienky posielali
Štátnemu pedagogickému ústavu, Pluhová 8, Bratislava

Tieto pravidlá rómskeho pravopisu zostavil autorský kolektív pod vedením doc. PhDr. Mileny Hübschmannovej, CSc.

Kolektív autorov	doc. PhDr. Milena Hübschmannová, CSc. PhDr. Jan Červenka Mgr. Anna Koptová Mgr. Eva Gašparová PaedDr. Gejza Adam Mgr. Irena Adamová Mgr. Erika Adamová PhDr. Viliam Zeman Mgr. Viera Šandorová Mgr. Ingrid Lukáčová Ing. Ján Hero Magdaléna Kokyová Mgr. Rastislav Pivoň
Odborní garanti	doc. PhDr. Milena Hübschmannová, CSc. PhDr. Jan Červenka, Ph.D. Mgr. Zbyněk Andrš
Recenzenti	Dipl.-Phys. Peter Wagner Mgr. Zbyněk Andrš
Príprava tlačových podkladov	Mgr. Viera Šandorová
Čítanie korektúr	Mgr. Renáta Kozelová
Návrh obálky	Stredná umelecká škola, Exnárova 8, Košice
Prvé vydanie vydal	Štátny pedagogický ústav, Pluhová 8, P. O. Box 26, 830 00 Bratislava
Vytlačila	Považská tlačiareň, s. r. o., Považská Bystrica

Prvé vydanie Pravidiel rómskeho pravopisu financoval Európsky sociálny fond (národný projekt k.p.: 11230100003)

© Štátny pedagogický ústav Bratislava, 2006
ISBN 80-89225-17-9

PRAVOPISNÉ A GRAMATICKÉ PRAVIDLÁ

OBSAH

ÚVOD	
PREDHOVOR K 1. VYDANIU PRAVIDIEL RÓMSKEHO PRAVOPISU	
DIALEKTY V RÓMSKOM JAZYKU	
ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK	
PÍSMO A ABECEDA	
PRAVOPIS A JEHO PRINCÍPY	
Fonematický princíp	
Morfematický princíp	
Etymologický princíp	
Interdialektný princíp	
PÍSANIE SAMOHLÁSOK A SPOLUHLÁSOK	
Písanie samohlások a, e, i, o, u	
Písanie spoluhlások d, l, ñ, t	
PÍSANIE SLOV CUDZIEHO PŮVODU	
PÍSANIE SLOV OSOBITNE A DOVEDNA	
ROZDEĽOVANIE SLOV	
Rozdeľovanie slov na rozhraní morfém	
Rozdeľovanie slov na rozhraní slabík	
PÍSANIE VEĽKÝCH PÍSMEN	
INTERPUNKCIA	
Interpunkcia a jej funkcie	
Interpunkčné znamienka	
Úvodzovky, hazdune	
Dvojbodka, dujbinda	
Pomlčka, phard	
Tri bodky, trin binda	
Lomka, vaj-ajsi	
Čiarka, sañi	
Bodka, bindi	
Výkričník, vičin	
Otáznik, phučo	
Bodkočiarka, bindi-sañi	
Spojovník, phand	
Apostrof, apostrofos	
Zátvorky, barora	
RÓMSKE RODNÉ MENÁ A PRIEZVISKÁ	

GRAMATICKÉ KATEGÓRIE	
FUNKCIE PÁDOV	
Nominatív	
Vokatív	
Akuzatív	
Datív	
Lokatív	
Ablatív	
Inštrumentál	
Genitív	
Nepriamy pád	
RÓMSKE MENNÉ SLOVNÉ DRUHY	
Člen	
Podstatné mená	
Prídavné mená	
Zámená	
Číslovky	
SLOVESÁ	
TVORENIE POMENOVANÍ V RÓMČINE	
SKLADANIE SLOV	
ODVODZOVANIE SLOV	
Odvodzovanie slov pomocou prípony -or- (-ci-, -ic-)	
Odvodzovanie podstatných mien príponami -iben/-ipen, -pen/-ben	
Odvodzovanie prídavných mien	
Odvodzovanie slovies	
Odvodzovanie prísloviek	
PRAVOPISNÝ A GRAMATICKÝ SLOVNÍK	

ÚVOD

„Každý jazyk je dôležitý a je hodný štúdia a popisu.“

R. M. W. Dixon

Pravidlá rómskeho pravopisu vychádzajú na území Slovenskej republiky po prvý raz. Majú pomôcť predovšetkým študentom, učiteľom, prekladateľom, predstaviteľom širokej verejnosti, ktorí prichádzajú do styku s rómskym jazykom.

Cieľom autorov tejto publikácie je zrozumiteľnou formou priblížiť pravopisné pravidlá rómskeho jazyka používateľom s filologickým i nefilologickým vzdelaním. Obsah je spracovaný prehľadnou a názornou formou s množstvom príkladov pravopisnej normy, ktoré umožňujú dôkladne precvičiť jednotlivé pravidlá.

V pravopisnom slovníku sú najpoužívanejšie slová rómčiny a výber najfrekvencovanejších cudzích slov a zemepisných názvov.

Takto by záujemcovia mali nájsť v pravopise javy jednoduché, bežne používané, ale aj také, ktoré sa im môžu zdať zložité. Príklady sú vybrané z autentického jazyka, ako aj z terénnych výskumov dialektov a variet rómskeho jazyka, z audionahrávok a rozhovorov s etnickými hovorcami rómskeho jazyka, ktoré sa realizovali v regióne východného Slovenska pod vedením docentky Mileny Hübschmannovej.

Publikácia má používateľovi slúžiť nielen ako poradca v otázkach jazykovej správnosti, ale tiež poskytuje orientáciu v oblasti gramatických vlastností slov, zachytáva kodifikovanú pravopisnú podobu lexikálnych jednotiek a uvádza aj poznámky o výslovnosti v citlivých prípadoch z hľadiska jazykovej praxe.

Kodifikuje sa tu aj gramatická stavba, skladanie slov a slovná zásoba rómskeho jazyka. Pretože gramatická stavba jazyka a jeho základný slovný fond tvoria základ jazyka, podstatu jeho osobitosti, možno povedať, že pri tomto rozsahu kodifikačnej práce môžu byť v súčasnosti *Pravidlá rómskeho pravopisu* normatívnou príručkou rómskeho jazyka, ktorým komunikuje takmer 80 percent Rómov – používateľov jazyka v Slovenskej republike.

Pravidlá rómskeho pravopisu podávajú systematický opis fonetickej stránky jazyka v písomnej podobe. V pravopisnom a gramatickom slovníku sa zachytávajú slová základnej slovnej zásoby štandardizovanej rómčiny a výber najfrekvencovanejších cudzích slov a zemepisných názvov. Pri spracovaných jednotkách sú základné údaje o slovných druhoch a gramatické údaje.

Rastislav Pivoň

PREDHOVOR K 1. VYDANIU PRAVIDIEL RÓMSKEHO PRAVOPISU

Jazyk ako celok nepatrí nikomu, avšak všetci si časť z neho osvoja a majú o ňom svoj názor. Navyše, keď ľudia začnú hovoriť o vlastnom jazyku, vždy majú čo ponúknuť – obľúbené slová, príslovie, anekdotu vo svojom nárečí, móдне alebo obľúbené frázy. Individuálna lingvistická pamäť, skúsenosti a zručnosti umožňujú každému osobitne prispieť k rozvoju jazyka.

Aj táto odborná publikácia ako kolektívne dielo ľudí, čo sami reprezentujú istú časť spoločnosti užívajúcu rómsky jazyk, má snahu napomôcť udržať duševné dedičstvo Rómov a zachovať ich reč medzi živými jazykmi.

Jedným z hlavných znakov identity pre ľudí je ich materinská reč. Spoločný jazyk predstavuje najviac determinujúcu väzbu medzi ľuďmi, ktorí žijú rozptýlení v celom svete. Napriek tomu, že pre nich existovala zdieľaná história, podobné zvyky a rovnaká koncepcia života, fakt, že milióny ľudí hovoria rovnakým jazykom, je vo väčšine prípadov najlepší dôkaz skutočnosti, že šíria spoločnú kultúru.

Rómsky jazyk je univerzálnym jazykom, aj navzdory tomu, že sa vyskytuje vo viacerých variantoch. Umožňuje Rómom z celého sveta dorozumieť sa a komunikovať navzájom. Rómsky jazyk má svoju gramatiku. Morfológia, syntax, prozódia a ortografia sú výborne regulované a každá rómska skupina prispôsobuje svoje rozprávanie gramatickým procedúram, ktoré sú jej vlastné.

História rómskeho jazyka je fascinujúcou oblasťou výskumu, ale tiež ponúka hodnotné pohľady pre terajší výskum jazyka, a preto je súčasťou tohto úvodu. Historický záznam pozdvihuje zmysel identity a kontinuity, zároveň umožňuje nájsť koherenciu v mnohých fluktuáciách a konfliktoch pri používaní rómskeho jazyka v dnešných dňoch.

Rómčina sa rozdelila do mnohých dialektov podľa toho, kde sa skupiny Rómov na piatich kontinentoch nachádzali. Spoločný jazyk nesie znaky tohoto putovania a spája ich s Indiou – krajinou ich pôvodu.

Čo je pozoruhodné a čo prekvapuje každého, kto sa prvýkrát stretáva so štúdiom rómčiny, je stálosť gramatických foriem. V mnohých smeroch sú podobné indoeurópskym jazykom, ktorými sa dnes hovorí v Indii. Aj napriek určitým fonetickým zmenám rómsky jazyk obsahuje slová podobné slovám v hindčine, pandžábčine a dardčine.

Toto nie je prekvapujúce. Pred tisíc alebo viac rokmi, keď kočujúci predkovia dnešných Rómov začali dlhú cestu smerom na západ, často sa zastavovali v navštívenej krajine, niekedy na dlhší čas, kde žili v blízkosti ľudí s odlišnými jazykmi a tradíciami. Od nich si osvojili určité kultúrne a lingvistické črty. Nikdy však

nezostávali v týchto krajinách tak dlho, aby sa celkom integrovali až tak, že by stratili svoju identitu či originalitu.

S rôzne dlhými prestávkami pokračovali v kočovaní vo vybranej krajine. Na Strednom východe sa pohybovali skupiny, hovorili si *Domovia*, ktorým miestni obyvatelia dávali rôzne mená (ako napríklad *Nawari* v Palestíne). V Arménsku sa zmenila výslovnosť slova *Domovia* z **d** na **l** – *Lomovia*. O niekoľko desiatok rokov neskoršie v Grécku sa zmenila výslovnosť z cerebrálneho **d** na **r** – *Rómovia*.

Fonetická evolúcia ich etnického mena umožňuje vysledovať históriu mena Róm späť na začiatok. Jazyk, ktorým hovoria dnešní Rómovia v Európe, obsahuje veľa slov s „r“; slová veľmi podobné tým slovám, ktoré sa našli v indických jazykoch a obsahujú korešpondujúce fonémy – cerebrálne „d“. V súčasnosti existujú indickí kočovníci, ktorí sa tiež nazývajú Domami.

Postup a vývin, ktorým prešli európski Rómovia, bol pomalší, ale neúprosný. Pri putovaní z Ázie nestratili pôvodné znaky svojej materinskej reči, napriek afínite medzi indickým a iránskym jazykom. Jednako *romaŕi čhib*, jazyk Rómov, bezpochyby obsahuje prvky, ktoré si požičal z iránskeho a arménskeho jazyka.

Slová iránskeho pôvodu môžeme nájsť vo všetkých rómskych dialektoch, ako: **bacht** – **baxt** (šťastie), **ambrol** (*hruška*), **khangeri** (kostol), **angrusti** (prsteň), **ruv** (vlk), **vurdon** (nákladný povoz), **zor** (sila). Slová arménskeho pôvodu sú: **bov** (pec) a **grast** (kôň).

Jazyk najzápadnejšej skupiny Rómov bol rozhodným spôsobom ovplyvnený pobytom v Grécku, ktorý bol možno jeden z najdlhších a priniesol asimiláciu rómskej slovnej zásoby i gramatických foriem, ktoré sa neskôr vyskytujú vo všetkých rómskych dialektoch v Európe.

Nasledujúce slová sú gréckeho pôvodu: **drom** (cesta), **karfin** (klinec), **kligin** (zámok), **kokal** (kosť), **papin** (hus), **petalos** (podkova), **zumín** (polievka), **svirind** (kladivo).

Mnoho rómskych dialektov má morfémy gréckeho pôvodu, napríklad **-me**, ktorá sa používa pre formovanie trpného prídavného (ramome – napísaný) a **-mo(s)**, ktorá sa používa pri formovaní podstatných mien derivovaných zo sloviac alebo prídavných mien, ktoré nahrádza sufix **-pe(n)** indického pôvodu a stále sa používa v niektorých dialektoch (**nimos** alebo **piben** – nápoj z **pi** – piť, **nevimos** alebo **nevipen** – novota, novina, **no** – nový, **ternimos** alebo **ternipen** – mládež, **barvalimos** alebo **barvalipen** – bohatstvo, **barvalo** – bohatý).

Od 14. storočia sa jazyk Rómov transformoval, ovplyvnili ho európske krajiny, ktoré Rómovia navštívili. Je to bohatý a ohybný jazyk s komplexným skloňovaním podstatných mien, časovaním sloviac, čo umožňuje široký stupeň komunikácie. Podstatné mená mužského alebo ženského rodu, singulár alebo plurál majú 8 pádov. Pozrime sa napríklad na plurál slova **phral** (brat).

Nominatív:	<i>phrala</i>	(bratia)
Vokatív:	<i>phralale!</i>	(bratia!)
Akuzatív:	<i>phralen</i>	(bratov)
Datív:	<i>phralenge</i>	(bratom)
Lokatív:	<i>phralende</i>	(u bratov)
Ablatív:	<i>phralendar</i>	(od bratov)
Inštrumentál:	<i>phralenca</i>	(s bratmi)
Genitív:	<i>phralengero</i>	(bratov)

Skloňovanie podstatných mien prežilo s menšími ťažkosťami vo východnej Európe, pretože tam je vidieť vplyv slovanských jazykov, v ktorých je podstatné meno úplne skloňované.

Iné dialekty, ako je práve vymierajúca skupina welšských Rómov, chránili skloňovanie v pozoruhodnej bohatosti. V západnej Európe sa vyskytla tendencia vypustiť skloňovanie a pri ohýbaní podstatných mien používali predložky. V niektorých Sinti dialektoch zo strednej Európy sa predložky prebrali z nemčiny: **fon u phral** (od brata), **mit u pral** (s bratom).

Rómska slovná zásoba bola obohatená mnohými výpožičkami aj zo slovanských jazykov, z maďarčiny, z rumunčiny, z nemčiny, z taliančiny a z ďalších európskych jazykov v závislosti na kontaktných jazykoch, s ktorými daná rómska komunita prišla do styku.

Ohybnosť rómčiny sa ukazuje tiež v kapacite vytvárať nové formy, niekedy zaujímavou kombináciou slov rôzneho etymologického pôvodu. Napríklad v dialekte Sinti slovo **svigardaj** (svokra) bolo utvorené z rómskeho slova **daj** (matka - indického pôvodu) a adaptáciou nemeckého slova **Schwieger** (*Schwieger* - *mutter* - svokra). Slovo **ledome** (zmrznutý) sa vyskytuje v dialekte skupiny moslimských Rómov v južnej Juhoslávii a je utvorené zo slovanského slova **led** (ľad), po ktorom nasleduje sufix **-me** gréckeho pôvodu.

DIALEKTY V RÓMSKOM JAZYKU

Namiesto zániku sa jazyk Rómov mení v zhode s procesom, ktorým prechádzajú aj iné jazyky. Jeho slovná zásoba sa rozšírila a adaptovala v súlade s novými potrebami, so zmenami v životných podmienkach, v obdobiach a v prostrediach. Ale, samozrejme, tieto ťažkosti v porozumení medzi rôznymi skupinami sú akútnejšie, odkedy sa zvyšuje divergencia medzi jazykmi. Takže aké sú tieto dialekty?

Najmenej dve tretiny Rómov vo svete hovorí dunajským dialektom, ktorý anglický odborník B. Gilliat-Smith nazval vlašským (názov podčiarkuje značný rumunský príspevok v jeho slovnéj zásobe, ktorý už dnes nie je náležitý). Určité skupiny, aj napriek ich rómskemu pôvodu, opustili svoj jazyk a adoptovali si jazyk svojich susedov (napríklad Rudari a rumunčina).

Ďalšie dialekty sú uvedené v nasledujúcom zozname, ktorý nie je vyčerpávajúci. Tiež je potrebné si pamätať, že klasifikácia podľa geografických skupín sa dnes používa len v záujme zjednodušenia. Poukazuje, ako sa tieto dialekty rozširovali do celého sveta tými, ktorí ich používali.

Podľa najnovších lingvistických poznatkov sa rómske dialekty, ktorými sa na svete hovorí, delia do skupín:

1. britská skupina (welšská už vyhynula, dnes prežila len anglo-rómska, ktorá hovorí zmiešane angličtinou a rómčinou),
2. fínska skupina,
3. škandinávská skupina,
4. severovýchodná skupina,
5. severocentrálna skupina,
6. skupina Sinti,
7. apeninská skupina,
8. ibérska skupina (dnes reprezentovaná ako Kalo, španielsko-rómsky dialekt Gitanos),
9. juhocentrálna skupina,
10. chorvátska skupina,
11. severobalkánska skupina,
12. juhobalkánska skupina,
13. ukrajinská skupina.

Podľa teórie R. L. Turnera by mohol byť pôvod Rómov z pohľadu jazyka hľadaný v strednej Indii. Iní zasa obhajujú teóriu, že ich korene pochádzajú zo severozápadnej Indie. Z dôvodu neustálej mobility tohoto etnika a faktu, že najmenej posledných desať storočí putovali zo svojej domovskej krajiny, je ťažké povedať

s určitosťou, či sú alebo nie sú pôvodom z Pandžábu.

To, čo sa nedá spochybníť, je veľký počet indických slov, ktoré sa vyskytujú v slovnéj zásobe európskych Rómov:

- kher** - v hindčine *ghar* (dom),
- lon** - v hindčine *lon* (soľ),
- roj** - v hindčine *doi* (lyžica),
- kalo** - v hindčine *kálá* (čierny),
- parno** - v dardčine *panar/parana* (biely),
- dža** - v hindčine (chodiť),
- sov** - v hindčine *so* (spať),
- avri** - v hindčine *bahir* (vonku).

V posledných rokoch sa objavila túžba po zjednotení Rómov v rôznych krajinách. Nie v zmysle politického alebo územného zjednotenia, ale kultúrnej jednoty založenej na spoločnom pôvode a hodnotách. I keď tieto myšlienky sú stále obmedzené na kruh intelektuálov, sú indikácie, že idea vzklíčila ako semienko a rastie.

Problém zjednocovania rómskeho jazyka bol diskutovaný na rôznych rómskych kongresoch konaných v Paríži, Ríme, Ženeve, Göttingene a v Prahe. V súčasnosti toto zostáva legitímna, ale sotva uskutočniteľná aspirácia. O zjednotení jazyka sa nemôže rozhodnúť v úrade a nie je dosť ľahké diskutovať o teoretickej stránke tejto otázky. Na druhej strane existuje stúpajúca a široko sa rozvíjajúca tendencia písať v rómčine, ktorá bola doteraz len v orálnej podobe. Vyskytujú sa zápisy rómskych piesní a prepísaných bájok a tiež „súkromné“ dokumenty. Štúdium rómskej gramatiky sa stáva zaujímavým aj pre nerómskych študentov. Na Slovensku je možnosť študovať rómsky jazyk na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre, na Prešovskej univerzite, ale už aj na Univerzite Komenského v Bratislave, na Strednej umeleckej škole so zameraním na rómsku kultúru v Košiciach a od roku 2003 sa experimentálne vyučuje rómsky jazyk v šiestich základných a stredných školách.

Dnes tento pohyb v kultúre prispieva k transformácii tradičného, nie vždy pozitívneho obrazu Róma (aj keď bol nazývaný Cigán) s perspektívou, aby sa stal platným členom modernej spoločnosti, posilnený svojou kultúrou a svojou schopnosťou komunikovať vo vlastnom jazyku ústnou aj písomnou formou.

Rómsky jazyk na území Slovenska tiež nie je jednotný. Diskutovalo sa o otázkach jeho kodifikácie a štandardizácie. Rómovia na Slovensku hovoria tromi dialektmi:

- slovenská rómčina - patrí do severocentrálnej skupiny,
- maďarská rómčina - patrí do juhocentrálnej skupiny,
- olašská rómčina - patrí do severovlašskej skupiny.

Hoci neexistuje jednotný rómsky jazyk a jednotlivé rómske dialekty sa vyvíjali odlišne, v rómskom svete je jazyk veľmi dôležitým prvkom identity. Ako píše Liégois: „Pri absencii geografických hraníc jazyk vyznačuje prispôsobiteľné spoločenské hranice a ukazuje jednotlivcov vnímanie vlastnej skupiny ako aj tej, do ktorej patrí osoba, s ktorou hovorí.“ (Liégois 1994, s. 56). Význam jazyka ako dôležitej črty rómskej identity si uvedomila aj *International Romani Union*. Už na svojej zakladajúcej schôdzi roku 1971 ustanovila jazykovú komisiu, ktorá trvala „na predstave mnohočlenného zjednotenia jazyka (*language of convergence*), ktorý by rešpektoval rozdielnosti jednotlivých dialektov“ (Liégois 1994, s. 57). Za jednu z dôležitých úloh pokladala komisia vytvorenie štandardizovanej rómčiny. Pri existencii veľmi rozmanitých rómskych dialektov a vyššie citovanej snahy rešpektovať „rozdielne identity jednotlivých dialektov“, možno ťažko realizovať predstavu o jednej štandardizovanej rómčine na medzinárodnej úrovni.

Preto vo vzťahu k jazyku treba skôr budovať lokálnu jazykovú identitu Rómov a pokúsiť sa o vytvorenie štandardizovanej rómčiny v konkrétnom štáte, kde Rómovia žijú. Závazne by ju používali v literatúre, v tlači, v školách. A tam, kde im to zákon umožňuje, aj v úradnom styku.

V tejto súvislosti treba upozorniť, že v diskusiách o kodifikovaní rómčiny sa niekedy uvádza, že na Slovensku bol rómsky jazyk kodifikovaný už v roku 1971, keď jazyková komisia pri Zväze Cigánov – Rómov na Slovensku (v rokoch 1969 – 1973) prijala záväznú normu pre zápis slovenského dialektu rómčiny. Iní pokladajú rómsky jazyk na Slovensku za nekodifikovaný. K tomuto rozporu dochádza aj pre nejednotné chápanie pojmov kodifikácia a štandardizácia u nás a na Západe. Ako upozorňuje J. Horecký, na Západe sa pod kodifikáciou myslí obyčajné fixovanie písma a pravopisu. Pod štandardizáciou sa chápe úsilie o zavedenie noriem vo všetkých rovinách a oblastiach jazyka (Horecký 1999, s. 165 - 166). Ak takto chápeme pojem kodifikácia, kodifikovaný pravopis rómčiny na Slovensku už bol prijatý, lebo od roku 1971 sa tento pravopis s malými modifikáciami používa dodnes v prevažnej väčšine tlačených textov. Čo sa týka štandardizácie jazyka, tento proces prebieha a pravidlá rómskeho jazyka mu iste pomôžu veľkou mierou. V tomto procese vychádzame zo slovenskej rómčiny. U nás ňou hovorí asi 80 % Rómov. V poslednom období sme zaznamenali aj zaujímavú snahu o návrat k rómskym koreňom pri dopĺňaní slovnej zásoby neologizmami.

Donedávna sa rómčina používala aj na Slovensku len v ústnej podobe. Až na začiatku 70-tych, ale najmä v 90-tych rokoch sa objavili prvé literárne práce (rozprávky, rozprávania, básničky, memoáre), ktorých témy však boli väčšinou jednoduché, takže autori vystačili s bežnou slovnou zásobou. Zvýšená potreba doplniť rómsku lexiku sa objavila hlavne s používaním rómčiny v masmédiách, napr. z potreby pomenovať rozličné verejné inštitúcie. Tí, ktorí sa odvážia písať po rómsky, nevyhnutne zápasia s nerozvinutou slovnou zásobou svojho jazyka.

Objavuje sa i potreba vyjadrovať základné pojmy (napr. gramatická terminológia pri tvorbe učebníc). Autori (v umeleckom diele) pociťujú potrebu vyjadriť svoje myšlienky, predstavy, svoj svet. Vďaka svojmu bilingvizmu chýbajúce slová často a hladko dopĺňajú slovenskými pomenovaniami. So zvýšeným rómskym uvedením súvisí, že sa autori usilujú redukovat' hojné preberanie slovenských pomenovaní a nahradiť ich buď opismi, alebo novými neologizmami vytvorenými z rómskych základov. Iba časom sa ukáže, nakoľko sa ujmú a preniknú do bežného slovníka rómskej populácie. V každom prípade však svedčia o tom, že rómčina nie je odkázaná pri dopĺňaní lexiky na preberanie slov z iných jazykov. Je schopná obohacovať sa z vlastných zdrojov. To je už znak, že jazyk je prvkom etnickej identity.

Pri tvorbe neologizmov z rómskych základov používajú autori najmä analogickú nomináciu, deriváciu a kalkovanie.

Pri analogickej nominácii sa na vytvorenie nového pojmu používa už existujúca forma. Také pomenovanie sa najčastejšie prenáša pomocou metafory. Pri metonymii sa pomenúva na základe nejakého vnútorného vzťahu, napr. slovom **šeralo**, ktoré v bežnom slovníku znamená hlavatý a tiež predstavený, sa analogicky pomenúva predseda aj starosta, teda niekto, kto stojí na čele niečoho.

Na základe vonkajšej podobnosti vzniklo napr. pomenovanie **phala** (javisko), ktoré je odvodené od **phal** (doska). Pomerne populárnym spôsobom tvorenia neologizmov na rómskych základoch je *kalkovanie slovenských slov*, napr. **jekhetani buři** [spolupráca = **jekhetane** (spolu) + **buři** (práca)].

Avšak najbežnejším spôsobom tvorenia neologizmov z rómskych základov je odvodzovanie. Pri ňom sa nové lexikálne jednotky tvoria pomocou rómskych koreňov a pôvodných rómskych sufixov, napr. od koreňa **dikh-**, tvoriaceho základ slovesa **te dikhel** (vidieť), sú pomocou rozličných prípon odvodené nasledujúce slová: **dikhiben** (1. lekárska prehliadka, 2. postoj, 3. cieľ); **dikhlariben** (divadelné predstavenie, **dikhado** – divadlo, **dikhađi** – televízia, **dikhlarđo** – divák) a pod. Pravda, neologizmy v rómčine nevznikajú len vtedy, keď sa objaví nový jav, pre ktorý v jazyku neexistuje pomenovanie. Zrodia sa neraz aj z puristických dôvodov – zo snahy nahradiť už zaužívané prevzaté slová rómskymi pomenovaniami. Tieto tendencie sú známe aj v iných jazykoch. V rómčine je takýmto neologizmom napr. **dikhado** (divadlo) oproti zaužívaným výrazom **đivadlos a tijatros**, ďalej neologizmus **řilengero** (poštár) odvodené od slova **řil** (list) oproti výrazu **pořtaris**, nové slová **gend'i a řilali** (kniha) oproti výrazu **křiřka** a pod. Pri výbere synonym v rómčine očividne nejde o sémantickú ani štylistickú diferenciaciu, lebo všetky synonymá sú neutrálne. Výber je skôr prejavom alebo odrazom neustálenosti tohto jazyka.

Chýba príslušná inštitúcia, ale aj dostatok autorov – spisovateľov, publicistov a publikačných možností. V každom prípade však možno návrat k rómskym kore-

ňom v jazyku pokladať za prejav rómskeho povedomia a za pokus zdôrazniť rómsku identitu. Keby sa uskutočnil aj v iných dialektoch rómčiny, prispel by k ich zblíženiu – aspoň na lexikálnej rovine. Pravda, za predpokladu, že by nešlo o sporadické pokusy, ale o systematické presadzovanie rómskeho jazyka v praxi skupinou autorov a publicistov. Tak by sa snahy Rómov o štandardizáciu rómčiny priblížili k snahám v iných národných jazykoch a upevnilo by sa postavenie rómčiny ako hlavnej črty rómskej identity.

Pravidlá rómskeho pravopisu autori predkladajú širokej verejnosti v prvom vydaní a sledujú tieto ciele:

- odstrániť prekážku pri možnosti používania rómskeho jazyka pre úradné a praktické používanie, ktorá vyplývala z neexistencie kodifikovaného pravopisu a štandardizovaného rómskeho jazyka,
- sprístupniť tieto pravidlá v ucelenej a prehľadnej forme,
- ukázať správne výrazy, zvraty a väzby, ktoré existujú v najrozšírenejšom dialekte na Slovensku.

Tieto pravidlá vychádzajú z najnovších poznatkov, výskumov a prieskumov rómskeho jazyka vo svete a na Slovensku, ktoré sa realizovali na Karlovej univerzite v Prahe pod vedením nedávno zosnulej vynikajúcej romistickej lingvistiky na území Českej republiky a Slovenskej republiky doc. PhDr. Mileny Hübschmannovej, CSc.

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

<i>a i.</i>	-	a iné
<i>a pod.</i>	-	a podobne
<i>ak.</i>	-	akuzatív
<i>abl.</i>	-	ablatív
<i>adj.</i>	-	adjektívum
<i>adv.</i>	-	adverbium
<i>atď.</i>	-	a tak ďalej
<i>dat.</i>	-	datív
<i>dosl.</i>	-	doslova
<i>f</i>	-	femininum
<i>fraz.</i>	-	frazeologická jednotka
<i>g</i>	-	genitív
<i>instr.</i>	-	inštrumentál
<i>interj.</i>	-	interjekcia
<i>K</i>	-	kauzatívne sloveso
<i>konj.</i>	-	spojka
<i>lok.</i>	-	lokatív
<i>m</i>	-	maskulínium
<i>napr.</i>	-	napríklad
<i>nepr. pád</i>	-	nepriamy pád
<i>nom.</i>	-	nominatív
<i>num.</i>	-	numerále
<i>os.</i>	-	osoba
<i>P</i>	-	pasívne sloveso
<i>part.</i>	-	partikula
<i>perf.</i>	-	perfektum
<i>pl.</i>	-	plurál
<i>prech.</i>	-	prechodník
<i>prep.</i>	-	prepozícium
<i>príp.</i>	-	prípadne
<i>pron.</i>	-	pronomen
<i>resp.</i>	-	respektíve
<i>s.</i>	-	strana
<i>sg.</i>	-	singulár
<i>t. j.</i>	-	to je
<i>tzv.</i>	-	takzvaný
<i>vok.</i>	-	vokatív
<i>vb.</i>	-	verbum

PÍSMO A ABECEDA

Hovorené jazykové prejavy sa zaznačujú písmom a súborom grafických znakov, čiže písmen (grafém, litier). V rómčine sa používa hláskové písmo latinského pôvodu (latinka). V systéme latinky sa jedna hláska zapisuje jedným alebo viacerými znakmi (písmenami), prípadne písmenami, ktoré sú doplnené o diakritické znamienko – mäkčeň – **čiriklo**. Niektoré hlásky sa zaznamenávajú spojením dvoch písmen (zložkami): dz (d+z), dž (d+ž), ch (c+h), čh (č+h), kh (k+h), ph (p+h), th (t+h). Keďže ide o označenie neoddeliteľných zvukových celkov, aj zložky sa pokladajú za samostatné písmená.

Súbor všetkých písmen, ktoré sa používajú v istej grafickej sústave, sa nazýva abeceda.

Poradie písmen v rómskej abecede je:

a, b, c, č, čh, d, d', dz, dž, e, f, g, h, ch, i, j, k, kh, l, l', m, n, ň, o, p, ph, r, s, š, t, ť, th, u, v, z, ž.

Popri malých písmenách sa používajú veľké písmená:

A, B, C, Č, ČH, D, D', DZ, DŽ, E, F, G, H, CH, I, J, K, KH, L, L', M, N, Ň, O, P, PH, S, Š, T, Ť, TH, U, V, Z, Ž.

Do rómskej abecedy neboli prijaté písmená: Q, q, W, w, X, x, Y, y.

V rómčine sa Q, q prepisuje dvoma znakmi – kv (kvazi), X, x sa prepisuje dvoma znakmi – ks, gz (taksikos, egzistnel). Písanie y nemá v rómčine fonetické ani historické opodstatnenie. Všade, kde počujeme hlásku i – y sa píše iota i.

P o z n á m k a.

– V slovách cudzieho pôvodu, v prípadoch uvedených v tejto publikácii v ďalšom texte, podliehajú hlásky Q, q, W, w, X, x, Y, y etymologickému pravopisu a používajú sa hlavne vo vlastných menách, v zemepisných názvoch a medzinárodných termínoch. Zároveň sa pripúšťa zápis takých slov aj podľa pravidiel rómskeho pravopisu (podrobnejšie v kapitole o písaní slov cudzieho pôvodu).

PRAVOPIS A JEHO PRINCÍPY

Pravopis je súbor znakov a pravidiel na zapisovanie jazykových prejavov písmenami (malými a veľkými) a interpunkčnými (rozdeľovacími) znamienkami.

Rómsky pravopis je v zásade fonologicko – morfológický. Dominantné postavenie má fonematický princíp s korešpondenciou fonémy a grafémy. Dopĺňa ho morfematický princíp, ktorého uplatňovanie prispieva k jednotnému písaniu morfému (na rozdiel od zmien vo výslovnosti paralelných znelých a neznelých spoluhlások). V malej miere je zastúpený gramatický princíp, etymologický a princíp „interdialektný“.

Fonematický princíp

Jedna a tá istá hláska schopná rozlišovať význam slov alebo tvarov (fonéma) sa píše vždy jedným a tým istým grafickým znakom (písmenom). Tento princíp sa dôsledne zachováva pri hláskach:

a, b, c, č, čh, d, e, f, g, h, i, j, k, kh, l, m, n, o, p, ph, r, s, š, t, th, u, v, z, ž.

Fonémy **d, l, n, t** sa označujú s mäkčeňom aj pred samohláskami: i, e.

Morfematický princíp

Morfologický pravopis rešpektuje tú hlásku, ktorá sa vyskytuje vo väčšine gramatických tvaroch slova alebo vo výrazoch od neho odvodených. V rómčine spravidla dochádza na konci slov ku strate znelosti a aspirácie. V písanom prejave sa však znelé i aspirované hlásky zachovávajú, napr.

<i>sg.</i>	<i>pl.</i>	
<i>gad</i> [gat]	– <i>gada</i>	(košeľa, košele),
<i>drab</i> [drap]	– <i>draba</i>	(liek, lieky, reg. korenie),
<i>jakh</i> [jak]	– <i>jakha</i>	(oko, oči),
<i>sig</i> [sik]	– <i>sig sigate</i>	(skoro, skoršie),
<i>ladž</i> [lač]	– <i>ladžal</i>	(hanba, hanbiť sa),
<i>dikh</i> [dyk]	– <i>dikhel</i>	(pozri, pozeráť).

Etymologický princíp

V rómčine sa neuplatňuje etymologický princíp pri písaní udomácnených slov prevzatých z cudzích jazykov. Napr. podstatné mená pôvodne gréckych slov, ktoré sa celkom zaradili do rómskej slovnej zásoby, stratili grécku koncovku, takže ich bežne hovoriaci človek na prvý pohľad nerozozná od slov indického pôvodu,

napr. **o drom** (cesta), **o kokal** (kosť), **e chol'i** (zlosť), **e angal'i** (náruč), **e paramisi** (rozprávka). Tieto slová patria do skupiny rómskych oikoklitických slov.

Niektoré grécke mená a mená prijaté z ďalších jazykov si však ponechali koncovky, chovajú sa teda ako tzv. nové výpožičky, ako napr. **o foros** (mesto), **o char'as** (kováč), **o silavis** (kliešte), **o papus** (dedo). Etymologický princíp sa však neuplatňuje ani pri písaní slov cudzieho pôvodu, ktoré si v pravopise rómčiny zachovávajú svoju pôvodnú podobu. Etymologický princíp sa zachováva len pri vlastných menách osôb, štátov, miest, zemepisných názvov pohorí, riek, jazier, morí, oceánov a aj pri písaní cudzích písmen, ktoré v rómčine nie sú, napr. **Xénia, Alexandria, Kalifornia, Babylon, Byzancia, Washington, Manchester, Zürich**.

P o z n á m k a.

- Do rómčiny sa dostali zo slovenčiny tiež termíny s dvojhĺaskou **ia, ie, iu**, ktoré sa v rómčine zapisujú ako **ija, ije, iju**, napr. **populacija, tendencija, geografija, gimnazijum**, čo značí, že sa pri nich uplatňuje princíp fonologický a nie etymologický, ako pri vyššie uvedených príkladoch cudzích vlastných mien.

Interdialektný princíp

Princíp, ktorý je svojím spôsobom proti uvedeným pravidlám, nazývame interdialektným. Ide o to, že aj v subdialektoch, kde splývajú pôvodné fonémy **d'+dž** a **ť+č**, sa tento protiklad v písomnej podobe zachováva spolu s unifikáciou fonetických variantov typu **čh/ťh**.

PÍSANIE SAMOHLÁSOK A SPOLUHLÁSOK

Písanie samohlások a, e, i, o, u

Samohlásky a, e, i, o, u sa označujú písmenami a, e, i, o, u.

Dĺžka samohlások

V rómčine sa dĺžka samohlások neoznačuje dĺžňom. Ich dĺžka sa viaže k prízvuku, ktorý je väčšinou na predposlednej slabike (až na výnimky) a nemá (až na skrátené slovesné tvary) významotvornú funkciu, napr. **dadoro** (otecko), **čhavoro** (chlapček), **bachtalo** (šťastný), **čorikano** (chudobný), **bokhalo** (hladný), **achalipen** (porozumenie), **bachtalipen** (šťastie), **cindipen** (vlhkosť), **čoripen** (chudoba), **chartipen** (kováčstvo), **bervel'i** (včela), **bokhel'i** (koláč), **momeli** (sviečka), **khangeri** (kostol), **cinel** (kupovať), **genel** (čítať), **rovel** (plakať), **čhorel** (liať), **khelel** (tancovať), **lavuta** (husle).

Výnimku tvoria trojslabičné a viacslabičné tvary mien (genitívne tvary a prívlastňovacie zámená), kde je prízvuk na tretej slabike od konca, napr. **le dadeske-ro** (otcove), **la pheňakero** (sestrine), **lengero** (ich).

Dĺžeň nad samohláskou sa používa výnimočne, týka sa to:

1. osoby singuláru (prípadne plurálu), budúceho a minulého nedokonavého času (imperfekta), napr. **kerava - kerá** (urobím), **keravas - kerás** (robil som), **džava - džá** (pôjdem), **džavas - džás** (išiel som). V skrátených tvaroch niektorých slovík II. triedy je označenie dĺžňom dôležité, pretože je významotvorné, napr. **džá - džá** (pôjdem - choď), **džás - džas** (išiel som, išli sme - ideme),

2. slov cudzieho pôvodu - vlastných osobných mien, zemepisných názvov a medzinárodných termínov.

Písanie spoluhlások d', l', ň, ť

Spoluhlásky **d', l', ň, ť** píšeme ako **d, l, ň, ť** vždy, keď sa vyskytujú v hovorenej reči, napr. pred samohláskami, a to aj pred **i** alebo **e**, pred koncovkami ženského rodu, v pluráli pôvodných ženských podstatných mien bez koncovky, pred zdrobňovacou príponou ženského rodu **-ori, -ica**, pred príponami **-ipen/iben, -pen/ben** pri odvodených podstatných menách, v minulom čase, pred sufixom **-ar** a pri odvozovaní slovík.

Príklady písania spoluhlások **d', l', ň, ť**, keď ich píšeme ako **d, l, ň, ť**:

1. pred samohláskami

- a** – *džidaripen* (obživa), *bondalol* (točiť sa), *dindardo* (dlhý), *churdarel* (rozdrobiť), *čalarel* (nasýtiť), *kalarel* (čierniť), *kovlarel* (zmäkčiť/odmäkčiť), *melarel* (špiniť), *šolarel* (písať), *zoralarel* (posilniť), *šufarel* (sušiť), *tatarel* (ohrievať), *paťal* (veriť), *chartas* (kováč), *maťarel* (opíjať /koho),
- e** – *legos* (ľad), *lelenca* (sirotinec), *uštel* (vstať), *chufel* (skočiť),
- i** – *dives* (deň), *dindardo* (dlhý), *cindipen* (vlhkosť), *phurdipen* (funenie), *rovlardipen* (plačlivosť), *terdipen* (postoj), *gulipen* (sladkosť), *kamlipen* (láska), *kolin* (prsia), *kheliben* (tanec), *likerel* (držať), *livilnel* (strieľať), *šilipen* (chlad/mráz), *nič* (nič), *ňiko* (nikto), *ňisar* (nija-ko), *ňikhaj* (nikde), *ňilaj* (leto), *paťiv* (česť),
- o** – *bondalol* (točiť sa), *bokhalol* (hladovať), *bilol* (topiť sa), *hedos* (kopic), *kalol* (zčiernieť), *murdalol* (zdochnúť/zhasnúť/dohorieť), *sikh-lol* (učiť sa), *tašlol* (dusiť sa), *urňalol* (vznášať sa/lietať), *visalol* (vrátiť/otočiť sa), *thuisalol* (dymiť), *thulol* (tučniť).
2. pred koncovkami ženského rodu, napr. *bozula* (hrča), *bradi* (vedro), *buti* (práca), *čhindí* (Židovka), *džanli* (vedma), *džuvli* (žena), *gili* (pieseň), *godí* (rozum), *choľi* (zlosť), *churdi* (drobná), *izdradi* (sito), *kachňi* (kurča), *kamašľa* (topánka), *keradi* (horúca), *kerdi* (urobená), *loľi* (červená), *marikľa* (placka z múky), *maťi* (opitá), *phuvali* (zemiak), *raťi* (v noci), *suťi* (vyspatá), *sikhľardi* (učiteľka), *taťi* (teplá), *thuvali* (cigareta), *vodí* (duša), *žala* (žiaľ).
3. v pluráli pôvodných ženských bezkoncovkových podstatných mien, napr. *pheňa* (sestry), *meňa* (krky).
4. pred zdobňovacou príponou ženského rodu **-ori**, napr. *cikňi* (malá) – *ci-kňori* (maličká), *rakľi* (dievča) – *rakľori* (dievčatko), *kaľi* (čierna) – *ka-ľori* (počierna), *guruvňi* (krava) – *guruvňori* (kravička), *kachňi* (sliedka) – *kachňori* (sliedka), *luluďi* (kvet) – *luluďori* (kvietok), *gendí* (kniha) – *gendori* (knižička), *terňi* (mladá) – *terňori* (mladučka).
5. pred zdobňovacou príponou ženského rodu, keď v pôvodnom slove bolo **ď, ľ, ň, ť**: **-ica**, napr. *rokľa* (sukňa) – *roklíca* (suknička).
6. pred príponami **-ipen/iben, -pen/ben** pri odvodených podstatných menách, napr. *barvalipen* (bohatstvo), *nasvalipen* (choroba), *koralipen* (oslepnutie), *bikeňiben* (predaj), *uchaňiben* (účes), *kheliben* (tanec).
7. v minulom čase (perfektum), napr. *kerdom* (urobil/-a som), *kerdal* (urobil/-a si), *kerdas* (urobil/-a), *kerdam* (urobili sme), *kerdan* (urobili ste), *sutom* (spal/-a som), *sutal* (spal/-a si), *suťa* (spal/-a), *sutam* (spali sme), *sutan* (spali ste)
8. pred sufixom **-ar** pri odvodzovaní faktitívnych slovík typu: *pherdarel* (plniť), *churdarel* (drobiť), *tatarel* (ohrievať), *maťarel* (opíjať), *cindarel* (na-

vlhčovať), *šufarel* (sušiť), *landarel* (kúpať), *bandarel* (ohýbať sa /nakláňať).

Keď sa vyslovuje tvrdé **d, l, n, t**, spoluhlásky **d, l, n, t** sa v pravopise nemäkčia a čítajú sa ako tvrdé, aj keď nasleduje **i** alebo **e**. Tie v rómčine nemajú zmäkčujúcu funkciu, napr. *dilos* (obed), *dino* (daný), *dilino* (hlúpy), *dikhlo* (šatka), *direkt* (priamo), *dikhel* (pozeráť), *diriginel* (dirigovať), *nigros* (černoch), *nipos* (ľud), *tiro* (tvoj), *tiš* (tiež), *tirinel* (trpieť), *tiviškos* (ježko), *parne* (biele), *kerde* (urobené).

PÍSANIE SLOV CUDZIEHO PÔVODU

V rómčine sa všeobecne prejavuje tendencia písať aj slová cudzieho pôvodu podľa zásad, ktoré sa uplatňujú pri písaní slov domáceho pôvodu.

Pôvodný zápis sa zachováva:

- v osobných menách, t. j. v rodných (krstných) menách a rodinných menách (priezviskách), napr. **Johann Wolfgang Goethe, Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig van Beethoven, George Washington, Thomas Jefferson, William Shakespeare, John Locke, Giovanni Boccaccio, Leonardo da Vinci, Gaetano Donizetti, Giuseppe Verdi, Gaius Iulius Caesar, Ion Luca Caragiale, Liviu Rebreanu, Kálmán Mikszáth, Zsigmond Móricz, Juliusz Slowacki, Jerzy Kuryłowicz, Tadeusz Milewski, Henryk Sienkiewicz;**
- v hudobných termínoch a v termínoch z oblasti populárnej hudby, napr. **capriccio, allegro, arpeggio, country music;**
- v slovách, ktoré sú čiastočne alebo úplne nesklonné, napr. **menu, vivace, kanoe, jury;**
- v rodných (krstných menách), priezviskách s tzv. i-ovými dvojhláskami **-ia, -ie**, napr. **Mária, Terézia, Hviezdoslav;**
- v cudzích vlastných menách s **x**, napr. **Xénia, Alexander, Alexandria** a i.;
- v menách mytologických bytostí, napr. **Herkules, Poseidón, Dionýzos, Iliada, Odysea** a i.

Podľa zásad rómskeho pravopisu sa píšu všetky oikoklitické aj xenoklitické slová okrem popísaných vlastných mien, napr. **o charťas** (kováč), **o silavis** (kliešte), **o karfin** (klinec), **o foros** (mesto), **o doktoris** (lekár), **o poštaris** (poštár), **o garážis** (garáž).

Podľa zásad rómskeho pravopisu sa píšu aj všetky medzinárodné slová (výrazy) ženského rodu, ktoré sa v slovenčine končia na dvojhlásky **-ia, -ie**, napr. **redakcija** (redakcia), **tendencija** (tendencia), **populacija** (populácia).

Podľa zásad rómskeho pravopisu sa píšu všetky slová gréckeho a latinského pôvodu a slová s predponou **ex-** v zhode s výslovnosťou v spisovnej rómčine, napr. **tekstos** (text), **indeksos** (index), **ekzekutoris** (exekútor), **keksos** (keks), **koksos** (koks) a i.

Alternatívny zápis so slovenskou verziou zápisu sa zachováva v názvoch miest a obcí, niektorých hlavných miest európskych štátov, prípadne iných zemepisných pomenovaní, napr. **Berlinos** (Berlín), **Pešta** (Budapešť), **Požoňa** (Bratislava), **Krakovos** (Krakov), **Londinos** (Londýn), **Bukurešťa** (Bukurešť), **Parižis** (Paríž), **Kaša** (Košice), **Perješis** (Prešov), **Nevejsis** (Spišská Nová Ves), **Zoloma** (Zvolen), **Šelmeca** (Banská Štiavnica), **Leva** (Levice), **Bartva** (Bardejov), **Terebe-**

šis (Trebišov), **Šejčis** (Sečovce), **Homona** (Humenné), **Nadžmihaja** (Michalovce), **Uhela** (Nové Mesto nad Váhom), **Sombata** (Trnava), **Popradna** (Poprad), **Salanca** (Slanec), **Šomodis** (Drienovec), **Nadžida** (Veľká Ida), **Bari Britanija** (Veľká Británia), **Belgija** (Belgicko), **Afrika** (Afrika), **Amerika** (Amerika) a i.

Alternatívny zápis so slovenskou verziou zápisu sa zachováva v názvoch ulíc a námestí, napr. **Galakticko ulica/drom** (Galaktická ulica), **Šukar ulica/drom** (Pekná ulica), **Hviezdoslavoskero placis** (Hviezdoslavovo námestie), **Martiniskero Šturoskeho placis** (Námestie Ľudovíta Štúra).

Alternatívny zápis so slovenskou verziou zápisu sa zachováva v názvoch budov, domov, palácov a kostolov, napr. **o Rajipnaskero urados** (Úrad vlády), **Slovačiko džadžibnaskeri akademija** (Slovenská akadémia vied), **Artikano kher** (Dom umenia), **Primacijalno palacis** (Primaciálny palác), **Le se Martinoskero kher** (Dóm svätého Martina), **Le se Viktoriskeri khangeri** (Chrám svätého Víta).

P o z n á m k a.

- Pôvodný názov miest sa záväzne používa v adresách do cudziny, názov štátu sa píše v pôvodnej i vo vžitej slovenskej podobe, napr. **Zürich** (Schweiz - Švajčiarsko), **Wien** (Österreich - Rakúsko), **Roma** (Italia - Taliansko), **Berlin** (Deutschland - Nemecko).

PÍSANIE SLOV OSOBITNE A DOVEDNA

Jednotlivé slová sa v písanom texte oddeľujú medzerami. Medzera je výrazom samostatnosti slova. Dovedna, teda bez medzier sa píšú jednotlivé časti zložených slov.

1. Dovedna, teda bez medzier sa píšú zložené adné číslovky od 11 – **dešujekh** (11), **dešuduj** (12), **dešutrin** (13), **bišujekh** (21), **trandathejekh** (31), **šel** (100), **šelthejekh** (101).

P o z n á m k a.

– Číslovky 200, 300, 400, ... sa píšú s medzerou (**duj šel**, **trin šel**, **štar šel**, ...). V zložitých prípadoch oddeľujeme tisícky, stovky a desiatky s jednotkami, napr. **8 326 – ochto ezera trin šel bišušov**.

2. Dovedna, teda bez medzier sa píšú radové číslovky od 11. – **dešujekh**to (11.), **dešuduj**to (12.), **bišujekh**to (21.), **sarandapandžto** (45.).
3. Dovedna, teda bez medzier sa píšú zložené prídavné mená s číslovkou, napr. **dujebesengero** (dvojročný), **trinesobengero** (trojizbový), **štarekeregengero** (štvorkolesový).
4. Dovedna, teda bez medzier sa píšú príslovky času, napr. **paltajsaste** (po zajtra), **paldiloste** (poobede), **kijatosara** (nadránom), **kijarači** (podvečer).
5. S medzerami sa píše výraz **so jekh aver** (zakaždým iný), ale pripúšťa sa aj spojený tvar **sojekhaver**.
6. Dovedna, teda bez medzier sa píše spojenie príslovky a slovesa, resp. prídavných, napr. **kijaphandlo** (priviazaný), **avrikerdo** (vyrobený), **avridikhlo** (vyhliadnutý), **teledikhlo** (podceňovaný), **andrephandlo** (väzeň/zavretý), **andremelardo** (zašpinený), **palevičindo** (zavolaný späť).
7. Bez medzier sa píšú záporné častice **na**, **bi** v spojení s adjektívom, napr. **nalačo** (nedobry/zlý), **bilondo** (neosolený), **namištes** (nedobre/zle), **bižužo** (nečistý), **bijakhengero** (bezočivý), **bibachtalo** (nešťastný).
8. Dovedna sa píšú aj superlatívne tvary prídavných mien, napr. **jekhfeder**, **lekfeder**/**nekfeder**/**mekfeder** (najlepší), **jekhbareder**, **lekbareder**/**nekbareder**/**mekbareder** (najväčší).

Niekedy (pri vyjadrení samostatnosti zložiek, vzájomnosti a pod.) sa spolupatričnosť pôvodne samostatných slov naznačuje spojovníkom, napr. **daj-dad** (rodičia), **phrala-pheña** (súrodenci), **rom-romňi** (manželia), **kachňa-papiña** (hydina), **graja-guruvňa** (dobytok), **čhura-roja** (príbor), **paňa-veša** (príroda).

Osobitne sa v rómčine píše:

- negatívny tvar sloviess, napr. **na kerav** (nerobím), **na čhidam** (nehodili sme), **na phirena** (nebudete/nebudú chodiť),
- rozkazovací spôsob sloviess, napr. **Ma ker!** (Nerob!), **Ma džan!** (Nechoďte!),
- predložka **bi** (bez), napr. **bi leskero čhavo** (bez jeho syna), **phirel sar bi o šero** (doslova: chodí ako bez hlavy).

ROZDEĽOVANIE SLOV

V písanom texte sa slová rozdeľujú, ak sa celé nezmestia na koniec riadka. Rozdeľujú sa iba viacslabičné slová, jednoslabičné slová (napr. **he, bo, the, ruv, čar, čik, či, kaj, jiv, idž**) sa neoddeľujú. Na oddelenie použijeme spojovník, ktorý je kratší ako pomlčka.

Slová rozdeľujeme:

1. na rozhraní morféme (najmenších významových častí slov),
2. na rozhraní slabík (najmenších rytmických jednotiek, na ktoré sa delia slová pri vyslovovaní).

Pri rozdeľovaní slov sa v prvom prípade berie do úvahy významové členenie slov.

Rozdeľovanie slov na rozhraní morféme

Na rozhraní morféme rozdeľujeme jednoslabičné alebo viacslabičné predponové morfémy, napr. **na-lačho** (zlý/nedobry), **bi-londo** (neslaný), **tele-mardo** (ponížený/pokorený), **rov-kerdo** (uplakany), **oka-beršeskero** (minuloročný).

Na rozhraní morféme oddeľujeme odvodzovacie morfémy (slovtvorné prípony) začínajúce na spoluhlásku (alebo na skupinu spoluhlások), napr.

- a) prípona **-var/val** pri násobných číslovkách, napr. **jekh-var** (raz), **du-var** (dvakrát), **tri-val** (trikrát), **štar-val** (štyrikrát), **pandž-var** (päťkrát), **šov-var** (šesťkrát), **efta-var** (sedemkrát), **ochto-var** (osemkrát), **eňa-var** (deväťkrát), **deš-var** (desaťkrát), **dešujekh-var** (jedenásťkrát), **dešuduj-var** (dvanásťkrát), **dešutrin-var** (trinásťkrát), **dešuštar-var** (štrnásťkrát), **dešupandž-var** (pätnásťkrát), **dešušov-var** (šestnásťkrát), **dešefta-var** (sedemnásťkrát), **šel-var** (stokrát);
- b) prídavné mená, napr. **rat-valo** (krvavý), **nakh-valo** (nosatý), **nas-valo** (chorý), **jakh-valo** (okatý), **sov-lardo** (zaspatý), **kašt-uno** (drevený), **trast-uno** (železný), **bar-valo** (bohatý), **rov-lardo** (uplakany);
- c) slovesá s príponou **-ker**, napr. **denaš-kerel** (pobehovať), **dikhel-kerel** (prezerať), **prastav-kerel** (utekať), **phuč-kerel** (vypytovať sa), **phir-kerel** (chodiť), **cin-kerel** (nakupovať), **rov-kerel** (fňukať), **biken-kerel** (rozpredávať), **vaker-kerel** (neustále rozprávať), **čalav-kerel** (dotýkať sa), **asav-kerel** (chichotať sa), **čor-kerel** (vykrádať), **rand-kerel** (oškrabávať), **sasťar-kerel** (uzdravovať), **pherďar-kerel** (naplňovať), **čuťker-kerel** (poskakovať), **bašav-kerel** (hrať na hudobnom nástroji), **gilav-kerel** (pospevovať), **rod-kerel** (prehľadávať);

- d) substantíva ženského rodu odvodené od substantív mužského rodu, príponou **-ňi**, napr. **manuš-ňi** (žena), **guruv-ňi** (krava), **rom-ňi** (žena).

V slovách oddeľujeme gramatické morfémy (pádové prípony) začínajúce sa na spoluhlásku, napr.

- a) tvary podstatných mien, napr. **phrales-ker** (bratove), **papus-ke** (dedovi), **stolkos-te** (stoličke), **phralen-gero** (bratov), **grofos-ke** (grófovi), **stolkos-ker** (stoličkový), **phralen-de** (bratov), **charťas-tar** (kováča), **khosne-ste** (šatke), **phralen-ca** (bratmi), **khosne-ha** (šatkami), **phralen-dar** (bratov), **papen-dar** (dedov), **phrales-tar** (brata);
- b) tvary prídavných mien, napr. **bares-ker** (veľkého), **šargones-ker** (žltého), **šukara-ker** (peknej), **parňa-ker** (bielej), **bares-ke** (veľkému), **šargones-ke** (žltému), **šukara-ke** (peknej), **parňa-ke** (bielej), **bare-ha** (veľkým), **šargone-ha** (žltým), **šukara-ha** (peknu), **parňa-ha** (bielou), **bares-tar** (veľkého), **šargones-tar** (žltého), **šukara-tar** (peknej), **parňa-tar** (bielej);
- c) tvary zámen, napr. **man-de** (o mne), **amen-de** (o nás), **tumen-de** (o vás), **len-de** (o nich), **olen-de** (o tamtých), **sakonen-de** (o všetkých), **man-ge** (mne), **amen-ge** (nám), **tumen-ge** (vám), **len-ge** (im), **olen-ge** (tamtým), **sakonen-ge** (všetkým), **man-ca** (so mou), **amen-ca** (s nami), **tumen-ca** (s vami), **len-ca** (s nimi), **olen-ca** (s tamtými), **sakonen-ca** (so všetkými), **man-dar** (odo mňa), **amen-dar** (od nás), **tumen-dar** (od vás), **len-dar** (od nich), **olen-dar** (od tamtých), **sakonen-dar** (od všetkých);
- d) tvary radových čísloviek, napr. **tritones-ker** (tretieho), **tritones-ke** (tretieho), **tritone-ha** (s tretím), **tritones-tar** (od tretieho), **štartones-ker** (štvrtého), **štartones-ke** (štvrtému), **štartone-ha** (so štvrtým), **štartones-tar** (od štvrtého), **pandžtones-ker** (piateho), **pandžtones-ke** (piatemu), **pandžtone-ha** (s piatym), **pandžtones-tar** (od piateho), **šovtones-ker** (šiesteho), **šovtones-ke** (šiestemu), **šovtone-ha** (so šiestym), **šovtones-tar** (od šiesteho), **eftatones-ker** (siedmeho), **eftatones-ke** (siedmemu), **efatone-ha** (so siedmym), **eftatones-tar** (od siedmeho), **ochtotones-ker** (ôsmeho), **ochtotones-ke** (ôsmemu), **ochtotone-ha** (s ôsmym), **ochtotones-tar** (od ôsmeho), **eňatones-ker** (deviateho), **eňatones-ke** (deviatemu), **eňatone-ha** (s deviatym), **eňatones-tar** (od deviateho), **deštones-ker** (desiateho), **deštones-ke** (desiatemu), **deštone-ha** (s desiatym), **deštones-tar** (od desiateho).

V slovách oddeľujeme aj tvary slovesných tried a prídavia, napr. **asan-dom** (zasmial/-a som sa), **asan-dam** (za li sme sa), **ker-dom** (urobil/-a som), **ker-dam** (ili sme), **asan-dal** (zasmial si sa), **asan-dan** (zasmiali ste sa), **ker-dal** (ili ste), **ker-dan** (urobili ste), **asan-dā** (zasmiala sa), **asan-de** (zasmiali sa), **ker-dā** (urobila), **ker-de** (urobili).

Časti zložených slov oddeľujeme na hranici zloženia v zložených slovách,

napr. **buter-džene** (viac osôb), **buter-val** (viackrát), **but-var** (viackrát), **but-kamut-no** (náročný), **štare-pindrengero** (štvornohý), **jekh-dženo** (jedna osoba).

Spájací vokál neoddeľujeme od prvej časti slova, napr. **buťa-keri** (pracovitá), **jekh(a)-godakero** (jednomyseľný), **jekhe-jileskero** (rovnakého cítienia), **lol(e)-čhamengero** (ružolíci).

P o z n á m k a.

– Ak morfematické členenie slov nie je dostatočné, alebo si ho neuvedomujeme, dávame prednosť slabičnému deleniu (delenie na rozhraní slabík), napr. **pha-res** (ťažko), **la-čhes** (dobré), **miš-tes** (dobré), **dikh-lo** (šatka), **par-no** (biely), **ka-lo** (čierny), **cik-no** (malý), **ba-ro** (veľký).

Rozdeľovanie slov na rozhraní slabík

Na rozhraní slabík rozdeľujeme slová:

Ak je medzi dvoma samohláskami jedna spoluhláska, tak slovo rozdeľujeme pred spoluhláskou, napr. **p** (padať), **me-rel** (zomierať), **čhi-nel** (rezať), **ke-rel** (robiť), **so-vel** (spať), **ro-vel** (plakať), **be-šel** (sedieť).

Ak je medzi dvoma samohláskami skupina dvoch spoluhlások, slovo rozdeľujeme na rozhraní medzi obidvoma spoluhláskami, napr. **par-ňol** (bieliť, vybieliť), **sas-ťol** (uzdravovať sa), **čhor-dol** (vytekať, roniť), **phan-del** (viazať), **čhiv-kerel** (hádzasť).

Ak je medzi samohláskami skupina troch alebo viacerých spoluhlások a vnútri spoluhláskovej skupiny nie je morfematické rozhranie (alebo si ho neuvedomujeme), prvá spoluhláska patrí do prvej slabiky (na koniec prvého riadku), ostatné spoluhlásky patria do ďalšej slabiky (na začiatok nasledujúceho riadku), napr. **sas-tro** (svokor), **kan-dro** (tíň), **pín-dro** (chodidlo).

Slová rozdeľujeme aj na mieste stretnutia sa dvoch samohlások patriacich do rozličných slabík (väčšinou ide o prevzaté slová), napr. **idea-los** (ideál), **lice-um** (lyceum), **individu-alno** (individuálny), **aktu-alno** (aktuálny), **gimnazi-jum** (gymnázium).

Nerozdeľujeme:

zložky (písmena) **ch**, **dz**, **dž**, aspirované (prídychové) hlásky **čh**, **kh**, **ph**, **th**, ktorými sa označujú osobitné hlásky (každá zložka ako celok označuje vždy iba jednu hlásku), napr. **bi-čhado** (poslanec, vyslanec/poslaný, vyslaný), **ja-kha** (oči), **di-khel** (pozerať), **jakh-valo** (okatý), **prin-džarel** (poznať), **li-džal** (odniesť, odviesť), **la-džal** (hanbiť sa).

PÍSANIE VEĽKÝCH PÍSMEN

Veľké písmená píšeme vždy na začiatku vety. Veľké písmená píšeme vo vlastných menách, pomenovaniach osôb, zvierat a predmetov. Ako vlastné mená sa používajú aj všeobecné pomenovania, pokiaľ nimi označujeme jedinečný predmet, napr. v rozprávkach **khamoro – Khamoro** (Slnko), **čhon – Čhon** (Mesiac), **ruv – Ruw** (Vlk).

Veľké písmená píšeme aj v zemepisných názvoch (názvy miest, obcí, riek, pohorí, kontinentov, subkontinentov, ostrovov, polostrovov, štátov, krajín, krajov, správnych oblastí štátov, jaskýň, priepastí, vodopádov, kanálov, oceánov, morí, zálivov, prielivov atď.), napr. **o Uče Tatri** (Vysoké Tatry), **o Cikne Karpati** (Malé Karpaty), **e Afrika** (Afrika), **e Amerika** (Amerika), **o Maškarphuvakero derjav/moros** (Stredozemné more).

V prípade, že sa v texte vyskytuje zemepisný názov a ten sa cituje, ponecháva sa originálny tvar názvu. Názvy miest a dedín, ktoré sú udomácnené, tiež píšeme s veľkým písmenom, napr. **Vilbacha** (Bystrany), **Požoňa** (Bratislava), **Kaša** (Košice), **Nevejsis** (Spišská Nová Ves), **Perješis** (Prešov), **Šomodis/Zoľoma** (Zvolen), **Šelmeca/Leva** (Levice), **Homona** (Humenné), **Bartva** (Bardejov), **Šeječis** (Sečovce), **Terebešis** (Trebišov), **Popradna** (Poprad), **Nadžmihaja** (Michalovce), **Rimasombat** (Rimavská Sobota), **Ujheľa**, **Nadžida** (Veľká Ida), **Salanca** (Slanec).

S veľkým písmenom píšeme pomenovania významných časových úsekov a závažných dejinných udalostí, napr. **Karačoňa** (Vianoce), **Patrađi** (Veľká noc), **Slovačiko upreuštiben** (Slovenské národné povstanie).

S veľkým písmenom píšeme názvy kozmických objektov, názvy útvarov na povrchu mimozemských objektov (názvy hviezd, súhvezdí, planét, mesiacov, planétok, komét, skupín komét, meteoritov), napr. **e Galaksija /Thudeskero drom** (Galaxia/Mliečna dráha), **o Mars** (Mars), **e Venuša** (Venuša), **o Jupiter** (Jupiter), **o Uran** (Uran), **o Čhon** (Mesiac), **e Phuv** (Zem), **o Baro verdan** (Veľký voz), **e Andromeda** (Andromeda), **o Amor** (Amor), **o Eros** (Eros) a i.

Vo viacslovnom pomenovaní (tituly kníh, technické pomenovania), ktoré sa stáva vlastným menom len ako celok, píšeme s veľkým písmenom len prvé slovo, napr. **Nevo berš** (Nový rok), **Romane paramisa** (Rómske rozprávky), **Mule maškar amende** (Mŕtvi medzi nami).

S veľkým písmenom píšeme názvy úradov, inštitúcií, budov, domov, palácov, štadiónov, amfiteátrov, hradov, zámkov, kostolov, chrámov, katedrál, bazilík,

kláštorov, brán, múrov. V prevzatých názvoch odporúčame písať veľké písmená ako v pôvodnom jazyku, napr. **Slovačiko džañbnaskeri akademija** (Slovenská akadémia vied), **Somnakune poša** (Zlaté piesky), **Hvezdoslavoskero placos** (Hviezdoslavovo námestie), **Rajjpnaskero urados** (Úrad vlády), **Bari Britanija** (Veľká Británia), **Šukar uca** (Pekná ulica), **Primacijalno palacis** (Primaciálny palác), **Artikano kher** (Dom umenia), **Sentno Martinoskero kher** (Dóm svätého Martina), **Sentno Vitoskeri khangeri** (Chrám svätého Víta), **Baro čiňiko muros** (Veľký čínsky múr).

V niektorých prípadoch sú dvojslovné názvy skrátene, napr. **Atlantikos** (Atlantický oceán), **Jadranos** (Jadranské more), **Bajkalos** (Bajkalské jazero), **Nevejsis** (Spišská Nová Ves).

S veľkým písmenom píšeme všeobecné pomenovania v spojení s presným určením miesta, alebo rozsahu pôsobnosti, napr. **Bazutno škola Bratislavate** (Základná škola v Bratislave), **Regijonalno sudos Kašate** (Okresný súd Košice), **Regijonalno urados Nevejsiste** (Okresný úrad v Spišskej Novej Vsi).

Veľké písmená píšeme aj na znak úcty v tvaroch zámen, v akademických tituloch, osloveniach, v panovníckych a v šľachtických tituloch a v tituloch cirkevných hodnostárov, napr. **Tumari Ekscelencija** (Vaša Excelencia), **Sentno Dad** (Svätý otec), **Ing. Janis Kovačis** (Ing. Ján Kováč), **PhDr. Milanis Bobekos** (PhDr. Milan Bobek), **Tumen** (Vy), **Tumaro** (Vaše).

Prívlastky pri rodných menách panovníkov, pápežov alebo iných historických osobností a postáv (skutočných alebo vymyslených) sa pokladajú za vlastné mená a píšú sa s veľkým začiatočným písmenom, napr. **o Laci Petalo** (Ladislav Petalo), **Kalo Dand** (Čierny zub), **e Cinka Panna** (Cinka Panna), **e Kaľi Sara** (Čierna Sara), **Lači romaňi vila Kesaj** (Dobrá rómska víla Kesaj).

S veľkým začiatočným písmenom sa píšú prívlastňovacie prídavné mená utvorené od vlastných mien príponou: **-kero, -keri, -kere**, napr. **Gejza – le Gejzaskero, le Gejzaskeri, le Gejzaskere** (Gejza/Gejzov, Gejzova, Gejzove), **Irena – la Irenakero, la Irenakeri, la Irenakere** (Irenin, Irenina, Irenine).

S veľkým začiatočným písmenom sa píšú prezývky pri menách, napr. **e Alena Horvathovo – Cikňi** (Alena Horváthová – Malá).

S veľkým začiatočným písmenom sa píšú národné a kmeňové mená, mená príslušníkov iných etnických skupín a obyvateľov utvorené od vlastných mien, napr. **Rom** (Róm), **Indos** (Ind), **Biboldo/Čhindo** (Žid), **Slovakos** (Slovák), **Ungros** (Maďar), **Serbos** (Srb), **Hindos** (Hind), **Američanos** (Američan), **Rakušanos**

(Rakúšan), **Angličanos** (Angličan), **Ňemcos** (Nemec).

P o z n á m k a.

– **rom** s malým písmenom píšeme v prípade, keď ide o manžela, **romňi** s malým písmenom píšeme v prípade, keď ide o manželku.

S veľkým začiatočným písmenom sa píšú mená zosobňujúce, personifikujúce niektoré javy, najmä mená alegorických a rozprávkových bytostí, napr. **Kesaj, Urme, Thoridi, Šilalo, Phuveskero, Lolmiš**.

S veľkým začiatočným písmenom sa píšú mená bohov, božstiev, rozličných biblických bytostí, každé pomenovanie zastupujúce meno Boha v kresťanskom chápaní, Ježiša Krista a Panny Márie na znak úcty, napr. **e Vesna** (Vesna), **o Ra** (Ra), **o Zeus** (Zeus), **o Sentno Voďi** (Svätá duša), **e Sentno Marija** (Svätá Mária), **e Madona** (Madona), **o Ježiš** (Ježis), **o Kristus** (Kristus).

Veľké písmeno píšeme na začiatku priamej reči, napr. **Me lenge pr'oda phenava: „Ma keren oda!“** (Ja im na to poviem: „Nerobte to!“).

Veľké písmená sa píšú v iniciálových skratkách a značkách (vlastných mien, pomenovaniach úradov, inštitúcií, podnikov, akademických titulov, vedeckých hodností, chemických prvkov a fyzikálnych veličín, durových hudobných stupníc, pomenovaní menových jednotiek, svetových strán, napr. **J.** (**Janis**), **KÚ – RÚ** (**Regijonalno urados**), **Mgr.** (**Magisteris**), **O** (**Oksigenijum**), **D-dur** (**D-dur**), **Sk** (**Slovačiko koruna**)).

INTERPUNKCIA A JEJ FUNKCIE

Interpunkcia je sústava príslušných grafických znakov (interpunkčných znamienok), ktoré sa používajú na členenie textu. V rómčine sa používajú tieto interpunkčné znamienka :

a) úvodzovky	- <i>hazdune</i> („“)
b) dvojbodka	- <i>dujbinda</i> (:)
c) pomlčka	- <i>phard</i> (-)
d) tri bodky	- <i>trin binda</i> (...)
e) lomka	- <i>vaj-ajsi</i> (/)
f) čiarka	- <i>sañi</i> (,)
g) bodka	- <i>bindi</i> (.)
h) výkričník	- <i>vičin</i> (!)
i) otáznik	- <i>phučlo</i> (?)
j) bodkočiarka	- <i>bindi-sañi</i> (;)
k) spojovník	- <i>phand</i> (-)
l) apostrof	- <i>apostrofos</i> (')
m) zátvorky	- <i>barora</i> ()

Vyčleňovaciu funkciu majú tieto interpunkčné znamienka: *bindi* (bodka), *sañi* (čiarka), *phard* (pomlčka), *dujbinda* (dvojbodka), *barora* (zátvorky), *hazdune* (úvodzovky). Niektoré interpunkčné znamienka majú aj iné funkcie.

Bodkou sa naznačuje skrátenie slova alebo to, že ide o radovú číslovku (napr. *u dur.* - *u dureder*, *u m. a.* - *u mek aver*, *8.* - *ochtoto*), bodkou, pravou zátvorkou, lomkou (spolu s číslicou alebo malým písmenom alebo pomlčkou) sa označuje začiatok nových odsekov alebo jednotlivé body pri vyratúvaní (napr. *1.*, *a*), *b/*).

Niektoré interpunkčné znamienka sa používajú aj na vyjadrovanie rozličných matematických vzťahov, napr. bodka (*bindi*) označuje násobenie, dvojbodka (*dujbinda*) delenie, pomlčka (*phard*) odčítanie.

Apostrof (*apostrofos*) sa používa pri spojení dvoch slov, z ktorých prvé sa končí na samohlásku a druhé na samohlásku začína. Apostrof ruší samohlásku na konci prvého slova, napr. *So oda?* - *S' oda?* (Čo je to?), *angle oda* - *angl' oda* (predtým/skôr).

P o z n á m k a.

- V prípade spojenia predložky a člena apostrof nepíšeme, napr. *andre o foros* - *andro foros* (v meste).

Úvodzovky („ ...“), *hazdune*

1. Úvodzovky sa píše na začiatku a konci priamej reči alebo na začiatku a na konci jednotlivých úsekov priamej reči, ktoré sú oddelené od seba úvodzovou vetou, napr. *„Me leske na patav,“ phendã o Dežis.* („Neverím mu,“ povedal Dežo.) *„Kaj džas?“ phučlas e daj le čhastar.* *„Elšines cha o dilos u pañis šaj džas.“* („Kam ideš?“ opýtala sa mama syna. „Najprv sa naobeduj a potom môžeš ísť.“)

2. Úvodzovky sa píše na začiatku a na konci doslovných citátov, napr. *Andre gend'i pes lekhavel: „Romano pataviben hin Devleskero.“* (V knihe sa píše: „Rómska viera je od Boha.)

3. Úvodzovky sa píše pri uvádzaní výrazov, od ktorých sa hovoriaci dištancuje, používa ich s iróniou alebo v akomkoľvek inom zmysle, než sa používajú zvyčajne, napr. *Oda hin „godãver“, so tu phenes?* (To je „múdre“, čo povieš?)

Dvojbodka (:), *dujbinda*

1. Dvojbodka sa píše za vetou alebo výrazom, ktoré uvádzajú priamu reč, napr. *E daj phendã: „Kana somas cikñori, na sas avka sar akana.“* (Mama povedala: „Keď som bola malá, nebolo tak, ako je teraz.“)

2. Dvojbodka sa píše v jednoduchvej vete alebo súvetí pred časťou, ktorá predchádzajúca časť objasňuje, rozvádza, dopĺňa alebo vysvetľuje, napr. *Maškar o Roma hin avka: „Ko kamel but te chal, šoha na čalola“.* (Medzi Rómami je tak: „Kto chce veľa jesť, nikdy sa nenasýti.“)

3. Dvojbodka sa píše na vyjadrenie pomeru, napr. *jekh kijo štar* (1:4).

4. Dvojbodka sa píše pred výpočtom niektorých členov výrazu, najmä ak veta uvádzajúca výpočet sama osebe nemá zmysel, napr. *Andre romañi čhib hin dijalekti: kalderašiko, vlachiko, lovariko...* (V rómskom jazyku sú dialekty: kalderašský, olašský, lovársky...)

5. Dvojbodka sa píše vo vetnej perióde na oddelenie jej častí, napr. *So hin romipen, dodžanlom man la phura datar: oda hin romañi pañiv, lačhipen, manušiben.* (Čo je rómstvo, dozvedela som sa od starej mamy: to je rómska češť, láskavosť, ľudskosť.)

6. Dvojbodka sa píše v bibliografických údajoch za menom autora, napr. **Fabijanová, T.: Čavargoš** (Tulák), **Demeter, G.: Trin pheňa** (Tri sestry), **Horvathovo, A.: Pal e bari Rama** (O veľkej Rame), **Lackovo, E.: Romane paramisa** (Rómske rozprávky).

Pomlčka (-), phard

Pomlčka sa odlišuje od spojovníka tým, že je dlhšia a oddeľuje sa medzerami.

1. Pomlčka sa píše vo vete s menným prísudkom namiesto sponového slovesa (v prísloviach, v heslách, v nadpisoch a v nápisoch a pod.) napr. **Romaňi čhib - amari zor**. (Rómsky jazyk - naša sila.) **Sastipen - nekbareder barvalipen**. (Zdravie - najväčšie bohatstvo.)

2. Pomlčka sa píše pri dôraznom naznačovaní, že nasleduje niečo neočakávané, prekvapujúce, mimoriadne, napr. **Amen lenge phenas čačipen, ale jon - chochaven**. (My im hovoríme pravdu, ale oni klamú.)

3. Pomlčka sa píše pri zdvojení alebo zopakovaní slova alebo celých výrazov a viet, ak chceme dosiahnuť väčší dôraz, napr. **Sem imar - sem imar**. (Veď už - veď už). **Me oda na kerďom - na kerďom** (Ja som to neurobil/-a - neurobil/-a).

4. Pomlčka sa píše pri oddeľovaní priamej reči jednej osoby od priamej reči druhej osoby, ak sa neuvádzajú v osobitných odsekoch, ale v súvislom texte jedna za druhou, napr. **Solachares? - Solacharav**. (Prisaháš? - Prisahám).

5. Pomlčka sa píše pri oddeľovaní vsuviek (slov, slovných spojení, celých viet), napr. **Kana somas cikňi - oda imar but berš - miri daj mange vakerelas paramisa**. (Keď som bola malá - prešlo už veľa rokov - moja mama mi rozprávala rozprávky.)

P o z n á m k a.

- *Vsuvka sa môže oddeľovať aj čiarkami alebo zátvorkami.*

6. Pomlčka sa píše za otázkou, na ktorú si hovoriaci sám hneď odpovedá, napr. **Delas pes vareso te kerel? - He, delas pes**. (Dalo by sa niečo urobiť? - Áno, dalo by sa.)

7. Pomlčka sa píše pri vypočítaní jednotlivých bodov uvádzaných v samostatných riadkoch, napr.

E komisija dela avri:

- **romaňi ortografija** (rómsky pravopis),
- **romaňi čačikaňi ortografija** (pravý rómsky pravopis),
- **romano lavengero** (rómsky slovník).

P o z n á m k a.

- *Namiesto pomlčky sa v tomto prípade používajú aj iné grafické značky, napr. pherďi angruști ●, pherdo štarešingengero ■, pherdo trinešingengero ▲, čuči angruști ○, čučo štarešingengero □, čučo trinešingengero Δ.*

8. Pomlčka sa píše na naznačenie rozpätia alebo vzťahu rovnocennosti medzi dvoma, prípadne viacerými bodmi, a to:

- a) časového a miestneho rozpätia, napr. **2003 - 2005, januaris - februaris** (január - február), **sikh 10 - 15** (lekcia 10 - 15),
- b) staníc alebo zástavok na trati najdôležitejších miest na trase, napr. **Kaša-Popradna - Žilina - Požoňa**,
- c) spoluautorov, spoluusporiadateľov, spojencov, napr. **M. Hübschmannovo - H. Šebkovo, Čechiko - Slovačiko** (Česko - Slovensko),
- e) vzťahov medzi rozličnými javmi a protikladmi, napr. **lačhes - nalaches** (dobré - zlé), **terno - phuro** (mladý - starý),
- f) v matematike ako znamienko odčítania: **10 - 4 (deš bijo štar)**.

Tri bodky (...), trin binda

1. Tri bodky sa píše na označenie vzrušenej, prerušovanej alebo prerývanej reči, napr. **O Del tumen marla...** (Boh vás potrestá...), **Avrikoškerde...** (Prekliati...), **Phendomas, ča...** (Povedal/-a by som, ale...)

2. Tri bodky sa píše na konci samostatnej vety alebo súvetia, keď používateľ jazykového prejavu úmyselne nedokončí svoj prejav, lebo sa mu zdá niektorý výraz nevhodný, nepresný, nevie ako v jazykovom prejave pokračovať: **Gondolínav, hoj...** (Myslím si, že...), **Phendomas, hoj ada...** (Povedal/-a by som, že to...) **Gelas andro foros u...** (Išiel/išla do mesta a...)

3. Tri bodky sa píše vo vyjadreniach a výrokoch, ktoré sú všeobecne známe, najmä v prísloviach a porekadlách, napr. **Kaj na džal o kham...** (Kde nesvieti slnko...), **Kaj nane o Del...** (Kde nie je Boh...)

Lomka (/), vaj-ajsi

1. Lomka sa píše medzi variantnými výrazmi, napr. *famel'ija/famil'ija* (rodina), *jekhfeder/nekfeder* (najlepší), *čhamalo/čhamengero* (bacuľatý), *repaňa/repaňis* (mrkva), *čačuno/čačikano* (pravdivý), *joj/oj* (ona), *jon/on* (oni), *jov/ov* (on), *kaľika/kaľikos* (mrzák), *asand'utno/asangutno* (usmiaty).

2. Lomka sa píše medzi variantnými príponami, napr. *-iben/-ipen: dikhiben/dikhipen* (pohľad, rozhľad), *arakhiben/arakhipen* (ochrana, útočisko), *-eskro/-eskero: điveseskro/điveseskero* (denný), *-ado/-ardo: čhorado/čhorardo* (poliaty, posypaný), *-đutno/-gutno: izdrand'utno/izdrangutno* (trasľavý), *darand'utno/darangutno* (bojazlivý).

3. Lomka sa píše na vyjadrenie podielového vzťahu dvoch veličín, napr. *1/2 - jepaš*, *1/4 - jepašestar jepaš*, *1/6 - šovto koter/kotor*, *2/6 - duj šovte kotera/kotora*, *3/4 - trin štarte kotora*, *5/8 - pandž ochtote kotora*.

Čiarka (,), saňi

Čiarka má v texte alebo v stavbe vety funkciu vyčleňovaciu, pripájaciu a odčleňovaciu.

Vyčleňovacia funkcia čiarky

1. Čiarkou sa vyčleňujú citoslovca, napr. *Jaj, raňije, phares mange, bo tajsa imar adaj n' avava*. (Joj, pani, ťažko mi je, lebo zajtra už tu nebudem.) *Ej, bo šukar čhaj tut hin*. (Ej, ale máte peknú dcéru.)

2. Čiarkou sa vyčleňuje oslovenie, napr. *Dado, cineha mange?* (Otec, kúpiš mi?) *So tumenca ela, čhavorale!* (Čo s vami bude, deti!) *De man kejčen, Šaňi, ma dara!* (Požičaj mi peniaze, Šaňo, neboj sa!) *S' oda vakeres, Ramo!* (Čo to rozprávaš, Rama!)

P o z n á m k a.

- Oslovenie vyčleňujeme čiarkami aj vtedy, keď pred ním predchádza zámeno 2. osoby sg. alebo pl. - *tu* (ty), *tumen* (vy), napr. *U tu, romeja, kaj keres buťi?* (A ty, človeče, kde pracuješ?) *Ma bister pre amende, phraleja!* (Nezabudni na nás, brat náš!) *Me somas ke tumende u tumen, bibi, kana avena ke amende?* (Ja som bol u vás a vy, teta, kedy vy prídete k nám?)

3. Čiarkou sa vyčleňujú citovo hodnotiace (zvolacie) výrazy, ktoré vznikli po-

sunom oslovenia do tretej alebo prvej gramatickej osoby, napr. *U me, dilino, leske phend'om avri*. (A ja, hlúpy, povedal som mu to.) *Sem jon, čorore, dživen bije daj*. (Veď oni, chudáci, žijú bez mamy.)

4. Čiarkou sa vyčleňujú hodnotiace častice, ak sa nimi vyjadruje postoj hovoriaceho k obsahu celej výpovede, napr. *Čačipen, na savore Romen len andre buťi, vašoda but Roma dživen čorores*. (Pravda, nie všetkých Rómov berú do práce, a preto veľa Rómov žije chudobne.) *Chvaladevleske, dživav mange mištes, so mangav the tumenge*. (Chválabohu, ja si žijem dobre, a to želám aj vám.)

5. Čiarkou sa vyčleňujú kontaktné výrazy, napr. *Šun, so tuke phenava!* (Počúvaj, čo ti poviem!) *Achal'on, ada našti kerav bijal tumende*. (Pochopte, to nemôžem bez vás urobiť.) *Mangav tumen, aven ajse lače u den mange smirom*. (Prosím vás, buďte takí dobrí a dajte mi pokoj.)

6. Čiarkou sa vyčleňujú vsuvky, ktoré prinášajú významovo závažnú informáciu, ale pre porozumenie vety nie sú nevyhnutné, napr. *Tumari čhaj, šaj phenav, nalači*. (Vaša dcéra, môžem povedať, je zlá.) *O Roma, oda hin čačipen, varekana feder likerenas o romipen*. (Rómovia, to je pravda, niekedy lepšie udržiavali rómske zvyky.)

7. Čiarkou sa vyčleňuje uvádzacia veta vsunutá do reči postavy alebo autora, napr. *Dado, dikh, phenel o raklo*. (Otec, pozri, hovorí chlapec.) *Nane oda čačipen, hoj o romane čhave na kamen te sikhľol, phend'as e sikhľardi*. (To nie je pravda, že rómske deti sa nechcú učiť, povedala učiteľka.)

8. Čiarkou sa vyčleňujú vedľajšie vety v podradovacom súvetí a píše sa pred pôvodnými podradovacími spojkami *kaj, te* (slovíčko *te* má okrem platnosti spojky aj funkciu častice). V niektorých oblastiach sa spojka *kaj* nahrádza prevzatou spojkou *hoj*, napr. *Savore džene džanen, hoj amaro papus baro paramisaris*. (Všetci ľudia vedia, že náš dedo je veľký rozprávkar.) Spojením spojky *kaj* s časticou *te* vzniká spájací výraz s účelovým významom, napr. *Thov jag andro bov, kaj te avel tatoro andro kher!* (Rozlož oheň v piecke, aby bolo v izbe teplo!) *Vičinen le Romen, kaj te aven pro paramisa!* (Zavolajte Rómov, aby prišli počúvať rozprávky!)

9. Čiarkou sa vyčleňujú vedľajšie vety v priradovacom súvetí a píše sa pred prevzatými priradovacími spojkami: *ale, ča, či, abo, bo*, napr. *Na ča jov avľa, ale avle the leskere amala*. (Nielen on prišiel, ale prišli aj jeho priatelia.) *Rati pašli-ľa, ča na džanelas te zasovel*. (Večer si ľahla, ale nevedela zaspáť.) *Oda levos, či s' oda hino?* (To je lev, či čo je to?) *Ačhes ke amende, abo džas khere?* (Zostávaš

u nás, alebo ideš domov?) **Imar našti čala, bo čali la zuminatar.** (Už nemohla jesť, lebo sa nasýtila polievkou.)

10. Čiarkou sa vyčleňuje dej, ktorý v minulosti mohol nastať, ale nenastal (minulý kondicionál) a píše sa pred prevzatou spojkou **-bo** a modálnou časticou **-šaj**, napr. **Te man šundalas, šaj uřalas sasto.** (Keby si ma bol počúval, mohol by si byť zdravý.) **Ča o cikne čhavore šaj chanas, bo na řikerdehas avri bokhatar.** (Len malé deti mohli jesť, lebo by nevydržali od hladu.)

11. Čiarkou sa vyčleňuje prístavok, napr. **E Elena Lackovo, romaři lekhađi, bares kamelas le Romen.** (Elena Lacková, rómska spisovateľka, mala veľmi rada Rómov.)

Pripájacia funkcia čiarky

1. Čiarka pripája jednotlivé členy viacnásobného výrazu (viacnásobný vetný člen), napr. **Lel andre řeba somnakune angruřta, lancocis andre men, mirikle.** (Vkladá si do vrečka zlaté prstene, retiazku do krku, koráliky.)

2. Čiarka má pripájaciu funkciu v prirađovacom súvetí bezspojkovom, napr. **O cikno Jořkus dřalas, imar rařila, o čhavoro na dikhelas, dukhalas les o pin-drore, beřta peske tel o kařt, zasua.** (Malý Jořko išiel, už sa zvečerilo, chlapec nič nevidel, boleli ho nohy, sadol si pod strom, zaspal.)

Odčleňovacia funkcia čiarky

1. Čiarkou sa odčleňuje vytýčený vetný člen napr. **Amaro papus, oda hin čačikano Rom!** (Náš dedo, to je pravý Róm.)

2. Čiarkou sa odčleňuje pričlenený vetný člen, alebo vetná konštrukcia, napr. **The tu lake phenes ajse džungale lava, sar oda?** (Aj ty jej hovoríš také škaredé slová, ako to?)

Bodka (.), bindi

1. Bodka sa píše na konci oznamovacej vety, napr. **E daj tavel zumin.** (Mama varí polievku.) **E daj tavel zumin, kerel the mas phuvalenca.** (Mama varí polievku, robí aj mäso so zemiakmi.)

2. Bodka sa píše za osamostatneným vetným členom, napr. **Pre phabařin, so barol pař amaro kher, hin but phaba.** (Na jabloni, ktorá rastie pri našom dome, je veľa jabĺk.)

3. Bodka sa píše na konci vety so slovesným tvarom rozkazovacieho spôsobu, ale aj bez neho, ak má veta ráz prosby, žiadosti, rady, pokynu, alebo na konci želacej vety, napr. **řlonko, av ajsi lači, řegitin mange.** (řlonka, buď taká dobrá, pomôž mi.) **Ma chuřker andro lav le phure manuřenge.** (Neskáč do reči starším ľuďom.) **Phenen ala lava romanes.** (Povedzte tieto slová po rómsky.) **Te avelas pal tiro.** (Keby bolo po tvojom.)

P o z n á m k a.

- Na konci želacej vety sa môže písať nielen bodka, ale aj výkričník: **řlonko, av ajsi lači, řegitin mange!** (řlonka, buď taká dobrá, pomôž mi!)

4. Bodka sa píše za skratkou rodného mena, napr. **E. Lackovo** (Elena Lacková).

5. Bodka sa píše za číslicami, ktoré sa píšu namiesto radovej číslovky, napr. **1. (elřino), 2. (duřto), 25. (biřupandřto), 6. 6. 2005 (řovto junos 2005).**

P o z n á m k a.

- V rómčine sa bodka píše aj za označením pádov.

6. Bodka sa píše aj za číslicami zastupujúcimi vyjadrenia, napr. **1. – pal jekhto, 2. – pal duřto, 3. – pal trito,** pripúřta sa variantnosť: **1. – elřines, 2. – duřtones, 3. – tritones.**

7. Bodka sa píše aj ako znamienko na označenie násobenia, napr. **3 . 6 (trin var řov, trival řov), a . b (a var b),** var sa píše oddelene od číslovky, pretože v tomto prípade nejde o násobné číslovky.

8. Bodka sa píše za číslicami na oddelenie skupiny alebo podskupiny, napr. **1.1. (elřni řrupa, elřni telřrupa).**

Výkričník (!), vičin

1. Výkričník sa píše na konci rozkazovacích a želacích viet a súvetí, najmä s formou zvolacích viet, a to:

- a) na konci samostatných viet, napr. **Denařen!** (Utekajte!) **T' aven bachtale!** (Buďte šťastní!) **Aven, dřas!** (Poďte, ideme!)
- b) na konci menných výrazov, citosloviec a oslovení s platnosťou jednočlennej vety, napr. **Načačipen!** (Nepravda!) **Jaj!** (Jaj!) **Deři!** (Dežo!)

P o z n á m k a.

- Na začiatku listov sa po oslovení namiesto výkričníka píše čiarka a pokračuje sa na novom riadku, napr. **Miri romňi, idž chudľom tutar o lil, lošaliľom.** (Moja žena, včera som dostal od teba list, potešil som sa.)

2. Výkričník sa píše za zvolacími vetami, ktoré majú povahu opytovacích viet. Často sa v nich píše otáznik aj výkričník, napr. **Ta, s' oda tu mandar kames!?** (Tak, čo chceš odo mňa!?) **Pr' ada ča avke dikhaha!?** (Na toto budeme len tak pozerať!?)

3. Výkričník sa píše, keď je viac výrazov, ktoré vyžadujú výkričník. Vtedy sa píše výkričník iba za posledným z nich, napr. **Čhavale, Romale!** (Chlapci!) **Dža imar, dža!** (Choď už, choď!)

Otáznik (?), phučlo

- Otáznik sa píše na konci opytovacích viet, a to:
 - na konci samostatnej vety, napr. **So keres?** (Čo robíš?) **Sar sal?** (Ako sa máš?) **So mange kames te phenel?** (Čo mi chceš povedať?)
 - na konci výrazu použitého vo vetnej platnosti, napr. **Čačipnaste?** (Skutočne?) **He?** (Áno?) **Oda phuro?** (Ten starý?)

2. Otáznik sa píše na konci podradovacieho súvetia, keď hlavná veta je opytovacia, napr. **Šundān, hoj ole Romen čhide avri andal o khera?** (Počuli ste, že tých Rómov vyhnali z domov?)

3. Otáznik sa píše na konci priradovacieho súvetia, keď je na konci súvetia opytovacia veta, napr. **Avlam odoj u so dikhľam?** (Prišli sme tam, a čo sme videli?)

P o z n á m k a.

- Za zvolacími vetami, ktoré majú povahu opytovacích viet, sa môže písať aj otáznik aj výkričník, napr. **Ta, s' oda tu phendal!?** (Tak, čo si to povedal!?)

4. Otáznik sa píše vnútri vety v zátvorkách za jednotlivým slovom alebo výrazom, keď chceme naznačiť pochybnosti o správnom použití alebo správnom znení výrazu, pochybnosti o správnosti alebo vhodnosti istého prístupu, postupu, alebo podobne, napr. **Nane love (?) pro chaben.** [Niet peňazí (?) na jedlo.]

Bodkočiarka (;), bind'i-saňi

1. Bodkočiarka sa píše v jednoduchvej vete alebo v súvetí pred tou časťou, ktorá podáva vysvetlenie predchádzajúcej časti, napr. **Na musaj oda odoj te el; šaj oda el the avrether.** (Nemusí to byť tam, môže to byť aj inde.)

2. Bodkočiarka sa píše v jednoduchvej vete na oddelenie vysvetľovacieho prístavku, napr. **Sam andal o jekh them; andal e India.** (Sme z jednej krajiny; z Indie.)

3. Bodkočiarka sa píše na oddelenie častí výpočtov, ak ide o skupiny, ktorých členy významovo tesnejšie súvisia, napr. **Ky, kherutne džviri peren: graj; guruvňi; bakri; kachňi; balo; pap.** (K domácim zvieratám patria: krava; ovca; sliepka; brav; hus.)

4. Bodkočiarka sa píše v súvetiach na oddelenie väčších častí na dosiahnutie prehľadnosti, napr. **Ušťila upre, geľa andro veš; sar ušťile o Roma, oj sas pale le kaštenca.** (Vstala, išla do lesa; keď Rómovia vstali, ona bola späť s drevom.)

5. Bodkočiarka sa píše vo výpočtoch uvádzaných ako samostatné odseky, napr. **Te džal pal oda, save dijalekti hin andre romani čhib, šaj phenas, hoj keci hin gava the fora, ajci hin aver vakeribena:**

- rumuňiko čhib** (rumunský jazyk);
- vlachiko čhib** (olašský jazyk);
- lovariko čhib** (lovarský jazyk);
- kalderašiko čhib** (kalderašský jazyk);
- sintiko čhib** (sintský jazyk);
- beašiko čhib** (beašský jazyk);
- phagerďi čhib** (lomený jazyk).

Spojovník (-), phand

Spojovník sa odlišuje od pomlčky. Spojovník je kratší ako pomlčka a neoddeľuje sa medzerami.

1. Spojovník sa píše v spojeniach na vyjadrenie zlučovacieho významu (Takto tvoríme tzv. nadradené pojmy typu: rodičia, hydina, dobytok, manželia a pod.), napr. **daj-dad** (rodičia), **kachňa-papiňa** (hydina), **čhura-roja** (príbor), **graja-gurumňa** (dobytok), **rom-romňi** (manželvia), **romňi-čhave** (rodina), **phrala-pheňa** (súrodenci), **paňa-veša** (príroda).

2. Spojovník sa píše v spojeniach, v ktorých zložky stoja v protiklade, napr. **lačhes-nalačhes** (dobre-zle), **mištes-namištes** (dobre-nedobre), **lokes-phares** (ľahko-ťažko), **barvales-čores** (bohato-chudobne).

3. Spojovník sa píše v osobných menách (v cudzích rodných menách, v priezviskách), napr. **Curie-Sklodowsko**, **Jean-Paul**.

Apostrof (’), apostrofos

1. Apostrof sa píše ako znamienko vynechania hlásky, napr. **So oda? S’ oda? Ko oda? K’ oda?**

2. Apostrof sa píše ako znamienko skrátenia údajov o rokoch vyjadrených číslicami, v názvoch podujatí, v blahoželaniach a pod. Apostrofohm sa nahrádzajú prvé dve číslice z označenia tisícročia a storočia, napr. **Pf ’05**.

Zátvorky (), barora

V rómčine sa najčastejšie používajú okrúhle zátvorky (barora).

1. Do okrúhlych zátvoriek sa vkladá – zapisuje slovo alebo výraz, ktorým vysvetľujeme, objasňujeme, rozvádzame, dopĺňame alebo spresňujeme hlavnú myšlienku jazykového prejavu, napr. **E Milena Hübschmannovo sikh’olas roma’ni kultura the roma’ni čhib (o Roma sas lakere sikh’larde the amala)**. Milena Hübschmannová študovala rómsku kultúru a rómsky jazyk (Rómovia boli jej učiteľmi a priateľmi).

2. Do okrúhlych zátvoriek sa vkladá – zapisuje meno autora za citátom, alebo meno autora a názov práce, napr. **Romano bašaviben hin sar roma’ni paramisi: *“K’ol tut andro šukariben, andro lačhipen the andro žužipen. Romano bašaviben manušes diliñarel. Manuš na musaj te achal’ol o lava andre gil’i, šaj ča šunel, prindžarel, savi dukh, savi loš andre hin. Andro romano bašaviben o lud’da baron, o čara, o draba, so sastaren o jilo.*** (Raiznerová, M.: Pal o romano bašaviben/O rómskej hudbe). (Rómska hudba je ako rómske rozprávky: odnesie ťa do krásy, dobroty a do čistoty. Rómska hudba poblázni človeka. Človek nemusí rozumieť slovám v piesni, môže len počúvať, poznávať aká bolesť, aká radosť je v nej. V rómskej hudbe rastú kvietky, liečivé byliny, ktoré liečia srdce.) **Ma dara te phenel, te namištes kerđal.** (Neboj sa povedať, keď si urobil zle.) **Kas o Del andro kher and’a, me les avri na čhivava.** (Koho Boh do domu privedie, ja ho z do-

mu nevyhodím.) **Maro tut šaj dav, aľe god’i na.** (Chlieb ti môžem dať, ale rozum nie.) (Arne B. Mann: Neznámi Rómovia, Bratislava 1992, s. 155-156)

3. Do okrúhlych zátvoriek sa vkladá – zapisuje časový alebo iný údaj za menom osoby alebo názvom, napr. **Milena Hübschmannovo (1933-2005) – ul’ilas Prahate (Čechiko)** – (narodila sa v Prahe, v Českej republike).

RÓMSKE RODNÉ MENÁ A PRIEZVISKÁ

Rodné (krstné) mená môžu byť, ale aj nemusia byť pôvodné rómske slová. Za pôvodné rómske mená sú pokladané časté krstné mená, ich domáce tvary, alebo mená odvodené z rómskych slov: **o Bango, o Phuro, e Šuki, e Kal’i...** Ostatné mená sú prevzaté slová – v takom prípade majú koncovky **-os, -is, -as, -us, -a: o Feris, o Gejzas, o Jančus, e Giza, e Rožika, o Demčakos, o Jožkus, o Dežis, e Aranka, e Aňuša**.

Vlastné mená majú obyčajne člen.

Priezvisko sa v rómskom prostredí takmer nepoužíva. Ak je potrebné ho použiť, má člen a ženská prípona je **-ovo**:

o Horvath – e Horvathovo, o Balog – e Balogovo, o Demeter – e Demeterovo.

P o z n á m k a.

– Meno autora za citátom, dielom, prácou a pre úradné účely zachovávame v pôvodnej podobe rodného (krstného) mena i priezviska.

GRAMATICKÉ KATEGÓRIE

V rómčine máme:

- menné slovné druhy, t. j. člen (**artiklos**), podstatné mená (**šerutne nava**), prídavné mená (**kijathode nava**), zámená (**vašonava**) a číslovky (**ginutne**),
- slovesá (**kerutne**),
- neohybné slovné druhy, t. j. príslovky (**paškerutne**), predložky (**anglonava**), spojky (**phandune**), častice (**lavora**), citoslovce (**vičinde**).

Podstatné a prídavné mená, ako aj niektoré ostatné mená, rozdeľujeme do troch skupín:

- mená oikoklitické koncovkové,
- mená oikoklitické bezkoncovkové,
- mená xenoklitické.

Mená oikoklitické, a to koncovkové aj bezkoncovkové, predstavujú slová pôvodné a tzv. staré výpožičky (z perzštiny, arménčiny, gréčtiny). Tretiu skupinu, mená xenoklitické, predstavujú tzv. nové lexikálne výpožičky, t. j. slová prevzaté v neskoršej dobe z gréčtiny a potom zo srbčiny, rumunčiny, maďarčiny, slovenčiny a slovenských dialektov, karpatskej nemčiny, prípadne z poľštiny, rusínčiny, ukrajinčiny či iných jazykov). Skloňujú sa podstatné mená, prídavné mená, zámená, číslovky a člen. Slovesá sa časujú.

Pri menných slovných druhoch sa rozoznávajú nasledujúce gramatické kategórie:

1. rod, životnosť,
2. číslo,
3. pád.

Menný rod

Rod je v rómčine dvojaký – mužský a ženský. Podstatné mená označujúce jedinca mužského pohlavia sú mužského rodu, napr. **o dad** (otec), **o phral** (brat). Príznačnou koncovkou pôvodných menných slovných druhov mužského rodu je **-o**, napr. **o čhavo** (syn), **cikno** (malý), **amaro** (náš). Podstatné mená označujúce jedince ženského pohlavia sú ženského rodu, napr. **e daj** (matka), **e phen** (sestra). Príznačnou koncovkou pôvodných menných slovných druhov ženského rodu je **-i**, napr. **e rakli** (nerómske dievča), **cikñi** (malá), **amari** (naša).

Výnimky: **o pañi** (voda), **o/e vodi** (duša)

Častejšie koncovky xenoklitických podstatných mien mužského rodu sú **-os**, **-is**, menej časté sú **-as**, **-us**, napr. **o šustros** (obuvník), **o autobusis** (autobus), **o predsedas** (predseda), **o papus** (dedo). Koncovka xenoklitických podstatných mien ženského rodu je aj **-a**, napr. **e rokla** (sukňa), **e doktorka** (lekárka), **e taška** (taška).

Životnosť

Rómčina rozlišuje životné a neživotné mená v mužskom aj ženskom rode. V praxi sa líšia iba tvarmi akuzatívu obidvoch čísiel.

Číslo

Rómčina rozlišuje dve čísla – jednotné a množné. Rómčina nemá pomnožné

podstatné mená, tieto pojmy sa vyjadrujú množným číslom, napr. **prajtñ** (list) – **prajta** (listy aj lístie), **kašt** (strom) – **kašta** (stromy aj drevo), **bur** (krík) – **bura** (kríky aj krovie).

Podstatné mená, ako **pañi** (voda), **rat** (krv), **jiv** (sneh) a pod., majú pravidla tvar jednotného čísla. V množnom čísle sa zmení ich lexikálny význam: **o paña** (množstvo vody, povodeň, záplava), **o rata** (krviprelatie), **o jiva** (množstvo snehu, záveje).

Rovnako aj pri niektorých ďalších podstatných menách dochádza v množnom čísle ku zmene alebo rozšíreniu významu, napr. **o gad** (košeľa) – **o gada** (košele, ale aj šaty, oblek, oblečenie), **o dad** (otec) – **o dada** (otcovia, ale aj predkovia).

Množné číslo je v rómčine významným pomenovaniatvorným prostriedkom.

Pád

Rómčina má podobne ako slovenčina kategóriu pádu, avšak tvorenie a funkcia jednotlivých pádov je odlišná. Rozoznáva *nominatív*, *vokatív* a šesť ďalších významových pádov tvorených na báze nepriameho kmeňa: *akuzatív*, *datív*, *lokatív*, *ablatív*, *inštrumentál* a *genitív*. Ďalej tvorí tzv. *nepriamy pád*.

FUNKCIE PÁDOV

V rómčine poznáme osem pádov a nepriamy pád. Pádové otázky sú:

1. Nominatív	<i>ko? so?</i>	kto? čo?
2. Vokatív		oslovenie
3. Akuzatív	<i>kas? so?</i>	koho? čo?
4. Datív	<i>kaske? soske?</i>	komu? čomu?
5. Lokatív	<i>kaste? soste?</i>	-
6. Ablatív	<i>kastar? sostar?</i>	od koho? od čoho
7. Inštrumentál	<i>kaha? soha?</i>	s kým? s čím?
8. Genitív	<i>kasker/o -i, -e?</i>	čí? čia? čie?
	<i>bi</i>	bez

1. Nominatív (nom)

Nominatív môže mať:

- 1) použitie gramatické (význam nesie predložka): v nominatíve sú mená s determinantom po všetkých predložkách, napr. **vaš o phral**, **pal miro phral** a pod.
- 2) použitie sémantické (bez predložky, pád je ozajstným nositeľom významu). Nominatív môže v tomto prípade mať funkciu:
 - vetného podmetu, napr. **O Jančis kerel buči**. (Jano robí robotu.),
 - menného prísudku a doplnku, napr. **Leskero dad Slovakos/Lengero čhavo baro primašis**. (Jeho otec je Slováč/Ich syn je veľký hudobník.),
 - počítaného predmetu/počítaných predmetov (osoba/osoby), ktoré sú vo výraze množstva, napr. **pandž čhave** (päť detí), **jekh gono love** (jedno vrece peňazí),
 - podstatného mena po výrazoch označujúcich druh **fajta phaba** (druh jabĺk),
 - bližšie určeného podstatného mena po predložkách: **E daj hiňi andre špitaľa**. (Mama je v nemocnici.),
 - ustálených oslovení alebo zvolaní v spojení s prívlastňovacím zámenom, napr. **miro čho!**, **miri čhaj!** (môj synu!, moja dcéro!).

2. Vokatív (voc)

Vokatív je pád, ktorý sa odlišuje od ostatných pádov. Nespája sa s inými slovami ako vetný člen a nepoužíva sa pred ním člen. Vokatívom niekoho oslovujeme, voláme alebo naznačujeme, ku komu sa v reči obraciame.

Tvary vokatívu

1. Pôvodné podstatné mená koncovkové, všetky prídavné mená a prívlastňovacie zámená majú nasledujúce vokatívne tvary:

sg.	pl.
<i>m</i> čhaveja! (chlapče!)	čhavale! (chlapci!)
<i>f</i> džuvľije! (dievča!)	džuvľale! (ženy!)

<i>m</i> terneja! (mladý!)	terňale! (mladí!)
<i>f</i> terňije! (mladá!)	terňale! (mladé!)

Pri podstatných menách ženského rodu v sg. i v pl. a pri prídavných menách v oboch rodoch plurálu dochádza k mäkkčeniu hlások **d, t, n, l**.

2. Podstatné mená bezkoncové majú tieto vokatívne tvary:

<i>m</i> phrala!/phrale!/phraleja! (brat!)	phralale! (bratia!)
<i>f</i> pheňije! (sestra!)	pheňale! (sestry!)

Pri podstatných menách ženského rodu dochádza v sg. i v pl. k mäkkčeniu **d, t, n, l**.

3. Prevzaté podstatné mená menia vo vokatíve svoje koncovky:

princona! (princ!)	princale! (princovia!)
charťa! (kováč!)	charťale! (kováči!)

4. Rómčina má aj nepravidelný vokatív:

o Del Devla! (Bože!)	Devlale! (Bohovia!)
o dad dado! (otec!)	
o kak kako! (strýko!)	
e daj daje! (matka!)	

Prídavné mená a podstatné mená sú vo vokatíve vtedy, ak stoja v nezávislom postavení, t. j. samostatne alebo za podstatným menom, napr. **Guleja, bachtaleja the tu mek čačeja!** (Sladký, pozhnaný a hlavne spravodlivý!).

Ak je determinantom niektorých frekventovaných podstatných mien prívlastňovacie zámeno, ktoré stojí pred podstatným menom, výraz stojí v nominatíve, napr. **Miro raklo!** (Môj chlapče!) **Miro Del!** (Môj Bože!)

Nepriamy kmeň

Odvodené pády, t. j. všetky ostatné okrem nominatívu a vokatívu sa v rómčine odvídzajú od nepriameho kmeňa. Dokonca akuzatív životných podstatných mien má tvar nepriameho kmeňa. Ten sa tvorí pomocou nasledujúcich sufixov:

Pri pôvodných podstatných menách sú to tieto sufify:

	sg.	pl.
m	-es	-en
f	-a	-en/-'i

Tieto sufify sa pripájajú k mennému kmeňu (pri pôvodných podstatných menách koncovkových po odtrhnutí nominatívnej koncovky).

- Napr. (o) **rakl-o** (nerómsky chlapec) > **rakl-es**
(e) **rakl'i** (nerómske dievča) > **rakl'a**
(o) **rakl-e** (nerómske deti) > **rakl-en**
(o) **rakl'(ij)a** (nerómske dievčatá) > **rakl'(ij)en**
(o) **dad** (otec) > **dad-es**
(e) **phen** (sestra) > **pheň-a**
(o) **čaro** (miska) > **čar-es**
(e) **piri** (hrniec) > **pir-a**
(o) **kher** (dom) > **kher-es**
(e) **suv** (ihla) > **suv-a**
(o) **kašt-a** (drevo) > **kašt-en**

Pri podstatných menách ženského rodu dochádza v sg. a pl. k mäkkčeniu spoluhlások **d, t, n, l**.

Pri prevzatých podstatných menách sa kmeňové sufify zhodujú s nominatívnymi koncovkami: **-os, -is, -as, -us, -a**:

- Napr. (o) **princ-os** (princ) > **princ-os**
(o) **for-os** (mesto) > **for-os**
(o) **kral'is** (kráľ) > **kral'is**
(o) **autobus-is** (autobus) > **autobus-is**
(o) **predsed-as** (predseda) > **predsed-as**
(o) **chart'as** (kováč) > **chart'as**
(o) **pap-us** (dedo) > **pap-us**
(e) **učitel'k-a** (učiteľka) > **učitel'k-a**

Niektoré frekventované podstatné mená majú skrátené nepriame kmene:

- (e) **čhaj** (rómske dievča, dcéra) > **čha**
(o) **čha** (rómsky chlapec, syn, dieťa) > **čas**
(e) **daj** (matka) > **da**
(o) **graj** (kôň) > **gres, grajes**
(o) **rašaj** (kňaz, farár) > **rašas**
(e) **sasuj** (svokra) > **sasa**

Podstatné meno o Del (Boh) má nepriamy kmeň odvodený od staršieho men-

ného kmeňa Dev(e)l (vyskytuje sa doposiaľ v niektorých dialektoch rómčiny aj v nominatíve):

(o) **Del** > **Devles**

Podstatné mená mužského rodu utvorené produktívnou odvodzovacou príponou - **(i)ben/- (i)pen** majú v sg. kmeňový sufif -**as**. V odvodzovacej prípone v nepriamom kmeni vypadáva **-e**.

- Napr. (o) **dživ-ipen** (život) > **dživ-ipn-as**
(o) **cha-ben** (jedlo) > **cha-bn-as**

Ukazovacie zámeno **ko** (kto) má nepriamy kmeň **kas-**, ukazovacie a vzťažné zámeno **so** má nepriamy kmeň **sos-**, ktorý slúži ako východisko pre tvorenie ostatných pádov:

sos-ke (čomu, prečo), **sos-tar** (od čoho, z čoho, z akého dôvodu...).

Prehľad sufifov odvodených pádov:

datív	-ke	-ge
lokativ	-te	-de
ablatív	-tar	-dar
inštrumentál	-ha	-ca
genitív	-ker-	-ger- (+ rodové koncovky privlastňovacieho mena)

Sufify v ľavom stĺpci sa pripájajú k nepriamemu kmeňu zakončenému na spoluhlásku **-s**, alebo samohlásku: **les-ke** (jemu), (andre) **vešes-te** (v lete), **la pheňa-ha** (so sestrou), **tu-tar** (od teba)...

Sufify v pravom stĺpci sa pripájajú k nepriamemu kmeňu zakončenému na spoluhlásku **-n**:

man-ge (mne), **len-dar** (od nich), **le phralen-ca** (s bratmi), **le pheňen-ge** (sestrám) pred inštrumentálnym sufifom **-ha** sa vypúšťa koncovkové **-s** nepriameho kmeňa mužského rodu: **phrale(s) - le phrale-ha** (s bratom)...

Rovnako nepriamy kmeň osobného zámena **tut** stráca pred pádovými sufifami koncové **-t**:

tu-ke (tebe), **tu-te** (za tebou, po tebe), **tu-tar** (od teba), **tu-ha** (s tebou).

P o z n á m k a.

- akuzatív životných podstatných mien má tvar nepriameho kmeňa.

3. Akuzatív

Akuzatív vyjadruje priamy predmet prechodných slovies. V akuzatíve bývajú nielen podstatné mená životné, ale aj ostatné menné slovné druhy, ktoré označu-

jú živé bytosti v nezávislom postavení, napr.

<i>nominatív</i>	<i>akuzatív</i>
o raklo (nerómsky chlapec)	le rakles (nerómskeho chlapca)
e rakli (nerómske dievča)	la rakla (nerómske dievča)
o rakle (nerómski chlapci)	le raklen (nerómskych chlapcov)
o rakl(ij)a (nerómske dievčatá)	le rakl(ij)en (nerómske dievčatá)
e phen (sestra)	la pheña (sestru)
o chartas (kováč)	le chartas (kováča)

Akuzatív neživotných podstatných mien je tvarovo totožný s nominatívom, napr.

<i>nominatív</i>	<i>akuzatív</i>
o čaro (misa)	o čaro (misu)
e suv (ihla)	e suv (ihlu)
e piri (hrniec)	e piri (hrniec)
o kher (dom)	o kher (dom)
o foros (mesto)	o foros (mesto)

Funkcie akuzatívu:

- Akuzatív vyjadruje priamy predmet, napr. **Dikhav la čha**. (Vidím to dievča.) **Šunav le dades**. (Počúvam otca.) **Ašaren le lavutaris**. (Chvália toho hudobníka.) **Dikhav o kher**. (Vidím dom.) **Šunav e lavuta**. (Počúvam husľu.)
- V akuzatíve stojí menná časť verbo-nominálnych spojení, napr. **te chal dar** (báť sa), **te del pativ** (vzdať úctu), **te kerel buti** (pracovať).
- Akuzatív je najčastejším pádom, v ktorom stojí „vlastník“ vo väzbách vyjadrujúcich pojem mať (funkcia privlastňovacia). Rómčina nemá, podobne ako veľa indoeurópskych a neindoeurópskych jazykov, sloveso – **mať**. Pojem vlastníctva sa vyjadruje niekoľkými prostriedkami podľa charakteru vlastníctva. Ak sme skutočnými vlastníkmi určitej veci alebo nespochybniteľnými „partnermi“ v určitom vzťahu, potom vlastnícky vzťah tvoríme akuzatívnou väzbou, napr. **Le dades hin čhavo**. (Otec má syna.) **Le čhas hin dad**. (Syn má otca.) **Kale romes nane romni**. (Tamten muž nemá ženu.) **Hin tut kher?** (Máš dom?) **Hin man kher, ale nane man motoris**. (Mám dom, ale nemám auto.)
- V akuzatíve stojí aj príslovkové určenie času a miesta, napr. **ada d'ives/adad'ives** (dnes), **jekh d'ives** (jedného dňa), **sar rat sar d'ives** (vo dne v noci), **phirlas bura veša** (putoval cestou necestou), **džalas svetos vilagos** (putoval šírym svetom).

4. Datív (daj)

Datív sa v rómčine tvorí aglutinatívne od nepriameho kmeňa koncovkami:

- ke** ak sa končí nepriamy kmeň na spoluhlásku **-s** alebo na samohlásku **-a** – **le phraleske, la pheňake** (bratovi, sestre),
- ge** ak sa končí nepriamy kmeň na spoluhlásku **-n** – **le phralenge, le pheňenge** (bratom, sestrám).

Funkcie datívu:

- použitie gramatické (význam nesie predložka): v datíve sú mená bez determinantu po predložke **vaš**, napr. **vaš mange** (kvôli mne) a pod.
- použitie sémantické (bez predložky, pád je ozajstným nositeľom významu). Datív môže v tomto prípade mať tieto funkcie:
 - datíve je predmet alebo (častejšie) druhý predmet, ktorý vyjadruje cieľ alebo adresáta deja. **Te na varekaske phenes!** (Nikomuto nepovedz!) **Šaj mange vakeres jekh gono, th' avka tuke na čhava**. (Môžeš mi toho nahodiť celú vreću, a predsa ti nebudem veriť.)
 - Rómčina je v datíve aj menný prísudok a doplnok, pokiaľ vyjadrujú vlastnosť (stav, funkciu, úlohu) prechodnú alebo nadobudnutú: **Lavutariske našti avel makarko**. (Hudobníkom nemôže byť hocikto.) **Andre bokh achen manuša ruvenge**. (Z hladu sa stávajú ľudia vlkmi.)

Datív, ktorý nie je riadený slovesom, sa nazýva **voľný datív** a môže vyjadrovať rôzne významy:

- účel, cieľ deja, napr. **E daj džala andre sklěpa mareske** (Matka pôjde do obchodu kúpiť chlieb.) **Dža paňeske!** (Choď po vodu.)

P o z n á m k a.

- Ak ide o osoby, nepoužíva sa bezpredložkový datív, ale predložka **vaš**, napr. **Dža vaš lake!** (Choď po ňu!), **Chuťi vaš leske!** (Skoč po neho!)

- prospech (neprospech) alebo zreteľ:
 - bezpredložkový datív, napr. **Le gadžeske bašav andro kan, Romeske andro jilo**. (Gadžovi hraj do ucha, Rómovi do srdca.) **Cinava mange maro**. (Kúpim si chlieb.) **Koda chaben mange džungľol**. (Toto jedlo sa mi hnuší.),
 - predložkový datív, napr. **Vaš tuke me andro gav na džava**. (Kvôli tebe nepôjdem do dediny.) **Vaš ňikaske bi kada na kerđomas**. (Pre nikoho by som to neurobil.),

- c) príslušnosť, napr. **Jov mange phral.** (On je môj brat.) **Perel leske bibi.** (Je jeho teta.),
- d) prostriedok, napr. **O kamiben na cineha lovenge.** (Lásku si za peniaze nekúpiš.) **Cindom oda pandzutkenge.** (Kúpil som to za babku.)

Datív sa vyskytuje aj v rôznych frazeologických obratoch, napr. **Keci tuke berš?** (Koľko máš rokov?) **Sar tuke džal?** (Ako sa máš?) **Šov berš oleske, so muľa.** (Už je tomu šesť rokov, čo zomrel.)

V ustálených obratoch, napr. **svetos svetoske** (za živý svet), **choli cholate** (nashvál), **aňi jekh jekheske** (ani jediný).

5. Lokatív (lok)

Základný význam lokatívu je určenie miesta, kde sa niekto/niečo nachádza, prípadne kam smeruje dej. Príslovkové určenie miesta vo vete odpovedá na otázku **kde?** alebo **kam?**

Lokatív sa tvorí aglutinatívne od nepriameho kmeňa koncovkami:

- te** ak sa nepriamy kmeň končí na spoluhlásku **s** alebo samohlásku **a**, napr. **le phraleste, la pheňate** (brata, sestry),
- de** ak sa nepriamy kmeň končí na spoluhlásku **n**, napr. **le phralende, le pheňende** (bratov, sestier).

Funkcie lokatívu:

1) použitie gramatické (význam nesie predložka): v datíve sú mená bez determinantu po všetkých predložkách, okrem **vaš** a **bi**, napr. **Rom ke Romeste drom arakhel.** (Róm si k Rómovi nájde cestu.), **E daj avela ke tumende tajsja.** (Matka k vám príde zajtra.), **Ňikas nane bacht andre savoreste.** (Nikto nemá vo všetkom.), **kija raťate, kijaraťate** (k večeru, navečer), **pal tajsaste, paltajaste** (pozajtra), **pal/pre beršeste** (za rok, o rok), datív sa vyskytuje sa aj v ustálených obratoch, napr. **čirla pre čirlaste** (pradávný), **kajci pre kajciste** (nakoniec), **berš pre beršeste** (rok čo rok, každoročne),

2) použitie sémantické (bez predložky, pád je ozajstným nositeľom významu). Lokatív môže mať v tomto prípade tieto funkcie:

- a) bezpredložkový, sú v ňom všeobecné alebo miestne mená, napr. **angalate** (v náručí), **karčmicate** (v krčme), **Prahate** (do Prahy, v Prahe), **Perješiste** (do Prešova, v Prešove), **Mostende** (do Mostu, v Moste),

- b) lokatív, ktorým odpovedáme na otázky: kedy?, v akom čase?, za aké obdobie?, napr. **ciknovarbaste** (v detstve), **jesoste** (v jeseni), **kecivar dživeseste/kurkeste?** (koľkokrát za deň/za týždeň?),
- c) vo funkcii druhého predmetu, v prípade, že dej nesmeruje k tomu, aby sa nový majiteľ stal skutočným „vlastníkom“ predmetu, ale predmet má iba na nejaký čas, napr. **De leste por!** (Daj mu pero!) **De leste e piľa, tut nane phurd.** (Daj mu tú loptu, tebe nestačí dych.),
- d) lokatív vo frazeologických obratoch, napr. **So tute?** (Čo je s tebou?).

5. Ablatív ()

Ablatív sa tvorí aglutinatívne od nepriameho kmeňa koncovkami: **-tar** (ak je nepriamy kmeň zakončený na spoluhlásku **s** alebo samohlásku **a**, napr. **le phralestar, la pheňatar** (od brata, od sestry),

-dar (ak je nepriamy kmeň zakončený na spoluhlásku **n**, napr. **le phralendar, le pheňendar** (od bratov, od sestier).

Funkcie ablatívu:

Ablatív môže byť vo funkcii

- a) predmetu, prípadne druhého predmetu:
- s väzbou „o niekom, o niečom“, napr. **Jov savorestar džanel.** (On vie o všetkom.) **Kajse nasvalipnastar na šundom.** (O takej chorobe som nepočul)
 - s väzbou „za niečo“, napr. **Chude man vastestar.** (Vezmi ma za ruku.) **Cirdelas la balendar.** (Ťahala ju za vlasy.) **O rikono la danderďa pindrestar.** (Pes ju uhryzol do nohy.),
- b) partitívnej príslovky, napr. trochu – **De man mek kola zuminatar.** (Daj mi ešte trochu tej polievky.) **Achaluvav sakone romane vakeribnastar.** (Trochu rozumiem každému rómskemu dialektu.),
- c) menného prísudku alebo doplnku. Vyjadruje:
- z akého materiálu niečo je, napr. **O pindre lake čikatar.** (Nohy mala od blata.) **Džuvakera cipatar topanki na kereha.** (Z hŕstky múky bochník chleba neupečieš.),
 - akého pôvodu alebo z akého zdroja niečo je, napr. **E daj sas ungrike Romendar.** (Matka bola zo skupiny maďarských Rómov.) **Amen savore sam manušaña fajtatar.** (Všetci sme z ľudského rodu.),
 - časť z celku: **šele Romendar jekh** (zo sto Rómov jeden), **jepašestar jepaš** (štvrtina), **Jov chaľa ole chabnastar.** (Zjedol z toho jedla.) **Čhin lake ole masestar.** (Odrež jej z toho mäsa.),
- d) prívlastku, napr. **nasvalipen familijatar** (dedičná choroba), **drab šerestar** (liek proti bolesti hlavy). **Jov lavutaris Devlestar.** (On je nadaný hudobník.),

e) príslovkového určenia:

- miesta, keď odpovedá na otázku **khatar?** (odkiaľ?), **Kašatar** (z Košíc), **forostar** (z mesta), **Perješistar** (z Prešova),
- času, keď odpovedá na otázku **kanastar?** (odkedy?), **tosarastar** (od rána), **idžestar** (od včera), **terňipnastar** (od mladosti),
- času, keď odpovedá na otázku **keci orendar?** (o koľkej?), **deše orendar**, **dešendar** (o desiatej hodine, o desiatej),
- príčiny, dôvodu, keď odpovedá na otázku **sostar?** (z čoho?), napr. **bokhatar** (od hladu), **dukhatar** (od bolesti), **cholatar** (od zlosti) **Izdral daratar/šilestar**. (Trasie sa od hladu/zimy.),
- miery, porovnanie, napr. **Miri phen hiňi phureder mandar**. (Moja sestra je staršia ako ja.) **Bokh zolareder daratar**. (Hlad je silnejší ako strach.).

Ablatív sa vyskytuje aj v ustálených obratoch: **te phirel gav gavestar** (chodíť z dediny do dediny), **lav lavestar** (slovo od slova), **berš beršestar** (rok od roku), **than thanestar** (z miesta na miesto), **sera seratar** (zo strany na stranu).

6. Inštrumentál (ins)

Podobne ako ostatné pády sa inštrumentál tvorí aglutinatívne od nepriameho kmeňa koncovkami:

- ha** ak je nepriamy kmeň zakončený na spoluhlásku **s** alebo na samohlásku – **le phraleha**, **la pheňaha** (s bratom, so sestrou),
- ca** ak je nepriamy kmeň zakončený na spoluhlásku **n**: **le phralenca**, **le pheňenca** (s bratmi, so sestrami).

Funkcie inštrumentálu

Inštrumentál môže byť vo funkcii:

- predmetu, ktorý je riadený slovesnou väzbou, napr. **Jov pre mande čhivkerlas le barenca**. (Hádzal do mňa kamene.) **Na birinav le phikenca/le vastenca**. (Necítim ramená/ruky.) **Na birinav manca**. (Padám od únavy.) **Na džanel te chulajinel le chabnaha**. (Nevie hospodáriť s jedlom.),
- príslovkového určenia:
 - spôsobu, napr. **te šunel pes zoraha** (cítiť sa silným), **te vakerel zorale hangoha** (hovoriť nahlas), **Sako kamel peskere dživipnaha te dživel**. (Každý chce žiť po svojom.),
 - smeru, napr. **tele le mujeha** (tvárou dole), **opre le heđoha** (do kopca),
 - miesta, napr. **te džal dromeha** (ísť po ceste), **te cirdel pes čikaha** (ŕahať sa po blate),
 - miery, napr. **Jov buteha terneder mandar**. (Je omnoho mladší ako ja.),
 - času, napr. **duje dživesenca** (o dva dni), **raťaha** (v noci, za tmy),

- v ustálených obratoch, napr. **te bešel kher khereha** (bývať v blízkom susedstve), **te phirel bokh bokhaha** (chodiť o hlade), **te phirel svetos svetoha** (putovať šírým svetom).

7. Genitív (g)

Genitív sa tvorí aglutinatívne od nepriameho kmeňa genitívnymi koncovkami:

- ker** (ak sa nepriamy kmeň končí na spoluhlásku **s** alebo samohlásku **a**, napr. **le phralesker(o)** (bratov), **la pheňaker(o)** (sestrin),
- ger** (ak sa nepriamy kmeň končí na spoluhlásku **n**, napr. **le phralenger(o)**, **le pheňenger(o)** (bratov, sestier).

Po sufixe nasleduje koncovka, ktorá sa riadi rodom, číslom a pádom nasledujúceho substantíva, napr. **le dadeskero phral** (otcov brat), **le phraleskeri čhaj** (bratova dcéra), **le phraleskere čhave** (bratove deti), čiže ide v rámci jedného slova o dva gramatické tvary.

Tvary genitívu majú v rómčine prízvuk na tretej slabike od konca. Pri skrátených tvaroch, keď koncovky **-ker/-ger** strácajú samohlásku **e**, slovný prízvuk je v takom prípade na druhej slabike od konca, napr. **le phraleskero** – **le phraleskro**, **la pheňaker(o)** – **la pheňakro**.

Funkcie genitívu:

1) použitie gramatické (význam nesie predložka): v genitíve sú mená bez determinantu po predložke **bi**, napr. **bi phraleskero** (bez brata) a pod. Vo funkcii prívlastku sa predložka **bi** chápe ako predpona a píše sa spolu so slovom **bibalengero manuš** (holohlavý človek), **bibuťakere manuša** (nezamestnaní), **bičhavengeri džuvľi** (bezdetná žena).

2) použitie sémantické (bez predložky, pád je ozajstným nositeľom významu). Genitív môže v tomto prípade mať tieto funkcie:

- vyjadruje prívlastňovanie. Ak je v genitíve podstatné meno mužského rodu, odpovedá na otázku **kaskero?** (čí?). Ak ide o podstatné meno ženského rodu, odpovedá na otázku **kaskeri?** (čia?). Pri podstatných menách v množnom čísle oboch rodov odpovedá na otázku **kaskere?** (čie?).

Genitív môže byť vo funkcii ako:

- prívlastňovacie prídavné meno a zámeno, napr. **le dadeskero/-i,-e** (otcov, otcova, otcove), **la pheňaker(o)/-i,-e** (sestrin, sestrina, sestrine), **miro/-i,-e** (môj, moja, moje),
- genitív príslušnosti, napr. **le bare lavutariskero čhavo** (syn veľkého hudobníka), **la tira pheňakeri čhaj** (dcéra tvojej sestry).

Genitív neživotných mien vyjadruje príslušnosť, bližšie určenie, druh, napr. **meribnaskero d'ives** (deň smrti), **suvakeri chevori** (dierka ihly), **bijaveskere gada** (svadobné šaty).

Genitívom sa regionálne vyjadruje príslovkové určenie času: **jekhakro** (o jednej hodine), **štarengero** (o štvrtej hodine), **paltajsaskero** (po zajtra).

Genitív je dôležitým zdrojom tvorby nových pomenovacích jednotiek, ktoré vznikajú jeho významovým rozšírením. Genitívny tvar pôvodného substantíva sa tak stáva nominatívom nového adjektíva, prípadne substantíva, napr. **o čhave** (deti) – **čhavengero** (detí) – **le čhavengere love** (peniaze detí) – **o čhavengere love** (detské peniaze) – **o čhavengere** (detské prídavky).

Z pôvodných genitívnych tvarov vznikajú viacslovné pomenovania, predložkové, prívlastkové či iné spojenia, napr. **palojakhengero – pal o jakha** (poza oči – pokrytecký, záľutavý), **palmaribnaskero – pal o mariben** (po vojne – povojnový), **bizorakero – bije zor** (bez sily – vysilený), **čačejileskero – čačo jilo** (spravodlivé srdce – úprimný), **jekhačangakero – jekh čang** (jedna noha – jednonohý).

Nepriamy pád

Na vyjadrenie vetných funkcií a vzťahov má rómčina pády. V týchto pádoch môžu stáť všetky menné slovné druhy okrem člena a môžu vyjadrovať nasledujúce vetné vzťahy: predmet, menný prísudok, doplnok a príslovkové určenie. Ak menné slovné druhy plnia tieto funkcie, sú v nezávislom postavení. Ak sú menné slovné druhy (vrátane člena) vo funkcii prívlastku, ktorý stojí v rómčine obyčajne pred menom, sú v závislom postavení a majú tvar tzv. nepriameho pádu. (Ak však stojí zhodný prívlastok z nejakého dôvodu výnimočne za menom, je v rovnakom páde ako nadradené meno.)

Tvary nepriameho pádu:

Člen:

	sg.	pl.
<i>m</i>	le	le
<i>f</i>	la	le

Člen je jediným menným slovným druhom, ktorý nemôže nikdy stáť v nezávislom postavení, preto ak stojí pred podstatným menom v inom páde ako v nominatívne (pri neživotných podstatných menách aj v akuzatívne), má vždy tvar nepriameho pádu.

Ukazovacie zámená:

	(k)ada		(k)oda		oka	
	sg.	pl.	sg.	pl.	sg.	pl.
<i>m</i>	(k)ale	(k)ale	(k)ole	(k)ole	okale	okale
<i>f</i>	(k)ala	(k)ale	(k)ola	(k)ole	okala	okale

Koncovky nepriameho pádu ostatných slovných druhov:

	sg.	pl.
<i>m</i>	-e	-e
<i>f</i>	-a	-e

Tieto koncovky sa pripájajú k mennému kmeňu (po odtrhnutí nominatívnych koncoviek pôvodných menných koncovkových slovných druhov). Špeciálne tvary nepriameho pádu majú aj číslovky, okrem prevzatých čísloviek **efta**, **ochto**, **eňa**. Napr.

bar-o (veľký) – **bar-e:**

cikň-i (malá) – **cikň-a:**

šukar (m) (pekný) – **šukare:**

šukar (f) (pekná) – **šukara:**

tumar-e (vaše) – **tumar-e:**

jekh (f) – **jekh-a:**

trin (tri) – **trin-e:**

bare phraleha (s najstarším bratom),

cikňa čhajorake (malému dievčaťu),

šukare laveha (pekným slovom),

kola šukara rakl'atar (od toho pekného nerómskeho dievčaťa),

tumare pheňenge (vaším sestram),

jekha jakhaha (jedným okom),

trine d'ivesenca (o tri dni).

Koncovky nepriameho pádu xenoklitických prídavných mien:

Prevzaté prídavné mená, ktoré majú v nominatívne v oboch rodoch v sg. koncovku **-o** a v pl. koncovku **-a/-e**, majú v nepriamom páde rozšírený kmeň o for-
mant **-on-**, po ňom nasledujú koncovky nepriameho pádu, napr. prídavné meno **šargo (m, f)** – žltý, žltá, majú nasledujúce koncovky nepriameho pádu:

	sg.	pl.
<i>m</i>	šarg-on-e	šarg-on-e
<i>f</i>	šarg-on -a	šarg-on-e

RÓMSKE MENNÉ SLOVNÉ DRUHY

Menné slovné druhy v rómčine sú: člen, podstatné mená, prídavné mená, zámená a číslovky.

Člen a jeho použitie

Pred podstatným menom bližšie vymedzeným stojí v rómčine determinant, najčastejšie člen (určitý). Ten má v priamom páde nasledujúce tvary:

	sg.	pl.
m	o	o
f	e	o

Rómčina nemá neurčitý člen, bližšie nevymedzené podstatné meno stojí obvykle bez determinantu alebo je jeho neurčitosť vyjadrená číslovkou **jekh** (jeden), príp. neurčitým zámenom. Člen je najčastejším determinantom, nie však jediným. Namiesto člena môže stáť pred podstatným menom aj:

- ukazovacie zámeno: **ada** (ten, tento), **oda** (tamten), **oka** (onen), **ajso** (taký),
- prívlastňovacie zámeno: **miro** (môj), **tiro** (tvoj), **leskero** (jeho),
- opytovacie zámeno: **savo** (aký),
- neurčité alebo vymedzovacie zámeno: **varessavo** (nejaký), **sako** (každý), **dojekh** (úplne každý),
- záporné zámeno: **ňisavo** (nijaký),
- číslovka: určitá alebo neurčitá – **jekh** (jeden, jedna), **biš** (dvadsať), **but** (veľa), **ajci** (toľko).

Determinantom však nie je prídavné meno. Preto konkrétne podstatné meno, pred ktorým stojí jeden alebo viac adjektívnych prívlastkov, má ešte rodový determinant, napr. **o učo rukh** (vysoký strom), **e lači daj** (dobrá matka).

Člen stojí pred bližšie určeným podstatným menom, zámenom a **používa sa vtedy:**

1. ak nie je chápaný príliš všeobecne druhovo a abstraktne, napr. **O manuš the lache the nalache**. (Ľudia sú dobrí i zlí.) **O angara kale**. (Uhlie je čierne.) **O čačipen nane jekh**. (Pravda nie je len jedna.),
2. ak označuje jedinečnú bytosť alebo vec vlastným menom, napr. **O Kham hin bareder sar o Čhon** (Slnko je väčšie ako Mesiac). **Kaj e Valika? E Valika khere**. (Kde je Valika? Valika je doma.),

3. pri naplnení počtu s určitou číslovkou, napr. **O duj phrala**. (Obidvaja bratia.) **O štar čhave**. (Všetky štyri deti.),
4. ak je podstatné meno známe zo situácie alebo zo súvislosti, napr. **O čhave imar khere?** (Deti sú už doma?).

Člen sa naopak nepoužíva:

1. pred podstatným menom v prísudku alebo doplnku označujúcim národnosť alebo etnickú príslušnosť, profesiu, alebo inú charakteristiku, napr. **Jov hino Rom**. (On je Róm.) **Miro dad lavutaris**. (Môj otec je hudobník.) **Oda čhavoro beng**. (Ten chlapec je nezbedník.) **Hin oda lache chundrula?** (Sú to dobré huby?),
2. vo väzbách vyjadrujúcich slovenské sloveso mať, napr. **Man hin phen**. (Mám sestru.) **Hin tute love?** (Máš pri sebe peniaze?),
3. ak je výraz chápaný všeobecne druhovo a abstraktne, napr. **Savo lavutaris, ajsi lavuta**. (Aký hudobník, také husle.),
4. vo verbonominálnych alebo nominálno-nominálnych spojeniach, napr. **del duma** (hovoriť), **chal choľi** (zlostiť sa), **del brišind** (pršať), **lel goďi** (uvážiť),
5. v ustálených väzbách, napr. **kher kherestar** (od domu k domu), **gav gavestar** (od dediny do dediny), **bokh bokhaha** (o hlade).

ŠERUTNE NAVA – PODSTATNÉ MENÁ

Rómčina rozlišuje pri podstatných menách dva rody – mužský/**muršikano ling** (**m**) a ženský/**džuvľikano ling** (**f**). Rómčina nemá stredný rod.

Pred podstatným menom bližšie určeným stojí v rómčine člen/**artiklos**. Člen mužského rodu má v priamom páde (nominatíve) tvar **o**, člen ženského rodu tvar **e**. V rómčine delíme substantíva na: vlastné a všeobecné.

Podľa životnosti delíme v rómčine všetky podstatné mená na :

- a) životné** – označujú osoby a zvieratá, napr. **e daj** (matka), **o dad** (otec), **o čhavo** (syn), **o rikono** (pes), **o graj** (kôň),
- b) neživotné** – všetky ostatné podstatné mená, napr. **maro** (chlieb), **thud** (mlieko), **skamind** (stôl)...

Platí to pre mužský aj ženský rod.

V rómčine sú dve čísla, a to jednotné číslo/**jekhutno gin** a množné číslo/**buterutno gin**. Člen má v množnom čísle v oboch rodoch tvar **o**.

V rómčine poznáme pre podstatné mená osem pádov a nepriamy pád.

Skloňovanie podstatných mien

Mužský rod

Životné podstatné mená oikoklitické mužského rodu bez koncovky

	<i>sg.</i>		<i>pl.</i>	
<i>nom.</i>	phral	brat	phrala	bratia
<i>vok.</i>	phraleja!	brat!	phralale! phrala!	bratia!
<i>ak.</i>	phrales	brata	phralen	bratov
<i>dat.</i>	phraleske	bratovi	phralenge	bratom
<i>lok.</i>	phraleste	-	phralende	-
<i>inštr.</i>	phraleha	(s) bratom	phralenca	(s) bratmi
<i>abl.</i>	phralestar	od brata	phralendar	od bratov
<i>gen.</i>	phraleskero	brata	phralengero	bratov

Životné podstatné mená oikoklitické mužského rodu s koncovkou **-o**

	<i>sg.</i>		<i>pl.</i>	
<i>nom.</i>	raklo	chlapec	rakle	chlapci
<i>vok.</i>	rakleja!	chlapče!	raklale!	chlapci!
<i>ak.</i>	rakles	chlapca	raklen	chlapcov
<i>dat.</i>	rakleske	chlapcovi	raklenge	chlapcom
<i>lok.</i>	rakleste	-	raklende	-
<i>inštr.</i>	rakleha	(s) chlapcom	raklenca	(s) chlapcami
<i>abl.</i>	raklestar	od chlapca	raklendar	od chlapcov
<i>gen.</i>	rakleskero	chlapca/chlapcove	raklengero	chlapcov

Životné xenoklitické podst. mená muž. rodu s koncovkami **-is, -os, -us, -as**

	<i>sg.</i>		<i>pl.</i>	
<i>nom.</i>	lavutaris	hudobník	lavutara	hudobníci
	grofos	gróf	grofa	grófi
	papus	dedo	papi	dedovia
	chartas	kováč	charti	kováči
<i>vok.</i>	lavutarina!	hudobník!	lavutarale!	hudobníci!
	grofona!	gróf!	grofale!	grófi!
	papu!	dedo!	papale!	dedovia!
	charta!	kováč!	chartale!	kováči!
<i>ak.</i>	lavutaris	hudobníka	lavutaren	hudobníkov
	grofos	grófa	grofen	grófov
	papus	deda	papen	dedov
	chartas	kováča	charten	kováčov
<i>dat.</i>	lavutariske	hudobníkovi	lavutarenge	hudobníkom

	grofoske	grófovi	grofenge	grófom
	skeske	dedovi	papenge	dedom
	chartaske	kováčovi	chartenge	kováčom
<i>lok.</i>	lavutariste	-	lavutarende	-
	grofoste	-	grofende	-
	papuste	-	papende	-
	chartaste	-	chartende	-
<i>inštr.</i>	lavutariha	(s) hudobníkom	lavutarencia	(s) hudobníkmi
	grofoha	(s) grófom	grofencia	(s) grófmi
	papuha	(s) dedom	papencia	(s) dedmi
	chartaha	(s) kováčom	chartencia	(s) kováčmi
<i>abl.</i>	lavutaristar	od hudobníka	lavutarendar	od hudobníkov
	grofostar	od grófa	grofendar	od grófov
	papustar	od deda	papendar	od dedov
	chartastar	od kováča	chartendar	od kováčov
<i>gen.</i>	lavutariskero	hudobníkove	lavutarengere	hudobníkove
	grofoskero	grófove	grofengere	grófov
	papuskero	dedove	papengero	dedov
	chartaskero	kováčove	chartengero	kováčov

Neživotné podstatné mená oikoklitické mužského rodu bez koncovky

	<i>sg.</i>		<i>pl.</i>	
<i>nom.</i>	kher	dom	khera	domy
<i>vok.</i>		-		-
<i>ak.</i>	kher	dom	khera	domy
<i>dat.</i>	khereske	domu	kherenge	domom
<i>lok.</i>	khereste	-	kherende	-
<i>inštr.</i>	khereha	(s) domom	kherenca	(s) domami
<i>abl.</i>	kherestar	od domu	kherendar	od domov
<i>gen.</i>	khereskero	-	kherengero	-

Neživotné podstatné mená oikoklitické mužského rodu s koncovkou **-o**

	<i>sg.</i>		<i>pl.</i>	
<i>nom.</i>	khosno	šatka	khosne	šatky
<i>vok.</i>		-		-
<i>ak.</i>	khosno	šatku	khosne	šatky
<i>dat.</i>	khosneske	šatke	khosnenge	šatkám
<i>lok.</i>	khosneste	šatke	khosnende	šatkách
<i>inštr.</i>	khosneha	so šatkou	khosnenca	so šatkami
<i>abl.</i>	khosnestar	od šatky	khosnendar	od šatiek
<i>gen.</i>	khosneskero	-	khosnengero	-

Neživotné xenoklitické podst. mená mužského rodu s koncovkou **-os**

	sg.		pl.	
<i>nom.</i>	stolkos	stolička	stolki	stoličky
<i>vok.</i>	-	-	-	-
<i>ak.</i>	stolkos	stoličku	stolki	stoličky
<i>dat.</i>	stolkoske	stoličke	stolkenge	stoličkám
<i>lok.</i>	stolkoste		stolkende	
<i>inštr.</i>	stolkoha	(so) stoličkou	stolkenca	(so) stoličkami
<i>abl.</i>	stolkostar	od stoličky	stolkendar	od stoličiek
<i>gen.</i>	stolkoskero	-	stolkengero	-

Ženský rod

Životné podstatné mená oikoklitické ženského rodu bez koncovky

	sg.		pl.	
<i>nom.</i>	phen	sestra	pheňa	sestry
<i>vok.</i>	pheňije! pheňa!	sestra!	pheňale! pheňa!	sestry!
<i>ak.</i>	pheňa	sestru	pheňen	sestry
<i>dat.</i>	pheňake	sestre	pheňenge	sestrám
<i>lok.</i>	pheňate		pheňende	
<i>inštr.</i>	pheňaha	(so) sestrou	pheňenca	(so) sestrami
<i>abl.</i>	pheňatar	od sestry	pheňendar	od sestier
<i>gen.</i>	pheňakero	sestrin	pheňengero	sestier

Životné podstatné mená oikoklitické ženského rodu s koncovkou **-i**

	sg.		pl.	
<i>nom.</i>	džuvľi	žena	džuvľa	ženy
<i>vok.</i>	džuvľije!	žena!	džuvľale!	ženy!
	džuvľi!		džuvľa!	
<i>ak.</i>	džuvľa	ženu	džuvľen	ženy
<i>dat.</i>	džuvľake	žene	džuvľenge	ženám
<i>lok.</i>	džuvľate	-	džuvľende	
<i>inštr.</i>	džuvľaha	(so) ženou	džuvľenca	(so) ženami
<i>abl.</i>	džuvľatar	od ženy	džuvľendar	od žien
<i>gen.</i>	džuvľakero	ženin	džuvľengero	žien

Životné xenoklitické podstatné mená ženského rodu s koncovkou **-a**

	sg.		pl.	
<i>nom.</i>	doktorka	doktorka	doktorki	doktorky
<i>vok.</i>	doktorko!	doktorka!	doktorkale!	doktorky!

<i>ak.</i>	doktorka	doktorku	doktorken	doktorky
<i>dat.</i>	doktorkake	doktorke	doktorkenge	doktorkám
<i>lok.</i>	doktorkate	-	doktorkende	-
<i>inštr.</i>	doktorkaha	(s) doktorkou	doktorkenca	(s) doktorkami
<i>abl.</i>	doktorkatar	od doktorke	doktorkendar	od doktoriek
<i>gen.</i>	doktorkakero	doktorkin	doktorkengero	doktoriek

Neživotné podstatné mená oikoklitické ženského rodu bez koncovky

	sg.		pl.	
<i>nom.</i>	suv	ihla	suva	ihly
<i>vok.</i>	-	-	-	-
<i>ak.</i>	suv	ihlu	suva	ihly
<i>dat.</i>	suvake	ihle	suvenge	ihlám
<i>lok.</i>	suvate	-	suvende	-
<i>inštr.</i>	suvaha	(s) ihlou	suvenca	(s) ihlami
<i>abl.</i>	suvatar	od ihly	suvendar	od ihiel
<i>gen.</i>	suvakero	-	suvengero	-

Neživotné xenoklitické podstatné mená ženského rodu s koncovkou **-a**

	sg.		pl.	
<i>nom.</i>	rokl'a	sukňa	rokl'i	sukne
<i>vok.</i>	-	-	-	-
<i>ak.</i>	rokl'a	sukňu	rokl'i	sukne
<i>dat.</i>	rokl'ake	sukni	rokl'enge	sukniam
<i>lok.</i>	rokl'ate	-	rokl'ende	-
<i>inštr.</i>	rokl'aha	(so) sukňou	rokl'enca	(so) sukňami
<i>abl.</i>	rokl'atar	od sukni	rokl'endar	od sukien
<i>gen.</i>	rokl'akero	-	rokl'engero	-

Neživotné podstatné mená oikoklitické ženského rodu s koncovkou **-i**

	sg.		pl.	
<i>nom.</i>	piri	hrniec	pira	hrnce
<i>vok.</i>	-	-	-	-
<i>ak.</i>	piri	hrniec	pira	hrnce
<i>dat.</i>	pirake	hrncu	pirenge	hrncom
<i>lok.</i>	pirate	-	pirende	-
<i>inštr.</i>	piraha	(s) hrncom	pirenca	(s) hrncami
<i>abl.</i>	piratar	od hrnca	pireNDAR	od hrncov
<i>gen.</i>	pirakero	-	pirengero	-

KIJATHODE NAVA – PRÍDAVNÉ MENÁ

V rómčine rozlišujeme tri základné skupiny prídavných mien:

- Oikoklitické prídavné mená, ktorých nominatív je bez koncovky – **šukar**.
- Oikoklitické prídavné mená, ktorých nominatív jedn. č. má koncovku:
 - v mužskom rode **-o**,
 - v ženskom rode **-i**, **bar/o -i** (veľký, veľká), **cikn/o -ni** (malý, malá), **ratval/o, -li** (krvavá/krvavý), **lond/o, -di** (slaný, slaná), **tat/o, -ti** (teplý, teplá), v ženskom rode dochádza k mäkkčeniu spoluhlások, a to **d** na **ď**, **l** na **ľ**, **n** na **ň**, **t** na **ť**.
- Xenoklitické prídavné mená, ktorých nominatív jednotného čísla má v obidvoch rodoch koncovku **-o**, napr. (**belavo**/modrý, **rendešno**/poriadny, **šargo**/žltý).

Skloňovanie prídavných mien

Prehľad skloňovania prídavných mien v najčastejšie používaných pádoch:

	sg.		pl.			
	m	f	m - f.			
nom.	šukar	pekný	šukar	pekná	šukar	pekné
	baro	veľký	bari	veľká	bare	veľké
	šargo	žltý	šargo	žltá	šarge	žlté
vok.	šukareja!	pekný!	šukarije!	pekná!	šukarale!	pekné!
	bareja!	veľký!	barije!	veľká!	barale!	veľké!
ak.	šukares	pekného	šukara	peknú	šukaren	pekné
	bares	veľkého	bara	veľkú	baren	veľké
	šarges	žltého	šargona	žltú	šargen	žlté
dat.	šukareske	peknému	šukarake	peknej	šukarenge	pekným
	bareske	veľkému	barake	veľkej	barenge	veľkým
	šargoneske	žltému	šargonake	žltej	šargonenge	žltým
lok.	šukareste	-	šukarate	-	šukarende	-
	bareste	-	barate	-	barende	-
	šargoneste	-	šargonate	-	šargonende	-
inštr.	šukareha	(s) pekným	šukaraha	(s) peknou	šukarenca	(s) peknými
	bareha	(s) veľkým	baraha	(s) veľkou	barenca	(s) veľkými
	šargoneha	(so) žltým	šargonaha	(so) žltou	šargonenca	(so) žltými
abl.	šukarestar	(od) pekného	šukaratar	(od) peknej	šukarendar	(od) pekných
	barestar	(od) veľkého	baratar	(od) veľkej	barendar	(od) veľkých
	šargonestar	(od) žltého	šargonatar	(od) žltej	šargonendar	(od) žltých
gen.	šukareskero	pekného	šukarakero	peknej	šukarengero	pekných

bareskero veľkého
šargoneskero žltého

barakero veľkej
šargonakero žltej

barengero veľkých
šargonengero žltých

nepr. pád

šukare
bare
šargone

šukara
bara
šargona

šukare
bare
šargone

Stupňovanie prídavných mien

Niektoré prídavné mená sa stupňujú. Rozlišujeme tri stupne:

- stupeň – pozitív, napr. **šukar** (pekný), **baro** (veľký), **cikno** (malý),
- stupeň – komparatív sa tvorí príponou **-eder**, napr. **šukareder** (krajší), **bareder** (väčší), **cikneder** (menší),
- stupeň – superlatív sa tvorí variantne predponami **jekh-**, **nek-**, **lek-**, **mek-**, ktoré sa pripájajú ku komparatívu, napr. **jekhšukareder/nekšukareder/lekšukareder/mekšukareder** (najkrajší), **jekhbareder/nekbareder/lekbareder/mekbareder** (najväčší), **jekhcikneder/nekcikneder/lekcikneder/mekcikneder** (najmenší).

Tvary komparatívu a superlatívu sa skloňujú ako **šukar**.

P o z n á m k a.

- Nestupňujú sa prídavné mená odvodené od nejakého materiálu, napr. **trastuno** (železný), **kaštuno** (drevený), **somnakuno** (zlatý)...

Nepravidelné stupňovanie

Nepravidelne sa stupňujú dve prídavné mená – **lačho**, **nalacho**

- lačho** (dobrý)
- feder** (lepší)
- jekhfeder** (najlepší)
- nalacho**
- goreder** (horší),
- jekhgoreder** (najhorší)

VAŠONAVA - ZÁMENÁ

V rómčine rozlišujeme tieto zámená:

- osobné – **me** (ja), **tu** (ty), **jov** (on), **joj** (ona), **amen** (my), **tumen** (vy), **jon** (oni)
- zvrtné zámeno – **pes** (seba, sa), **pen** (seba, sa pl.),
- privlastňovacie zámená – **mir/o, -i, -e** (môj, moja, moje), **tir/o, -i, -e** (tvoj),

- tvoja, tvoje), **lesker/o, -i, -e** (jej), **laker/o, -i, -e** (jej), **amar/o, -i, -e** (náš, naša, naše), **tumar/o, -i, -e** (váš, vaša, vaše), **lenger/o, -i, -e** (ich),
- ukazovacie – **(k)ada** (tento), **(k)oda** (tamten), **(k)adi** (táto), **(k)odi** (tam-tá), **(k)aja** (tá, táto), **(k)oja** (táto), **oka** (tamten – väčšia vzdialenosť), **oki** (tam-tá – väčšia vzdialenosť),
 - opytovacie – **ko?** (kto?), **so?** (čo?), **savo?** (aký?),
 - vzťažné zámená – **so** (čo), **kaj** (kde), **savo** (aký),
 - neurčité zámená – **vareko/dareko** (niekto), **vareso/dareso** (niečo), **varesavo/daresavo** (nejaký), **chocko/chočko** (hocikto), **chocsavo/chočsavo** (hocijaký), **chocso/chočo** (hocičo), **sako** (každý), **makarko** (hocikto), **makarso** (hocičo), **makarsavo** (hocijaký),
 - záporné – **ňiko** (nikto), **ňič** (nič), **ňisavo** (nijaký), **ňik(h)aj** (nikde), **ňisar** (nijako).

Ako podstatné mená sa skloňujú:

- všetky osobné, opytovacie a vzťažné zámená,
- zámená **ko?** (životné), **so?** (neživotné) a zámená od nich utvorené, napr. **vareko** (niekto), **chocko** (hocikto).

Ako prídavné mená sa skloňujú:

- všetky ukazovacie zámená,
- zámeno **sako**/každý (ako prevzaté príd. mená),
- privlastňovacie zámená,
- zámeno **savo** a zámená od neho utvorené, napr. **varesavo** (nejaký), **chocsavo** (hocijaký).

Zvratné zámená **pes** a **pen** sa používajú v 3. osobe sg. a v 3. osobe pl., napr. **phučel pes – phučen pen** (pýta sa – pýtajú sa).

Skloňovanie zámen

Osobné zámená

sg.							
nom.	me	ja	tu	ty	jov	on	joj ona
ak.	man	mňa	tut	teba	les	jeho	la ju
dat.	mange	mne	tuke	tebe	leske	jemu	lake jej
	mande	-	tute	-	leste	-	late -
inštr.	manca	so mnou	tuha	s tebou	leha	s ním	laha s ňou
abl.	mandar	odo mňa	tutar	od teba	lestar	od neho	latar od nej
gen.	miro	môj	tiro	tvoj	leskero	jeho	lakero jej

pl.						
nom.	amen	my	tumen	vy	jon	oni/ony
ak.	amen	nás	tumen	vás	len	ich
dat.	amenge	nám	tumenge	vám	lenge	im
lok.	amende	-	tumende	-	lende	-
inštr.	amenca	nami	tumenca	vami	lenca	s nimi
abl.	amendar	od nás	tumendar	od vás	lendar	od nich
gen.	amaro	náš	tumaro	váš	lengero	ich

P o z n á m k a.

- Privlastňovacie zámená tvoria genitív osobných zámen.

Privlastňovacie zámená

m	sg.		pl.	
nom.	miro	môj	mire	moje
ak.	mires	môj	miren	mojich
dat.	mireske	môjmu	mirenge	mojim
lok.	mireste	-	mirende	-
inštr.	mireha	(s) mojím	mirenca	(s) mojimi
abl.	mirestar	od môjho	mirendar	od mojich
gen.	mireskero	môjho	mirengero	mojich
Nepriamy pád:		mire	mire	

f	sg.		pl.	
nom.	miri	moja	mire	moje
ak.	mira	moju	miren	mojich
dat.	mirake	mojej	mirenge	mojim
lok.	mirate	-	mirende	-
inštr.	miraha	(s) mojou	mirenca	(s) mojimi
abl.	miratar	od mojej	mirendar	od mojich
gen.	miri	moja	mire	mojich
Nepriamy pád:		mira	mire	

Prehľad skloňovania opytovacích zámen

nom.	ko?	kto?	so?	čo?
ak.	kas?	koho?	so?	čo?
dat.	kaske?	komu?	soske?	čomu?
lok.	kaste?	u koho?	soste?	čoho?
inštr.	kaha?	s kým?	soha?	s čím?
abl.	kastar?	od koho?	sostar?	od čoho?
gen.	kasker/o -i, -e	čí?, čia?, čie?	-	

Privlastňovacie zámeno zvrtné

Privlastňovacie zámená zvrtné sa v rómčine používajú iba pre 3. os. sg. a 3. os. pl., v ostatných osobách sa používajú príslušné privlastňovacie zámená. Zvrtné zámená vyjadrujú vzťah k osobe alebo veci, ktorá je vo vete podmetom.

sg.		pl.		
peskero	(m) svoj	pengero	(m) svoji	
peskeri	(f) svoja	pengeri	(f) svoje	
peskere	(pl.) svoje	pengere	(pl.) svoje	

Tvary nepriameho pádu ukazovacích zámen

	(k)ada		(k)oda		oka	
	sg.	pl.	sg.	pl.	sg.	pl.
m	(k)ale	(k)ale	(k)ole	(k)ole	okale	okale
f	(k)ala	(k)ale	(k)ola	(k)ole	okala	okale

Prehľad skloňovania zvrtného zámena pes (sa)

	sg.		pl.	
nom.	-		-	
ak.	pes	seba/sa	pen	seba/sa
dat.	peske	sebe/si	penge	sebe/si
lok.	peste	sebe	pende	sebe
inštr.	peha	sebou	penca	sebou
abl.	pestar	od seba	pendar	od seba
gen.	peskero	bez seba	pengero	bez seba

GINUTNE – ČÍSLOVKY

Základné číslovky

nula	0	dešujekh	11	tranda	30
jekh	1	dešuduj	12	saranda	40
duj	2	dešutrin	13	penda	50
trin	3	dešuštar	14	šovardeš	60
štar	4	dešupandž	15	eftavardeš	70
pandž	5	dešušov	16	ochtovardeš	80
šov	6	dešefta	17	eňavardeš	90
efta	7	dešochto	18	šel	100
ochto	8	dešeňa	19	duj šel	200
eňa	9	biš	20	ezeros	1 000
deš	10			duj ezera	2 000
				milijonos	1 000 000

Číslovky 21 – 29 sa tvoria ako číslovky 11 – 19, napr. **bišujekh** (21), **bišuduj** (22), ... **bišeňa** (29).

K ostatným desiatkam sa jednotky pripájajú spojku **the** – **trandathejekh** (31), **sarandatheochto** (48), **eňavardešthepandž** (95), **pendatheefta** (57).

Základné číslovky sa skloňujú ako prídavné mená typu **šukar** okrem **efta**, **ochto**, **eňa** a ich zloženín, ktoré majú nepriamy pád zhodný s nominatívom.

Ak hovoríme o osobách, v rómčine nemôžeme použiť iba číslovky alebo výrazy množstva, ale túto skutočnosť musíme vyjadriť slovom **dženo** (m), **džeňi** (f) – bytosť, osoba, napr. **Keci džene san tumen khere?** (Koľko je vás doma?) **Amen sam khere pandž džene.** (Nás je doma päť.) **Keci džeňa avile?** (Koľko ich prišlo /žien/?) **Avile savore džeňa.** (Prišli všetky.)

Radové číslovky

Radové číslovky, okrem **prvý**, **druhý**, sa v rómčine tvoria príponou **-to**, ktorá sa pripája k základnej číslovke a je spoločná pre oba rody: **trito** (tretí/tretia), **štar-to** (štvrtý/štvrtá), **pandžto** (piaty/piata).

Na vyjadrenie radovej číslovky **prvý** sa používajú prevzaté výrazy: **peršo**, **pr-vo**, **elšino** alebo **ešebno**. V zložených radových číslovkách sa však používa tvar **-jekhto**, napr. **deš-u-jekhto** (jedenásty), **biš-u-jekhto** (dvadsiaty prvý).

Radová číslovka **druhý** sa vyjadruje dvoma spôsobmi:

1. Ak ide iba o dva predmety alebo dve osoby používame slovo **aver**, napr. **Hin man duj pheňa. Jekh bešel mek khere, aver hin imar romeha.** (Mám dve sestry. Jedna býva ešte doma, druhá je vydatá.)
2. Ak ide o určenie poradia, používame slovo **dujto**, napr. **Hin man trin pheňa. Jekh bešel mek khere, dujto hin romeha the trito bešel manca andro foros.** (Mám tri sestry. Jedna býva ešte doma, druhá je vydatá a tretia býva so mnou v meste.)

Radové číslovky sa skloňujú ako xenoklitické adjektívum. Medzi kmeň a pádovú koncovku sa vkladá **-on-**, napr. **dujto**, **dujtone**, **dujtoneske** atď.

Nepravidelné tvary:

angluno/peršo/elšino/ešebno (prvý), **aver/dujto** (druhý), **trito** (tretí), **ezeroš-no/ezerutno** (tisíci).

Neurčité číslovky

Výrazy pre neurčité číslovky (**but**, **ajci**, **frima/čino/čulo/čuno/čepo/saľig/sikra/biľa/jekhnaj**, **keci**, **pherdo**, **savore**) plnia funkciu:

- a) číslovky – vyjadrujú počet kusov,
- b) príslovky – označujú časový úsek (okrem **pherdo** a **savore**).

KERUTNE – SLOVESÁ

Nominatív, nepriamy pád, akuzatív čísloviek **but** (veľa/mnoho), **ajci** (toľko):

<i>nom.</i>	but	ajci
<i>nepr. pád</i>	bute	ajci
<i>ak. (osoby)</i>	buten	ajcen
(veci)	but	ajci

Po určitých a neurčitých číslovkách a po výrazoch označujúcich množstvo stojí počítané podstatné meno v nominatíve singuláru zakaždým, keď pred ním stojí číslovka **jekh**, prípadne plurálu v prípade ostatných čísloviek, napr. **jekh čhaj** (jedno dievča), **bišupandž phaba** (dvadsaťpäť jabĺk), **ajci manušá** (toľko ľudí), **but love** (veľa peňazí), **kotor maro** (kúsok chleba).

Výnimky:

Podstatné mená **ďives** (deň), **čhon** (mesiac) a **berš** (rok) stoja po číslovke alebo výraze množstva v nominatíve sg.: **trin ďives** (tri dni), **šov čhon** (šesť mesiacov), **but berš** (veľa rokov).

Ak sú tieto tri podstatné mená zdrobené alebo v spojení s prívlastkom, stoja po číslovke v nominatíve pl.: **trin beršora** (tri rôčky), **štar šukar ďivesa** (štyri pekné dni), **šov bachtale čhona** (šesť šťastných mesiacov). V ostatných pádoch je počítané podstatné meno v príslušnom páde, ale číslovka alebo výraz množstva je v nepriamom páde, napr. **jekha čhake** (dat.) – jednému dievčaťu, **trine phralenca** (inštr.) – s tromi bratmi, **štare beršengero** (gen.) – štvorročný, **kotore mareha** (s kúskom chleba).

Násobné číslovky

Násobné číslovky sa tvoria príponou **-var**, ktorá sa pripája k základným, rádovým, neurčitým číslovkám – **dešvar** (desaťkrát), **deštovar** (desiatykrát), **kecivar** (koľkokrát) alebo od **trin**, **štar** a **buter** príponou **-val**, napr. **trival** (trikrát), **štarval** (štyrikrát), **buterval** (viackrát).

Akanutno čiro (prítomný čas)

Rómske slovesá rozdeľujeme do troch tried. Triedu určíme podľa zakončenia slovesa v neurčitku alebo podľa tvaru slovesa v 3. osobe jednotného čísla, ktorý je zhodný s neurčitkom slovesa. Do I. triedy patria slovesá, ktorých slovesný kmeň sa končí na spoluhlásku. Prítomný čas sloves I. triedy sa tvorí od slovesného kmeňa pridaním koncoviek **-av**, **-es**, **-el**, **-as**, **-en**, **-en**:

Slovesá I. triedy: te kerel (robiť)

1. ker-av	robím	ker-as	robíme
2. ker-es	robíš	ker-en	robíte
3. ker-el	robí	ker-en	robia

Do prvej triedy patria tiež xenoklitické slovesá. Tie sa tvoria podľa modelu:
- prevzatý kmeň slova + **in** + príslušné osoby, čísla a času alebo spôsobu, napr. **te pisinel** (písať),

1. pis-in-av	píšem	pis-in-as	píšeme
2. pis-in-es	píšeš	pis-in-en	píšete
3. pis-in-el	píše	pis-in-en	píšu

Násobné slovesá I. triedy

Pri slovesách I. triedy sa prípona **-ker-** pripája za slovesný kmeň a po nej nasledujú slovesné koncovky I. triedy, napr. **denašel** – **denaškerel** (uteká – pobehuje), **cinel** – **cinkernel** (kupuje – skupuje).

Pri slovesách, ktorých kmeň sa končí na **k/kh/g** sú možné varianty, napr. **dikhel/dikhelkerel/dikherkerel/dikhkerel** (prezerať). V spojení so slovesami I. slovesnej triedy je formant **-ker-** mimoriadne produktívny. S jeho pomocou je možné pozmeniť význam takmer každého slovesa. Všetky slovesá odvodené príponou **-ker-** sa časujú podľa vzoru **te kerel** (robiť).

Slovesá II. triedy

Do II. triedy patria slovesá, ktorých slovný základ sa končí na samohlásku **a**. Ide o tzv. **a** kmeň. Prítomný čas sloves druhej triedy sa tvorí od slovesného kmeňa pridaním koncoviek **v**, **s**, **l**, **s**, **n**, **n**:

te chal (jesť)

1. cha-v	jem	cha-s	jeme
2. cha-s	ješ	cha-n	jete
3. cha-l	je	cha-n	jedia

Ďalšie slovesá druhej triedy, napr. **asal** (smiať sa), **ladžal** (hanbiť sa), **paťal** (veriť), **daral** (báť sa), **prastal** (utekať).

Odvodzovanie násobných sloviess od sloviess II. triedy

Pri slovesách II. slovesnej triedy sa medzi kmeň a príponu **-ker-** vkladajú spoluhlásky **v, l, r**, napr. **prastal - prastavkerel/prastalkerel/prastarkerel**. Voľba vloženej spoluhlásky je pri niektorých slovesách alternatívna v závislosti od dialektu.

Slovesá III. triedy

Vyjadrujú pasívnosť, statickosť, iba výnimočne môžu byť niektoré prechodné (**labilom o angušt, demaďilom o pindro**). Podľa odvodenia vyjadrujú:

- pôvodnú vlastnosť prídavných mien, napr. **bokhalo/bokhal'uvav** (hladný/hladujem),
- zvratnosť, napr. **sasťuvav** (uzdravujem sa), trpné tvary sloviess, **marďuvav** (som bitý).

Slovesá III. triedy sú historicky odvodené od rôznych základov a pôvodného slovesa **te ovel** (stať sa, nastať), z ktorého sa zachovala len morféma **-uv-**. Morféma **-uv-** sa zachovala vo všetkých dialektoch v 1. osobe oznamovacieho spôsobu sg. a pl. a v 2. osobe sg. rozkazovacieho spôsobu. Takto odvodené slovesá vyjadrujú polohu alebo stav.

Sloveso III. triedy **te pašľuvel** sa teda v prítomnom čase časuje:

1. **pašľ-uv-av** ležím **pašľ-uv-as** ležíme
2. **pašľ-uv-es** ležíš **pašľ-uv-en** ležíte
3. **pašľ-uv-el** leží **pašľ-uv-en** ležia

Na väčšej časti slovenského územia však dochádza ku kráteniu kmeňa 2. a 3. osoby sg. aj pl.

1. **pašľ-uv-av** ležím **pašľ-uv-as** ležíme
2. **pašľ-os** ležíš **pašľ-on** ležíte
3. **pašľ-ol** leží **pašľ-on** ležia

1. Slovesá III. triedy môžu byť zo synchronného hľadiska neodvodené, napr. **te pašľol**. Podobne sa časuje aj: **te terďol, te labol** (stať, horieť).

2. Slovesá III. triedy môžu byť odvodené od prídavných mien, napr. **nasvalo - te nasval'ol**.

1. nasval'-uv-av	chorľaviem	nasval'-uv-as	chorľavieme
2. nasval'-os	chorľavieš	nasval'-on	chorľaviete
3. nasval'-ol	chorľavie	nasval'-on	chorľavejú

Podobne sa časuje aj **baro - te barol** (veľký/rásť), **cikno - te cikňol**, (malý/zmenšovať sa), **čalo - te čal'ol** (sýty/nasýtiť sa), **bokhalo - te bokhal'ol** (hladný/hladuje).

3. Slovesá III. triedy môžu byť odvodené od prídavných sloviess I. triedy.

šunel - šundo	- šund'ol	počúvať/počutý/počuť
marel - mardo	- te mard'ol	biť/zbitý/ byť bitý
tavel - tado	- te tad'ol	variť/uvarený/vrieť
pekel - peko	- te peťol	piecť/upečený/upečen
dikhel - dikhlo	- te dičhol	pozerať/obhliadnutý/vyzerať
phagel - phaglo	- phad'ol	lámať/zlomený/lomiť sa

4. Slovesá III. triedy môžu byť odvodené od kmeňa sloviess II. triedy morfé-
mou **-nd'**.

te dara-l	báť sa	te dara-nd'-ol	zľaknúť sa
te asa-l	smiať sa	te asa-nd'-ol	zasmiať sa

5. Slovesá III. triedy môžu byť odvodené od podstatných mien. Tento spôsob
tvorenia sloviess III. triedy je vzácný.

e rat - te raťol	noc - zvečeriavať sa
o murš - te muršol	muž - mužnieť

6. Slovesá III. triedy môžu byť odvodené od prevzatého slovného základu mor-
fému **-isal-**, pred ktorou sa mäkkia spoluhlásky d, t, n, l:

chasň-isaľ'-ol	užíva sa
pač-isaľ'-ol	páči sa

Odvodzovanie násobných sloviess od sloviess III. triedy

Pri slovesách III. triedy sa opakovacia (násobná) morféma **-ker-** vkladá medzi
základný kmeň (to znamená s morfému **-uv-**) a osobnú koncovku sloviess I. triedy.
Časujú sa teda ako slovesá I. triedy:

1. pašľ-uv-ker-av	polihujem	pašľ-uv-ker-en	polihujeme
2. pašľ-uv-ker-es	polihuješ	pašľ-uv-ker-en	polihujete
3. pašľ-uv-ker-el	polihuje	pašľ-uv-ker-en	polihujeme

Kauzatívne a faktitívne slovesá

Slovesá III. triedy majú svoj protipól v tzv. slovesách kauzatívnych a faktitív-
nych, ktoré sa odvodzujú pomocou morfému **-av-** (kauzatíva a i.) alebo **-ar-** (fak-
titíva).

1. kauzatíva vyjadrujú: pôsobiť, aby sa dialo to, čo vyjadruje dej základného

slovesa, napr.

- te daravel** (< *te daral* – báť sa) – dosl. pôsobiť, aby sa objekt bál, t. j. strašiť (niekoho)
- te darandol** – zľaknúť sa, vystrašiť sa
- te našavel** (< *te našel* – miznúť) – dosl. pôsobiť, aby objekt zmizol, t. j. stratiť; zabiť, usmrtiť (niekoho).

Mnohé takto utvorené slovesá však nemajú význam kauzatívny, ale vyjadrujú iba opakovateľnosť deja, prípadne nadobúdajú iný samostatný význam:

- te bikenavel** (< *bikeneľ* – predať) – opakovane predávať, obchodovať (s niečím)
- te phiravel** (< *te phireľ* – chodiť) – 1. (význam kauzatívny) vodiť, 2. (samostatný význam) nosiť
- te mangavel** (< *te mangel* – prosiť, žiadať) – nahovárať si (dievča, nevestu)

2. faktitíva znamenajú: urobiť takým, ako vyjadruje prídavné meno (príčasť), ktoré je jeho základom, napr.

- te bararel** (< *baro* – veľký) – dosl. robiť veľkým, t. j. vychovávať, pestovať
- te sastarel** (< *sasto* – zdravý) – dosl. robiť zdravým, t. j. liečiť, uzdravovať

Nie však všetky slovesá III. triedy majú svoje kauzatívne či faktitívne protipóly odvodené pomocou morfému **-av-** alebo **-ar-**, napr.

- te marđol** – byť bitý **te marel** – biť
- te šundol** – byť počutý, byť cítený **te šunel** – počuť, cítiť
- te dičhol** – byť videný **te dikhel** – vidieť

A naopak mnohé kauzatíva či faktitíva nemajú svoje protipóly, ktoré sa vyznačujú svojou príslušnosťou k III. slovesnej triede, napr.

- te phiravel** – nosiť **te phireľ** – chodiť
- te sovľarel** – uspávať **te sovel** – spať
- te bešľarel** – uvádzať **te bešel** – sedieť, bývať

Príčasť sloviess I. triedy

Tvorí sa pomocou morfému **-d-**, **-l-**, **-n-**, **-t-**, za ktorými nasleduje rodová koncovka. Pred koncovkou ženského rodu dochádza k mäkkčeniu týchto spoluhlások.

Pravidlá:

1. Ak je kmeň slova zakončený na spoluhlásky **-l-**, **-n-**, **-r-**, **-v-**, kmeň príčastia sa tvorí pomocou morfému **-d-**:

- te bolel** (krstiť) *bol-d-o*, *bol-d-i*, *bol-d-e* (krstený, krstená, krstené),
- te chanel** (kopať, česať) *chan-d-o*, *chan-d-i*, *chan-d-e* (vykopaný, vykopaná, vykopané, učesaný, učesaná, učesané)
- te marel** (biť) *mar-d-o*, *mar-d-i*, *mar-d-e* (zbitý, zbitá, zbité)

Ak sa slovesný kmeň končí na spoluhlásku **-v**, táto spoluhláska sa stráca pred morfému **-d-**:

- te dživel** (žiť) *dži-d-o*, *dži-d-i*, *dži-d-e* (živý, živá, živé)
- te tavel** (variť) *ta-d-o*, *ta-d-i*, *ta-d-e* (uvarený, uvarená, uvarené)

2. Ak je kmeň slova zakončený na spoluhlásky **-č-**, **-ď-**, **-g-**, **-j-**, **-k-**, **-kh-**, **-m-**, kmeň príčastia sa tvorí pomocou morfému **-l-**:

- te phučel** (opýtať sa) *phuč-l-o*, *phuč-l-i*, *phuč-l-e* (opýtaný, opýtaná, opýtané)
- te phandel** (zaviazať) *phand-l-o*, *phand-l-i*, *phand-l-e* (zaviazaný/zaviazaná/zaviazané)
- te phagel** (zlomiť) *phag-l-o*, *phag-l-i*, *phag-l-e* (zlomený, zlomená, zlomené)

3. Slovesá, ktoré majú kmeň zakončený na **-d**, tvoria kmeň príčastia pomocou morfému **-n-**:

- te kidel** (zbierať) *kid-n-o*, *kid-n-i*, *kid-n-e* (pozbieraný, pozbieraná, pozbierané)
- te chudel** (chytiť) *chud-n-o*, *chud-n-i*, *chud-n-e* (chytený, chytená, chytené)

4. Ak je kmeň zakončený na spoluhlásku **-s** alebo **-š**, kmeň príčastia sa tvorí pomocou morfému **-t-**, pričom spoluhláska **s** sa mení na **š**:

- te bešel** (sedieť) *beš-t-o*, *beš-t-i*, *beš-t-e* (posadený, posadená, posadené)
- te rušel** (hnevať sa) *ruš-t-o*, *ruš-t-i*, *ruš-t-e* (pohnevaný, pohnevaná, pohnevané)

Morfémy **-n-** a **-t-** sa regionálne nahrádzajú morfému **-l-**, napr. **kidlo**, **chudlo**, **bešlo**.

5. Pri niektorých slovesách dochádza ku zmenám kmeňovej spoluhlásky alebo celého slovesného kmeňa:

- te del** dať **dino**, **diři**, **dine** (daný, daná, dané)
- te lel** vziať **(l)ilo**, **(l)il'i**, **(l)ile** (vzatý, vzatá, vzaté)
- te merel** zomrieť **mulo**, **mul'i**, **mule** (mŕtvy, mŕtva, mŕtve)

te perel	spadnúť	pejlo, pejlí, pejle (spadnutý, spadnutá, spadnuté)
te rovel	plakať	rundo, rundí, runde (uplakany, uplakaná, uplakané)
te sovel	spať	suto, suťi, sute (vyspatý, vyspatá, vyspaté)
te pekel	piecť	peko, peki, peke (upečený, upečená, upečené)

Príčastie sloviess adverbialnymi modifikátormi

Pri príčastiach týchto sloviess stoja modifikátory väčšinou za slovesom alebo až na konci vety, napr. **avvato hakaj** (vydaný/publikovaný zákon), **čhido andal o kher avri** (vyhnaný z domu), **murdarde avri** (vyvraždení).

Pri prídavných a podstatných menách odvodených od príčastia predpony súčasťou slova a píšú sa spolu, napr. **andrepandlo** (zavretý), **o aturephandlo** (väzeň).

Príčastia xenoklitických sloviess

Prevzaté slovesá tvoria príčastie pomocou prípon **-imen** alebo **-amen**, prípadne, **-omen**, **-umen**, ktoré sa pridávajú za prevzatý slovesný kmeň. Nesklôňujú sa, sú bez rodu a času:

te pisinel (písať)	pis-imen (napísané)
te pučinel (mliaždiť)	puč-imen (rozmliažené)
te choľarel (zlostiť sa)	choľ-amen (nazlostené)

Výnimočne sa môžu týmto spôsobom tvoriť príčastia i pôvodné slovesá alebo staré výpožičky:

te uchanel (česať sa)	uch-amen (učesaný)
te choľarel (zlostiť)	choľ-amen (nazlostení)

Príčastie sloviess II. triedy

1. Slovesá II. triedy, ktoré majú kmeň slova zakončený na samohlásku **a** tvoria kmeň príčastia pomocou lokálnych morfémm **-n-**, **-d-**, **-nd-**, alebo **-dn-**:

te asal (smiať sa)	asano, asaňi, asane (usmiať, usmiata, usmiate)
	asando, asandí, asande
	asadno, asadňi, asadne
te tromal (odvážiť sa)	tromado, tromadí, tromade (odvážny, odvážna, odvážne)

2. Pri niektorých slovesách dochádza k nepravidelným zmenám slovesného kmeňa:

te lidžal (odniesť)	ligendo, ligendí, ligende (odnesený, odnesená, odnesené)
te chal (jesť)	chalo, chaľi, chale (zjedený, zjedená, zjedené)

V rómčine je jediné príčastie a používa sa:

1. vo funkcii trpného príčastia pri tvorení trpného rodu sloviess. *O Roma sas tradne avri andal o gav u lengere khera sas labarde.* (Rómovia boli vyhnaní z dediny a ich domy boli podpálené.) *O kher sas phandlo andre.* (Dom bol zamknutý.) *E orica mosardí.* (Hodinky sú pokazené.) *Sar ela premuklo, avela pale ke daj.* (Ak bude prepustený, vráti sa k matke.)

2. vo funkcii prídavného mena:

Korkori hiňi čorori sar čhindo kašt. (Je chudák sama ako kôl v plote.) *Lakero rom baro sikhado manuš.* (Jej muž je veľmi vzdelaný človek.)

3. umožňuje tvorbu nových podstatných mien, napr. **o phandlo** (policajt), **o khudo** (kôš), **e umbladí** (šibenica), neologizmov – **o bičhado** (poslanec, vyslanec, apoštol), **e sikhľardí** (učiteľka).

Prechodník

Príponou **-indos/-andos** sa odvodzujú prechodníky od niektorých pôvodných sloviess (všetkých troch slovesných tried), napr. **bešel, bešindos** (sediť, posediačky), **pašľol, pašľindos** (ležať, poležiačky), **rovel, rovindos** (plakať, plačúť), **khelel, khelindos** (tancovať, tancujúť), **asal, asandos** (smiať sa, smejúť), **prastal, prastandos** (utekať, utekajúť), **chasal, chasandos** (kašľať, kašľajúť).

Perfektum sloviess I. a II. triedy – minulý čas (dokonavý)

Vyjadruje: 1. minulý dej zavŕšený, ohraničený, ukončený,
2. dej, ktorého výsledok je zjavný i v prítomnosti.

Tvorí sa od kmeňa príčastia pomocou osobných koncoviek perfekta, pred ktorými dochádza k mäkkeniu spoluhlások **d, t, n, l** vo všetkých osobách, okrem 3. os. pl.

Koncovky perfekta: **-om, -al, -a(s), -am, -an.** Okrem 3. osoby pl. sa kmeň pred nimi mäkkí.

Koncovky perfekta: **-om, -al, -a(s), -am, -an, -e**

I. trieda

1. me kerďom (ja som urobil/-a)	amen kerďam (my sme urobili)
2. tu kerďal (ty si urobil/-a)	tumen kerďan (vy ste urobili)
3. jov/joj kerďa(s) (on urobil/ona urobila)	jon kerde (oni urobili)

Ďalšie príklady:

te phagel (zlomiť) **phaglom** (zlomil/-a som) **phaglam** (zlomili sme)
phaglal (zlomil/-a si) **phaglan** (zlomili ste)
phaglas (zlomila/-a) **phagle** (zlomili)

te kidel (zbierať) **kidňom** (pozbieral/-a som) **kidňam** (pozbierali sme)
kidňal (pozbieral/-a si) **kidňan** (pozbierali ste)
kidňas (pozbieral/-a) **kidne** (pozbierali)

te rušel (hnevať sa) **ruštom** (pohneval/-a som sa) **ruštam** (pohnevali sme sa)
rušťal (pohneval/-a si sa) **rušťan** (pohnevali ste sa)
rušťas (pohneval/-a sa) **rušte** (pohnevali sa)

Perfektum xenoklitických slovies I. triedy

Xenoklitické slovesá I. triedy tvoria perfektum od kmeňa rozšíreného o **-in-** morfémou **-d-**, ktorá sa pred osobnými koncovkami mäkkí, okrem 3. os. pl.:

te pisinel (písať) **pis-in-d'-om** (napísal/-a som)
te vičinel (kričať) **vič-in-d'-om** (zakričal/-a som)

Nepravidelné perfektum slovies I. triedy

Pretože východiskom pre tvorenie perfekta je kmeň prídavného, ktorý môže byť oproti kmeňu prítomného času pozmenený, sú aj tvary perfekta niektorých slovies pomerne odlišné od tvarov prezenta:

te del (dávať, dať) - **diňom** (dal/-a som)
te lel (brať, vziať) - **(l)ilom** (zobral/-a som)
te merel (zomrieť) - **mulom** (zomrel/-a som)
te perel (padať, spadnúť) - **peľom** (spadol/spadla som)
te rovel (plakať) - **rudňom** (plakal/plakala som)
te sovel (spať) - **suťom** (spal, spala som)
te demel (udrieť) - **demadom** (udrel/udrela som)

Perfektum slovies II. triedy

Perfektum slovies II. triedy sa tvorí od prítomného slovesného kmeňa (končiaciho na samohlásku **-a**) morfémami **-n/-nd/-dn-** a osobnými koncovkami perfekta, pred ktorými dochádza okrem 3. osoby pl. k mäkkčeniu poslednej hlásky vložených morfém.

te asal (smiať sa)
1. asa-nd'-om (usmial/-a som sa) **asa-nd'-am** (usmiali sme sa)
2. asa-nd'-al (usmial/-a si sa) **asa-nd'-an** (usmiali ste sa)
3. asa-nd'-a(s) (usmial/-a sa) **asa-nd'-e** (usmiali sa)

Ďalšie príklady:

te daral (báť sa) - **daraňom/darandom/daradňom** (zľakol/zľakla som sa)
te prastal (utekať) - **prastaňom/prastandom/prastadňom** (utiekol/utiekla som)
te paťal (veriť) - **paťañom/paťandom/paťadňom** (uверil/-a som)

Nepravidelné perfektum slovies II. triedy

te chal (jesť) - **chalom** (zjedol/zjedla som)
te džal (ísť) - **geľom** (odišiel/odišla som)
te lidžal (odniesť) - **ligendom** (odniesol/odniesla som)

P o z n á m k a.

- V niektorých prípadoch sa pri slovesách 2. triedy používa perfektum akoby od odvodených slovies III. triedy, napr. **darand'ilom**, **ladžand'ilom**.

Perfektum slovies III. triedy

Perfektum slovies III. triedy sa tvorí pomocou morfémy **-il- (-iľ-)**, ktorá sa vkladá medzi kmeň slova a osobnú koncovku perfekta. Jedine v 3. os. pl. morféma má tvar **-il-**.

Perfektum vzorového slovesa **te pašlol**

1. (me) pašl'-il'-om (ľahol/ľahla som si) **(amen) pašl'-il'-am** (my sme si ľahli)
2. pašl'-il'-al (ľahol/ľahla si si) **pašl'-il'-an** (vy ste si ľahli)
3. pašl'-il'-a(s) (ľahol/ľahla si) **pašl'-il'-e** (oni si ľahli)

Imperfektum - minulý čas slovies I., II. a III. triedy (nedokonavý)

Imperfektum vyjadruje minulý dej trvajúci. Hovorí o tom, čo sa kedysi dialo, popisuje okolnosti, za ktorých sa iný dej odohral, často (nie však vždy) vyjadruje čas nedokonavých slovies. Tvorí sa príponou **-as**, ktorá sa pridáva k príslušným tvarom prítomného času. V 2. os. sg. a 1. os. pl. sa mení koncová spoluhláska **-s** na **-h**.

I. trieda

1. (me) kerav-as (ja som robil/-a) **(amen) kerah-as** (my sme robili)
2. kereh-as (ty si robil/-a) **keren-as** (vy ste robili)
3. kereh-as (on/ona robil/-a) **keren-as** (oni robili)

II. trieda

1. (me) asav-as (smial/-a som sa) **(amen) asah-as** (smiali sme sa)
2. asah-as (smial/-a si sa) **asan-as** (smiali ste sa)
3. asalas (smial/-a sa) **asan-as** (smiali sa)

III. trieda

1. (me) pašľuvav-as (ležal/-a som) (amen) pašľuvah-as (ležali sme)
2. pašľoh-as (ležal/-a si) pašľon-as (ležali ste)
3. pašľol-as (ležal/-a si) pašľon-as (ležali)

Budúci čas slovíes I., II. triedy a sponového slovesa „te jel“

Budúci čas sa v rómčine tvorí príponou **-a**, ktorá sa pripája k príslušným tvarom prítomného času. V tvaroch zakončených na **-s** (t. j. 2. os. sg. a 1. os. pl.) sa toto **-s** pred príponou **-a** mení na **-h**.

I. trieda

1. (me) kerav-**a** (urobím) (amen) kerah-**a** (urobíme)
2. (tu) kereh-**a** (urobíš) (tumen) keren-**a** (urobíte)
3. (jov/joj) kerel-**a** (urobí) (jon) keren-**a** (urobia)

V hovorenej reči dochádza pri tvaroch budúceho času ku kráteniu:

- a) pri slovesách I. triedy odpadáva samohláska **-e-**, ktorá bola súčasťou osobných koncoviek 3. os. sg. a 3. os. pl., zriedkavejšie aj 2. os. pl., napr. **jov kerela – jov kerla, jon kerena – jon kerna, tumen kerena – tumen kerna**.
- b) v 1. os. sg. a v 1. os. pl. slovíes I. triedy dochádza ku zjednodušeniu zakončenia **-ava** a **-aha** iba na **-á**. Toto nahradenie skupiny hlások dlhou samohláskou **-á** sa označuje aj v písanom texte.

1. (me) kerá (urobím) (amen) kerá (urobíme)
2. (tu) kereha (urobíš) (tumen) kerna (urobíte)
3. (jov/joj) kerla (urobí) (jon) kerna (urobia)

II. trieda

1. (me) asav-**a** (zasmejem sa) (amen) asah-**a** (zasmejeme sa)
2. (tu) asah-**a** (zasmeješ sa) (tumen) asan-**a** (zasmejete sa)
3. (jov/joj) asal-**a** (zasmeje sa) (jon) asan-**a** (zasmejú sa)

Sponové sloveso (**te jel**) tvorí budúci čas od kmeňa **av-**, ktorý má takisto význam nastávať, prichádzať.

1. (me) avav-**a** (budem) (amen) avah-**a** (budeme)
2. (tu) aveh-**a** (budeš) (tumen) aven-**a** (budete)
3. (jov/joj) avel-**a** (bude) (jon) aven-**a** (budú)

Budúci čas slovíes III. triedy

Budúci čas slovíes III. triedy sa tvorí koncovkou **-a**, ktorá sa pripája k príslušným tvarom prítomného času. I v tomto prípade dochádza ku zmene spoluhlásky **-s** na spoluhlásku **-h**.

1. (me) pašľuvav-**a** (ľahnem si) (amen) pašľuvah-**a** (ľahneme si)
2. (tu) pašľoh-**a** (ľahneš si) (tumen) pašľon-**a** (ľahnete si)
3. (jov/joj) pašľol-**a** (ľahne si) (jon) pašľon-**a** (ľahnú si)

V 1. osobe sg. a zriedkavejšie aj pl. sa môžeme stretnúť aj so skrátenými tvarmi (**me/amen**) pašľuvá.

Rozkazovací spôsob (imperatív) slovíes I. a II. triedy

2. osoba sg. rozkazovacieho spôsobu sa u slovíes I. a II. triedy zhoduje s prítomným kmeňom, napr. **ker!** (rob!), **paťa!** (ver!)

1. a 2. osoba pl. rozkazovacieho spôsobu sa zhoduje s tvarom 1. a 2. osoby oznamovacieho spôsobu prítomného času, avšak nikdy sa nepoužívajú osobné zámená:

1. os. pl. **keras!** (robme!) **paťas!** (verme!)
2. os. pl. **keren!** (robte!) **paťan!** (verte!)

Slovesný zákaz (prohibitív) sa v rómčine tvorí záporom **ma** + príslušným tvarom rozkazovacieho spôsobu: **ma ker!** (nerob!), **ma paťa!** (never!, nemysli si!), **ma ladžan!** (nehanbite sa!)

Prosba a zdôraznenie príkazu

V rómčine neexistuje výraz, ktorý by presne zodpovedal slovenskému slovu prosím.

V prípade rozkazu sa používa príslovka **ča** (len). Ak chceme dodať príkazu zdvorilostný tón, príslovku **ča** dáme za sloveso. V takomto prípade môžeme rozkaz preložiť do slovenčiny v spojení so slovom *prosím*, napr.

- Av arde!** (Pod' sem!)
Av ča arde! (Pod' sem, prosím!)

Ak umiestníme príslovku **ča** pred sloveso v rozkazovacom spôsobe, tón sa zmení, príkaz zosilnie, napr.

- Dža khere!** (Bež domov!)
Ča dža (imar) khere! (Len /už/ bež /pekne/ domov!)

Nepřavidelný rozkazovací způsob sloves I. třídy

Mezi slovesy I. třídy jsou dvě nepočtené skupiny sloves, které mají v 2. os. sg. rozkazovacího způsobu slovesný kmen rozšířený o samohlásku.

1. Typ „te hazdel”

K tomuto typu patří slovesa, která byla původně spojením mena so slovesem *te del*, ale vyvinuli se na jednoduché slovesa. Tato slovesa mají – podobně jako sloveso *te del* – v 2. os. sg. rozkazovacího způsobu slovesný kmen rozšířený o samohlásku -e:

inf.	2. os. sg. rozkazovacího způsobu
<i>te cirdel</i> (tiahnuť)	<i>cirde!</i>
<i>te hazdel</i> (zdvihnúť)	<i>hazde!</i>
<i>te chudel</i> (uchytiť, chytiť, dostať, začať)	<i>chude!</i>
<i>te rodel</i> (hľadať)	<i>rode!</i>
<i>te phurdel</i> (fúkať)	<i>phurde!</i>
<i>te randel</i> (škriabať, drviť)	<i>rande!</i>
<i>te tradel</i> (hnať, viesť, ísť)	<i>trade!</i>
<i>te ispidel</i> (strčiť, vraziť, nútiť)	<i>ispide!</i>

Sloveso *te phandel* (zaviazať, zaväzať), ktoré nie je je pôvodným spojením mena so slovesom *te del*, má 2. os. sg. rozkazovacího spôsobu tvar *phand!*

2. Typ „te chudel”

Slovesá tohto typu majú slovesný kmen rozšírený o samohlásku -i:

inf.	2. os. sg. rozkazovacího spôsobu
<i>te chuťel</i> (skákať, skočiť)	<i>chuťi!</i>
<i>te ušťel</i> (vstať)	<i>ušťi!</i>
<i>te urel</i> (obliecť /niečo/)	<i>uri!</i>

Prítomný podmienovací spôsob (kondicionál prítomný) sloves I. a II. triedy

Tvary prítomného podmienovacieho spôsobu (kondicionálu) sa zhodujú s tvarmi imperfekta.

Kecivar džavas andro foros, cinavas odoj lon, thud, aro.

(Koľkokrát by som išla do mesta, kúpila by som tam soľ, mlieko, múku.)

Podmienovací spôsob prítomný sa v rómčine používa podobne ako v slovenčine na vyjadrenie uskutočniteľnej podmienky. Spravidla sa uvádza podmieňo-

vacou spojkou *te* (ak, keby), prípadne inými spojovacími výrazmi či časticami. Niekedy sa však neuvádza ničím a skutočnosť, že ide o podmienovací spôsob, vyplynie iba z kontextu.

Podmienovací spôsob je – podobne ako v iných jazykoch – tiež jedným zo spôsobov zdvorilosti:

<i>Av ajso lačo/lači.</i>	(Buď taký/á dobrý/dobrá.)
<i>Avehas ajso lačo/lači.</i>	(Bol/a by si taký/á dobrý/dobrá.)

Prítomný podmienovací spôsob (kondicionál prítomný) sloves III. triedy

Slovesá III. triedy tvoria prítomný podmienovací spôsob rovnako ako slovesá I. a II. triedy, a to koncovkou *-as*, ktorá sa pripája k príslušným tvarom prítomného času. I v tomto prípade dochádza ku zmene *s > h*, napr.

sg.	pl.
1. <i>me pašľuvavas</i>	<i>amen pašľuvahas</i>
2. <i>tu pašlohas</i>	<i>tumen pašlonas</i>
3. <i>jov/joj pašloľas</i>	<i>jon pašlonas</i>

V 1. os. sg. a 1. os. pl. sa môžeme stretnúť aj so skrátenými tvarmi, napr. *me/amen pašľuvás.*

Prítomný podmienovací spôsob (kondicionál prítomný) slovesa „te jel”

Sloveso *te jel* tvorí prítomný podmienovací spôsob od kmeňa *av-* (tak ako v prípade rozkazovacieho spôsobu a budúceho času) príponou imperfekta *-as*:

sg.	pl.
1. <i>me avavas, avás</i> (bol/a by som)	<i>amen avahas, avás</i> (boli by sme)
2. <i>tu avehas</i> (bol/a by si)	<i>tumen avenas, avnas</i> (boli by ste)
3. <i>jov/joj avehas, avlas, elas</i> (bol/a by)	<i>jon avenas, avnas, enas</i> (boli by)

Pravidlá o krátení tohto slovesa v prúde reči sú rovnaké ako v prípade budúceho času a imperfekta.

Podmienovací spôsob minulý (kondicionál minulý) sloves I., II., III. triedy a slovesa „te jel”

Kondicionál minulý sa tvorí od tvarov perfekta príponou *-as*.

V 3. os. sg. a pl. sa vkladá pred koncovkou *-as* spoluhláska *-h-*, napr.

jov kerđas + -as > jov kerđahas.

V 3. os. pl. existujú tri regionálne varianty

I. trieda	II. trieda	III. trieda
sg. 1. <i>me kerđom-as</i>	<i>me chalom-as</i>	<i>me pašlilom-as</i>
2. <i>tu kerđal-as</i>	<i>tu chalal-as</i>	<i>tu pašlilal-as</i>
3. <i>jov kerđah-as</i>	<i>jov chalal-as</i>	<i>jov pašlilal-as</i>
pl. 1. <i>amen kerđam-as</i>	<i>amen chalam-as</i>	<i>amen pašlilam-as</i>
2. <i>tumen kerđan-as</i>	<i>tumen chalān-as</i>	<i>tumen pašlilan-as</i>
3. <i>jon kerdeh-as</i>	<i>jon chaleh-as</i>	<i>jon pašlileh-as</i>
<i>kerđah-as</i>	<i>chalāh-as</i>	<i>pašlilah-as</i>
<i>kerdah-as</i>	<i>chalah-as</i>	<i>pašlilah-as</i>

Rovnako sloveso **te (j)el** tvorí minulé kondicionál od tvarov perfekta, tie sa však v reči vyskytujú len ojedinele, najčastejšie v spojení s časticami **šaj** **ti**. Minulý podmieňovací spôsob z nich vytvorený je však celkom bežný:

sg.	pl.
1. <i>me ulom-as</i>	<i>amen ulam-as</i>
2. <i>tu ulah-as</i>	<i>tumen ulan-as</i>
3. <i>jov ulah-as</i>	<i>jon uleh-as, ulah-as, ulah-as</i>

Použitie minulého podmieňovacieho spôsobu

Minulý kondicionál vyjadruje neuskutočnenú podmienku, t. j.:

1. Dej, ktorý v minulosti mohol nastať, ale nenastal, napr.

Te man šundālas, šaj ulālas sasto. (Keby si ma bol poslušol, mohol si byť zdravý.)

Ča o cikne čhavore šaj chanas, bo na l'ikerdehas avri bokhate. (Len malé deti smeli jesť, pretože by neboli vydržali od hladu.)

2. Dej, ktorý nezávisle od času nemôže nastať, napr.

So kerđalas, te ulilālas mek jekhvar? (Čo by si robil, keby si sa narodil ešte raz?)

Le gadženge kovlon o jile, the te ulehas barestar. (Gazdom mäknú srdcia, i keby ich mali z kameňa.)

Minulý podmieňovací spôsob sa v rómčine používa často v spojení s podmienkovými spojkami (**te, kaj... te**) a modálnymi časticami (**šaj, našti**). V rómčine sa minulý podmieňovací spôsob používa častejšie ako v slovenčine, kde sa namiesto minulého kondicionálu môže použiť aj kondicionál prítomný, prípadne neurčitok:

Te olear džanlomas, na geľomas odoj. (Vedieť to, nebol by som tam išiel.)

Pri preklade zo slovenčiny do rómčiny musíme zväziť, či ide:

1) o podmienku, ktorá sa môže (ale nemusí) uskutočniť. V takom prípade použijeme v rómčine kondicionál prítomný:

Te man dehas penda lače, šaj mange cinavas šukar gad. (Keby si mi dal stovku, mohol by som si kúpiť peknú košeľu.)

2) o podmienku, ktorá síce mohla byť splnená, ale nebola, prípadne ani splnená byť nemohla. V takom prípade použijeme kondicionál minulé:

Te man d'ňālas penda lače, šaj mange cindomas šukar gad. (Keby si mi bol dal stovku, mohol by som si kúpiť peknú košeľu /ale nekúpil som si ju./)

V prípade, že sa dej uskutočnil, nepoužijeme podmieňovací spôsob, ale jeden z minulého časov:

kampelas - bolo treba (a uskutočnilo sa)

kamplahas - bolo treba (a neuskutočnilo sa)

Šaj tavehas! - Mohla si variť! (a aj si varila)

Šaj tađal! - Mohla si navariť! (a aj si navarila)

ale:

Šaj tađalas! - Mohla si navariť! (ale si nevarila)

V prípade použitia podmieňovacieho spôsobu minulého sa môže častica **šaj** dokonca vynechať bez toho, aby sa zmenil význam výpovede:

Geľamas andre mozi! - Mohli sme ísť do kina! (ale sme nešli)

TVORENIE POMENOVANÍ V RÓMČINE

Slovo je základnou formálnou a významovou jednotkou jazyka, ktorá je voľne premiestniteľná v písanom alebo hovorenom prejave. Slovo má hlavnú pomenováciu a označovaciu funkciu a aj rozličné syntaktické funkcie. V písanom texte je výrazom samostatnosti slova medzera medzi napísanými slovami.

Rómčina má tieto slovné druhy:

člen	- <i>artiklos</i>
podstatné meno	- <i>šerutno nav</i>
prídavné meno	- <i>kijathodo nav</i>
zámeno	- <i>vašonav</i>
číslovka	- <i>gindo</i>
sloveso	- <i>kerutno</i>
príslovka	- <i>paškerutno</i>
predložka	- <i>anglonav</i>
spojka	- <i>phanduno</i>
častica	- <i>lavoro</i>
citoslovce	- <i>vičindo</i>

Z etymologického hľadiska rozlišujeme:

1. pôvodné slová (indické): *phral*, *phen*, *maro*, *baro*,
2. prevzaté slová, t. j. staré výpožičky, napr. perzské, arménske, grécke, ktoré sa morfológicky neodlišujú od pôvodných slov: *rašaj*, *brek*, *skamind*, *drom* a nové prevzaté slová, ktoré boli prijaté do rómčiny až v druhej časti pobytu v Byzantskej ríši a po odchode Rómov z nej: *papus*, *motoris*, *baba*, *rokla*, *želeno*,
3. neologizmy, to znamená slová novoutvorené od základu starých rómskych slov pomocou vlastných slovotvorných prostriedkov, napr. spájaním slov, skladaním slov, odvodzovaním slov: *sikh*, *gendži*.

Z gramatického hľadiska rozlišujeme:

1. oikoklitické slová, pôvodné slová (indické): *phral*, *phen*, *maro*, *baro* a staré výpožičky, napr. perzské, arménske, grécke, ktoré sa morfológicky neodlišujú od pôvodných slov: *rašaj*, *brek*, *skamind*, *drom*. Do tejto skupiny tiež patria neologizmy, to znamená slová novoutvorené od základu starých rómskych slov, pomocou vlastných slovotvorných prostriedkov, napr. spájaním slov, skladaním slov, odvodzovaním slov: *sikh*, *gendži*,
2. xenoklitické slová: nové prevzaté slová, ktoré boli prijaté do rómčiny až v druhej časti pobytu v Byzantskej ríši a po odchode Rómov z nej: *papus*, *motoris*, *baba*, *rokla*, *želeno*.

Spájanie slov

Spájaním dvoch alebo viacerých slov rozširujeme okruh slovnej zásoby rómskeho jazyka o nové pomenovania, napr. *strično phral* (bratanec), *strično phen* (sesternica), *diline čara* (jedovaté rastliny), *diline kozara* (jedovaté huby), *dilino kher* (blázinec), *dilino pařaben* (povera), *cikno angušť* (malíček), *dumeske-ro kokal* (chrbtica).

Spájanie konkrétnych substantív spojovníkom predstavuje v rómčine produktívne tvorenie všeobecnejších pomenovaní so samostatným významom, napr. *daj-dad* (rodičia), *rom-romňi* (manželia), *romňi-čhave* (rodina), *phrala-phaňa* (súrodenci), *kachňa-papiňa* (hydina), *graja-gurumňa* (dobytok), *roja-čhura* (príbor), *paňa-veša* (príroda).

Jadro slovnej zásoby rómskeho jazyka sa obohacuje aj spájaním slovesa a podstatného mena, pričom sloveso je nositeľom obecného významu a podstatné meno význam nového pomenovania konkretizuje, napr. *kerel buři* (pracovať), *kerel pheras* (vtipkovať), *kerel ladž* (zahanbovať), *del čikha* (kýchať), *del brišind* (pršať), *del jiv* (snežiť), *del jag* (nadávať), *chal cholři* (zlostiť), *chal bida* (živoriť), *chal bokh* (hladovať), *chal dar* (báť sa), *čhinel pařiv* (uraziť), *čhinel drom* (prekaziť), *del meriben* (usmrcovať), *thovel baripen* (pýšiť sa).

Spojenie dvoch slovičiek tvorí pomenováciu jednotku, ktorej jeden člen umocňuje význam druhého, napr. *marel murdarel* (biť hlava-nehlava), *chal čalol* (jesť dosýta), *rovel gravčinel* (nariekať).

Spojenie dvoch podstatných mien tvorí jednotku, ktorá má pomenovací a informatívny charakter. Prvý člen dvojice je v nominatíve, druhý v niektorom páde, napr.

<i>cholři cholake</i> (dat.)	napriek
<i>šuk šukate</i> (lok.)	prekrásny
<i>nipi pre nipende</i> (lok.)	hlava na hlave, nával
<i>papi pre papende</i> (lok.)	z pokolenia na pokolenie, od nepamäti, od pradávna
<i>bokh bokhatar</i> (abl.)	hlad nad hladom
<i>sikra sikratar</i> (abl.)	po troške, postupne
<i>kher khereha</i> (inštr.)	v tesnom susedstve
<i>muj mujeha</i> (inštr.)	tvárou v tvár

Spojenie slovesa a príslovky miesta alebo času tvorí pomenováciu jednotku so samostatným významom, napr. *del pes anglal* (ozývať sa), *murdarel andre* (zhasnúť/zhasínať), *uštel opre* (vstávať), *bešel tele* (sadať), *bešel kija* (prisadnúť si), *džal avka* (ísť ledabolo), *džal het* (odchádzať).

Podobne vzniká pomenovacia jednotka so samostatným významom pri spojení slovesa a zvratného zámena **pes**, napr. **khamlarel pes** (potiť sa), **cindarel pes** (moknúť), **cholarel pes** (zlostiť sa), **ašarel pes** (chváliť sa).

Spojením slovesa kazovacom tvare a častice **ča** sa tvorí zdvorilostný príkaz, napr. **gilav ča** (prosím Ťa, spievaj), **dikh ča** (len sa pozri, prosím Ťa), **phen ča** (povedz to, prosím), **ker ča** (urob to, prosím).

Skladanie slov

Skladanie slov je proces, pri ktorom z dvoch alebo viacerých slov vzniká jedno slovo, spravidla zároveň dochádza k fonetickým alebo morfológickým zmenám pôvodných členov, napríklad **pandž** (päť), **dukos** (halier) – **pandžutki** (päť-haliernik), **terno** (mladý), **char** (arch. somár) – **ternochar** (mladík).

Ukazovacie zámeno **-ada/adi** a podstatné meno, označujúce jednotku času, tvorí pomenovanie s platnosťou podstatného mena, prídavného mena alebo príslovky. Zámeno **-ada** v zloženinách vyjadruje prvý stupeň vzdialenosti, čiže ukazovacie zámeno **tento**, napr. **dives** – **adadives** (tento deň/dnes), **rat** – **adirat** (noc/túto noc), **berš** – **adaberš** (rok/tento rok).

Prídavné meno a podstatné meno v genitíve je častým typom pomenovaní. Obidva členy sú v gramatickej zhode, prídavné meno má tvar nepriameho pádu, napr. **kalo** – **bal** – **kalebalengero** (čiernovlasý), **baro** – **čhib** – **baračhibakero** (hašterivý), **lačho** – **jilo** – **lačhejileskero** (dobrosrdečný).

Slová s novým významom vznikajú tiež spojením prídavného mena – **nango** (nahý) s prvou časťou slov označujúcich časť tela, napr. **šero** (hlava) – **šernango** (holohlavý), **pindro** (noha) – **pindrango** (bosý).

Pri skladbe slov sa využíva aj spojenie podstatného mena so slovesom **del** (dať/dávať), **čhungard** (slina) – **čhungardel** (pľuvať).

Vo väčšine prípadov podstatné meno stratilo svoju významovú a samostatnú slovnú platnosť, napr. slovesá **ispidel** (tlačiť), **randel** (škrabať), **chudel** (držať) sa časujú ako sloveso **del**.

Pri prídavných vo vetnej funkcii menného prísudku stojí sloveso pred príslovkou a píše sa oddelene, napríklad **kerel avri** (doslova: pracovať von) – **Savore bu-ťa imar kerde avri**. (Všetky práce sú vypracované.)

Pri slovesnom prídavnom mene vo vetnej funkcii prívlastku príslovka stojí pred slovesným tvarom a obidva členy píšeme spolu, napr. **Ola avrikerde řila hin tute?** (Máš tie vypracované listy?)

Príponou **-iben/-ipen/-pen/-ben** môžeme od slovesných príslovkových zložení odvodiť podstatné meno. Príslovka stojí pred slovesom a funguje ako predpona. Tento onomaziologický postup je v rómčine pomerne nový, inšpirovaný pravdepodobne funkciou predpôn v češtine alebo v slovenčine, napríklad **angle** – **šunel** – **šuniben** – **anglešuniben** (predtucha), **angle** – **sikhavel** – **sikhaviben** – **anglesikhaviben** (predzvesť).

Prípona **-iben/ipen** sa väčšinou pripája k slovesnému kmeňu, menej ku kmeňu prídavných. Zriedkavo sa vyskytujú pomenovania s odlišným významom, ktoré sú

odvodené ako od slovesného kmeňa, tak aj od kmeňa prídavia jedného základného slovesa, napríklad *kerel - avri - avrikeriben, avrikerdo, avrikeripen* (výrobok), *angle - phenel - pheñiben - anglepheñiben* (predpoveď).

Zložené slová vyjadrujúce neurčitosť (neurčité zámenná, príslovky, neurčité podstatné mená) sa väčšinou tvoria prijatím predpony vyjadrujúcej neurčitosť, pôvodným zámenom alebo príslovkou, zriedkavo číslovkou, napr.

- dare/vare-:** *darekana/varekana* (niekedy), *dareko/vareko* (niekto), *dareso/ vareso* (niečo), *daresi/varesi* (nejaká), *daresavo/varesavo* (nejaký), *darekaske/ varekaske* (niekomu), *darekaske-ro/varesaveskero* (niekoho),
- malo/frima:** *malokana/frimakana* (málokedy), *malosavo/frimasavo* (málokto), *malokaske/ frimakaske* (málokto),
- choc/makar:** *chockana/ makarkana* (hocikedy), *chocsavo/ makarsavo* (hocijaký), *chocsavi/ makarsavi* (hocijaká), *chockaske/ makarkaske* (hocikto),
- ñi:** *ñiko* (nikto), *ñikhaj* (nikde), *ñisar* (nijako), *ñisavo* (nijaký), *ñikaske* (nikto), *ñikaskero* (nikto)

Predpony *da-*, *vaj-*, *po-* spolu s číslovkou *jekh* dávajú význam **niektorí**, napr. *vajjekh, dajekh, pojekh*. Patrí sem aj slovo *dajekhvar* (niekedy, občas, z času na čas).

Z niektorých často užívaných slov sa stali jednoslovné citoslovčia, napr. *diĥa* (*hĥa*).

Odvodzovanie slov

Tvorba pomenovacích jednotiek odvodzovaním slov je najčastejší onomaziológický postup. Nové pomenovanie vzniká tak, že sa pred alebo za základ slova pripojí predpona alebo prípona (väčšinou jedna, niekedy i viac).

Prípony zdobnenia môžu pozmeniť význam pôvodného slova, vytvárajú však i samostatné pomenovania a niekedy ovplyvňujú význam širšieho vetného celku. Zdobňovanie v rómčine má veľa významových funkcií a veľa skladobných možností.

Odvodzovanie slov pomocou prípony *-or-* (*-ci-*, *-ic-*)

Pomocou prípony *-or* sa zdobňujú oikoklitické slová a xenoklitické prídavné mená. Kladie sa medzi kmeň a koncovku, napr. *phral - phraloro, phralora* (brat, braček, bračekovia), *raklo - rakloro, raklora* (nerómsky chlapec, chlapček, chlapčekovia), *phen - pheñori, pheñora* (sestra, sestrička, sestričky), *rakli - raklori, raklora* (nerómske dievča, dievčatko, dievčatká).

Pomocou prípony *-ci* sa zdobňujú xenoklitické podstatné mená mužského rodu, napr. *žiros, žirocis*, pomocou prípony *-ic* xenoklitické podstatné mená ženského rodu, napr. *rokla, roklia*.

Prídavné mená

Prídavné mená zdobnené, odvodené od oikoklitických bezkoncovkových, oikoklitických koncovkových ako aj xenoklitických adjektív majú vždy zakončenie ako oikoklitické koncovkové, napr.

- bez koncovky: *šukar - šukaroro* (peknučký), *šukarori* (peknučká), *šukarore* (peknučké),
- s koncovkou, napr. *cikno - ciknoro* (maličký), *cikñori* (maličká), *ciknore* (maličké),
- prevzaté prídavné mená, napr. *kedvešno - kedvešnoro* (milučký), *kedvešñori* (milučká), *kedvešnore* (milučké).

P o z n á m k a.

- V tvaroch ženského rodu dochádza k mäkkeniu pred príponou *-ori*: **d** na **ď**, **l** na **ľ**, **t** na **ť**, **n** na **ň**.

Pri podstatných a prídavných menách bez koncovky nasledujú po *-or* rodové a číselné koncovky.

Okrem podstatných mien, prídavných mien a prísloviak sa príponou *-or* môžu

zdrobňovať aj: - privlastňovacie zámeno *miro* - *miroro*, *mirori*, *mirore* (môj - s expresívnym zafarbením významu),

- ukazovacie zámeno *ajso* - *ajsoro*, *ajsori*, *ajsore* (taký - s expresívnym zafarbením významu),
- základné číslovky - *dujore*, *trinore*, *štarore* (sami dvaja/traja/štyria),
- základná číslovka a morféma -*dženo* - *dujđenore*, *trindženore*, *štarđženore* (len dvaja/traja/štyria),
- neurčitá číslovka *ajci* - *ajcoro* (toľko - len taký)

Význam a funkcie zdrobnenín

Zdrobneniny sa môžu umocňovať zdvojením zdrobňovacích prípon, napr. *čino* - *činoro*, *činonoro* (málo, máličko, málinko), *sikra* - *sikrica*, *sikricica* (trochu, trošku, trošičku).

1. Zdrobneniny vyjadrujú zmenšenie - *kher/kheroro* (dom/domček), *roj/rojori* (lyžica/lyžička), *kašt/kaštoro* (drevo/drievko), *čavo/čavoro* (róm-sky chlapec, syn/chlapček, synček), *vast/vastoro* (ruka/ručička), *kuči/kučori* (šálka/šáločka), *piri/pirori* (hrniec/hrnček), *phabaj/phabori* (jablko/jablíčko), *maro/maroro* (chlieb/chlebič), *čhuri/čhurori* (nôž/nožik).
2. Sémantickým rozširovaním niektorých zdrobnenín vznikajú významovo samostatné pomenovania, napr. *rat* (krv) - *ratoro* (krvička), *ratoro* (krvin-ka).
3. Zdrobneniny vyjadrujú nehu - *čhajori mirori* (dievčatko moje), *čav/čarav tro ratoro/jiloro* (Túbiť/milovať niekoho).
4. Zdrobneniny umocňujú základný význam slova - *jekh/jekhoro* (jeden/jediný), *baro/baroro* (veľký/len tak veľký), *cikno/ciknoro* (malý/maličký), *parno/parnoro* (biely/bielučký).
5. Zdrobneniny obmedzujú počet a rozsah - *jekhdženoro* (len jeden človek), *trindženore* (len tri osoby), *kadebororo* (len tak máličko, len tak trošičku), *ajcigori* (trošičku, len toľkoto), *činonoro* (máličko, trošička, chvíľočka) *sikricica* (trošilinku, chvílilinku).
6. Zdrobneniny vyjadrujú pojem trochu - *lonoro* (trochu soli), *moľori* (trocha vína), *thudoro* (trochu mlieka), *paňori* (trochu vody), *bokhelori* (trochu koláča).
7. Zdrobneniny dodávajú širšiemu vetnému celku zdvorilý ráz - *paramisi* - *phen mange paramisori* (rozprávka - povedz mi rozprávočku), *ajsi* - *ma av ajsori* (taká - len nebuď taká).
8. Zdrobneniny zjemňujú základný (väčšinou negatívny) význam slova: *kalo/kaloro* (čierny/čiernučký), *dilino/dilinoro* (hlúpy/hlúpučký).

Odvodzovanie podstatných mien príponami -iben/-ipen, -pen/-ben, šagos/-išagos

Príponami -iben/-ipen, -pen/-ben sa odvodzujú podstatné mená mužského rodu a to:

- a) od kmeňa iných podstatných mien, napr. *raj/rajipen* (pán/panstvo), *Rom/romipen* (Róm/rómstvo),
- b) od prídavných mien, napr. *čačo/čačipen* (pravda/pravdivosť), *pharo/pharipen* (ťažko/ťažkosť), *nasvalo/nasvalipen* (chorý/choroba), *godaver/godaveripen* (múdry/múdroseň), *dilino/diliniipen* (hlúpy/hlúposť), *lačho/lačhipen* (dobrý/dobro), *nalačo/nalačhipen* (zlý/zlo), *barvalo/barvalipen* (bohatý/bohatstvo),
- c) od slovesného kmeňa takmer všetkých slovies (všetkých troch tried), pokiaľ to význam dovoľuje, napr. *kamel/kamiben* (milovať/láska), *lačho/lačhiben* (dobrý/dobrota), *bašavel/bašaviben* (hrať/hudba), *rovel/roviben* (plakať/plač), *khelel/kheľiben* (tancovať/tanec), *asal/asaben* (smiať sa/smiech); pri slovesách III. triedy sa v niektorých prípadoch odvodzuje nové slovo od základného kmeňa slova, niekedy od rozšíreného kmeňa slova; v niektorých prípadoch pri odvodzovaní slov od základného i rozšíreného kmeňa vznikajú dve pomenovania s odlišným významom, napr. *terđol* (stáť) - *terđipen* (postoj), *cindol* (moknúť) - *cindipen* (vlhkosť), *sikhľol* (učiť sa) - *sikhľipen* (zvyk) - *sikhľuviben* (učenie); od rozšíreného kmeňa slova sa odvodzuje nové slovo vtedy, ak je slovesný kmeň zhodný s kmeňom prídavného mena, od ktorého bolo sloveso utvorené, napr. *phuro* (starý) - *phuroľ* (starnúť) - *phuripen* (staroba) - *phuruviben* (starnutie), *terno* (mladý) - *terňol* (mladnúť) - *terňipen* (mladosť) - *terňuviben* (mladnutie).

Nové slovo sa odvodzuje aj od základného tvaru slovesa i od tvaru slovesa označujúceho jeho opakovanosť. Napr. *phireľ* - *phiriben* (chodiť, chádza) *phirkerel* - *phirkerkerel* (chodíeva, chodievava), *mareľ* - *mariben* (biť, bitka) *markerel* - *markeriben* (bíjavať, bitie), *maťol* - *maťiben* (opiť sa, opilosť) *maťarkerel* - *maťarkeriben* (opíjať, opíjanie),

- d) iné slová vznikajú odvodzovaním pomocou prípon -iben/ipen od kmeňa prídavných, t. j. od slovesných prídavných mien, napr. *dživel* - *džido* - *džidiben* (živý, bystrosť), *kerel* - *kerdo* - *kerđipen* (urobený, výrobok),
- e) od iných slovných druhov, napr. *jekhetane* - *jekhetaniben* (spolu, jednota, pospolitosť), *opre* - *opripen* (hore, výšina), *buter* - *buteriben* (viac, nadbytok, nával, väčšina).

Príponami -ipen/-iben, -pen/-ben sa odvodzujú podstatné mená takmer neob-

medzene od prídavných mien a od slovík, zriedkavo od kmeňa prídavia (slovesných prídavných mien), ale aj od iných slovných druhov.

Príponou **-šagos/-išagos** sa tvoria podstatné mená hlavne od xenoklitických slov, napr. **irinel - irišagos** (písať, písanie), **kreslinel - kreslišagos** (kresliť, kreslenie), zriedkavo od pôvodných slovík, napr. **kamel - kamišagos** (dlhovať, dlh), od xenoklitických podstatných mien, napr. **rabos - rabišagos** (otrok, otroctvo).

Odvodzovanie podstatných mien ďalšími derivačnými príponami

Príponou **-i** sa tvoria podstatné mená ženského rodu od podstatných mien mužského rodu zakončených na samohlásku **o**, napr. **bakro - bakri** (baran, ovca), **rikono - rikoňi** (pes, fenka).

Príponami **-aris, -išis/-ošis** sa vyvodzujú podstatné mená mužského rodu s významom vykonávateľa od prevažne xenoklitických (zriedka oikoklitických) podstatných mien, napr. **lavuta - lavutaris** (husle, huslista), **bugova - bugošis** (basa, basista), **gil'i - gilošis** (pieseň, spevák) **cimbalma - cimbalmošis** (cimbal, cimbalista).

Príponou **-in** sa odvodzujú názvy stromov od názvov plodov, napr. **phabaj - phaba'in** (jablko, jablkoň), **akhor - akhorin** (orech, orechovník), **ambrol - ambro'in** (hruška, hruška), **čillav - čilavin** (slivka, slivka).

Prípony **-and/-end/-ind** sú neproduktívne. Vyskytujú sa len v niektorých slovách, napr. **šero - šerand** (hlava, vankúš), **jiv - jevend** (sneh, zima).

Príponou **-ňi** sa odvodzujú podstatné mená ženského rodu od podstatných mien mužského rodu bez koncoviek, napr. **manuš - manušňi** (človek, žena v zmysle človek), **rom - romňi** (manžel, manželka), **guruv - guruvňi** (vôl, krava), **grast - grasňi** (kôň, kobyľa).

Tvorenie podstatných mien predponami

Podstatné mená tvoríme predponou **na-**, napr. **manuš - namanuš** (človek, zlý človek), **daj - nadaj** (matka, zlá matka) alebo aj predponou **bi-**, napr. **bilond'ipen** (neslanosť), **bižužipen** (nečistota), **bibacht** (nešťastie).

Odvodzovanie prídavných mien

Prídavné mená sa odvodzujú od podstatných mien, prídavných mien, číslo-

viek, dokonavých prídaví, prísloviék. Po prípone v slove nasleduje rodová, číselná a pádová koncovka.

Príponou **-al-** sa od podstatných mien odvodzujú prídavné mená označujúce telesný stav, fyzickú alebo psychickú vlastnosť, napr. **bokh, bokhalo** (hlad, hladný), **zor, zoralo** (sila, silný), **jag, jagalo** (oheň, ohnivý), **bacht, bachtalo** (šťastie, šťastný), **bibacht, bibachtalo** (nešťastie, nešťastný).

Pri prídavnom mene **nasvalo** (chorý) stratil slovný základ samostatnú slovnú platnosť.

Príponou **-val-** sa odvodzujú prídavné mená označujúce časti tela, napr. **nakh, nakhvalo** (nos, nosatý), **dand, dandvalo** (zub, zubatý), **vušt, vuštvalo** (pera, pyskatý), **per, pervalo** (brucho, bruchatý).

Príponou **-an-** sa odvodzujú prídavné mená od podstatných mien označujúcich človeka alebo zviera, napr. **manuš, manušano** (človek, ľudský), **bakro, bakrano** (baran, baranie), **guruv, guruvano** (vôl, hovädzí), **balo, balano** (brav, bravčový), **grast, grastano** (kôň, konský).

Príponou **-ikan-** sa odvodzujú prídavné mená:

- od podstatných mien označujúcich osoby, napr. **murš, muršikano** (chlap, chlapský), **džuvli, džuvlikano** (žena, ženský), **čavoro, čavorikano** (dieťa, detský),
- od prídavných mien (ich význam sa umocňuje), napr. **phuro, phurikano** (starý, starodávny), **čoro, čorikano** (úbohý, chudobný), **baro, barikano** (veľký, pyšný).

Príponou **-un-** sa odvodzujú prídavné mená:

- od podstatných mien označujúcich druh materiálu, napr. **trast, trastuno** (železo, železný), **kašt, kaštuno** (drevo, drevený), **somnakaj, somnakuno** (zlato, zlatý),
- od prísloviék miesta, napr. **angle, angluno** (pred, predný), **tele, teluno** (dole, spodný), **opre/opruno** (hore, horný), **pale, paluno** (späť, dozadu, zadný),
- od podstatných mien alebo prísloviék označujúcich časové obdobie, napr. **jevend, jevenduno** (zima, zimný),
- od podstatných mien označujúcich miestne celky, napr. **kher, kheruno** (dom, domový), **veš, vešuno** (les, lesný), **foros, foruno** (mesto, mestský), **gav, gavuno** (dedina, dedinský).

Príponou **-utn** sa odvodzujú prídavné mená:

- od podstatných mien alebo prísloviak označujúcich časové obdobie, napr. **idž, idžutno** (včera, včerajší), **tosara, tosarutno** (ráno, ranný), **adaďives, adaďivesutno** (dnes, dnešný), **ňilaj, ňilajutno** (leto, letný), **jevend, jevendutno** (zima, zimný),
- od podstatných mien označujúcich miestne celky, napr. **kher, kherutno** (dom, domový), **gav, gavutno** (dedina, dedinský), **veš, vešutno** (les, lesný), **foros, forutno** (mesto, mestský),
- od niektorých prísloviak miesta, napr. **adarig, adarigutno** (odtiaľ, tunajší),
- od kmeňa prídavných mien II. triedy, napr. **asal, asand, asandutno** (smiať sa, usmiať), **ladžal, ladžand, ladžandutno** (hanbiť sa, hanblivý), **daral, darand, darandutno** (báť sa, bojzlivý).

Príponou **-ik-** sa odvodzujú prídavné mená od prevzatých podstatných mien (zriedka od pôvodných). Prípona **-ik-** sa pripája ku kmeňu prevzatých podstatných mien a po prípone nasledujú koncovky prevzatých prídavných mien. Nové pomenovania sa skloňujú ako **šargo**, napr. **Čechos, čechiko** (Čech, český), **Slovakos, slovačiko** (Slovák, slovenský), **chartas, chartiko** (kováč, kováčsky), **džuvli, džuvliko, (popri džuvlikano)** (žena, ženský).

Príponami **-ašn-, -ešn-, -ošn-** sa odvodzujú prídavné mená od podstatných mien a skloňujú sa ako **šargo**, napr. **kedva, kedvešno** (chuť, záľuba, milý), **dze-ka, dzeškošno** (nálada, vkusný), **kotor, kotorošno** (kus, strakatý), **hangos, hangošno** (hlas, hlučný).

Príponou **-ast-** sa odvodzujú prídavné mená:

- od xenoklitických podstatných mien a skloňujú sa ako **šargo**, napr. **brila, brilasto** (plochý kameň, plochý), **brada, bradasto** (brada, bradatý),
- od xenoklitických prídavných mien (zriedka od oikoklitických) a vyjadrujú čiastočnú vlastnosť, napr. **šargo, šargasto** (žltý, žltkastý), **gulo, gulasto** (sladký, sladší), **želeno, zelenasto** (zelený, zelenkastý).

Odvodzovanie sloviak

Slovesá odvodzujeme pomocou prípon **-ker, -isaľuv/-asaľuv, -ar, -av**

Prípona **-ker-** vyjadruje opätovnosť, úplnosť a intenzitu činnosti. Pripája sa za slovesný kmeň (pri slovesách III. triedy za základný, čiže širší kmeň) a nasledujú po nej slovesné koncovky I. triedy, t. j. všetky slovesá odvodené príponou **-ker** (opätovné tvary) sa časujú ako **kerel**, napr. **denašel, denaškerel** (utekať, pobeťovať), **cinel, cinkernel** (kupovať, nakupovať), **phučel, phučkerel** (pýtať sa, vypyto-

vať sa), **phirel, phirkerel** (chodiť, chodievať).

V spojení so slovesami I. triedy formant **-ker** pozmeňuje význam takmer každého slovesa.

Pri slovesách II. triedy sa medzi kmeň a príponu **-ker-** vkladajú spoluhlásky **v/l/r**, napr. **prastal, prastavkerel, prastalkerel, prastarkerel** (beť, pobeťovať), **asal, asavkerel** (smiať sa, chichotať sa), **chasal, chasavkerel** (kašľať, pokašľovať). Voľba vlozenej spoluhlásky je pri niektorých slovesách alternatívnou, inde je daná oblasťou zvyklosťou. Opätovné tvary pri slovesách II. triedy sú zriedkavé.

Pri slovesách III. triedy sa prípona **-ker-** pripája k základnému, čiže širšiemu kmeňu, napr. **sikhľol, sikhľuvkerel** (učiť sa, študovať), **pašľol, pašľuvkerel** (ležať, polihovať), **maťol, maťuvkerel** (opiť sa, opíjať sa).

Význam prípony **-ker-** je možné umocniť jej zdvojením, napr. **phirel/phirkerkerel** (chodiť/chodievať/často chodievať), **maťol/maťuvkerel/maťuvkerkerel** (opiť sa/opíjať/ často sa opíjať).

Prípona **-uv-** odvodzuje pasívne slovesá od oikoklitických slov. Vyjadruje stav podmetu alebo zmenu stavu podmetu. Prípona je charakteristická pre všetky pôvodné slovesá III. triedy, teda aj pre tie, kde si základ, od ktorého sú odvodené, nezachoval platnosť samostatného slova. Vo väčšine regionálnych variantoch sa prípona **-uv-** zachovala len:

- v 1. osobe jednotného i množného čísla, napr. **maťol, maťuvav, maťuvav** (opiť, opíjam sa, opíjame sa), **sasťol, sasťuvav, sasťuvav** (uzdraviť sa, uzdravujem sa, uzdravujeme sa), **thuľol, thuľuvav, thuľuvav** (tučniť, tučniť, tučniť),
- v rozkazovacom spôsobe pri 2. osobe jednotného čísla, napr. **ma maťuv!** (neopi sa!), **ma thuľuv!** (nepriberaj!),
- pred príponou **-ker-**, napr. **maťuvkerav** (opíjam sa), **sikhľuvkerav** (študujem), **pašľuvkerav** (polihujem),
- v niektorých prípadoch pred príponami **-ben-, -pen-, -iben-, -ipen-**, napr. **maťuvkeriben** (opíjanie), **pašľuvkeripen** (polihovanie).

Príponou **-isaľuv/-asaľuv** sa odvodzujú slovesá od xenoklitických slov, výnimočne od oikoklitických slov. Pri odvodzovaní pre nich platí v gramatike to, čo pre príponu **-uv-**, napr. **kašukisaľol, kašukisaľuvav, kašukisaľuvav, ma kašukisaľuv!** (hluchnúť, hluchnem, hluchneme, nehlučni!), **korisaľol, korisaľuvav, korisaľuvav, ma korisaľuv!** (slepnúť, slepnem, slepneme, neslepní!).

Príponou **-ar** sa tvoria faktitívne slovesá (F), ktoré tvoria paralelu pasívnym

slovesám III. triedy:

- a) od prídavných mien, napr. **baro** – **bararel** (K), **barol** (P) (veľký, pestovať, rást'),
- b) **šuko**, **šuřarel** (K), **šuřol** (P) (chudý, hladovať, chudnúť), **tato**, **tařarel** (K), **tařol** (P) (teplý, hriať, ohrievať), **mato**, **mařarel** (K), **mařol** (P) (opitý, piť, opíjať). Skoro od každého prídavného mena, ak to význam dovoľuje, sa dajú odvádzať kauzatívne a pasívne slovesá,
- c) od podstatných mien, napr. **rat**, **rařarel** (K), **rařol** (P) (noc, stmievať sa, zvečeriť sa), **choli**, **cholarel** (K), **cholisalol** (P) (zlosť, zlostiť, hnevať sa),
- d) od sloviess, napr. **sovel**, **sovlarel** (K) (spať, uspávať), **rovel**, **rovlarel** (K) (plakať, rozplakať). Od kauzatívnych sloviess odvodených od sloviess sa pasívne slovesá netvoria,
- e) od trpného prídavného sloviess, napr. **marel** – **mardo** – **mardol** (P) (bitý, býjavaný), vyhodit! **kerel** – **kerdo** – **kerdol** (P) (urobený, robievať), **pherdo** – **pherdarel** (F) – **pherdol** (P) (plný, plniť, naplniť), **makhlo** – **makhľarel** (F) – **makhľol** (P) (mastený, mastiť, mastievať), **phaglo** – **phagľarel** (K) – **phagľol** (P) (lomený, lomieť, lomievať),
- f) od iných slovných druhov, napr. **jekhetane**, **jekhetanařarel** (F), **jekhetanařol** (P) (spolu, zjednocovať, zjednocovávať), **duvar**, **duvalarel** (F) (dvakrát, zdvojovať),
- g) od tvarov, ktoré stratili svoju samostatnú platnosť, napr. **pařarel** (F), **pařľol** (P) (líhať, polihovať), **bilarel** (F), **bilol** (P) (topiť, roztápať), **labarel** (F), **labol** (P) (zapáliť, horieť).

Príponou **-av** sa odvodzujú kauzatívne slovesá:

- a) od prechodných sloviess I. triedy a vyjadrujú opätovnosť. Niekedy sa používajú alternatívne s príponou **-ker**, napr. **cinel**, **cinavel**, **cinkernel** (kupovať, nakupovať), **bikenel**, **bikenavel**, **bikenkernel** (predávať, rozpredávať), **marrel**, **maravel**, **markerel** (biť, býjávať), **phirel**, **phiravel**, **phirkernel** (chodiť, chodievať),
- b) od neprechodných sloviess I. a II. triedy, ktoré majú väčšinou svoj pasívny náprotivok, napr. **demel**, **demavel** (K), **demadol** (P) (buchnúť, búchať), **daral**, **daravel** (K), **daradol** (P) (báť sa, strašiť, strachovať sa), **dukhal**, **dukhaveľ** (K), **dukhandol** (P) (bolieť, bolievať, pobolievať).

Odvodzovanie prísloviess

Príslovy sa odvodzujú od prídavných mien, podstatných mien označujúcich miestnu alebo časovú jednotku a od predložiek.

Príponou **-es** sa odvodzujú príslovy od prídavných mien. Napr. **tato**, **tates** (teplý, teplo), **řukar**, **řukares** (pekný, pekne), **bango**, **banges** (krivý, krivo),

řačo, **řačes** (pravdivý, pravdivo), **pharo**, **phares** (ťažký, ťažko), **bachtalo**, **bachtales** (šťastný, šťastne). Pri slovesných prídavných menách participiálneho pôvodu sa medzi kmeň a príponu **-es** vkladá **-on**, napr. **ruřel**, **ruřto**, **ruřtones** (hnevať sa, nahnevany, nahnevane).

V niektorých ustálených tvaroch sa prípona **-es** používa spolu s príponou **-o**, napr. **pharo**, **phares**, **pharo** (ťažko, smutno).

Príponou **-o** sa tvoria príslovy od podstatných mien v genitíve a sú väčšinou charakterizované predponou **bi-**. Predložka **bi** (bez) splynula s genitívnym tvarom podstatného mena v genitíve a má vo vete postavenie príslovkového určenia spôsobu, napr. **bijakhengero** (bezočivý), **bidukhakero** (bezbolestný), **biruřakero** (priateľský), **bibalengero** (holohlavý), **bičhavengero** (bezdetný), **bikhereskero** (bezdomovec), **bigodakero** (slabomyselný), **bilavengero** (bezslavný).

Príponou **-e** sa odvodzujú príslovy od:

- a) podstatných mien a majú tvar dávneho neproduktívneho lokálu (niekde, **ře** m), napr. **kher**, **khere** (dom, doma),
- b) od predložky, napr. **tel**, **tele** (pod, dole), **vař**, **vaře** (za, zato), **pař**, **paře** (pri, pritom).

Príponou **-al** sa tvoria príslovy od podstatných mien a predložiek. Majú ablatívny tvar (odniekať), napr. **kher**, **kheral** (dom, z domu), **agor**, **agoral** (koniec, od konca), **tel**, **telal** (pod, zo spodu), **pař**, **pařal** (pri, popri).

P o z n á m k a.

*Niekedy sa formant **-al** používa aj v lokálnej funkcii, napr. řeral (v popredí), palal (vzadu), opral (hore). Príslovy odvodené príponami **-e**, **-al** majú vo vete postavenie príslovkového určenia miesta.*

Príponou **-ika** sa odvodzujú príslovy od kmeňa podstatného mena, ktorý označuje reč príslušníka etnického spoločenstva, napr. **Ungros**, **ungrika** (Maďar, maďarsky), **Čechos**, **čechika** (Čech, česky), **Slovakos**, **slovačika** (Slovák, slovensky).

Neproduktívne formanty pri príslovkách sú **-a**, **-i**. Zachovali sa v slovách ako **tajsa** (zajtra), **tosara** (ráno), **raři** (v noci), **avri** (von).

Tvorenie prísloviess predponami

V rómčine sú dve pôvodné predpony **bi-**, **na-**. Predpona **bi-** sa vyskytuje v príslovkách, ktoré sú odvodené od podstatných a prídavných mien, napr. **bibacht**, **bibachtalo** (nešťastie, nešťastný, zlý), **bilondo**, **bilondes** (neslaný, neslano),

bižužo, bižužes (nečistý, nečisto), **bigodakero, bigodakerones** (slabomyseľný, slabomyseľne).

Predpona **na-** má rovnaký význam ako slovenská **ne-**.

Pred podstatným menom, prídavným menom a príslovkou sa píše spolu so slovom, ale v spojení so slovesom sa píše oddelene, napr. **nalačhes** (zle), **namištes** (nedobre).

PRAVOPISNÝ

A GRAMATICKÝ SLOVNÍK

V pravopisnom a gramatickom slovníku sa zachytávajú najpoužívanejšie slová všeobecnej slovnej zásoby štandardizovanej rómčiny (severocentrálny dialekt) a výber najfrekventovanejších cudzích slov a zemepisných mien.

Pri spracovaných jednotkách sú základné údaje o slovných druhoch a gramatické údaje. Podstatné mená sa identifikujú označením rodu *m*, *f* a príponou, ktorú majú v nominatíve množného čísla (pl.). Príklady: **phral -a m**, **gerek/os -i m**, **gil/i -a f**.

Pri slovesách sa uvádza tvar 1. osoby, prípadne 3. osoby jednotného čísla minulého času (perfektum) a označenie slovného druhu *vb.* (verbum). Príklady: **kerel** (perf. *kerđom*) *vb.*, **asal** (perf. *asandřilom*) *vb.*, **šutol** (perf. *šutřilom*) *vb.*

Prídavné mená sú označené skráteným tvarom latinského pomenovania *adj.* (adjektívum) a k tvaru mužského rodu sa pridávajú koncovky ženského rodu a množného čísla, okrem tvarov, ktoré sú rovnaké pre mužský aj ženský rod a množné číslo, napr. **šukar**. Príklady: **cikn/o -i -e adj.**, **bar/o -i -e adj.**, **nasval/o -i, -e adj.** Pri odvodzovaní prídavných mien ženského rodu dochádza k mäkkčeniu kmeňových spoluhlások **d** na **đ**, **l** na **ľ**, **n** na **ň** a **t** na **ť**, napr. **cikno - cikňi**, **kalo - kalňi**, **cindo - cindňi**, **tato - taťi**.

Pri ostatných slovných druhoch sú skrátené tvary latinského pomenovania: príslovka - **adv.** (adverbium), číslovka - **num.** (numerálium), zámená - **pron.** (pronomen), častica - **part.** (partikula), spojka - **konj.** (konjunkcia), citoslovce - **interj.** (interjekcia), predložka - **prep.** (prepozíciium), **prech.** - prechodník.

V pravopisnom a gramatickom slovníku sa zachytávajú aj najpoužívanejšie frazeologické jednotky a neologizmy - novoutvorené alebo odvodené slová od základných slov pomocou rómskych predpôn a prípon.

Príklad:

sikhad/o vzdelaný/zvyknutý

sikhad/o avri vyučený

sikhadun/o vzdelávaný

sikhavel vzdelávať/učiť

sikhaviben poučenie

sikhľard'i učiteľka

sikhľard/o učiteľ

sikhľarel vyučovať/učiť

sikhľariben učenie

sikhlipen zvyk
sikhfol učiť sa/vzdelávať sa
sikhľuviben učenie
sikhľuvkerel študovať
sikhľuvňi žiačka/študentka
sikhľuvno žiak/študent

HE L Á R

A

abatiš/a -i f
abažur/a -i f
abbe -i m
abdikacija f
abdikinel (perf. *abdikindom*) vb.
abeced/a -i f
ablativ/os -a m
abnormalit/a -i f
abnormaln/o -e adj.
abo reg. konj.
abonent/os -a/i m
abonentkiň/a -i f
absencija f
absenter/is -a m
absentinel (perf. *absentindom*) vb
abser -a m
absin -a m
absiňal/o -i -e adj.
absiňnik/o -e adj.
absun/o -e adj.
absinel/absiňarel (perf. *absindom/ab-siňardom*) vb.
absingar -a m
absolut/no -e adj.
absolut/nes adv.
absolutorijum -i m
absolvent/os -i m
absolvinel (perf. *absolvindom*) vb.
absorbinel (perf. *absorbindom*) vb.
absorcija f
abstinent/os -a/i m
abstrahinel (perf. *abstrahindom*) vb.
abstrakcija f
abstraktn/o -e adj.
abstraktnones adv.
absurdn/o -e adj.
aceton/os -a m
ačhad/o -i -e adj.

ačhadun/o -i -e adj.
ačhadol (perf. *ačhadom*) vb.
ačhadunes adv.
ačhaľiben -a m
ačhavel (perf. *ačhadom*) vb.
ačhavel pes (perf. *ačhadas pes*) vb.
ačhaviben -a m
ačhavibnasker/o -i -e adj.
ačhavindos prech.
ačhavkerel (perf. *ačhavkerdom mange*) vb.
ačhavkeriben -a m
ačhel (perf. *ačhlom/ačhilom*) vb.
ačhel avri (perf. *ačhilom avri*) vb.
ačhel opre (perf. *ačhilom opre*) vb.
ačhel palal (perf. *ačhilom palal*) vb.
ačhel paš (perf. *ačhilom paš*) vb.
ačhel pe (perf. *ačhilom pe peskero*) vb.
ačhel pes (perf. *ačhilas pes mange*) vb.
ačhel pes vaš/ačhavel pes vaš (perf. *ačhilom man vaš*) vb.
ačhel phivlo/phivľi (perf. *ačhilom phivlo/phivľi*) vb.
ačhel po lav (perf. *ačhilom po lav*) vb.
ačhel po than (perf. *ačhilom po than*) vb.
ačhel pro čoripen (perf. *ačhilom pro čoripen*) vb.
ačhel romeha (perf. *ačhilom romeha*) vb.
ačhel romňaha (perf. *ačhilom romňaha*) vb.
ačhel tates/tateder (perf. *ačhilas tates/tateder*) vb.
ačhel te chal (perf. *ačhilom te chal*) vb.
ačhel vaš (perf. *ačhilom vaš*) vb.
ačhiben -a m
ačhil/o -i -e adj.

ačhiben -a m
ačhkerel (perf. *ačhkerdom*) vb.
ačhľipen -a m
ačhol (perf. *ačhilom*) vb
ačhol pes (perf. *ačhilas pes mange*) vb.
ada pron.
adaberš adv.
adaberšesker/o -i -e adj.
adaďives adv.
adaďiveske adv.
adaďivesker/o -i -e adj.
adaďivesutn/o -i -e adj.
adaj adv.
adaptacija f
adaptinel (perf. *adaptindas*) vb.
adaptinel pes (perf. *adaptindas pes*) vb.
adaraťaker/o -i -e adj.
adarig adv.
adarigutn/o -i -e adj.
adarigutno manuš m
adathanesker/o -i -e adj.
adathar adv.
adatharun/o -i -e adj.
adava pron.
adavachtun/o -i -e adj.
adebor adv.
adebor/kadebor adv.
adeboror/o -i -e adj.
adeci adv., num.
adej adv.
adekvatn/o -a/e adj.
adept/os -i/a m
adi pron.
adig adv.
adijader adv.
adirat adv.
adiraťaker/o -i -e adj.
adjektiv/os -i m
adjektivn/o -e adj.
administracija f

administrativ/a -i f
administrinel (perf. *administrindom*) vb
admiral/is -a m
adoptinel (perf. *adoptindom*) vb.
adoptinel pes (perf. *adoptindom man*) vb.
adošag/os -a/i m
advokacija f
advokatiko/advokatno adj.
advokat/os -a/i m
advokatosker/o -i -e adj.
adžgar -a m
afekt/os -i m
afektun/o -e adj.
afektinel (perf. *afektindom*) vb.
afēr/a -i f
aforizm/os -i m
Afričan/os -a/i m
Afrika f
afrikat/os -i m
ag/a -i f
agat/os -a m
agatik/o -e adj.
agatun/o -i -e adj.
agend/a -i f
agent/os -a/i m
agentiko -e adj.
agentur/a -i f
agenturn/o -e adj.
agiln/o -e adj.
agitacija f
agitator/is -a m
agitinel (perf. *agitindom*) vb.
aglomeracija f
agoc/is -i m
agoňi(c)k/o -e adj.
agoňija f
agor -a m
agor/i -a f
agora pl.

agoral *adv.*
agoral/o -i -e *adj.*
agoralutn/o -a/e *adj.*
agorarel (*perf. agorardom*) *vb.*, *lit.*
agore *adv.*
agorestar *adv.*
agoreste *adv.*
agorisaľol (*perf. agorisaľilom*) *vb*
agorisarel (*perf. agorisardom*) *vb.*
agorisard/es *adv.*
agorisard/o -i -e *adj.*
agorlav -a *m*
agorlaveha *adv.*
agoror/o -a *m*
agoru(t)n/o -i -e *adj.*
agorupralesker/o -a *m*
agorutnes *adv.*
ag/os -a *m*
agrarn/o -e *adj.*
agregat/os -a/i *m*
agresija *f*
agresivn/o -e *adj.*
agresor/is -a *m*
agronomija *f*
achaľardes *adv.*
achaľard/o -e *m*
achaľard/o -i -e *adj.*
achaľarel (*perf. achaľardom*) *vb.*
achaľipen -a *m*
achaľipnasker/o -i -e *adj.*
achaľol (*perf. achaľilom*) *vb.*
achaľol avri (*perf. achaľilom avri*) *vb.*
achaľol andre (*perf. achaľilom andre*)
vb.
achaľutn/o -i -e *adj.*
achaľuvipen -a *m*, *lit.*
achat/os -i *m*
achatosker/o -i -e *adj.*
achatun/o -i -e *adj.*
aja *dikh adi*
ajarat *dikh adirat*

ajci ajci/ajci pre kajci/ajci pre
kajciste *adv.*, *num.*
ajci *adv.*, *num.*
ajci-ajci *adv.*, *num.*
ajcici *adv.*, *num.*
ajcigori *dikh ajcici*
ajsidžeň/i -a *f*
ajsijori *pron.*
ajsijoro *pron.*
ajsipen -a *m*
ajsipnar/is -a *m*
ajs/o -i -e *adj.*
ajso *pron.*
ajsodžen/o -e *m*
ajsoro *dikh ajsijoro*
ak/ake *adv.*, *part.*
aka *pron.*, *adj.*
akademick/o -a *adj.*
akademij/a -i *f*
akademik/os -a *m*
akaj *adv.*
akajcici *adv.*, *num.*
akajso *dikh ajso*
akala *dikh aka*
akalarataker/o -i -e *adj.*
akale *dikh aka*
akaledženeskero/akaleskero *pron.*
akana/akanak/akanake/akanakes/
akaňik *adv.*
akanaker/o -i -e *adj.*
akanastar *adv.*
akanutnes *adv.*
akanutn/o -i -e *adj.*
akarig *adv.*
akate *dikh adaj*
akava *dikh aka*
akavka *dikh avka*
akceleracija *f*
akceleračn/o -a/e *adj.*
akcelerator/is -a/i *m*
akcent/os -a/i *m*

akceptinel (*perf. akcentindom*) *vb.*
akcij/a -i *f*
akcijonar/is -a *m*
akcijonaker/o -i -e *adj.*
akčn/o -a/e *adj.*
aklamacij/a -i *f*
aklamacijaha *adv.*
aklamačn/o -a/e *adj.*
aklaminel (*perf. aklamindom*) *vb.*
aklimatizacija *f*
aklimatizacijaker/o -i -e *adj.*
aklimatizinel *pes*
(perf. aklimatizindas pes) *vb.*
akomodacija *f*
akomodacijaker/o -e *adj.*
akomodinel (*perf. akomodindom*) *vb.*
akomodinel *pes* (*perf. akomodindom*
mange/akomodindal tuke/akomo-
dindas peske) *vb.*
akor *adv.*
akord/os -i *m*
akordun/o -i -e *adj.*
akorestar *adv.*
akorutn/o -i -e *adj.*
akorutn/o -a *m*
akreditacija *f*
akreditinel (*perf. akreditindom*) *vb.*
akrobacija *f*
akrobat/os -a/i *m*
akrobatick/o -a/e *adj.*
akrobatkiň/a -i *f*
akt/os -a/i *m*
aktiv/a *pl.*
aktivinel (*perf. aktivindom*) *vb.*
aktivizinel (*perf. aktivizindas*) *vb.*
aktivizinel *pes* (*perf. aktivizindas*
pes) *vb.*
aktiv/os -i *m*
aktivist/as -a/i *m*
aktivit/a -i *f*
aktivn/o -a *m*

aktivnones *adv.*
aktor -a/i *m*
aktorkiň/a -i *f*
aktualipen -a *m*
aktualit/a -i *f*
aktualizinel/kerel aktualizacija
(perf. aktualizindom/kerdom
aktualizacija) *vb.*
aktualn/o -e *f*
aktualn/o -a *adj.*
akumulacija *f*
akumulacijaker/o -i -e *adj.*
akumulacijn/o -a/e *adj.*
akumulator/is -a/i *m*
akumulinel *pes* (*perf. akumulindas*
pes) *vb.*
akumulinel/kerel akumulacija
(perf. akumulindom/kerdom ...) *vb.*
akurat *adv.*
akuratn/o -a/e *adj.*
akustik/a -i *f*
akutn/o -e *adj.*
akutnones *adv.*
akuzativ/os -i *m*
akuzativn/o -e *adj.*
akvamarin/os -a/i *m*
akvarel/is -a/i *m*
akvarijn/o -e *adj.*
akvarijum/os -a/i *m*
akhaskero parno *dikh jakhakero*
parno
akhaľiben *dikh jakhaľiben*
akhar -a *m*
akharel (*perf. akhardom*) *vb.*
akharel avri (*perf. akhardom avri*) *vb.*
akhariben -a *m*
akhor -a *m*
akhorin -a *f*
akhorun/o -i -e *adj.*
ala *dikh ada*
alabaster/is -a/i *m*

alabastun/o -i -e adj.
alamoň/is -a m
alamoňik/o -e adj.
alataaker/o -i -e adj.
alat/os -a/i m
album/os -i m
ale dikh ada
aleberšeskero dikh adaberšeskero
aleforosker/o -i -e adj.
alegavesker/o -i -e adj.
alegorija f
alegorijaker/o -i -e adj.
alegorinel/kerel alegorija
(perf. kerđom alegorija) vb.
alej/a -i f
alejaker/o -i -e adj.
alergick/o -e adj.
alergij/a -i f
alergijaker/o -i -e adj.
alethanesker/o -i -e adj.
alethemesker/o i -e adj.
alf/a -i f
alfabet/a -i f
algebr/a -i f
algebrick/o -a adj.
algebrijaker/o -i -e adj.
alchimijaker/o -i -e adj.
alchimick/o -e adj.
alchimija f
alchemist/as -a/i m
alibi pl.
alibist/as -i m
alibistick/o -e adj.
alijancija f
alikovotno/alikovotun/o -e adj.
alimentar/is -a m
alimenti pl.
alindž -a f
alkoholick/o -e adj.
alkoholik/os -a m
alkohol/is -a m

alogick/o -a adj.
alogizm/us -i m
alomaš/is -a/i m
alosarel (perf. alosardom) vb.
alt/os -i m
altosker/o -i -e adj.
altovn/o -e adj.
altaris/oltar/is -a m
alternacija f
alternativn/o -a adj.
alternativ/a -i f
amal -a m
amalikan/o -e adj.
amalin -a f
amalipen -a m
amar/o -i -e pron.
amaraserakero manuš m
amaro manuš m
amater/is -a m
amaterkiň/a -i f
amaterišag/os -a m
amatersk/o -a/e adj.
amaterisker/o -i -e adj.
ambasad/a -i f
ambasador/is -a m
ambicija f
ambicijn/o -a adj.
ambor/a -i f
ambora džuvľi f
ambrel/a -i f
ambrelar/is -a/i m
ambrol -a f
ambrofin -a f
ambulancij/a -i f
ambulancijaker/o -i -e adj.
ambulantn/o -e adj.
amen pron.
amfitejatrosker/o -i -e adj.
amfitejatr/os -i m
amfor/a -i f
amnestij/a -i f

amnestijaker/o -i -e adj.
amnestinel (perf. amnestindom) vb.
amoň/is -a m
amortizacija f
amortizacijaker/o -i -e adj.
amortizinel (perf. amortizindom) vb.
amperik/o -e adj.
amper/is -a/i m
amplijon/os -a/i m
amplijoňik/o -ane adj.
amplijosker/o -i -e adj.
amputacija f
amputinel (perf. amputindom) vb.
amulet/os -a/i m
amulosker/o -i -e adj.
anel (perf. andom) vb.
anachronick/o -a adj.
anachronizm/us -i m
analfabetikan/o -i -e adj.
analfabet/os -i m
analfabetosker/o -i -e adj.
analitick/o -a/e adj.
analitik/os -a/i m
analiz/a -i f
analizaker/o -i -e adj.
analizinel (perf. analizindom) vb.
analogick/o -a/e adj.
analogija f
analogijaker/o -i -e adj.
ananas/is -a/i m
ananasik/o -e adj.
anarchick/o -a adj.
anarchija f
anarchijaker/o -i -e adj.
anarchist/as -a/i m
anatomick/o -a adj.
anatomija f
anatomijaker/o -i -e adj.
ancug/os -i m
andal prep.
andar prep.

andar/uno dikh andruno
ande dikh andre
andodikhiben adv.
andošuňiben adv.
andral adv., prep.
andralun/o -i -e adj.
andrav -a f
andravin -a f
andre adv., prep.
andremarel (perf. andremardom) vb.
andremard/o -i -e adj.
andrephandl/o -i -e adj.
andrephandľ/i -e f
andrephandl/o -e m
andrethod/o -e m, neol.
andrethoviben -a m
androda adv.
andrun/o -e m
anekdot/a -i f
anekdotaker/o -i -e adj.
aneksija f
aneksijaker/o -i -e adj.
anektinel (perf. anektindom) vb.
anektinel (perf. andom) vb.
anektinel (perf. andom) vb.
anel avri vb.
anel opre (perf. andom opre) vb.
anel po than (perf. andom po than)
vb.
anel tel peskeri zor/tel peskero vast
(perf. andom tel...) vb.
anel upral (perf. andom upral) vb.
anel upre (perf. andom upre) vb.
angafate adv.
angal/i -a f
angar -a m
angaral/o -i -e adj.
angarenger/o -i -e adj.
angarun/o -i -e adj.
angelik/o -e adj.
angel/os -a/i m

angin/a -i f
anginat/os -a m
angl'ipen -a m
anglo *dikh angle*
angloda *adv.*
angla *dikh angle*
anglal *adv., m, prep.*
anglal savore jakha *adv.*
anglalal *adv.*
anglaleste *adv.*
anglarel/anglalarel (*perf. angl'ardom/*
anglal'ardom) *vb.*
anglatun/o -e m
anglatuň/i -e f
angle/anglo *prep.*
angleder *adv.*
anglederipen -a m
angledikhiben -a m
anglelav -a m, neol.
anglephend'ipen -a m
anglephend/o -e m
anglesikhaviben -a m
anglešuňiben -a m
angletradel (*perf. angletradňom*) *vb.*
angľiciko nasval'ipen m
angľicik/o -e adj.
angľiciko čhib f
Angľičan/os -a m
angloda *adv.*
anglodil/os -i m
anglun/o vudar m
anglun/o -e m
anglun/o -i -e adj.
angluňarel (*perf. angluňardom*) *vb.*
anglunes *adv.*
angluňi fala f
angluňi knižka f
angluno/angutno -e m
anglutnes/angutnes *adv.*
angoder *adv.*
angomis *adv.*

angrust' /i -a f
angrustal/o -i -e adj.
angušt -a m
anguštor/o -a m
animaln/o -a/e adj.
aňiz/os -a m
aňizik/o -aňi -ane adj.
anket/a -i f
anketaker/o -i -e adj.
anketn/o -a adj.
anonim/os -i m
anonimit/a -i f
anonimitaker/o -i -e adj.
anonimnes *adv.*
anonimn/o -a adj.
anonimosker/o -i -e adj.
anotacijaker/o -i -e adj.
anotacija f
anotacijnes/anotacijaha *adv.*
anotinel/kerel anotacija
(perf. anotindom/kerđom...) *vb.*
anro *dikh jandro*
antick/o -a adj.
antagonick/o -a adj.
antagonist/as -i m
antagonistasker/o -i -e adj.
antagonizm/us -i m
antalk/os -i m
anten/a -i f
antenaker/o -i -e adj.
anteňik/o -a adj.
antifašizm/us m
antik/a f
antikaker/o -i -e adj.
antikanes *adv.*
antikvarijat/os -i m
antikvarijatasker/o -i -e adj.
antikvarik/o -e adj.
antikvarn/o -a adj.
antilop/a -i f
antilopaker/o -i -e adj.

antipatick/o -a adj.
antipatija f
antipatijaker/ *e adj.*
antisemick/o -i -e adj.
antisemiticker/o -i -e adj.
antisemitiben/antisemitišag/os -a m
antisemit/as -i m
antitalent/os -i m
antlagerinel (*perf. antlageridom*) *vb.*
antlager/is -a m
antologick/o -a adj.
antologij/a -i f
antologijaker/o -i -e adj.
antropologijaker/o -i -e adj.
antropologick/o -a adj.
antropologija f
anulacija f
anulinel/kerel anulacija
(perf. anulindom/kerđom...) *vb.*
aort/a -i f
aortaln/o -a/e adj.
aortaker/o -i -e adj.
aparát/os -i m
aparatosker/o -i -e adj.
aparatur/a -i f
apatijaker/o -i -e adj.
apatick/o -a/e adj.
apatija f
apatijaha *adv.*
apatik/a -i f
apel/is -i m
apelisker/o -i -e adj.
aplauz/is m
aplauzisker/o -i -e adj.
aplauzinel/kerel aplauzis
(perf. aplauzindom/kerđom...) *vb.*
aplikacija f
aplikacijaker/o -i -e adj.
aplikačn/o -e adj.
aplikinel/kerel aplikacija
(perf. aplikindom/kerđom...) *vb.*

apolitikanes *adv.*
apolitikaň/i -e adj.
apolitick/o -a adj.
apolitikaker/o -i -e adj.
apostrof/os -i m
apoštol/is -a/i m/Devleskero
bičhado m
april'is m
april'isker/o -i -e adj.
aprobačn/o -a/e adj.
aprobacija f
aprobacijaker/o -i -e adj.
aproh/a -i f
aps -a f
apsaker/o -i -e adj.
apsun/o -i -e adj.
arabikan/o -i -e adj.
arabikanes *adv.*
arabik/o -e m
Arab/os -i m
arad'ipen -a m
arado tele *adj.*
arad'ol (*perf. arad'ilom*) *vb.*
aragoňit/os -i m
aragoňitosker/o -i -e adj.
aragoňitun/o -i -e adj.
arakhaviben/arakhipen -a m
arakhel (*perf. arakh'lom*) *vb.*
arakhel avri (*perf. arakhadom avri*)
vb.
arakhel pes (*perf. arakhad'as pes*)
vb.
arakh'l/o -e m
arakh'lol (*perf.* *kh'isa'lol*) *vb.*
ar **aral'i -e adj.**
aralo/jaralo -e adj.
aranfer/o -a m
aranfinel (*perf. aranfindom*) *vb.*
aravel (*perf. aradom*) *vb.*
aravel tele (*perf. aradom tele*) *vb.*
arčič -a m

arčond'ipen -a m
arčond/o -e m
arčumn/o -i -e adj.
arde adv.
arderer adv.
ardza -i f
ardzavimen adj.
areal/is -a/i m
arealisker/o -i -e adj.
aren/a -i f
arenaker/o -i -e adj.
areňik/o -e adj.
aresel (perf. areslom) vb.
areskero/jaresker/o -i -e adj.
argumentacija f
argument/os -a/i m
argument/oskero/ikano adj.
archajick/o -a/e adj.
archeologick/o -a/e adj.
archeolog/os -i m
archeologija f
architekt/os -i m
architektosker/o -i -e adj.
architektur/a -i f
archivn/o -a/e adj.
archiv/os -i m
archivar/is -a m
Eivarisker/o -i -e adj.
Archivosker/o -i -e adj.
arijck/o -a/e adj.
Arijc/os -i m
arijcosker/o -i -e adj.
aristokracij/a -i f
aristokracijaker/o -i -e adj.
aristokratick/o -a/e adj.
aristokrat/os -i m
arimetick/o -a/e adj.
arimetik/a -i f
arimetikaker/o -i -e adj.
arktck/o -a/e adj.
Arktid/a f

arctidaker/o -i -e adj.
armatur/a -i f
armaturik/o -a/e adj.
armaturaker/o -i -e adj.
armin/jarmin -a f
arminaker/o -i -e adj.
aro/jaro -e m
arogancija f
arogantn/o -a/e m
arogantn/o -a/e adj.
arogant/os -a/i m
arogantosker/o -i -e adj.
arom/a -i f
aromatick/o -a/e adj.
aromatizinel
(perf. aromatizindom) vb.
aromaker/o -i -e adj.
arterijaker/o -i -e adj.
arterij/a -i f
artikl/os -i m
artiklosker/o -i -e adj.
artiklun/o -a/e adj.
artikulacija f
artikulacijaker/o -i -e adj.
artikulinel (perf. artikulindom) vb.
artist/as -i m
artistikan/o -i -e adj.
artistosker/o -i -e adj.
aruno/jarun/o -i -e adj.
arzenik/o -a/e adj.
arzen/os -a m
arzenosker/o -i -e adj.
arzenal/os -a m
asaben -a m
asabena pl.
asabnasker/o -i -e adj.
asabn/o -e m
asal (perf. asandom/asandilom) vb.
asal andre (perf. asandom/asandilom
andre) vb.
asařarel (perf. asalardom) vb.

asan -a m
asanacija f
asanacijaker/o -i -e adj.
asand/o -e m
asand'i -e f
asandol (perf. asandilom) vb.
asandut/no -ňi -ne adj.
asavel (perf. asandilom) vb.
asavel avri (perf. asandilom avri) vb.
asaviben -a m
asavibnasker/o -e m
asavindo(ne)s adv.
asavkerel (perf. asavkerdom) vb.
asavkeriben -a m
asentirk/a -i f
asfalt/os -i m
asfaltinel (perf. asfaltindom) vb.
asfaltun/o -i -e adj.
asimetrick/o -a/e adj.
asimetrija f
asimilačn/o -a/e adj.
asimilacij/a -i f
asimilimen adj., adv.
asimilinel (perf. asimilindom) vb.
asimilinel pes (perf. asimilindom
man) vb.
asimilisard/o -e adj.
asimilisarn/o -i -e adj.
asistenčn/o -a/e adj.
asistencija f
asistent/os -i m
asistinel (E) asistindom) vb.
asocijacija f
asocijaln/o -a/e adj.
aspekt/os -i m
aspektosker/o -i -e adj.
aspin dikh absin
astadol (perf. astadom) vb.
astarel (perf. astardom) vb.
astarel avri (perf. astardom avri) vb.
astarel opre

(perf. astardom opre) vb.
astariben -a m
astarňi mačhengeri f
astm/a -i f
astmaker/o -i -e adj.
astmatick/o -a adj.
astmatik/os -a m
astr/a -i f
astraker/o -i -e adj.
astrolog/os -i m
astrologick/o -a/e adj.
astrologija f
astronaut/os -a/i m
astronomija f
ařard/o -e m
ařard'i duma f
ařard'ipen -a m
ařard'u(t)no/ařargutno adj.
ařarel (perf. ařardom) vb.
ařarel pes (perf. ařardom man) vb.
ařariben -a m
ařaribnasker/o -e m
ařarkeriben -a m
ařarkerd/o -e m
ařarkerd/o -i -e adj.
ařarkerel (perf. ařarkerdom) vb.
ařčal prep.
ařčaloda prep.
ařpiracija f
ařpirant/os -a/i m
ařpirinel (perf. ařpirindom) vb.
ařtrabos/jastrab/os -i m
ařund'ipen -a m
ařund/o -e m
ařund/o -i -e adj.
atak/os -i m
atakinel/kerel atakos
(perf. atakindom/kerdom atakos)
vb.
ataše pl.
ateist/as -i m/napařando m bi De-

vleskero *m*
ateistick/o -a/e *adj.*
ateizm/us -i *m*
ateljier/is -a *m*
ateljierik/o -e *adj.*
atentatosker/o -i -e *adj.*
atentatn/o -a/e *adj.*
atentat/os -i *m*
atentatník/os -a *m*
atharel (*perf. athardom*) *vb.*
atharn/o -e *m*
atlasik/o -a/e *adj.*
atlas/is -a/i *m*
atletick/o -a *adj.*
atletik/a *f*
atlet/os -i *m*
atmosfer/a -i *f*
atmosferick/o -a/e *adj.*
atom/os -i *m*
atomos -i -e *adj.*
atrakcij/a *f*
atresant/os -a/i *m*
atresar/is -a *m*
atresat/os -a/i *m*
atresinel (*perf. adresindom*) *vb.*
atres/is -a *m*
atresn/o -i -a *adj.*
atributick/o -a/e *adj.*
atribut/os -i *m*
atributosker/o -i -e *adj.*
atrijumosker/o -i -e *adj.*
atrijum/os -i *m*
audijencija *f*
august/os *m*
aul/a -i *f*
autentick/o -a/e *adj.*
autentišag/os -a *m*
autobijografick/o -a/e *adj.*
autobijografija *f*
autobus/is -a *m*
autodrom -a *m*

automat/os -i *m*
automatick/o -a/e *adj.*
automatizinel
(*perf. automatizindom*) *vb.*
automat/os -i *m*
autonom/ -i -na *adj.*
autonomija *f*
autonomnes *adv.*
autoportret/os -i *m*
autor/is -a/i *m*
autorita *f*; *hin les baro lav*
autoritaha *adv.*
autoritativn/o -a/e *adj.*
autoritativnones *adv.*
autostrad/a -i *f*
avd'in/avgin -a *m*
avd'inesker/o -i -e *adj.*
avd'ineskeri *mol f*
avel (*perf. avlom*) *vb.*
avel andre (*perf. avlom andre*) *vb.*
avel avri (*perf. avlas avri*) *vb.*
avel avri po čačipen
(*perf. avlas avri pro čačipen*) *vb.*
avel nasig (*perf. avlom nasig*) *vb.*
avel opre (*perf. avlom opre*) *vb.*
avel pe god'i
(*perf. avlom pe god'i*) *vb.*
avel po vudar
(*perf. avlom po vudar*) *vb.*
avel tele (*perf. avlom tele*) *vb.*
avel aver (*perf. avlom aver*) *vb.*
aver *adj.*
aver/visardo hangos *lit.*
averipen -a *m*
averutn/o -i -e *adj.*
averutno dženo *m*
averval/avervar *adv.*
averzik /e *adj.*
averzija *f*
avgin -a *m*
avgiñal/i -e *f*

aviben -a *m*
avind'ipen -a *m*
avind/o -e *m, lit.*
avka *adv.*
avka/avke *part.*
avlin -a *m*
avlino phandlo lav *m*
avlipen -a *m*
avlipnar -a *m*
avluno/avlutno *m*
avračhibaker/o -e *m*
avradumaker/o -e *m*
avral *adv.*
avralo/avralun/o -i -e *adj.*
avresar *adv.*
avresker/o -i -e *adj.*
avrethane *adv.*
avrethemutn/o -i -e *adj.*
avrethemutno manuš *m*
avrether *adv.*
avrethemutñ/i -e *f*
avri *adv.*
avriakhard/o -e *m, neol.*
avriakhariben -a *m, neol.*
avriasaviben -a *m*
avriband'ard/o -i -e *adj.*
avriband'arde kokala *pl.*
avribarard/o -i -e *adj.*
avričhivel (*perf. ričhidom*) *vb.*
avričhivipena *m, pl.*
avridel (*perf. avridiñom*) *vb.*
avridemad/o -i -e *adj.*
avridemavipen -a *m*
avridiñipen -a *m*
avridin/o -i -e *adj.*
avridžand/o -i -e *adj.*
avrigel/o -i -e *adj.*
avrihordinel
(*perf. avrihordindom*) *vb.*
avrichudkeriben -a *m, neol.*
avrikan/o -e *m*

avrikhefiben -a *m*
avrikid'ipen -a *m*
avrikidlo kučiben *m*
avrikidlo uravipen *m*
avrikidlo/avrikidno *m*
avrikidlo/avrikidn/o -i -e *adj.*
avriřikeriben -a *m*
avrimard'ipen -a *m*
avrimerkerd/o -i -e *adj.*
avrimurdaripen -a *m*
avriparñard/o -i -e *adj.*
avripek/o -i -e *adj.*
avripheñiben -a *m, neol.*
avriphučkeriben -a *m*
avriprastad/o -e *m*
avriprastavel
(*perf. avriprastandilom*) *vb.*
avrirodel (*perf. avrirodlom*) *vb.*
avrirund/o -i -e *adj.*
avrisikhade a *pl.*
avrisikhado lil *m*
avrisikhado manuš *m*
avrisiviben -a *m*
avrisivkerd'ipen -a *m*
avrisivkeriben -a *m*
avrišutiľ/o -i -e *adj.*
avrišutľ/o -i -e *adj.*
avritad/o -i -e *adj.*
avritavel (*perf. avritadom*) *vb.*
avritadel (*perf. avritradom*) *vb.*
avritradlo/čhido avri *adj*
avritradno manuš *m*
avrizorard/o -i -e *adj.*
avrutn/o -e *m*
avrutn/o -i -e *adj.*
avutn/o -i -e *adj.*
avutnar -a *m*
azbuk/a -i *f*
azil/os -i *m*
ažukerel (*perf. ažukerdom*) *vb.*
ažurit/a -i *f*

ažutind/o -i -e *adj.*
ažutindo lavustik *m*

ažutindo manuš *m*
ažutinel (*perf. ažutindom*) *vb*

B

ba *part.*
bab/a -i *f*
babic/a -i *f*
babrinel (*perf. babrindom*) *vb.*
babrinel pes (*perf. babridom man*) *vb.*
bacil/is -i *m*
bač/as -a *m*
bacht *f*
bachtal/o -i -e *adj.*
bachtales *adv.*
bachtalor/i -a *f*
bachtard/o -i -e *adj.*
bachtarel (*perf. bachtardom*) *vb.*
bachtate *adv., part.*
bacht-bibacht *f*
bachtipen -a *m*
baj -a *f*
bajaš/no -ni -ne *adj.*
bajinel (*perf. bajindom*) *vb.*
bajonet/os -i *m*
baj/os -i *m*
bajt/a -i *f*
bajuzi *pl.*
bakrano mas *m*
bakrano/bakrikan/o -i -e *adj.*
bakri -ja *f*
bakt/o -e *m*
bakror/o -e *m*
bakuľ/a -i *f*
bal -a *m*
bal/os -i *m*
balamut/a -i *f*
balaňar/is -a *m*
baland/a -i *f*
balaň/i -a *f*
balan/o -i -e *adj.*
balano mas *m*
balaňor/i -a *f*
balenger/o -i -e *adj.*
balevas -a *m*
balevasesker/o -i -e *adj.*
balevasor/o -a *m*
baľi -ja/baľičhi -ja *f*
baľičhor/o -a *m*
balik/os -i *m*
balkon/os -a *m*/balkon/a -i *f*
balo kornazis *m*
balo/baľičh/o -e *m*
balogn/o -i -e *adj.*
balogno musakero *m*
balogar/is -a *m*
balon/os -i *m*
balutn/o -a/e *adj.*
balva/l -ľa *f*
balvaľaha-na balvaľaha *adv.*
balvaľor/i -a *f*
balvaľaker/o -i -e *adj.*
balvaldin/o -i -e *adj.*
balvalun/o -i -e *adj.*
baň/a -i *f*
banan/os -i *m*
banaňin -a *m*
band/a -i *f*
bandard/o -i -e *adj.*
bandar/el (*perf. bandardom*) *vb.*
bandarel pes tele
(*perf. bandardom man tele*) *vb.*
bandol tele (*bandilom tele*) *vb.*
bandaripen -a *m*
bandol po pindro
(*perf. bandilom po pindro*) *vb.*
banga seraha *adv.*
bange ľila *pl.*
bangečangenger/o -i -e *adj.*
bangejilesker/o -e *m*
bangemujesker/o -i -e *adj.*

bangenakhesker/o -i -e adj.
bang/es adv.
bangesolachard/o -i -e adj.
bangevastenger/o -i -e adj.
bangipen -a m
bangisal'ol (perf. bangisali'om) vb.
bang/o -i -e adj.
bango nasva'ipen m
bangor/i -e f
bantinel (perf. bantind'om) vb.
bar -a f
bar -a m
barabaripen -a m
baračhibaker/o -e m
baračhibaker/o -i -e adj.
barikañarel pes (perf. barikañard'om man) vb.
barard'ipen -a m
barard/o pašal adj.
bararel/baravel (perf. barard'om/baravd'om) vb.
bararel pes (perf. barard'om/baravd'om man) vb.
bararipen -a m
barejakhenger/o -a/e m
barelavenger/o -a/e m
bare/uprone raja pl.
bareder -a m
baředživnasker/o -i -e adj.
baregojenger/o -i -e adj.
bares adv.
bari gil'utni f
bari jag f
bari khangeri f
bari roj f
barikañard/o -i -e adj.
barikañarel (perf. barikañard'om) vb.
barikañarel pes (perf. barikañard'om ma) vb.
barikan/o -i -e adj.
barikan/o -e m

baripen/barikañipen -a m
baripnaha adv.
barkučenger/o -i -e adj.
bar/o -i -e adj.
barol (perf. barilas) vb.
barol avri (perf. barilas avri) vb.
barol pašal (perf. barilas pašal) vb.
barol pora (perf. barilas pora) vb.
barol upre (perf. barilom upre) vb.
baror/o -a m
bars/bars so adv.
baršanič/o -e adj.
baršanos/baršon/os -i m
baruñi char f
baruñi phuv f
barv/a -i f
barval'ard/o -e m
barval'arel (perf. barval'ard'om) vb.
barval'arel pes (perf. barval'ard'om man) vb.
barval'ipen -a m
barva/o -i -e adj.
barvalo manuš m
barval'ol (perf. barval'ilom) vb.
baš -a m
bašadunes adv.
bašadun/o -i -e adj.
bašand/o -e m
bašavel (perf. bašad'om) vb.
bašavel kontra (perf. bašad'om kontra) vb.
bašaviben -a m
bašavibnasker/o -i -e adj.
bašibaš -a m
bašn/o -e m
bašol (perf. baštila) vb.
bater -a m
baterij/a -i f
bater/is -a m
baterk/a -i f

batorinel pes (perf. batorind'om man) vb.
bavinel pes (perf. bavind'om man) vb.
bavišag/os -i m
bavln/a -i f
baz/a -i f
bazikan/o -i -e adj.
bečel'išag/os -a m
belavo/bilavo/bolo adj.
belavo/bilavojakhengero m
beleñ/i -a f
bel'i -a f
bel'uš/i -a f
beng -a m
bengalo/bengiñalo m
bengesker/o -i -e adj.
bengiñales adv.
bengiñal'i -e f
bengiñarel (perf. bengiñard'om) vb.
bengipen -a m
bengor/o -e m
benzin/os m/benzina f
berand -i m
berk -i m
berl'i -a f
bern/o -a m
ber/o -a m
berš pe beršeste adv.
berš so berš adv.
beršeskero lil m
beršipen -a m
berten/a -i f
bertenoš/is -a m
berutn/o -e m
berve'l/i -a f
beš!/bešen! vb.
bešad'i -e f
bešel peske (perf. beštom mange) vb.
bešel peske tele (perf. beštom mange tele) vb.
bešel tele (perf. beštom...) vb.

bešiben -a m
bešiben vaš o love m
bešibnasker/o -e m
bešind/os adv.
beton/os -i m
bezech -a m
bezechales adv.
bezechal/o -i -e adj.
bi prep.
bi (minus) m
bi džañibnaskero m
bije daj/bijo dad f/m
bije para adj.
biačarutnes adv.
biačarutñipen -a m
biačarutn/o -i -e adj.
biačhades adv.
biačhad/o -i -e adj.
biagorutnes adv.
biagorutñipen -a m
biagorutn/o -i -e adj.
biacha'ipen -a m
biamalipen -a m
bijand'ol (perf. bijand'ilom) vb.
bijanel (perf. bijand'isali'las) vb.
bibacht f
bibachtal'i ora f
bibachtal'ipen m
bibachtalo manuš m
bibachtalo/bifavorutno m
bibalenger/o -e m
bibalval'ipen m
bibarval'ipnaskero/nabarval/o -i -e adj.
bibašadun/o -i -e adj.
bib/i -a f
bibil'ij/a -i f
Bibold/o -e m
bibold/o -i -e adj.
bibu'akeriben m
bibu'akero manuš m

bibuťaker/o -i -e adj.
bibuťake adv.
bibuťipen -a m
bibuťipnaha adv.
bicigľ/a -i f
bicigľar/is -a m
bičačal/o -i -e adj.
bičačipen -a m
bičačipnaha adv.
bičačipnasker/o -i -e adj.
bičalades adv.
bičalad/o -i -e adj.
bičangakero manuš m
bičangengero manuš m
bičar -a f
bičh -a m
bičhad'ipen -a m
bičhad/o -e m
bičhad/o -i -e adj.
bičhavel (perf. bičhadom) vb.
bičhavenger/o -i -e adj.
bida f
bidandenger/o -i -e adj.
bidaraker/o -i -e adj.
bidevlesker/o -e m
bidikhindos adv., prech.
bidikhipen -a m
bidikhl/o -e adj.
bidošakero/paťival/o -i -e adj.
bidošaľipen -a m
bidošal/o -i -e/nadošalo adj.
bidukhaker/o -i -e adj.
bidzeka adv., f
bidzekakero adv.
bidzekaker/o -i -e adj.
bidzekošn/o -a adj.
bidžando dženo m
bidžand/o -i -e adj.
bidžandones adv.
bidžangutn/o -i -e adj.
bifavorutn/o -i -e adj.

bifenekaker/o -i -e adj.
bigiňbnasker/o -i -e adj.
bigod'aker/o -i -e adj.
bihakajesker/o -i -e adj.
bihakajipen m
bichasnaker/o -i -e adj.
bijakhaker/o -e m
bijakhenger/o -e m
bijakhenger/o -i -e adj.
bije/bijal prep.
bijilesker/o -i -e adj.
bikemal/o -e m
bikend/o -e m
bikheresker/o -e m
bikheresker/o -i -e adj.
bikin/d'i -de f
bikinel/bikinkerel (perf. bikindom/
bikinkerdom) vb.
bikokalenger/o -i -e adj.
biladžaker/o -i -e adj.
biladžangutno manuš m
biladžangutn/o -i -e adj.
bilavenger/o -i -e adj.
bidumaker/o -i -e adj.
bilaveskero/bilavenger/o -i -e adv.
bilaveskero/bilavengero adv.
bilond/o -i -e adj.
bilovenger/o -i -e adj.
bimangavutn/o -i -e adj.
bimanušenger/o -i -e adj.
bimaribnaha adv.
bimaribnasker/o -i -e adj.
bimeribnasker/o -i -e adj.
bimusaker/o -i -e adj.
bimusenger/o -i -e adj.
binangedo'aker/o -i -e adj.
binevipenenger/o -i -e adj.
binoc/is -i m
bin/os -i m
bipaťaben m
bipaťangutn/o -i -e adj.

bipaťivalo manuš m
bipek/o -i -e adj.
biphandlemujesker/o -i -e adj.
bipil/o -e m
bipil/o -i -e adj.
bipoťiben adv.
bipňbnaskero adv.
bir/birapen -a m
birajkanes adv.
birajkan/o -i -e adj.
birand/o -e adj.
birt/o -e m
biruštes adv.
birušť/o -i -e adj.
bisavorelovenger/o -i -e adj.
biserenger/o -i -e adj.
bisikhad'agođaker/o -i -e adj.
bisoviben -a m
bisovibnaskero/bisunenger/o -i -e
adj.
bisterel (perf. bisterdom) vb.
bisterel pes (perf. bisterd'as pes) vb.
bisunengero soviben m
bisuťipen -a m
bisut/o -i -e adj.
biš num.
biš ezera num.
bištejekh num.
bišajipen -a m
bišajutn/o -i -e adj.
bišeberšengero num.
bišereskero/bigod'akero adv.
bišeresker/o -i -e adj.
bišto num.
bišundes adv.
bišund/o -i -e adj.
bitang/os -a/i m
bithavenger/o -i -e adj.
bitunk/os -i m
bivastenger/o -i -e adj.
bivastesker/o -i -e adj.

bivođeskero adv.
bivođesker/o -i -e adj.
bizľ/i -a f
bizo adv.
bizeraker/o -i -e adj.
bizerales adv.
bizerarel (perf. bizerardom) vb.
bizeripnaskero manuš m
blak/a -i f
blakic/a -i f
bliskinel pes (perf. bliskind'as pes)
blišťac/o -a adj.
blišťinel pes (perf. blišťind'as pes) vb.
blišťisaľol (perf. blišťisaľilas) vb.
blišťišag/os -i m
bližňatki pl.
blomb/a -i f
bludzind/o -e m
bob/os -i m
bocan/os -a/i m
bodaj -a m
bogand' f
bogelaris/bugel'ar/is -a m
bokeľi/bokheľi/bokoľi f
bokh f
bokha pl.
bokhaľard'ipen/bokhaľuvipen m
bokhaľard/o -i -e adj.
bokhalegojenger/o -i -e adj.
bokhaľipen -a m
bokhal/o -i -e adj.
bokhalo muj m
bokhaľol (perf. bokhaľilom) vb.
bol/a -i f
bolard'i -e f
bolavel (perf. bolavdom) vb.
bolavel pes (boladom man) vb.
boldard/o -i -e adj.
bold'i daj f
boldo čavoro m
boldo dad m

bold/o -i -e adj.
boldol (perf. boldilom) vb.
bolel/bolavel (perf. boldom/bolavdom) vb.
bolipen -a m
bomb/a -i f
bombardinel (perf. bombardindom) vb.
boňa pl.
bondalol (perf. bondalilom) vb.
bondardipen -a m
bondard/o -i -e adj.
bondarel (perf. bondardom) vb.
bondarel andre (perf. bondardom andre) vb.
bondarel pes (perf. bondardom man) vb.
bondarel upre (perf. bondardom upre) vb.
bondarutn/o -i -e adj.
bordeľisker/o -i -e adj.
borovičk/a -i f
borovki pl.
bov -a m
bradavic/a -i f
bradavk/a -i f
braďi chevorenca f
braď/i -a f
brahunc/os -i m
braňinel olestar (perf. braňindom olestar) vb.
brantinel (perf. brantindom) vb.
brant/os -i m
branzoľeta/brezľet/a -i f
brez/a -i f
brezik/o -e adj.
brilijant/os -i m
brindza f
brišind -a m
brišindesker/o -i -e adj.
brišindun/o -i -e adj.

brokat/os -i m
brok/os -i m
bronziko trast m
broskiň/a -i f
brošľa/brožň/a -i f
brusk/a -i f
bubna f/bubnos m
bubňinel (perf. bubňindom) vb.
bubňist/as -i m
bubrešk/os -i m
budar/is -a m
budinel (perf. budindom) vb.
budžandipen m
budžand/o -e m
budžarel (perf. budžardom) vb.
bufet/os -i m
buchl/o -i -e adj.
buchľardes adv.
buchle prajta pl.
buchles adv.
buchlo/thulo m
buchľol (perf. buchľilom) vb.
bucht/a -i f
bujak/os -i m
buket/a -i f
buklomat/os -i m
buk/o -e m
buk/os -i m
buľk/a -i f
buľkinel (perf. buľkindom) vb.
bundžandipen/bundžaripen -a m
bundžarel (perf. bundžardom) vb.
buntinel (perf. buntindom) vb.
bur -a m
bural adv.
bural/o -e adj.
burk/os -i m
burňik -a f
but num.
buťakere pl.
buťakero kher m

buťaker/i -e f
buťaker/o -e m
buťaripen -a m
butberšenger/o -i -e adj.
but-butďzene pl.
buteberšenger/o -i -e adj.
butečavenger/o -i -e adj.
buteder adv., num.
butederbuťi f
butederipen m
buteha adv.
butemanušenger/o -i -e adj.
buter chasna f
buteravrikerďipen -a m
buterdžene pl.
buterdženenger/o -i -e adj.
buterigaker/o -i -e adj.
buteripen -a m
butermanuš -a m
butersolgalinel (perf. butersolgalindom) vb.

butervalar/is -a m
butervalard/o -e m
butervalarel (perf. butervalardom) vb.
butervalarň/i -e f
buteserenger/o -i -e adj.
buteserutn/o -i -e adj.
buťakero than m
buť/i -a f
buťikan/o -i -e adj.
butkaml/o -i -e adj.
butorar/is -a m
butor/is -a m
butvakeriben -a m
butvar/butervar/butvarno num.
butvoďaker/o -i -e adj.
buzech -a f
buzechan/o -e adj.
buz/ňi -ňa f
buzul/a -i f
bužň/a -i f
buz/os -i m

C

cache/cich/a -i f
cachra/cerh/a -i f
cachraker/o -i m *adj.*
cajger/is -a m
cakl/os -i m
caklendar *adv.*
caklun/o -i -e adj.
cak/os -i m
calkom *adv.*
cal/o -e adj.
cap/os -i m
cardel (*perf. cardlom*) *vb.*
cardkerel (*perf. cardlom*) *vb.*
cedr/os -i m
cegera p
ceger/is -a m
cehelň/a -i f
cehl/a -i f
ceľacik/o -e adj.
cementos/cimentos *m*
cent/os -i m
centimetr/os -i m
cerhaker/o -i -e adj.
cerusk/a -i f
cesnak/os -i m
cifr/a -i f
cikňarel (*perf. cikňardom*) *vb.*
cikňarel pes (*perf. cikňardom man*) *vb.*
cikňaripen -a m
cikne čhave *pl.*
cikneder *adj.*
cikňi bugova *f*
cikňi buťi *f*
cikňipenor/o -e m
cikňipen -a m
cikn/o -i -e adj.
cikno anguš *m*

cikno čhavoro/ciknoro *m*
cikno foros *m*
cikno kaštoro *m*
cikno paňi *m*
cikňol (*perf. cikňisalilom*) *vb.*
cikňol o paňi (*perf. cikňisalilla o paňi*) *vb.*
ciknorestar *m/cikňoratar* *f*
ciknor/o -e m
ciknoro muršoro *m*
ciknoro(ro) *adv.*
ciknovarbatar/ciknovarbastar *adv.*
cil/o -e m
cilor/o -e m
cimbalm/a -i f
cimbalmoš/is -a m
ciment/os -i m
cimr/a -i f
cimric/a -i f
cinaviben -a m
cindard/o -i -e adj.
cindar/el (*perf. cindardom*) *vb.*
cindipen -a m
cind/o -i -e adj.
cindol (*perf. cindilom*) *vb.*
cindol upre (*perf. cindilom upre*) *vb.*
cinel (*perf. cindom*) *vb.*
cinkinel (*perf. cinkindom*) *vb.*
cinkišag/os -a/i m
cin/os -i m
cipa pal o maro *f*
cip/a -i f
cipaker/o -i -e adj.
cipic/a -i f
cirach -a f
cirachor/i -a f
ciral -a m
ciralesk/o -i -e adj.

ciralestar *adj.*
cirdel (*perf. cirdlom*) *vb.*
cirdel andre/ande peste *vb.*
cirdel avri diline čara *vb.*
cirdel avri/prostinel avri *vb.*
cirdel bari/phari vod'i *vb.*
cirdel e god'i *vb.*
cirdel e vod'i pal *vb.*
cirdel kanala *vb.*
cirdel ke peste/kidel ke peste *vb.*
cirdel o losi *vb.*
cirdel o muj/o nakh *vb.*
cirdel opre/upre *vb.*
cirdel pes (*perf. cirdlom man*) *vb.*
cirdel pes band'ardes *vb.*
cirdel pes pal e phuv *vb.*
cirdel pes pal/upre *vb.*
cirdel pes paňeha *vb.*
cirdel thava *vb.*
cirdel udud *vb.*

cirdel upral somnakaha/sovnakaha *vb.*
cirdel upre o baja *vb.*
cirdipen -a m
cirdl'i -e adj.
cirduň/i -e adj.
cirkus/is -a m
cisar/is -a m
citron/os -a m
civil'is -a m
civilizacija *f*
cmar/os -i m
coch/a -i f
colňic/a -i f
cug/os -i
cukňid/a -e f
cukrar/is -a m
cvičinel (*perf. cvičindom*) *vb.*
cvikl/a -i f

Č

ča *adv.*, *part.*

ča ajci *adv.*, *num.*

ča ajcici *adv.*, *num.*

ča ajci so *adv.*

ča ajs/o -i -e *adj.*

ča ajso na godaver *m*

ča avka *adv.*

ča avka-avka *adv.*

čabrinkinel (*perf.* čabrikindom) *vb.*

čača seraha *adv.*

čačes/čačikanes/čačo/čačeste *adv.*

čačipen -a *m*

čačipnasker/o -i -e *adj.*

čačipnaste *adv.*

čačo/čačikan/o -i -e *adj.*

čalades *adv.*

čaladipen -a *m*

čalad/o -i -e *adj.*

čalado nevipen *m*

čalad/o -e *m*

čaladol (*perf.* čaladilom) *vb.*

čalard/o -i -e *adj.*

čalardes *adv.*

čalarel (*perf.* čalardas) *vb.*

čalarel e truš

(*perf.* čalardas e truš) *vb.*

čalarel o jilo (*perf.* čalardom o jilo) *vb.*

čalarel pes (*perf.* čalardom mam) *vb.*

čalavel (*perf.* čaladom) *vb.*

čalavel pes/peha

(*perf.* čaladas peha) *vb.*

čalaviben -a *m*

čales *adv.*

čal/o -i -e *adj.*

čalumacha/čamolach/a -i *f*

čamčkinel/čamčinel

(*perf.* čamkindom/čamčindom) *vb.*

čamľarel (*perf.* čamľardom) *vb.*

čangal/o -i -e *adj.*

čapk/a -i *f*

čapkinel (*perf.* čapkindom) *vb.*

čar -a *f*

čara sastarde *pl.*

čara višoha *pl.*

čarbinel (*perf.* čarbindom) *vb.*

čardaš/is -a *m*

čarel pašal (*perf.* čaradom pašal) *vb.*

čarel tele (*perf.* čaradom tele) *vb.*

čarel/čaral (*perf.* čaradom) *vb.*

čarel/čaral peske (*perf.* čaradom
mange) *vb.*

čarinel (*perf.* čarindom o gada) *vb.*

čarinel (*perf.* čarindom len) *vb.*

čar/o -e *m*

čaror/o -e *m*

čatrin -a *f*

Čechi *pl.*

čechika *adv.*

čechik/o -e *adj.*

Čech/os -i *m*

čekat -a *m*

čeň -a *f*

čengeric/a -i *f*

čeng/os -i *m*

čepeder džene *pl.*

čepeder *adv.*, *num.*

čepiben/čuňiben -a *m*

čeporatesker/o -i -e *adj.*

čeporo *adv.*, *num.*

čerep/a -i *f*

čerešň/i -a *f*

čercheň -a *f*

čercheňal/o -i -e *adj.*

čercheňar/is -a *m*

čercheňor/i -a *f*

čik -a *f*

čika *pl.*

čika pe čikende *fraz.*

čikalarel pes (*perf.* čikalardom man)
vb.

čika-paňa *fraz.*

čikal/o -i -e *adj.*

čikun/o -i -e *adj.*

čino *adv.*, *num.*

činonoro *adv.*, *num.*

čipk/a -i *f*

čiriklor/o -e *m*

čirk/a -i *f*

čirla/čirla pe čirlaste/papi pe papen-
de *fraz.*

čirlatuňiben/čirlatuňipen -a *m*

čirlatun/o -i -e *adj.*

čisl/os -i *m*

čit!/čiten! *fraz.*

čitel: čitel sar les te čhidehas andro
paňi *fraz.*

čitkinel (*perf.* čitkindom) *vb.*

čitrengeri gendí *f*

čitr/o -e *m*

čľapkinel (pes) (*perf.* čľapkindom
(man)) *vb.*

člnk/os -i *m*

čohaň/i -a *f*

čohaňipen -a *m*

čokan/os -a *m*

čor -a *m*

čoriben -a *m*

čoragodaaker/o -e *m*

čorachan/o -e *m*

čoral *adv.*

čoralol/čorisaľol (*perf.* čorardom/čori-
saľilom) *vb.*

čorardipen -a *m*

čorarel (*perf.* čorardom) *vb.*

čor/o -e *m*

čor/o -i -e *adj.*

čorarel tele (*perf.* čorardom tele) *vb.*

čorel (*perf.* čordom) *vb.*

čorel phuv (*perf.* čordom phuv) *vb.*

čoriben -a *m*

čorikanes/čorores *adv.*

čorikan/o -i -e *adj.*

čoripen -a *m*

čoro kher *m*

čoro manuš *m*

čorore *pl.*

čoror/i -e *f*

čoror/o -e *m*

čučes *adv.*

čuč/o -i -e *adj.*

čudak/os -a *m*

čudaľinel pes pe (*perf.* čudaľindom
man pe...) *vb.*

čudaľišag/os -i *m*

čudn/o -e *adj.*

čud/os -i *m*

čuchinel (*perf.* čuchindom) *vb.*

čukolad/a -i *f*

čuľal/čuľol (*perf.* čuľila) *vb.*

čuľin -a *f*

čumidel (*perf.* čumidom) *vb.*

čumidipen -a *m*

čuňak/os -a *m*

čungri -ja *f*

čuno *adv.*

čunomanušenger/o -i -e *adj.*

čunoro *adv.*

čupňi/čugňi -a *f*

čušagošn/o -a *m*

ČH

čhaj -a f
čhajaker/o -i -e adj.
čhajor/i -a f
čham -a f
čhamakero kokal m
čhamenger/o -i -e adj.
čhamor/i -a f
čhandel (perf. čhandlom) vb.
čhave pl.
čhavengere čhave pl.
čhav/o -e m
čhavore pl.
čhavorikan/o -i -e adj.
čhavorikano lefencos m
čhavoripen m
čhavor/o -e m
čhib -a f
čhibakero džañibaris m
čhibakero avrisikhľardo m
čhibkal'i -a f
čhibor/i -a f
čhid/o -i -e adj.
čhil/khil -a m
čhindegodľaker/o -e m
čhindegodľaker/o -i -e adj.
čhindipen -a m
Čhindo -e m
čhindo kašt m
čhind/o -i -e adj.
čhindol (perf. čhindilas) vb.
čhindo sastipen m
čhinel (perf. čhindom) vb.
čhinel čhuraħa vb.
čhinel pašal vb.
čhinel pařiv (perf. čhindom pařiv) vb.
čhinel pe peste kerestos vb.
čhinel tele čara-bura vb.
čhinel tele vb.

čhinel tele/marel tele vb.
čhinel/pekel pal o muj vb.
čhingerd/o -i -e adj.
čhingerel (perf. čhingerđom) vb.
čhingerel avri (perf. čhingerđom avri) vb.
čhingerel kotera/dora (perf. čhingerđom kotera/dora) vb.
čhingerel pes (perf. čhingerđom man) vb.
čhingerel peske o bala (perf. čhingerđom mange o bala) vb.
čhingerel po dora (perf. čhingerđom po dora) vb.
čhingerel rateħa (perf. čhingerđom rateħa) vb.
čhingerel tele (perf. čhingerđom tele) vb.
čhingerel upre (perf. čhingerđas upre) vb.
čhipen m
čhivel (perf. čhidom) vb.
čhivel pes (perf. čhidas pes) vb.
čhivel avri o karti/lila vb.
čhivel baripen vb.
čhivel bola vb.
čhivel buter lon vb.
čhivel čhil vb.
čhivel e jakh/dikhel vb.
čhivel keradipen/kerado paňi vb.
čhivel keriben/kerel čohaňipen vb.
čhivel o thav andre suv vb.
čhivel pal o maľi o gajanos vb.
čhivel paňi telal vb.
čhivel paňi vb.
čhivel peħa vb.
čhivel pes nango tele vb.

čhivel phuripen vb.
čhivel pre/opre (upre) upral vb.
čhivel řut vb.
čhivel tel/telal vb.
čhivel tele vb.
čhivel tele o gada vb.
čhivel tele o lanci vb.
čhivel upre/opre vb.
čhivel zuminatar vb.
čhivel/čhinel jakhaha vb.
čhivel/thovel baripen vb.
čhivel/thovel keriben vb.
čhivipen -a m
čhon -a m
čhona pl.
čhonesker/o -i -e adj.
čhoneskeri/čhonutňi rat f
čhoneste adv.
čhonor/o -e m

čhor -a m
čhoravel (perf. čhoravđom) vb.
čhordol (perf. čhordilas) vb.
čhordol pašal (perf. čhordilas pašal) vb.
čhorel pes avri/čhoravel pes avri (perf. čhordilas ...) vb.
čhorel (perf. čhordom) vb.
čhorkerel (perf. čhorkerđom) vb.
čhorval/o -i -e adj.
čhungarel/čhungardel (perf. čhurgarđom) vb.
čhungipen -a m
čhurakero absin m
čhurarel (perf. čhurardom) vb.
čhurarel tele (perf. čhurardom tele) vb.
čhur/i -a f
čhuror/i -a f

D

dabinel (perf. *dabindom*) vb.
dabing/os- i m
dabler/is -a m
dad -a m
dadaizm/us -i m
dador/o -e m
dach/os -i m
daj -a f
dajaker/o -i -e adj.
daje! -a f
dajekh num.
dajekhvar num.
dajor/i -a f
daktil/os -i m
daktiloskopij/a -i f
dalajlam/a -i m
daltonizm/us -i m
damask/os -i m
damping/os -i m
dand -a m
danderd/o -i -e adj.
danderel (perf. *danderdom*) vb.
danderipen -a m
danderkerel (perf. *danderkerdom*) vb.
dandvadž -a m
dandval/o -e m
dar -a f
darad/o -i -e adj.
daradžipen -a f
daral (perf. *darandom*) vb.
darandol (perf. *darandilom*) vb.
darangutno/darandutn/o -i -e adj.
darangutņipen -a f
daranutn/o -i -e m
daravel (perf. *daradom*) vb.
daravipen/daraviben -a m
daravkerel (perf. *daravkerdom*) vb.
daravkeriben -a m

darekaj adv.
darekana adv.
dareko pron.
daresa v.
daresav/o -i -e adj.
dareso a
daripen -a m
darunk/os -i m
darwinizm/os -i m
data m
databaz/a -i f
davkerd/o -i -e adj
davkerel (perf. *davkerdom*) vb.
davkeriben -a m
debakel/os -i m
debat/a -i f
debater/is -a m
debatinel (perf. *debatindom*) vb.
debet/os -i m
debil/os -i m
debilit/a -i f
debiln/o -i -e adj.
debr/a -i f
debut/os -i m
debutinel (perf. *debutindom*) vb.
debutn/o -i -e adj.
decembr/os -i m
decenijum/os -i m
decentn/o -e adj.
decentralizacij/a -i f
decentralizinel
(perf. *decentralizindom*) vb.
decibel/os -i m
decilitr/os -i m
decimalk/a -i f
decimetr/os -i m
dederon/os -i m
dedikacij/a -i f

dedukcij/a -i f
dekan/os -a m
dekret/os -i m
Del/Devel m Devla pl.
del (perf. *diňom*) vb.
del avri (perf. *diňom avri*) vb.
del brišind (perf. *diňa brišind*) vb.
del čikh (perf. *diňom čikh*) vb.
del duma (perf. *diňom duma*) vb.
del god'i (perf. *diňom god'i*) vb.
del chol'i (perf. *diňom chol'i*) vb.
del kejčen (perf. *diňom kejčen*) vb.
del pale (perf. *diňom pale*) vb.
del paťiv (perf. *diňom paťiv*) vb.
del pes anglal (perf. *diňom man ang-*
lal) vb.
del pes avri (perf. *diňom man avri*)
del pes opre (perf. *diňom man opre*)
vb.
del tele (perf. *diňom tele*) vb.
delink/a -i f
demad/o -i -e adj
demadžipen -a m
demadžol (perf. *demadžilom*) vb.
demavel (perf. *demadom*) vb.
demavipen -a m
demavkerel (perf. *demavkerdom*) vb.
demipen -a m
demokracija f
demokrat/os -a m
demokratick/o -e adj.
denašel (perf. *denaštom*) vb.
denašiben/denašipen -a m
denaškerel (perf. *denaškerdom*) vb.
denipar/is -a m
depresij/a -i f
dereš/is -a m
derjav -a m
dernar/is -a m
desk/a -i m
deskic/a -i f

deš num.
deš ezera num.
deš lače num.
deš(e)beršengr/o -i -e adj.
dešeňa num.
deš(e)čhonenger/o -i -e adj.
dešocho num.
dešochocho num.
dešto num.
dešuduj num.
dešudujto num.
dešudubar num.
dešujekh num.
dešujekhcho num.
dešupandž num.
dešupandžberšengr/o -i -e adj.
dešupandžto num.
dešvar num.
dešvar deš num.
detajl/os -i m
detektiv/os -a m
devl'i -ija/-a f
devleha adv.
devlesker/o -i -e adj.
devleskero bičhado m
devleskero čačipen m
devleskero lav m
devl'ikan/o -i -e adj.
Devl'ikaňi daj f
Devlor/o -e m
dezert/os -i m
dičha/dičhan! interj.
dičhaviben -a m
dičhiben -a m
dičhol (perf. *dičhilom*) vb.
dich/os -a m
dichinel (perf. *dichindom*) vb.
dijalekt/os -i m
dijamant/os -i m
dijamanťik/o -i -e adj.
dijan/a -i f

dikcij/a -i f
dikhad/o -e f
dikhad'i -e f
dikhaviben -a m
dikhča! interj.
dikhel (perf. dikhľom) vb.
dikhel anglal (perf. dikhľom anglal) vb.
dikhel avri (perf. dikhľom avri) vb.
dikhel tele (perf. dikhľom tele) vb.
dikhiben -a m
dikhľo -e m
dikhľad/o -i -e adj.
dikhľiben/dikhľipen -a m
dil/os -i m
dil'i pl.
dilin/o -i -e adj.
diliňalol (perf. diliňalľilom) vb.
diliňalol avri (perf. diliňalľilom avri) vb.
diliňarel (perf. diliňardom) vb.
diliňarkerd/o -i -e adj.
diline prajta pl.
dilingvard/o -i -e adj.
diliňi čar f
diliňi fanta f
diliňi ora f
diliňi špitala f
diliňipen -a m
dilino chundrul
dilino kher m
dilino lav m
dilino godaker/o -i -e adj.
dilosker/o -i -e adj.
diloskero chaben m
din/o -i -e adj.
diňipen -a m
diplom/os -i m
direk adv.
direkt adv.
diriginel (perf. dirigindom) vb.

diriginel (perf. dirigindom) vb.
dištancinel pes (perf. dištancindom man) vb.
divan/os -a m
diz -a m
doanel (perf. doandom) vb.
doanel pes (perf. doandom man) vb.
doarakhel (perf. doarakhľom) vb.
doarakhlel pes (perf. doarakhľom man) vb.
doavel (perf. doavľom) vb.
dobašavel (perf. dobašadom) vb.
docirdel pes (perf. docirdňom man) vb.
dočhinel pes (perf. dočhindom man) vb.
dodel (perf. dodiňom) vb.
dodikhel (perf. dodikhľom) vb.
dodikhiben -a m
dodžal (perf. dogelom) vb.
dodžanel pes (perf. dodžanľom man) vb.
dogel/o -i -e adj.
dohan/os -a m
dohandľiv/o -i -e adj.
dohordinel (perf. dohordinom) vb.
dochal (perf. dochaľom) vb.
dochodkar/is -a m
dochudel (perf. dochudľom) vb.
dochudel pes (perf. dochudľom man) vb.
dochudn/o -i -e adj.
dojekh pron.
dokerd/o -i -e adj.
doktor/is -a m
doktork/a -i f
dokument/os -i m
dolar/is -a m
dolel (perf. doilom) vb.
dol'ikerel pes (perf. dol'ikerdom man) vb.

dol'ikerel (perf. dol'ikerdom) vb.
dolk/os -i m
domard/o -i -e adj.
domarel (perf. domardom) vb.
domukhel (perf. domukhľom) vb.
domukhel pes (perf. domukhľom man) vb.
domukhiben -a m
domurdard/o -i -e adj.
domurdarel (perf. domurdardom) vb.
dopaťal (perf. dopaťandom) vb.
dopaťal pes (perf. dopaťandom man) vb.
dopaťangutn/o -i -e adj.
dopaťavel (perf. dopaťandľilom) vb.
dopeľas (perf. dopeľom) vb.
doperel (perf. doperdom) vb.
dophenel (perf. dophendom) vb.
dophučel pes (perf. dophučľom man) vb.
dopit/o -e adj.
dopočiben -a m
dor/i -a f
dorakinel (perf. dorakindom) vb.
doror/i -a m
doš -a m
došal/o -i -e adj.
došal'ipen -a m
došikinel (perf. došikindom) vb.
došunel (perf. došundom) vb.
došunel pes (perf. došundom man) vb.
dothod/o -e m
dothovel (perf. dothodom) vb.
dothovel pes andre (perf. dothodom man andre) vb.
dothovkerel pes (perf. dothovkerdom man) vb.
doužarel (perf. doužardom) vb.
drabarel (perf. drabardom) vb.
drabarn'i -e f

drak/os -a m
dreľich/os -a/i m
driminel (perf. drimindom) vb.
drom -a m
dromenger/o -i -e adj.
dromesker/o -i -e adj.
drot/os -i m
drotar/is -a m
drotinel (perf. drotindom) vb.
drotun/o -i -e adj.
drozd/os -i m
druk/os -i m
dubik/o -e adj.
dubk/os -i m
dudľa -i f
dudľimen adj.
dudrinel (perf. dudrindom) vb.
dudum -a m
dudumal/o -i -e adj.
dufart/a -i f
duh/a -i f
duchn/a -i f
duj num.
duj šel num.
duj(e)d'ivesesker/o -i -e adj.
duj(e)dondesker/o -i -e adj.
dujanguštenger/o -i -e adj.
dujčangenger/o -i -e adj.
dujžene num.
dujeberšenger/o -i -e adj.
duječhonenger/o -i -e adj.
dujedandenger/o -i -e adj.
duječhibenger/o -i -e adj.
dujekanenger/o -i -e adj.
dujekoterenger/o -i -e adj.
dujelavenger/o -i -e adj.
dujemujenger/o -i -e adj.
dujephikenger/o -i -e adj.
dujeratenger/o -i -e adj.
dujeserenger/o -i -e adj.

dujto *mun.*
dukat/os -a m
dukhad/o -i -e adj.
dukhadešeresker/o -i -e adj.
dukhal (*perf. dukhadom*) *vb.*
dukhalard/o -i -e adj.
dum/o -a m
dumaker/o -i -e adj.
dumukh -a f
duplarel' (*perf. duplardom*) *vb.*

duplarel' opre (*perf. duplardom opre*)
vb.
dur *adv.*
dural *adv.*
dureder *adv.*
durkinel (*perf. durkindom*) *vb.*
dušmañija *f*
duvar *num.*
duvar ajci *adv., num.*
duvar beršeste *adv.*

Ď

ďindard/o -i -e adj.
ďindardebalenger/o -i -e adj.
ďindardenakhesker/o -i -e adj.
ďindardeporaker/o -i -e adj.
ďindardešeresker/o -i -e adj.
ďindardevastenger/o -i -e adj.
ďindardipen -a m
ďindardol (*perf. ďindardilom*) *vb.*
ďindardun/o -i -e adj.

ďindarel (*perf. ďindardom*) *vb.*
ďives -a m
ďivesalipen -a m
ďivesalol (*perf. ďivesalila*) *vb.*
ďivese *adv.*
ďivesesker/o -i -e adj.
ďiveseste *adv.*
ďivesutn/o -i -e adj.

Dz

dzar -a m
dzaral/o -i -e m
dzarošn/o -i -e m
dzarunor/o -e m
dzeka f
dzekica f
dzekošn/o -i -e adj.
dzevel'/i -a f
dzindzik/os -a m

dziv/o -e m
dzivinel andre
(*perf. dzivindom andre*) *vb.*
dzivo čar f
dzivo chundrul/kozaris m
dzivo manuš m
dzivo mas m
dzivo purumori f

Dž

džad/os -i m
džajstr/a -i f
džal (perf. gelom) vb.
džal andre (perf. gelom andre) vb.
džal anglal (perf. gelom anglal) vb.
džal avka (perf. gelom avka) vb.
džal avri (perf. gelom avri) vb.
džal het (perf. gelom het) vb.
džal khatar (perf. gelas khatar) vb.
džal odijader
(*perf. gelom odijader*) *vb.*
džal opre (perf. gelom opre) vb.
džal tele (perf. gelom tele) vb.
džamutr/o -e m
džanavel (perf. džanadom) vb.
džanaviben -a m
džandones adv., prech.
džanel (perf. džanlom) vb.
džanel anglal (perf. džanlom anglal) vb.
džanel avri (perf. džanlom avri) vb.
džañibar/is -a m
džañiben -a m
džañindos adv., prech.
džañipnasker/o -a m
džankeriben -a m
džanal/o -i -e adj.
džanl'/i -e f
džen/o -e m
dženutn/o -e adj.
dži part., prep.
dži adadžives adv.
dži akor adv.
dži andre rat adv.
dži idž adv.
dži jekh lav adv.
dži jepaš adv.
dži kana adv.

dži ko meriben adv.
dži načirila adv.
dži pherdo adv.
dži rači adv.
dži tajsa adv.
dži upral adv.
džiadaj adv.
džiade adv.
džiakana adv.
džiakanakro adv.
džiakanutno adv.
džiakor adv.
džiakorutn/o -i -e adj.
džid/o -i -e adv.
džidarel pes opre
(*perf. džidardom man opre*) *vb.*
džikana adv.
džikim adv.
džimeribnasker/o -i -e adj.
džin/os -i m
džiučes adv.
dživ m
dživa pl.
dživel (perf. džidilom) vb.
dživel peske
(*perf. džidilom mange*) *vb.*
dživipen -a m
dživipnasker/o -i -e adj.
džombr/a -i m
džov m
džovun/o -i -e adj.
džubinel (perf. džubindom) vb.
džubinel andre (perf. džubindom andre) vb.
džug/os -i m
džukel -a m
džuklan/o -i -e adj.
džukl'/i -ija f

džung -a *f*
džungal/o -i -e *adj.*
džungalipen -a *m*
džungipen -a *m*
džunglarel (*perf. džunglardom*) *vb.*
džunel pes (*perf. džunglardas pes*) *vb.*
džunglol pes (*perf. džungliłom man*) *vb.*

džungloš/is -a *m*
džungloškiň/a -i *f*
džuv -a *f*
džuval/o -i -e *adj.*
džuvalipen -a *m*
džuvlenger/o -i -e *adj.*
džuvl/i -ija *f*
džuvlikan/o -i -e *adj.*

E

efta *num.*
efta ezera *num.*
efta šel *num.*
eftat/o -e *num.*
eftavardeš *num.*
egistn/o -i -e *adj.*
egzistinel (*perf. egzistindom*) *vb.*
ekonom/os -a/i *m*
eksport/os -a *m*
ekstra *adv.*
ekstrem/os -a *m*
elefant/os -i *m*
elektrick/o -e *adj.*

elektrik/a -i *f*
elšun/o -i -e *adj.*
eňa *num.*
eňaberšenger/o -i -e *adj.*
eňavardeš *num.*
eňavardešto *num.*
endžibaba/indžibaba *f*
energij/a -i *f*
erňinel (*perf. erňindom*) *vb.*
erober/o -a *m*
eroplan/os -a *m*
ešeb *adv.*
ešebn/o -i -e *adj.*
ešebnovar *num.*

F

fabrik/a -i f
faĉinel (*perf. faĉindom*) *vb.*
faĉimen *adj.*, *adv.*
fajt/a -i f
fakt -i m
fal/a -i f
falaker/o -i -e adj.
faldenger/o -i -e adj.
fald/os -i m
famelij/a -i f
fant/a -i f
fantazij/a -i f
farahun/os -a/i m
farbar/is -a m
farbarŝ/a -i f
faŝirk/a -i f
faŝist/as -i m
februar/is -a m
feder *adv.*
federdžen/o -e m
federipen -a m
federisaĉol'
(perf. federisaĉilom) *vb.*
fenek -a f
fest *adv.*
festival/is -a m
fifik/os -i m
figinel (*perf. figindom*) *vb.*
filer/is -a m
film/os -i m
filozof/os
finomn/o *adv.*
fiŝkal/is -a m
fizol/a -i f
fla(j)str/a -i f
flek/os -i m
form/a -i f
format/os -i m
forminel (*perf. formindom*) *vb.*
foroc/is -a m
for/os -a m
forosker/o -i -e adj.
foŝner/is -a m
fotbal/is -a m
fotel/is -a m
fotk/a -i f
fotograf/os -a m
frajer/is -a m
francuzik/o -e adj.
Francuz/is -a m
frizer/is -a m
frukti *pl.*
fuga/a -i f
fujar/a -i f
funduŝ/is -a m
funkcionar/is -a m
furt *adv.*
futr/os -i m

G

gabon/os -a m
gaboŝnik/o -e adj.
gad telun/o -a/e m
gad -a m
gada *pl.*
gadŝ/i -ija f
gadŝ/o -e m
gadŝikan/o -i -e adj.
gadŝikaŝard/o -i -e adj.
gadŝikaŝarel
(perf. gadŝikaŝardom) *vb.*
gadŝikaŝarel pes
(perf. gadŝikaŝardom man) *vb.*
gadŝikanes *adv.*
gadŝikaŝipen -a m
gaginel (*perf. gagindom*) *vb.*
gagor/is -a m
gagot/os -i m
gagotinel (*perf. gagotindom*) *vb.*
gajdi *pl.*
gajdoŝ/is -a m
gajs/os
gajsosker/o -i -e adj.
gaĉ/a -i f
gaĉ/os
gala *adv.*
galakoncort/os -i m
galaksij/a -i f
galanterij/a -i f
galantn/o -e adj.
galaprogram/os -i m
galeji *pl.*
galejŝnik/os -a m
galerij/a -i f
galgan/os -i/a m
galgaŝnik/o -e adj.
gaĉir/a -i f
galki *pl.*
galoŝ/a -i f
galvaŝnik/o -e adj.
galvanizacij/a -i f
galvanizinel (*perf. galvaŝindom*) *vb.*
gama f
ganaj/os m
ganajoŝ/is -a m
ganajik/o -e adj.
ganajinel (*perf. ganajindom*) *vb.*
ganajipen -a m
ganĉinel (*perf. ganĉindom*) *vb.*
Ganga f
gank/os -i m
garadiĉ/os -i m
garancij/a -i f
garantinel (*perf. garantindom*) *vb.*
garaŝ/is -a f
garaŝinel (*perf. garaŝindom*) *vb.*
garaŝmajstr/os -i m
gard/a -i f
garderob/a -i f
gardist/as -i m
gardistik/o -e adj.
garnitur/a -i m
garniŝ/is -i m
garsonk/a -i f
garud/o -i -e adj.
garudes *adv.*
garudevastenger/o -i -e adj.
garuĉipen -a m
garuvel (*perf. garuĉom*) *vb.*
garuvel o jakha
(perf. garuĉom o jakha) *vb.*
garuvel pes (*perf. garuĉom man*) *vb.*
gas/os m
gaŝtritid/a -i f
gaŝtronomij/a -i f
gaŝtaŝ/is -i m

gaštaňik/o -e adj.
gaľ/a -i f
gauč/os -i m
gauner/is -a m
gav -a m
gaval adv.
gavalir/is -a m
gavesker/o -i -e adj.
gavor/o -a m
gavutn/o -i -e adj.
gavutnes/gavutnones adv.
gaz/a -i f
gazd/as -i m
gazdiň/a -i f
gazdinel (perf. gazdindom) vb.
gazel/a -i f
gazit/os -i m
gaž/a -i f
gdov/a -i f
gdovc/os -i m
gejš/a -i f
gejzir/is -a f
genavel (perf. genadom) vb.
genaviben -a m
gend/i -e f
gend/o -i -e adj.
genel (perf. gendom) vb.
general/is -a m
generalizacij/a -i f
generalizinel (perf. generalizindom)
vb.
generalk/a -i f
genetik/a
geneza
gengľindos adv., prech.
gengľinel (perf. gengľindom) vb.
gengľiv/o -i -e adj.
geňiben -a m
genijalit/a -i f
genijaln/o -i -e adj.
genijus -a m

genijalnones adv.
genitiv/os -i m
genocida
geň/os -i m
geodezija f
geofizika f
geografija f
geologija f
geometrija f
georgin/a -i f
gepard/os -i/a m
ger f
geral/o -i -e adj.
gerber/a -i f
gerek/os -i m
germanistika f
gerontologija f
geršľ/a -i m
geršľik/o -e adj.
gest/os -i m
gestapak/os -a/i m
gestapos m
gestikulacij/a -i f
gestikulinel (perf. gestikulindom) vb.
gestor/is -a/i m
get/os -i m
gibon/os -a/i m
gič/os -i m
gigant/os -i m
gigantick/o -e adj.
giľa/d'i -de f
giľad/o -e m
giľaha adv.
giľavel (perf. giľadom) vb.
giľaviben/giľavipen -a m
gil/i -a f
gilipen -a m
gilist/a -i f
giľoš/is -a m
giľoškiň/a -i f
gilutň/i -e f

gimnastkiň/a -i f
gimnast/os -i m
gimnastika f
gimnazijum -a/i m
gin m
gindinel (perf. gindindom) vb.
gindinel pes (perf. gindinda pes) vb.
gindinel peske
(perf. gindindom mange) vb.
gindipen -a m
gindipnasker/o -i -e adj.
gind/o -e m
ginekologija f
ginel (perf. gindom) vb.
ginel peske
(perf. gindom mange) vb.
ginel peske anglal
(perf. gindom mange anglal) vb.
giňipen -a m
ginutne pl.
gips/os -i m
girgaň/is -a m
girl/a -i f
girlanel (perf. girlandom) vb.
girlat/o -e adj.
girlikinel (perf. girlikindom) vb.
git/os m
gitar/a -i f
gitaroš/is -a m
gitinel (perf. gitindom) vb.
gizd/a -i f
gizdav/o -i -e adj.
gladijator/is -a m
gladijol/a /luluđi/ -i f
glancinel (perf. glancindom) vb.
glatk/os -i m
gľečk/os -i m
glejt/a -i f
glejťak/os -i m
glejtimen adv., adj.
glejtinel (perf. glejtindom) vb.

glicerin/os -i m
globaln/o -e adj.
globelin/os -i m
globus/is -i m
glukoz/a -i f
gnot/os -i m
gođaha adv.
gođaker/o -i -e adj.
gođarel (perf. gođardom) vb.
gođatar adv.
gođaver adv.
gođaveripen -a m
gođaverones adv.
gođ/i -a f
gođipen -a m
gođor/i -a f
goj -a f
gojor/i -a f
gol -i m
golf/os -i m
gombičk/a -i f
gombošk/a -i f
gondol/a -i f
gondolat/os -i m
gondolinel (perf. gondolindom) vb.
gondolinkerd/o -i -e adj.
gondolinkernel
(perf. gondolinkerdom) vb.
gondolipen -a m
gong/os -i m
gon/o -e m
gonor/o -e m
goreder adv.
gorederipen -a m
gor/i -ija f
gorikan/o -i -e adj.
goril/a -i f
gor/o -e m
gotika f
grad/os -i m
gradarel (perf. gradardom) vb.

graf/os -i m
grafem/a -i f
grafik/a -i f
graham/os m
grahamik/o -e adj.
graj/grast -a m
grajcar/is -a m
grajengere pl.
grajesker/o -i -e adj.
grajor/o -a m
gram/os -i m
gramatik/a -i f
gramofon/os -i m
gramotn/o -e adj.
granat/os -i m
grasň/i -ija f
grastan/o -i -e adj.
grati pl.
gratulacij/a -i f
gratulant/os -a/i m
gratulinel (perf. gratulindom) vb.
gravčinel (perf. gravčindom) vb.
gravčišag/os -i m
Grecija f
grep/os -i m
grijotk/a -i f
gril/os -i m
grimas/a -i f
gris/os -i m
grisk/a -i f
grisosker/o -i -e adj.
grof/os -a/i m
grotesk/a -i f

grundz/a -i f
grundzikan/o -i -e adj.
grup/a -i f
gub/a -i f
gul/o -i -e adj.
gulard/o -i -e adj.
gulardipen -a m
gularel (perf. gulardom) vb.
gularel pes (perf. gulardom man) vb.
gularkerd/o -i -e adj.
gularkerel (perf. gularkerdom) vb.
gulaš/is -a m
gulelavenger/o -i -e adj.
gulipen -a m
gul'k/a -i f
gulor/o -e m
gum/a -i f
gumik/o -e adj.
gunar/is -a m
gunarik/o -e m
gundžard/o -i -e adj.
gundžavel (perf. gundžardom) vb.
gundžaviben -a m
gurumňi/guruvň/i -a f
gurumňal/o -e adj.
gurumňor/i -a f
guruv -a m
guruvan/o -i -e adj.
gut/a -i f
guverner/is -a m
guz/os -i m
guzovit/o -a/e adj.

H

ha part.
habark/a -i f
habilitacij/a -i f
habilitinel (perf. habitilindom) vb.
hacijend/a -i f
hacinel (perf. hacindom) vb.
hac/os -i m
hačkinel (perf. hačkindom) vb.
hačk/os -i m
hačur/is -a m
hadinel (perf. hadindom) vb.
hadinel o Del (perf. hadinda o Del) vb.
hadinel avri (perf. hadindom avri) vb.
hadk/a -i f
hadkar/is -a m
had'os -i m
haha, ha interj.
hajaj, hajuj interj.
hajduv/os -a m
hajnik/os -a m
hajtaň -a
hajtman/os -a m
hakinel/hak'linel (perf. hakindom/
hak'lindom) vb.
hakiňiben/hak'iňiben -a m
hakoš/is/hak'loš/is -a m
hal/a -i f
halag/os -i m
halagošn/o -e adj.
halasinel pes (perf. halasindom man)
vb.
halasišag/os -i m
halasišagošn/o -i -e adj.
halgat/os/halgatov/os -i m
hal'ir/is -a m
halo part.
halogen/os -i m
halucinacij/a -i f
haluš'k/a -i f
ham interj.
haminel (perf. hamindom) vb.
hamišag/os -i m
hamišn/o -i -e adj.
hand'lar/is -a m
hand'linel (perf. hand'lindom) vb.
hand'lišag/os -i m
hang/os -i m
hangošn/o -i -e adj.
hangošnonos/hangošan adv.
haňinel (perf. haňindom) vb.
han'livišag/os -i m
hapč'i interj.
haraburdi pl.
haraka'l/is -a m
harang/os -i m
harangozinel
(perf. harangozindom) vb.
harangozišag/os -i m
harcolinel pes (perf. harcolindom
man) vb.
hardz/a -i f
hardzašn/o -i -e adj.
harem/os -i f
harešt/a -i f
hareštantsk/o -e adj
harf/a -i f
harfar/is -a m
harmoni'j/a -i f
harmoni'kar/is -a m
hartinel (perf. hartindom) vb.
has/sas (inf. te jel) vb.
hasič/is -a m
hašlerk/a -i f
hat part.
hav/hav interj.
havarij/a -i f

havarinel (perf. havarindom) vb.
havkinel (perf. havkindom) vb.
havran/os -a/i m
hazardinel (perf. hazardindom) vb.
hazard/os -i m
hazarder/is -a m
hazdel (perf. hazdnom) vb.
he part.
hed/os -i m
hedosker/o -i -e adj.
hegemon/os -i m
hej interj.
hej/os -i m
heklíčk/a -i f
heklinel (perf. heklindom) vb.
hektar/is -a m
hektolitr/os -i m
heligon/os -i m
helikopter/a -i f
hematom/os -i m
hematogen/os -i m
hematogenetick/o -e adj.
hematologija f
hemisfer/a -i f
hemoglobulin/os -i m
hen/os -i m
henteš/is -a m
herbar/is -a m
herc/os -i m
herečk/a -i f
herkačk/a -i f
hermetizacij/a -i f
hermetick/o -e adj.
herminel/hrminel (perf. hermindā/
hrmindā) vb.
hermišag/omišag/os -i m
herň/a -i f
heroin/os -i m
herpes/is -i m
heslar/is -a m
hesl/os -i m

heslik/o -e adj.
heš interj.
het adv.
hetvin -a m
hetvinesker/o -i -e adj.
hever/is -a m
hi part.
hidratacija f
hidrosfer/a -i f
hidrosferick/o -e adj.
higienick/o -e adj.
higienick/o -e adj.
hijaba adv.
hijabipen -a m
hijabipnasker/o -i -e adj.
hijerarchija f
hijerarchick/o -e adj.
hijerarchizacija f
hijeroglif/os -i m
hijeroglifick/o -e adj.
hikinél (perf. hikinđom) vb.
hikiňiben -a m
hikinkerel (perf. hikinrerđom) vb.
himn/a -i f
hina (perf. sas) vb.
hina/os -i m
hine (perf. has/sas) vb.
hiňi (perf. has/sas) vb.
hino (perf. has/sas) vb.
hintov/a -i f
hiperbol/a -i f
hipnoz/a -i f
hipnozík/o -e adj.
hipotek/a -i f
hipotekar/is -a m
hipotez/a -i f
hir/a -i f
hir/os -i m
hirešn/o -i -e adj.
hirtelešn/o -i -e adj.
histerija f

histerick/o -e adj.
histolog/os -i/a m
histologija f
histologick/o -e m
historija f
historick/o -e adj.
historik/os -a/i m
hit/os -i m
hitparad/a -i f
hizl/a -i f
hladk/o -e adj.
hlaholika f
hlaskinel (perf. hlaskindom) vb.
hlas/os -i m
hlavatk/a -i f
hliv/a -i f
hlodavc/os -i m
hluchaň/is -a m
hluchaňik/o -e adj.
hm interj.
hnačk/a -i f
hňisav/o -i -e adj.
hňisinel (perf. hňisindā) vb.
hňis/os -i m
hňezd/os -i m
ho, hoho interj.
hoblín/a -i f
hoblínél (perf. hoblindom) vb.
hobl/os -i m
hoboj/is -a m
hobrar/a -i f
hobrik/o -e adj.
hoc/kana adv., pron.
hoc/khaj adv., pron.
hoc/khatar adv., pron.
hoc/sar adv., pron.
hoc/save adv., pron.
hoc/savi adv., pron.
hoc/savo adv., pron.
hoc/so adv., pron.

hodi pl.
hodinel (perf. hodindom) vb.
hodn/o -e adj.
hodnotn/o -e adj.
hodvab/os -i m
hodvabik/o -e adj.
hochštapler/is -a m
hoj/hojoj interj.
hokej/is -a m
hokejist/as -i m
hokejk/a -i m
hoľič/is -a m
hoľinel (perf. hoľindom) vb.
hoľinel pes
(perf. hoľindom man) vb.
hoľišag/os -a m
holubar/is -a m
holubik/o -e m
holubk/os -i m
holubňik/os -i m
holub/os -i m
hombačk/a -i m
hombinel (perf. hombindom) vb.
hombinel pes
(perf. hombindom man) vb.
homofonija f
homogenija f
homologija f
homoseksual/os -a m
homoseksualit/a -i f
honoracij/a -i f
honorar/is -a m
hop, hop interj.
Homona f
hopkinel (perf. hopkindom) vb.
horar/is -a m
horčic/a -i f
hordinel (perf. hordindom) vb.
hordinel pes
(perf. hordindom man) vb.
hordov/os -i m

hormon/os -i m
horor/is -a m
horoskop/os -i m
horučka/a -i f
host/os
hotel/is
hotelík/o -e adj.
hrabinel (perf. hrabindom) vb.
hrabl/a -i f
hranic/a -i f
hrabišag/os -i m
hrabimen adj., adv.
hrobar/is -a m
hrob/os -i m
hrobík/o -e adj.
hroch/os -i m
hrub/o -a/e adj.
hučinel (perf. hučindom) vb.
hučišag/os -i m
hukinel pes (perf. hukinda pes) adj.

huk/os
hur/a -i f
hurenger/o -i -e adj.
hurka/a -i f
hurkač/is -a m
hurkinel (perf. hurkindom) vb.
hurňisaľol (perf. hurňisaľilom) vb.
husinel (perf. husindom) vb.
husontragľi pl.
hustan adv.
hust/o -e adj.
husuno/hosun/o -i -e adj.
hušenič/a -i f
huzinel (perf. huzindom) vb.
huzľoc/is -i m
huželk/a -i f
hužv/a -i f
hužvinel (perf. hužvindom) vb.
hužvimen adj., adv.

Ch

cha-cha/chacha interj.
chabdzuvk/a -i f
chaben -a m
chabnal/o -i -e adj.
chabnasker/o -i -e adj.
chabr/o -e adj.
chal (perf. chaľom) vb.
chal bokh (perf. chaľom bokh) vb.
chal chol'i (perf. chaľom chol'i) vb.
chal ladž (perf. chaľom ladž) vb.
chal opre (perf. chaľom opre) vb.
chal paše (perf. chaľom paše) vb.
chal pes (perf. chaľom pes) vb.
chal tele (perf. chaľom tele) vb.
chal/o -i -e adj.
chalfard/o -i -e adj.
chalp/os -i m
chalpinel (perf. chalpindom) vb.
chameleon/os -i m
chamuňak/os -a m
chand'ard/o -i -e adj.
chand'arel (perf. chand'ardom) vb.
chand'arkerd/o -i -e adj.
chand'i/chanľ/i -a f
chand/o -e m
č'ol (perf. chand'ilom) vb.
chandžal/o -i -e adj.
chanel (perf. chandom) vb.
chanel tele (perf. chandom tele) vb.
chaňig -a f
chaňigor/i -a f
char -a f
charakter/is -a m
charakteristick/o -e adj.
charakteristik/a -i f
charakterizacij/a -i f
charakterizinel
(perf. charakterizindom) vb.

charal/o -i -e adj.
charavel pes (perf. charadom man) vb.
charčinel (perf. charčindom) vb.
charčišag/os -i m
charel (perf. chardom) vb.
charchum/charkum m
charit/a -i f
charkumen/charkomen adj.
charn/o -i -e adj.
charňarel (perf. charňardom) vb.
charňariben -a m
charnebalenger/o -i -e adj.
charneder/cikneder adj.
charnes adv.
charňipen -a m
charňol (perf. charňilom) vb.
charnor/o -i -e adj.
char/o -e m
charor/i -a f
chart'as -i m
chart/a -i f
chart'ard/o -i -e adj.
chart'arel (perf. chart'ardom) vb.
chart'ik/o -e adj.
chart'imen adj., adv.
chart'ipen -a m
chartuň/i -e f
charuvel (perf. charudom) vb.
chas -a m
chas/a -i f
chasaben -a m
chasal (perf. chasandom) vb.
chasaviben -a m
chasavkerel (perf. chasavkerdom) vb.
chasavkeriben -a m
chasna f
chasnaker/o -i -e adj.

chasňard/o -i -e adj.
chasňarel f. chasňardom) vb.
chasňarel avri (perf. chasňardom avri) vb.
cha el, kerel chasna
 (perf. chasňardom, kerdom chasna) vb.
chasňarkerel avri
 (perf. chasňarkerdom avri) vb.
chasňisafol (perf. chasňisalilas) vb.
chasňol (perf. chasňilas) vb.
chat/a -i f
chatar/is -a m
chařarel (perf. chařardom) vb.
chařariben -a m
chařol (perf. chařila) vb.
chatrinel (perf. chatrindas) vb.
chavadun/o -i -e adj.
chaviben -a m
chavindos/chavindones adv., prech.
chavkerel (perf. chavkerdom) vb.
chavkeriben -a m
chelavel (perf. cheladom) vb.
chelavel avri (perf. cheladom avri) vb.
chelavel avri o kirlo (perf. cheladom avri o kirlo) vb.
chelavel tele (perf. cheladom tele) vb.
chemija f
chemikalij/a -i f
chemizacij/a -i f
chemlon/os -i m
chemoterapij/a -i f
chev -a f
cheval/o -i -e adj.
chevřard/o -i -e adj.
chevřardol (perf. chevřardila) vb.
chevřarduvkerd/o -i -e adj.
chevřarel (perf. chevřardom) vb.
chevor/i -a f
chi- hichi interj.
chib -a f

chib/a -i f
chibalinel (perf. chibalindom) vb.
chibinel (perf. chibindom) vb.
chibn/o -e adj.
chimer/a -i f
chind/i -e f
chinel (perf. chindom) vb.
chinel pe dre
 (perf. chindom pes andre) vb.
chinel tele (perf. chindom tele) vb.
chiňišag/os -i m
chirchil -a m
chirinel (perf. chirindom) vb.
chir/os -i m
chirurgija f
chitr/o -e adj.
chitrones adv.
chřipac/o -a f
chřipinel (perf. chřipindom) vb.
chřist/a -i m
chliv/os -i m
chlopň/a -i m
chlorinel (perf. chlorindom) vb.
chlor/os m
chmar/a -i f
chmel/os m
chmirinel pes
 (perf. chmirindom pes) vb.
chmurav/o -e adj.
chobot/os -i f
chobotnic/a -i f
choc part.
chockaj adv., pron.
chockana adv., pron.
chocko pron.
choča konj.
chočsar pron.
chočsav/o -i -e adj.
chočo pron.
chodb/a -i f
chochad/o -i -e adj.

chochades adv.
chochado manuř m
chochavel (perf. chochadom) vb.
chochavel tele (perf. chochadom tele) vb.
chochaviben -a m
chochavibnasker/o -i -e adj.
chochavkeriben -a m
cholaha adv.
cholafol (perf. cholalilom) vb.
cholamen adj.
cholard/o -i -e adj.
cholarderesker/o -i -e adj.
cholarel (perf. cholardom) vb.
cholarel pes (perf. cholardom man) vb.
cholarkerd/o -i -e adj.
cholera f
cholerek/os -a m
cholesterol/is m
choři f
chořisafol (perf. chořisalilom) vb.
cholov -a m
chombl/a -i f
chomeř/i -a f
chomuř/a -i f
chomut/os -i m
chor -a f
chor/os -i m
chorarel (perf. chorardom) vb.
choreograf/os -a m
choreografij/a -i f
choripen -a m
chotar/is -a m
choveř/i -a f
chracher -i m
chram/os -i m
chraňinel (perf. chraňindom) vb.
chrapřav/o -e adj.
chrapuřinel (perf. chrapuřindom) vb.

chrapuřišag/os -i m
chrast/a -i f
chrastov/o -i -e adj.
chren/os -i m
chriň/os -i m
chripinel (perf. chripindom) vb.
chriřk/a -i f
chrizantem/a -i f
chrizomanij/a -i f
chrom/os m
chromatografij/a -i f
chromatologij/a -i f
chromosfer/a -i f
chronografij/a -i f
chronologij/a -i f
chrust/os -i m
chrustinel (perf. chrustindom) vb.
chučkerd/o -i -e adj.
chudel (perf. chudlom) vb.
chudel avri (perf. chudlom avri) vb.
chudel dar (perf. chudlom dar) vb.
chudel godi (perf. chudlom godi) vb.
chudel palal (perf. chudlom palal) vb.
chudel pař (perf. chudlom pař) vb.
chudel pařal (perf. chudlom pařal) vb.
chudel pes (perf. chudlom man) vb.
chudel pes andre (perf. chudlom man andre) vb.
chudel pes avri (perf. chudlom man avri) vb.
chudel pes opre (perf. chudlom man opre) vb.
chudkerd/o -i -e adj.
chudkeriben -a m
chudl/o -i -e adj.
chudřipen -a m
chudlo opre/o -i -e adj.
chudn/o -e adj.
chudňipen -a m
chuchur -a m
chulaj -a m

chulajiko/chulaňik/o -e adj.
chulajinel (perf. *chulajindom*) vb.
chulajinel avri (perf. *chulajindom avri*) vb.
chulajipen -a m
chulaň/i -a f
chuligan/os -a m
chumer -a m
chumeresker/o -i -e adj.
chundrul -a m
chur -a m
churavel (perf. *churadom*) vb.
churd/o -i -e adj.
churdard/o -i -e adj.
churdarel (perf. *churdardom*) vb.
churdes adv.
churdipen -a m
churdipnasker/o -i -e adj.
churdol (perf. *churdil'a*) vb.
churdore pl.
churdores adv.
churdor/i -e f

chuťad'i -e f
chuťarel opre (perf. *chuťardom opre*) vb.
chuťariben -a m
chuťel/chučel (perf. *chuťilom/chučilom*) vb.
chuťel/chučel andre (perf. *chuťilom/chučilom andre*) vb.
chuťel/chučel avri (perf. *chuťilom/chučilom avri*) vb.
chuťel/chučel opre (perf. *chuťilom/chučilom opre*) vb.
chuťel/chučel tele (perf. *chuťilom/chučilom tele*) vb.
chuťiben/chučiben -a m
chuťkerdo/chučkerd/o -i -e adj.
chuťkerel/chučkerel (perf. *chuťkerdom/chučkerdom*) vb.
chuťkeriben/chučkeriben -a m
chuťkerindos/chučkerindos adv.,
prech.
chvatinel (perf. *chvatindom*) vb.

I

idealizinel (perf. *idealizindom*) vb.
idealn/o -e adj.
idej/a -i f
idejal/os -i m
identit/a -i f
ideologij/a -i f
idol/os -a m
idž adv.
idžal/lidžal
(perf. *igendom/ligendom*) vb.
idžesker/o -i -e adj.
idžutn/o -i -e adj.
igen adv.
igerinel (perf. *igerindom*) vb.
ignoracij/a -i f
ignorant/os -a m
ignorinel (perf. *ignorindom*) vb.
ihrisk/os -i m
ikon/a -i f
ilegalit/a -i f
ilegalnones adv.
iľinel (perf. *ilindom*) vb.
ilustracij/a -i f
ilustrator/is -a m
ilustrinel (perf. *ilustrindom*) vb.
iluzij/a -i f
imaginacij/a -i f
imaginarnones adv.
imar adv.
imatrikulacij/a -i f
imatrikulinel (perf. *imatrikulindom*) vb.
imitacij/a -i f
imitator/is -a m
imitinel (perf. *imitindom*) vb.
imobiln/o -e adj.
implantacij/a -i f
import/os -i m

importinel (perf. *importindom*) vb.
impresij/a -i f
improvizacij/a -i f
improvizačn/o -e adj.
improvizinel (perf. *improvizindom*) vb.
impulz/os -i m
impulzivn/o -e adj.
impulzivnones adv.
imputacij/a -i f
imputinel (perf. *imputindom*) vb.
imunita f
imunn/o -e adj.
inakšeder adv.
inaš/is -a m
incidencij/a -i f
incident/os -i m
indeks/os -i m
India/Indija f
indicij/a -i f
indig/o -i m
Indijan/os -a m
indijaňik/o -e adj.
indikacij/a -i f
indirektn/o -e adj.
indiskretn/o -e adj.
indiskretnones adv.
indisponovan/o -e adj.
indispozicij/a -i f
individualit/a -i f
individualizacij/a -i f
individualn/o -e adj.
individualnones adv.
indolencija f
indolentn/o -e adj.
Indonezia/Indonezija f
Ind/os -i m
indr/a -i f

indral/o -i -e adj.
indraľarel (perf. indraľardom) vb.
indraľol (perf. indraľilom) vb.
indraľor/i -e f
indrarel (perf. indrardom) vb.
indženeris/indžinir/is -a m
inekcij/a -i f
inep/os -i m
infarkt/os -i m
infekcij/a -i f
infikinel (perf. infikindom) vb.
infinitiv/os -i m
inflacij/a -i f
informacij/a -i f
informatik/a -i f
informativ/is -a m
informimen adv.
informinel (perf. informindom) vb.
infuzij/a -i f
ingredijencij/a -i f
inhalacij/a -i f
inhalator/is -a m
inhalinel (perf. inhalindom) vb.
inicijativ/a -i f
inicijativn/o -e adj.
inicijativnones adv.
inkas/os -i m
inkasinel (perf. ikasindom) vb.
inkešn/o -e adj.
inklinacij/a -i f
inkliňinel (perf. inkliňindom) vb.
inkubacij/a -i f
inkubator/is -a m
inkvizicij/a -i f
inovacij/a -i f
inpotencija f
inpotent/os -i m
inpotentn/o -e adj.
instantno -e adj.
inšpekcij/a -i f
inšpektor/is -a m

inšpiracij/a -i f
inšpirinel (perf. inšpirindom) vb.
inštalacij/a -i f
inštalator/is -a m
inštalinel (perf. inštalindom) vb.
inštinkt/os -i m
inštitucij/a -i f
inštitut/os -i m
inštrukcij/a -i f
inštruktor/is -a m
inštrument/os -i m
inštrumentacij/a -i f
integracij/a -i f
integrinel (perf. integrindom) vb.
interes/os -i m
interesinel (perf. interesindom) vb.
internat/os -i m
interpelacij/a -i f
interpelinel (perf. interpelindom) vb.
interupcij/a -i f
interval/os -i f
invalid/os -a m
invalidit/a -i f
inventur/a -i f
inverzij/a -i f
investinel (perf. investindom) vb.
inzerat/os -i m
inzerinel (perf. inzerindom) vb.
inzulin/os -i m
ipen adv.
iraš/is -a m
irašn/o -e adj.
irg/a -i f
irimen adj.
irinel (perf. irindom) vb.
irk/a -i f
irišag/os -i m
ironij/a -i f
iroš/is -a m
irtisarel (perf. irtisardom) vb.
isijaš/is -a m

isipen -a m
iskrinel (perf. iskrindas) vb.
iskrinel pes (perf. iskrinda pes) vb.
ispidel (perf. ispidlom) vb.
ispidel anglal (perf. ispidlom anglal) vb.
ispidel avri (perf. ispidlom avri) vb.
ispidel pes (perf. ispidlom man) vb.
ispidel pes andre (perf. ispidlom man andre) vb.
ispidel pes tele (perf. ispidlom man tele) vb.
ispidel tele (perf. ispidlom tele) vb.
ispidňipen -a m
ispidn/o -e adj.
isto adv.

izdraď/i -e f
izdraďipen -a m
izdradones adv.
izdral (perf. izdrandom) vb.
izdrandol (perf. izdrandiľom) vb.
izdrandutn/o -i -e adj.
izdraň/i -e f
izdraňipen -a m
izdran/o -i -e adj.
izdraň pes adv.
izdravel (perf. izdraďom) vb.
izdravipen -a m
izejinel (perf. izejindom) vb.
izejišag/os -a/i m
izolacij/a -i f
izolimen adj.

J

jadlovc/os -i m
jafurk/a -i f
jag -a f
jagaker/o -i -e adj.
jagaleratesker/o -i -e adj.
jagal/i -e f
jagal/o -i -e adj.
jagatinel (perf. jagatindom) vb.
jagor/i -a f
jagun/o -e m
jaj interj.
jajčinel (perf. jajčindom) vb.
jajgatinel (perf. jajgatindom) vb.
jajgatišag/os -a m
jakh -a m
jakhavel (perf. jakhadom) vb.
jakhendar adv.
jakhenger/o -i -e adj.
jakhora pl.
jakhori -a f
jakhvadž -a m
jakhval -e adj.
jaŕi čik f
jaŕi džuvŕi f
jalo phar m
jandral/o -e adj.
jandrenger/o -i -e adj.
jandr/o -e m
janoc/is -i m
januar/is -a m
jarčk/os -i m
jark/a f /jark/os -i m
jarmic/a -i f
jarmok/os -i m
jarm/os -i m
jarp/os -i m
jasi pl.
jasŕa/jasna -a m

jaščur/is -a/i m
javitov/os -i m
jekhfeder adv., adj.
jekh num.
jekhačangaker/o -i -e adj.
jekhafarbaker/o -i -e adj.
jekhagoďaker/o -i -e adj.
jekhajakhaker/o -i -e adj.
jekhakro adv.
jekhbareder -a m
jekhbareder/nekbareder adj.
jekhbuter/nekbuter adv., num.
jekhdženo m
jekhe avres adv.
jekhe avreha adv.
jekheberšesker/o -i -e adj.
jekhejilesker/o -i -e adj.
jekhelavesker/ o -i -e adj.
jekheratesker/o -i -e adj.
jekhetaňarel
(perf. jekhetaňardom) vb.
jekhetane adv.
jekhetaňiben -a m
jekhetaňol
(perf. jekhetaňiŕa) vb.
jekhetanutn/o -i -e adj.
jekhgoreder adv, adj.
jekhipnasker/o -i -e adj.
jekhipen -a m
jekhoro num.
jekhori num.
jekhserutn/o -i -e adj.
jekhvar num.
jekhvareste adv.
jekhvarutn/o -i -e adj.
jel (perf. somas) vb.
jepašestar jepaš m
jepaš m

jepaš gad m
jepaš rat f
jepaš čhon(oro) m
jepaša pl.
jepašarel (perf. jepašardom) vb.
jepašesker/o -i -e adj.
jesos m
jesone adv.
jesosker/o -i -e adj.
ješeň/a -i f
jeva adv.
jevales adv.
jevalipen -a m
jeval/o -i -e adj.
jevavales adv.
jevavalo adv.
jevend -a m
jevende adv.

jevendesker/o -i -e adj.
jevendutn/o -i -e adj.
jezulank/os -i m
jileskeriben -a m
jilesker/o -i -e adj.
jilestar adv.
jil/o -e m
jiv -a m
jival/o -i -e adj.
jivesker/o -i -e adj.
jivuňi čerčeň f
joj interj.
joj pron.
jon pron.
jov pron.
juhaš/is -a m
juch/a -i f

K

kaban/os *m*
kabaret/os -a/i *m*
kabaretikan/o -i -e *adj.*
kabaretiko *adv.*
kabeľikan/o -i -e *adj.*
kabeľ/is -a *m*
kabelizacij/a -i *f*
kabelk/a -i *f*
kabin/a -i *f*
kabinet/os -i *m*
kabinetosker/o -i -e *adj.*
kabinetno *adv.*
kabor *adv.*
kabrijolet/os -i *m*
Kabulos *m*
kacaginel (*perf. kacagindom*) *vb.*
kacir/is -a *m*
kaciripen -a *m*
kacirisker/o -i -e *adj.*
kacirkiň/a -i *f*
kada *pron.*
kadarig *adv., pron.*
kadebor *adv.*
kadetkiň/a -i *f*
kadet/os -i *m*
kadetosker/o -i -e *adj.*
kadi *pron.*
kadmijaker/o -i -e *adj.*
kadmijum *m*
kadr/a -i *f*
kafed/i -a *f*
kafilierij/a -i *f*
kaftan/os -a *m*
kaha *pron.*
kahan/os -i *m*
kahanosker/o -i -e *adj.*
Kahira *f*
Kahirčankiň/a -i *f*

Kahirčan/os -a *m*
kahirik/o -e *adj.*
kachľik/a -i *m*
kachľik/os
kachňaker/o -i -e *adj.*
kachň/i -a *f*
kachňor/i -a *f*
kaj *pron.*
kajak/os -a *m*
kajci *adv.*
kajcipen -a *m*
kajča *konj.*
kajfaš/is -a *m*
kakadu
kakav
kaktus/is -a *m*
Kalabričankiň/a -i *f*
Kalabričan/os -a *m*
Kalabrija *f*
kalabrikan/o -i -e *adj.*
kalafuňij/a -i *f*
kalamar/is -a *m*
kalamarisker/o -i -e *adj.*
kalap/a -i *f*
kaľard/o -i -e *adj.*
kaľarel (*perf. kaľardom*) *vb.*
kalcifikacij/a -i *f*
kalcijum *m*
kalcit/os -a *m*
kalcitikan/o -i -e *adj.*
kale *pron.*
kalebalenger/o -i -e *adj.*
kalejkhenger/o -i -e *adj.*
kalejdoskop/os -a *m*
kalejdoskopick/o -e *adj.*
kalendar/is -a *m*
kalerab/os -a *m*
kales *adv.*

kalif/os -a *m*
kalifat/os -a *m*
kaligrafij/a -i *f*
kalik/a -i *m*
kalik/os -i *m*
kaľipen -a *m*
kalkulacij/a -i *f*
kal/o -i -e *adj.*
kalo manuš *m*
kalo meriben *m*
kaľol (*perf. kaľilom*) *vb.*
kalorij/a -i *f*
kalorijometrija -i *f*
kalorijometr/os -a *m*
kalosegn/o -e *adj.*
kalvarij/a -i *f*
kalvin/os -a *m*
kalvinist/as -i *m*
kamad/o -e *m*
kamad/o -i -e *adj.*
kamadun/o -i -e *adj.*
kamašľ/a -i *f*
kamavel (*perf. kamaďom*) *vb.*
kamavel pes (*perf. kamaďom man*)
vb.
kamaviben -a *m*
Kambodža *f*
kambr/a -i *f*
kambrijum -a *m*
kamel (*perf. kamľom*) *vb.*
kamelot/os -a *m*
kamer/a -i *f*
kameraman/os -a *m*
Kamerun/os -a *m*
Kamerunčan/os -a *m*
Kamerunčankiň/a -i *f*
kamiben -a *m*
kamijon/os -a *m*
kamikadze *m*
kamľo -i -e *adj.*
kamľipen -a *m*

kamokeri/kamukeri *part.*
kempel (*perf. kempl'a*) *vb*
kempelipen -a *m*
kempl/o -i -e *adj.*
kemplipen -a *m*
kamputn/o -i -e *adj.*
kamufľaž/a -i *f*
kamukeriben -a *m*
kamukerutn/o -i -e *adj.*
kamutn/o -i -e *adj.*
kan -a *m*
kana *adv.*
Kanada *f*
Kanaďan/os -a *m*
Kanaďankiň/a -i *f*
kanal/o -i -e *adj.*
kanal/os -a *m*
kanalizacij/a -i *f*
kaňar/is -a *m*
kanarik/os -a *m*
kanastar *adv.*
kancelarň/a -i *f*
kancuh/kancug/a -i *f*
kančal/o -i -e *adj.*
kančarel (*perf. kančardom*) *vb.*
kančov/os -i *m*
kandidacij/a -i *f*
kandidat/os -a *m*
kandidatkiň/a -i *f*
kandidatur/a -i *f*
kandoš/is -a *m*
kandr/o -e *m*
kandral/o -i -e *adj.*
kandrat/o -e *adj.*
kandrun/o -i -e *adj.*
kangľ/i -a *f*
kangľarel (*perf. kangľardom*) *vb.*
kanibal/os -a *m*
kankan/os -a *m*
kanojist/as -a *m*
kanojistika -i *f*

kanojistikaker/o -i -e adj.
kanojistkiň/a -i f
kanonizacij/a -i f
kanonizacijaker/o -i -e adj.
kanonizinel (perf. kanonizindom) vb.
kanon/os -a m
kant/a -i f
abarija f
kantarbarijaker/o -i -e adj.
Kantarbarijčan/os -a m
Kantarbarijčankiň/a -i f
kantar/is -a m
Kantončan/os -a m
Kantončankiň/a -i f
kantonijaker/o -i -e adj.
Kanton/os m
kantrinel (perf. kantriňdom) vb.
kapacit/a -i f
kapeľuch/a -i f
kapitalist/as -a m
kapitalistick/o -a m
kapitalistkiň/a -i f
kapitalizmus m
kapitan/os -a m
kapitol/a -i f
kapitulacij/a -i f
kapitulačn/o -e adj.
kaplan/os -a m
kaplonk/a -i f
kapr/os -i m
kapral/is -a m
kapučň/a -i f
kapur/a -i f
Karačankiň/a -i f
Karačan/os -a m
Karači f
Karačoňa f
karačoňaker/o -i -e adj.
karal/o -e adj.
karambol/is -a m
karamel/os -a m

karat/os -a m
karburator/is -a m
karcinogen/os -a m
karcinogenosker/o -i -e adj.
karčm/a -i f
karčmar/is -a m
kardijograf/os -a m
kardijogram/os -a m
kardijograficko centrum m
kardinal/os -a m
kardinalosker/o -i -e adj.
karfijol/os -a m
karfijolosker/o -i -e adj.
karfin -a m
karfinesker/o -i -e adj.
karijer/a -i f
karijeristick/o -e adj.
karikatur/a -i f
karikaturist/as -i/-a m
karikaturistick/o -i -e adj.
karikaturistkiň/a -i f
karimatka/a -i f
karmelitan/os -a m
karneval/os -a m
karnevalosker/o -i -e adj.
karpin/a -i f
kart/a -i f
kartarkiň/a -i f
kartografij/a -i f
karton/os -a m
kartonosker/o -i -e adj.
kartotek/a -i f
kas pron.
kasarň/a -i f
kasin/os -a m
kasinosker/o -i -e adj.
kaskader/is -a m
kaskaderisker/o -i -e adj.
kaskr/o -i -e pron.
kastelan/os -a m
kastelanosker/o -i -e adj.

Kastilčankiň/a -i f
Kastilčan/os -a m
Kastilija f
kastilijaker/o -i -e adj.
kastracija f
Kaša f
kašaker/o -i -e adj.
kašaker f
kaštesker/o -i -e adj.
kaštil/is -a m
kaštor/o -e m
kaštun/o -i -e adj.
kaštuno kher m
kašuk/o -i -e adj.
kašukal/o -i -e adj.
kašukard/o -i -e adj.
kašukarel (perf. kašukardom) vb.
kašukes adv.
kašukiben -a m
kašukisaľol (perf. kašukisaľilom) vb.
katalizator/is -a m
katar/is -a m
katastr/os -a m
katastrof/a -i f
katastrofick/o -e adj.
katedra -i f
katinel (perf. katindom) vb.
katľ/i -a f
katolik/os -a m
katr/a -i f
katrinel (perf. katrindom) vb.
katun -a m
kavadž -a m
kaveha f
kavej/a -i f
kavejaker/o -i -e adj.
kavejik/o -e adj.
kaučuk/os m
kazň/a -i f
ke prep.
keci pron.

kecivar pron.
kejčen m
kejčeňipen -a m
kečup/os -i m
kedv/a f
kedvešn/o -i -e adj.
kef/a -i f
kefinel (perf. kefindom) vb.
keks/os -a/i m
kel/os -a m
kelčik/os m
kelner/is -a m
kelnerka/a -i f
keltinel (perf. keltiňdom) vb.
keltoňn/o -e adj.
kem m
kemping/os -a m
kempingosker/o -i -e adj.
kentaur/us/is -a m
keňv/a -i f
keňvaker/o -i -e adj.
ker (perf. kerdom) vb.
kerad/o -i -e adj.
keradard/o -i -e adj.
keradarel (perf. keradardom) vb.
kerades adv.
keradipen -a m
keramik/a -i f
keramikaker/o -e adj.
keravčak/kijaraťi adv.
keravčak (perf. keravardom) vb.
kerd/o -i -e adj.
kerdipen -a m
kerek/a -i f
kerekaker/o -i -e adj.
kerekate adv.
kerel (perf. kerdom) vb.
kerel ladž (perf. kerdom ladž) vb.
kerel meriben
(perf. kerdom meriben) vb.
kerel opre (perf. kerdom opre) vb.

kerel pes (perf. kerđas pes) vb.
kerel pletki (perf. kerđas pletki) vb.
kerel prachos (perf. kerđas prachos) vb.
kerel vika (perf. kerđas vika) vb.
kerel pherasa vb.
kerest/os -i m
kerestoha adv.
keriben -a m
keruľ/is -a m
keš -a m
kešal/o -i -e adj.
kezdinel (perf. kezďindom) vb.
kežun/o -i -e adj.
kickind/o -i -e adj.
kickinel (perf. kickindom) vb.
kidel (perf. kidňom) vb.
kidkerel (perf. kidkerđom) vb.
kidľ/o -i -e adj.
kidňipen -a m
kija prep.
kijaraťate adv.
kijathod/o -i -e m
kijathovel (perf. kijathodom) vb.
kijavinel (perf. kijavindom) vb.
kije prep.
kikidel (perf. kikiďňom) vb.
kikidel andre vb.
kikidel avri vb.
kikidel man vb.
kikidel pes and
kikidľipen -a m
kikidľ/o -i -e adj.
kikidnejilesker/o -i -e adj.
kiľav/o -e adj., f
kiľavevastenger/o -i -e adj.
kilogram/os -a m
kilometr/os
kil/os -i m
kilovc/os -a m
kimon/os -a m
kinestez/a -i f

kiňešarel pes (perf. kiňešardom man) vb.
kiňešn/o -i -e adj.
kiňešard/o -i -e adj.
kiňešariben -a m
kinozinel (perf. kinozind'a) vb.
kip/os -i m
kipošn/o -i -e adj.
kirkipen -a m
kirkisaľol (perf. kirkisaľiľa) vb.
kirk/o -e adj.
kirl/o -e m
kirmal/o -i -e adj.
kirmisaľol (perf. kirmisaľiľa) vb.
kirm/o -e m
kirňal/o -i -e vb.
kirňipen -a m
kirtarel pes (perf. kirtardom man) vb.
kirv/i -ija f
kirv/o -e m
kirvipen -a m
kisn/o -i -e adj.
kišňiben -a m
kišňinel (perf. kišňind'a) vb.
kitkinel (perf. kitkindom) vb.
kivinel pes (perf. kivindom man) vb.
kľamk/a -i f
kľamr/a -i f
klarinet/os -a m
klaštor/is -a m
klaustrofobij/a -i f
klavir/is -a m
klej/a -i f
klejaker/o -i -e adj.
klenot/os -a/i m
klepc/os -i m
kleptomanij/a -i f
klešč/os -a m
kletka/klitka/klec/a -i f
klijent/os -a/i m
kľigin -a m

kľijinel (perf. kľijindom) vb.
kľikinel (perf. kľikindom) vb.
klink/a -i f
klub/os -i m
klubovň/a -i f
kmin/os -a m
knedľik/os -i m
knižk/a -i f
knotos/gnot/os -a/i m
ko pron.
kock/a -i f
kocur/is -a m
kočij/a -i f
kočoňin/a -i f
koda pron.
kofkiň/a -i f
kohezij/a -i f
kohut/os -i m
kokal -a m
kokalun/o -i -e adj.
kokalenger/o -i -e adj.
kokalisaľol (perf. kokalisaľiľom) vb.
koktejl/is -a m
koktejľik/o -e adj.
kola pron.
koľaj/a -i f
kolbas/a -i f
koleg/as -i m
kolektiv/os -a/i m
kolib/a -i f
koľimaž/a -i f
koľin -a m
koľinenger/i -e f
kolkinel (perf. kolkindom) vb.
kolko/s -i m
koloňij/a -i f
kolotoč/is -a m
Kolumbija f
kolumbijaker/o -i -e adj.
Kolumbijčankiň/a -i f
Kolumbijčan/os -a m

komandant/os -a m
komando/s -i/a m
komar/is -a m
kombajn/os -a/i m
komedij/a -i f
komedijant/os -a m
komentar/is -a m
komet/a -i f
komik/os -a/i m
kominar/is -a m
kompas/is -i m
kompenzacija/a -i f
kompenzacijaker/o -i -e adj.
kompetencij/a -i f
kompir/is -a m
kompliment/os -a/i m
komponent/os -a/i m
kompot/os -i m
kompozicij/a -i f
komunist/as -i m
koňak/os -a m
konar/is -a m
koncentracija/a -i f
koncepcija/a -i f
koncert/os -i m
kondaš/is -a m
kondom/os -a m
konektor/is -a m
konferencij/a -i f
konfiguracija/a -i f
konfiguracijaker/o -e adj.
konflikt/os -a m
kongres/os -a m
kongres/is -a/i m
konkurz/os -a/i m
konop/a -i f
konsonant/os -a m
konsonantijaker/o -i adj.
Konštantinopol/is m
kontakt/os -i m

kontr/a -i f
kontraš/is -a m
kontrinel (perf. kontrindom) vb.
kontrol/a -i f
kontrolinel (perf. kontrolindom) vb.
konzerv/a -i f
koordinacij/a -i f
koordinator/is -a m
kop/a -i f
kopalinel (perf. kopalindom) vb.
kopertk/a -i f
kopirdan/os -a m
kor/o -i -e adj.
koralol (perf. koralisalilom) vb.
korard/o -i -e adj.
korarel (perf. korardom) vb.
korbač/is -a m
korčul/a -i f
korčulinel pes (perf. korčulindom man) vb.
kord/os -a/i m
kore jakhenca adv.
Koreja f
korejikan/o -i -e adj.
koreň/is -a m
korepeticij/a -i f
korindos adv., prech.
korisalol (perf. korisalilom) vb.
korkor/o -i -e adj.
korkores adv.
korkoresker/o -i -e adj.
korkoriben/korkoripen -a m
korkropesker/o -i -e adj.
korun/a -i f
Korzičankiňa/a -i f
Korzičan/os -a m
Korzika f
kos/a -i f
kosaľinel (perf. kosalindom) vb.
kostim/os -i m
košar/is -a m

košel (perf. koštom) vb.
košiben -a m
koškerel pes (perf. koškerdom man) vb.
koškeriben -a m
kotl/os -a m
kotlaris/kaldera -a m
kotor/koter -a m
kotoral adv.
kotorašn/o -i -e adj.
kovinc/a -i f
kovl/o -i -e adj.
kovľard/o -i -e adj.
kovľardun/o -i -e adj.
kovľarel (perf. kovľardom) vb.
kovľejilesker/o -i -e adj.
kovľipen -a m
kovľol (perf. kovľisalilias) vb.
kozak/os -a/i m
kozlik/os -a m
kozmonautika f
kožuch/os -a/i m
krajčir/is -a m
krak/os -i m
kraľ/is -a m
kramľ/a -i f
krater/is -a m
kredenc/os -i m
krejd/a -i f
krem/os -i m
krešťan/os -a/i m
krikľav/o -a m adj.
krišťal/is -a m
krivd/a -i f
krochmalľimen adj.
kroj/os -a/i m
kromolľin/a -i f
krompač/is -a m
krošň/a -i f
krt/os -a m
krucinel (perf. krucindom) vb.

krucisalol (perf. krucisalilom) vb.
krušinel (perf. krušindom) vb.
kruškie/a -i f
kuč adj., adv.
kučarel (perf. kučardom) vb.
kučiben -a m
kufro/s -i m
kuchar/is -a m
kuchark/a -i f
kuchň/a -i f
kukavka/kukuvk/a -i f
kukinel (perf. kukindom) vb.
kuľag/a -i f
kulturn/o -i -e adj.

kultur/a -i f
kulturologij/a -i f
kun/a -i f
kurč/os -i m
kurčinel (perf. kurčindom) vb.
kurčinel pes (perf. kurčindom man) vb.
kurkesker/o -i -e adj.
kurk/o -e m
kurtk/a -i f
kušel (perf. kuštom) vb.
kutač/is -a m
kvačk/a -i f

Kh

khabňarel (*perf. khabňardom*) *vb.*
khabň/i -e *adj.*
khabňiben -a *m*
khak -a *f*
kham -a *m*
khamesker/o -i -e *adj.*
khaml/o -i -e *adj.*
khamľard/o -i -e *adj.*
khamľarel pes avri (*perf. khamľar-*
d'om man avri) *vb.*
khamľipen -a *m*
khaň -a *f*
khand -a *m*
khandel (*perf. khandľil'om*) *vb.*
khandipen -a *m*
khandoš/is -a *m*
khandun/o -i -e *adj.*
khanger/i -a *f*
khangerutn/o -i -e *adj.*
kharel (*perf. khardom*) *vb.*
kharel avri (*perf. khardom avri*) *vb.*
khatar *adv.*
khataral *adv.*
khelel (*perf. kheldom*) *vb.*
khel'iben -a *m*
khel'ibnasker/o -i -e *adj.*
kher -a *m*

kheral *adv.*
kherutn/o -i -e *adj.*
khere *adv.*
kheror/o -a *m*
kherutňarel
(*perf. kherutňardom*) *vb.*
khetañiben/jekhetañiben -a *m*
khiľav -a *f*
khiľavenger/o -i -e *adj.*
khoč -a *f*
khočarel (*perf. khočardom*) *vb.*
khočindos *adv., prech.*
khoňal/o -i -e *adj.*
khoňarel (*perf. khoňardom*) *vb.*
khoň/i -a *f*
khor/o -e *m*
khosel (*perf. khos'om*) *vb.*
khosn/o -e *m*
khudar/is -a *m*
khud/o -i -e *adj.*
khul -a *m*
khulal/o -i -e *adj.*
khur -a *f*
khurmin *f*
khovel (*perf. khudom*) *vb.*
khuviben -a *m*
khuvibnasker/o -i -e *adj.*

L

likvidacij/a -i *f*
labard/o -i -e *adj.*
labard'ipen -a *m*
labarel (*perf. labardom*) *vb.*
labaripen -a *m*
labdinel (*perf. labdindom*) *vb.*
labdoš/is -a *m*
labdic/a -i *f*
labirint/os -a/i *m*
labol (*perf. labiľa*) *vb.*
laborantkiň/a -i *f*
laborant/os -a *m*
laboratorijum -a *m*
labun/o -i -e *adj.*
lačharel (*perf. lačhardom*) *vb.*
lačhariben -a *m*
lačhejlesker/o -i -e *adj.*
lačhevod'esker/o -i -e *adj.*
lačh/o -i -e *adj.*
lačhiben/lačhipen -a *m*
ladž -a *f*
ladžal pes (*perf. ladžand'ilom man*)
vb.
ladžand'ipen -a *m*
ladžangutn/o -i -e *adj.*
laginel (*perf. lagindom*) *vb.*
lag/os -i *m*
lager/is -a *m*
laha *pron.*
lačhard/o -i -e *adj.*
lačhard'i -e *f*
lačhariben -a *m*
lačhes *adv.*
lačhiben/lačhipen -a *m*
lajdak/os -a *m*
lakero *pron.*
lakom/o -e *adj.*
lakominel (*perf. lakomindom*) *vb.*

lakominel pes (*perf. lakomindom*
man) *vb.*
lal/o -i -e *adj.*
lamentinel (*perf. lamentindom*) *vb.*
lamp/a -i *f*
lampaš/ is -a *m*
lampic/a -i *f*
ľamuzinel (*perf. ľamuzindom*) *vb.*
lanc/os -i *m*
land'arel (*perf. land'ardom*) *vb.*
land'ol/nand'ol
(*perf. land'ilom/nand'ilom*) *vb.*
lang/o -i -e *adj.*
langal/o -i -e *adj.*
langarel (*perf. langardom*) *vb.*
lank/a -i *f*
Laosankiňa/a -i *f*
Laosan/os -a *m*
laosik/o -e *adj.*
Laosis *m*
lapock/a -i *f*
laponciko -e *adj.*
Laponc/os -a *m*
Laponkiň/a -i *f*
larv/a -i *f*
lasic/a -i *f*
lateks/os -i *m*
latiňiko čhib *f*
lav -a *m*
lavenger/o -i -e *adj.*
lavestar *adv.*
lavor/is -a *m*
lavut/a -i *f*
lavutaker/o -i -e *adj.*
lavutar/is -a *m*
lavutik/o -e *adj.*
lazar/is -a *m*
leceg/os -i *m*

lečk/a -i f
legij/a -i f
legijonar/is -a m
legijonarkiň/a -i f
legislativ/a -i f
legislativaker/o -i -e adj.
legitimacij/a -i f
leha pron.
leket/a -i f
lekh -a m
lekhad/o -i -e adj.
lekhariš -a m
lekhavel (perf. lekhadom) vb.
lekhipen -a m
lekno/s -i m
leksikologij/a -i f
leksikon/os -a m
lel (perf. ilom) vb
lem/os -a m
lemador/o -e m
lemeš/is -a m
lempar/is -a m
len pron.
le/n -ňa f
leňaker/o -i -e adj.
leňor/i -a f
lenger/o -i -e adj.
leopard/os -a m
leped/a -i f
leperd/o -i -e adj.
leperdun/o -i -e adj.
leperel (perf. leperdom) vb.
leperiben -a m
lepetk/a -i f
lepinel (perf. lepindom) vb.
lepkac/o -e adj.
leporal/os -a m
leporal/o adv.
lepr,
leskero pron.
lev/os -a m

leukemick/o -e adj.
leukemij/a f
leukoplast/os -a m
Libanončankiň/a -i f
Libanončan/os -a m
Libanon/os m
Liberija f
Liberijčankiň/a -i f
Liberijčan/os -a m
libr/a -i f
lift/os -i m
lig/os -a m
lig/a -i f
lichv/a -i f
lijevik/os -a m
likvidacij/a -i f
lilav/o -e adj.
linf/a -i f
lingvistil
lip/a -i f
lipinel (perf. lipindom) vb.
lizatk/os -i m
liž/a -i f
ližinel (perf. ližindom man) vb.
ločhiben -a m
ločhol (perf. ločhilom) vb.
logaritm/us -i m
logičkiň/a -i f
logik/os -a m
logika f
loginel (perf. logindom) vb
logopedičkiň/a -i f
logopedija f
logoped/os -a m
lok/o -i -e adj.
lokagođaker/o -i -e adj.
lokc/a -i f
lokes adv.
lokešeresker/o -i -e adj.
lokores adv.
lokš/a -i f

lol/o -i -e adj.
loľard/o -i -e adj.
loľardipen -a m
loľarel (perf. loľardom) vb.
lolebalenger/o -i -e adj.
lolečhamenger/o -i -e adj.
loľipen -a m
loľol (perf. loľilom) vb.
lon -a m
lonďal/o -i -e adj.
lonďard/o -i -e adj.
lonďarel (perf. lonďardom) vb.
lond/o -i -e adj.
londun/o -i -e adj.
lopar/is -a m
lopatic/a -i f
lopatk/a -i f
loš -a f
lošandol (perf. lošandilom) vb.
lošanel (perf. lošandom) vb.
lošard/o -i -e adj.
lošardes adv.
lošardipen -a m
lošipen -a m
love pl.

lovenger/o -i -e adj.
lovin/a -i f
lovinaker/o -i -e adj.
lubar/is -a m
lubikan/o -i -e adj.
lubipen -a m
lubň/i -a f
lucifer/is -a m
luftos m
luh/os -a/i m
luk/os -i m
Luksemburčankiň/a -i f
Luksemburčan/os -a m
Luksemburg/os m
luksus/is -a/i m
luluđaker/o -i -e adj.
luluđ/i -a f
luluđol (perf. luluđilom) vb.
lum/a -i f
lumaker/o -i -e adj.
luštav/o -e adj.
luterankiň/a -i f
luteran/os -a m
lup/a -i f

L

legarinel (perf. legarindom) vb.
legar/is -a m
leg/os -i m
legosker/o -i -e adj.
lekvar/is -a m
leŕenc/os -a m
lidžal (perf. ligendom) vb.
liginel (perf. ligindom) vb.
likerd/o -i -e adj.
likerel (perf. likerdom) vb.
likeriben -a m
likh -a f
likhal/o -i -e adj.
lil -a m
lilard/o -i -e adj.
lilav/o -i -e adj.

liŕavel (perf. liŕardom) vb.
liŕenger/o -a m
lim -a m
limaŕarel (perf. limaŕardom) vb.
limal/o -i -e adj.
limbak/os -a m
linaj/a -i f
lišaj/a -i f
liter/a -i f
litr/os -a m
livind/i -e f
livind/o -e m
livinel (perf. livindom) vb.
livinkerel (perf. livinkerdom) vb.
livinkeriben -a m

M

ma part.
macinel (perf. macindom) vb.
macoch/a -i f
mačank/a -i f
mačh/o -e m
mačhun/o -i -e adj.
mačhenger/o -i -e adj.
mačk/a -i f
madrac/is -a m
Madričankiň/a -i f
Madričan/os -a m
Madrid/os m
mafij/a -i f
mag/os -a m
magnat/os -a m
magnatkiň/a -i f
magnetick/o -e adj.
magnetofon/os -a m
mach/os -a m
macharinel (perf. macharindom) vb.
machun/o -i -e adj.
maj adv.
maj/er (perf. majindom) vb.
majitel/is -a m
major/is -a m
majorank/a -i f
majstr/os -i m
majzen/a -i f
mak/os -i m
makarkaj adv., pron.
makarkana adv., pron.
makaroni pl.
makarsav/o -i -e adj.
makarso pron.
makhel (perf. makhlom) vb.
makhelkerel (perf. makhelkerdom) vb.
makhŕipen -a m

makhl/o -i -e adj.
makhŕar/is -a m
makhŕard/o -i -e adj.
makhŕarel (perf. makhŕardom) vb.
makhiben -a m
makhŕariben/makhŕaripen -a m
makhl/o -e m
makhl/o -i -e adj.
makhŕol (perf. makhŕilom) vb.
maksimalizmus m
maksimum m
maŕ/a -i f
malagel/o -a m
maŕaker/o -i -e adj.
maŕar/is -a m
maŕic/a -i f
maŕimen adv.
maŕin/a -i f
maŕinel (perf. maŕindom) vb.
maŕišag/os -a m
malm/os -i m
malokaj adv., pron.
malokana adv., pron.
maloko pron.
malosav/o -i -e adj.
maloso pron.
maŕovačk/a -i f
malt/a -i f
mamun/a -i f
mamunal/o -i -e adj.
mamut/os -i m
mamutosker/o -i -e adj.
man pron.
mangađ/i -e f
mandat/os -a m
mandatosker/o -i -e adj.
mande pron.
mandŕ/a -i f

mandr/a -i f
mang f
mangaduno (dad) m
mangand/os adv., prech.
mangavel (perf. mangadom) vb.
mangavipen -a m
mangel (perf. manglom) vb.
mangavkerel (perf. mangavkerdom) vb.
mangel avri (perf. manglom avri) vb.
mangel pes (perf. manglom man) vb.
mangelkerel (perf. mangelkerdom) vb.
mangipen -a adj.
mange pron.
manglipen -a m
Manchestr/os m
manifestacij/a -i f
manifestijaker/o -i -e adj.
manikur/a -i f
manipulacij/a -i f
manipulator/is -a m
manipulatorkiň/a -i f
manipulinel (perf. manipulindom) vb.
manometr/os -i m
manual/is -a/i m
manuš -a m
manuš/oro/a m
manušal/o -i -e adj.
manušan/o -i -e adj.
manušarel (perf. manušardom) vb.
manušenger/o -i -e adj.
manušesker/o -i -e adj.
manušiben -a m
manušibnasker/o -i -e adj.
manušň/i -ija f
map/a -i f
mar konj.
maraton/os -a/i m
maratonc/os -a m
maratonkiň/a -i f
maravel (perf. marardom) vb.

maraviben -a m
marc/os m
mard/o -i -e adj.
marel (perf. mardom) vb.
marenger/o -e m
mariben -a m
maribnasker/o -i -e adj.
maribnaha adv.
marikl/i -a f
maringotk/a -i f
mark/a -i f
markerel (perf. markerdom) vb.
markiz/os -a/i m
mar/o -e m
marodinel (perf. marodindom) vb.
mas -a m
masesker/o -i -e adj.
masun/o -i -e adj.
mask/a -i f
masker/is -a m
maskinel (perf. maskindom) vb.
masovar adv.
masťa f
mašin/a -i f
maškar m
maškar adv.
maškar/a -i f
maškaral adv.
maškaripen -a m
maškarthemutn/o -i -e adj.
maškarutn/o -i -e adj.
maškaroda adv.
mašl/a -i f
maštalň/a -i f
mašard/o -i -e adj.
mašard/o -e m
mašarel (perf. mašardom) vb.
mašariben -a m
materijal/os -a m
materijaloser/o -i -e adj.
maťol (perf. maťilom) vb.

matrik/a -i f
matrikar/is -a m
matur/a -i f
maturant/os -a m
maturinel (perf. maturindom) vb.
me pron.
mecinel (perf. mecindom) vb.
medig adv.
medovňik/os -a m
meglisaľipen -a m
meglisaľol
(perf. meglisaľilom) vb.
mechur/is -a m
mejkap/os -a m
mek part.
mek jekhvar adv.
mekča adv.
meksa adv.
Meksičankiň/a -i f
Meksičan/os -a m
meksikan/o -i -e adj.
Mel/aľ/os m
mel/aľ/a f
meľaľarel (perf. meľaľardom) vb.
melales adv.
melal/o -i -e f
melancholija f
meľarel (perf. meľardom) vb.
meľarkerd/o -i -e adj.
meľipen m
melodij/a -i f
mement/os -a/i m
memoar/is -a m
memorand/os -a m
memorandosker/o -e adj.
me/n -ňa f
mengiňal/o -i -e adj.
mengľipen -a m
mentinel (perf. mentindom) vb.
mentinel pes
(perf. mentindom man) vb.

mentinel pes avri
(perf. mentindom man avri) vb.
mercedes/is -a m
merel (perf. mulom) vb.
meriben -a m
meribnasker/o -i -e adj.
merkerel (perf. merkerdom) vb.
merkeriben m
merkind/o -i -e adj.
merkindones adv., prech.
merkinel (perf. merkindom) vb.
merkišag/os -a m
mertal/os -a m
merunk/a -i f
metabolizmu/s m
metafor/a -i f
metal/is -a m
meteorologija f
metod/a -i f
metodaker/o -i -e adj.
metodičk/a -i f
metodik/os -a m
metodik/a -i f
metodologičk/a -i f
metodologij/a -i f
metr/os -i m
mi konj.
migracija f
migren/a -i f
mikrofon/os -a m
mikser/is -a m
milenijum m
milijard/a -i f
milijon/os -a m
milijonar/is -a m
milimetr/os -i m
militarizacija f
militarizacijaker/o -i -e adj.
mimik/a -i f
min/a -i f
mindar adv.

mineral/is -a m
minimum m
ministerstv/os -a/i m
ministr/os -a/i m
miništrant/os -a/i m
minut/a -i f
mir/o -i -e pron.
miripen -a m
mirikle pl.
mirinel (perf. mirindom) vb.
misijonar/is -a m
miš/os -i m
mišosker/o -i -e adj.
mišind'/i -e f
mišind'ipen -a m
mišind/o -e m
mištes adv.
mištiben -a m
mištibnasker/o -i -e adj.
mišto adv.
mištores adv.
mišinel (perf. mišindom) vb.
mizerere m
mlak/a -i f
mľin/os -i m
mľinkoc/is -i m
mľink/os -i m
mnich/os -i m
mobilit/a -i f
mobiln, adj.
močkoš/is -a m
mod/a -i f
model'/is -a m
modern/o -e adj.
modľinel pes
(perf. modľindom man) vb.
modľišag/os -i m
magnet/os -a m
mogočk/a -i f
mohamedan/os -a/i m
mocht/o -e m

mochtosker/o -i -e adj.
mol f
moľipen -a m
momel'/i -a f
moment/os -a
monarch/os -a m
monarchij/a -i f
monarchist/as -i m
monitor/is -a m
monter/is -a m
montinel (perf. montindom) vb.
monument/os -i m
moralist/as -i m
moraln/o -e adj.
moralnones adv.
more m
morel (perf. mordom) vb.
mores/is -a m
morfologija f
mosaľol (perf. mosardom) vb.
mosard/o -i -e adj.
mosarel pes
(perf. mosardom man) vb.
mosaripen -a m
moslim/os -a/i m
moslimosker/o -i -e adj.
moštovno dad m
moštovno daj f
motiv/os -i m
motivacij/a -i f
motor/is -a m
motork/a -i f
mozaker/o -i -e adj.
mozambick/o -e adj.
Mozambijčankiň/a -i f
Mozambijčan/os -a m
Mozambik/os m
moz/i -a f
mozol'/is -a m
mramor/is -a m
mucinel (perf. mucindom) vb.

muj -a m
muj mujeha adv.
mukhel (perf. mukhlom) vb.
mukhel avri
(perf. mukhlom avri) vb.
mukhel pes
(perf. mukhlom man) vb.
mukhel pes tele
(perf. mukhlom man tele) vb.
mukhľipen -a m
mukhl/o -i -e adj.
mul/o -i -e adj.
mulan/o -i -e adj.
mulanes adv.
muľarel (perf. mukľom m) vb.
mulatinel (perf. mulatindom) vb.
mulatišag/os -a m
mulesker/o -i -e adj.
mul/o -e m
murar/is -a m
murdaľipen -a m

murdaľol (perf. murdaľila) vb.
murdar (perf. murdardom) vb.
murdaribnasker/o -i -e adj.
murdaripen -a m
murn/a -i f
muř -a m
muřal/o -i -e adj.
muřarel (perf. muřardom) vb.
muřikan/o -i -e adj.
muřikanes adv.
muřipen -a m
mus/i -a f
mušinel (perf. mušindom) vb.
muter -a m
muterd/o -i -e adj.
muterel (perf. muterdom) vb.
muteresker/o -i -e adj.
muteriben -a m
mutn/o -e adj.
mutňišag/os -a m
muzejum -a/i m

N

na *part.*
naachal'ard(on)es *adv.*
naachal'ard/o -i -e *adj.*
naachal'ardun/o -i -e *adj.*
naachal'iben -a *m*
naachal'utn/o -i -e *adj.*
naachal'uvipen -a *m*
naadarigutn/o -e *m*
naadatharun/o -e *m*
naajs/o -i -e *adj.*
naakanakr/o -i -e *adj.*
naandregarud/o -i -e *adj.*
naanglun/o -i -e *adj.*
naavribarard/o -i -e *adj.*
naavriphend/o -i -e *adj.*
naavrisast'ard/o -i -e *adj.*
naavrisikhad/o -i -e *adj.*
nabajašno/nabajind/o -i -e *adj.*
nabajindones *adv., prech.*
nabajipen -a *m*
naband'ard/o -i -e *adj.*
naband'utn/o -i -e *adj.*
nabar/o -i -e *adj.*
nabarard'ipnasker/o -i -e *adj.*
nabares *adv.*
naberšenger/o -i -e *adj.*
nabešlo/nabešt/o -i -e *adj.*
nabirind/o -i -e *adj.*
nabisterd/o -i -e *adj.*
nabuchl/o -i -e *adj.*
nabut *num.*
nabut *adv.*
nabuťaker/o -i -e *adj.*
nacij/a
nacijonalist/as -a/i *m*
nacijonalizm/us *m*
nacind'ard/o -i -e *adj.*
načirlatunesker/o -i -e *adj.*

nacist/as -a/i *m*
nacizm/us *m*
načačikan/o -i -e *adj.*
načačipen -a *m*
načačipnaha *adv.*
načačipnasker/o -i -e *adj.*
načačo *adv.*
načačun/o -i -e *adj.*
načalad/o -i -e *adj.*
načalavindos *adv., prech.*
načhingerd/o -i -e *adj.*
načirla *adv.*
nadarangutn/o -e *adj.*
nadikhindo/nadikhl/o -i -e *adj.*
nadikhindones *adv., prech.*
Nad'mihaja *f*
nadobarard/o -i -e *adj.*
nadochudl/o -i -e *adj.*
nadomukhl/o -i -e *adj.*
nadur *adv.*
nadžidutn/o -i -e *adj.*
nafel *adj.*
nafel'ipen *m*
naformašn/o -i -e *adj.*
naformašnones *adv.*
Nagasaki *m*
nagod'aver *adj.*
nachochad/o -i -e *adj.*
nahijaba *adv.*
nahordind/o -i -e *adj.*
nainteres/is -a *m*
nainteresnones *adv.*
naj -a *m*
najor/o -a *m*
najduch/os -a *m*
najekh *num.*
najekh *adv.*
najekhvar *adv.*

najilesker/o -i -e *adj.*
Najrobi *m*
nakamad/o -i -e *adj.*
nakam/nakamindos *prech.*
nakaml'ipen/nakamiben -a *m*
nakaml/o -i -e *adj.*
nakerd/o -i -e *adj.*
nakerdo *adv.*
nakulturn/o -a *adj.*
nakh -a *m*
nakhad/o -i -e *adj.*
nakhat/os -a *m*
nakhavel (*perf. nakhad'om*) *vb.*
nakhavel tele
(perf. nakhad'om tele) vb.
nakhesker/o -i -e *adj.*
nakhvadž -a *m*
nakhval/o -i -e *adj.*
nakov'ard/o -i -e *adj.*
nalabard/o -i -e *adj.*
nalabardun/o -i -e *adj.*
nalačhagod'aker/o -i -e *adj.*
nalačh/o -i -e *adj.*
nalačhes *adv.*
nalačhi god'i *f*
nalačhipen -a *m*
nalačho kerd'ipen *m*
naladžangutn/o -i -e *adj.*
nal'ikerd/o -i -e *adj.*
nalp/a -i *f*
namangavutn/o -i -e *adj.*
namanuš -a *m*
namanušal/o -i -e *adj.*
namanušiben *m*
namanušno *adj.*
namerd/o -i -e *adj.*
Namibija *f*
namir/o -i -e *adj.*
namištes *adv.*
namištiben -a *m*
namišto *adv.*

namoresn/o -i -e *adj.*
namosardun/o -i -e *adj.*
namujal/o -i -e *adj.*
namukhl/o -i -e *adj.*
namurš -a *m*
namuršal/o -i -e *adj.*
nand'ard'i -e *f*
nand'arel (*perf. nand'ard'om*) *vb.*
nand'arel pes
(perf. nand'ard'om man) vb.
nand'aripen -a *m*
nand'ol (*perf. nand'ilom*) *vb.*
nand'uvipen -a *m*
nang/o -i -e *adj.*
nangal/o -i -e *adj.*
nangerel (*perf. nanger'om*) *vb.*
nanges *adv.*
nangešeresker/o -i -e *adj.*
nangipen -a *m*
nango džen *adv.*
nango šer/o -i -e *adj.*
napal'ikerd/o -i -e *adj.*
napasn/o -a *adj.*
napasťa *f/m*
napat'aben -a *m*
napat'and/o -i -e *adj.*
napatangutn/o -i -e *adj.*
napat'ival'i buťi *f*
naperd/o -i -e *adj.*
napeskr/o -i -e *adj.*
naphar/o -i -e *adj.*
naphend/o -i -e *adj.*
napoťimen love *m*
naprind'ard/o -i -e *adj.*
naprind'ard'ipen -a *m*
naranč/a -i *f*
narančun/o -i -e *adj.*
narcis -a *m*
narkomafij/a -i *f*
narkomanij/a -i *f*
narkomank/a -i *f*

narkotik/os -a m
narodl/o -i -e adj.
narokom adv.
nasajimen adj., adv.
nasajind/o -i -e adj.
nasakod/esker adv.
nasakod/esker/o -i -e adj.
nasast/o -i -e adj.
nasastard/o -i -e adj.
nasidard/o -i -e adj.
nasidaripen -a m
nasig adv.
nasikhad/o -i -e adj.
nasikra adv.
naslugad'is -a m
Nassau m
nasul adj., adv.
nasval/o -i -e adj.
nasvalard/o -i -e adj.
nasvalarel (perf. nasval'ilom) vb.
nasval'ipen -a m
nasval'ipnaskere love m
nasval/o -e m
nasval'ol (perf. nasval'ilom) vb.
našad'ipen -a m
našad/o -i -e adj.
našavel (perf. našad'om) vb.
našavipen -a m
naščir/o -i -e adj.
našlol (perf. našl'ilom) vb.
naštaltovn/o -a/e adj.
našti adv.
naštipen -a m
naštipnaha adv.
našt/o -e adj.
našukar adj.
našukares adv.
našund/o -i -e adj.
našuňiben -a m
natelemard/o -i -e adj.
naterd'ipen -a m

nathod/o -i -e adj.
natromad/o -i -e adj.
natur/a -i f
naturalizacij/a -i f
naturalizačn/o -e adj.
nauchamen adv.
naul/o -e adj.
naužard/o -i -e adj.
nav -a m
naveradun/o -i -e adj.
navičind/o -e adj.
navičiňipen/navičiňiben -a m
Nazaret/os m
nazoral/o -i -e adj.
nažuž/o -i -e adj.
nažužipen -a m
nažužipnasker/o -i -e adj.
nekangluneder adv., adj.
nekbareder adj.
nekbute adv.
nekbute adv.
nekfeder adj., adv.
nekgoreder adj., adv.
neksigeder adv.
nekteleder adv.
nekučeder adj., adv.
nervak/os -a m
nervi pl.
nervinel (perf. nervind'om) vb.
nervisafol
(perf. nervisaf'ilom) vb.
nervozn/o -e adj.
neuroz/a -i f
nev/o -i -e adj.
neveberšesker/o -i -e adj.
nevedun/o -e adj.
nevikan/o -i -e adj.
nevipen -a m
nevipnasker/o -i -e adj.
nevlarrel (perf. nevlard'om) vb.
nevlaripen -a m

Nevo Zelandos m
Nigerija f
nilon/os -i m
nimf/a -i f
nip/os -i m
nirvan f
nitrogen/os -a m
nitroglicerín/os -a m
no interj.
nomad/os -a m
nominacij/a -i f
nominativ/os -a m
Norimbergos m
normalizator/is -a m
normaln/o -e adj.

normativ/os -a/i m
nostalgija f
not/a -i f
notar/is -a m
novelizacij/a -i f
novembr/os -i m
nozgr/a -i f
nožničk/a -i f
nul/a -i f, num.
numaj part.
numerick/o -a adj.
numizmatick/o -a adj.
numizmatik/a -i f
numizmatik/os -a m
nunci/us -a m

Ň

ňeb/os -i m
ňegramotn/o -a adj.
ňem/o -e adj.
Ňemc/os -i m
ňemcik/o -a/e adj.
ňemcika adv.
ňemciko čhib f
Ňemciko m
Ňemkiň/a -i f
ňemogav/o -a/e adj.
ňern/o -i -e adj.
ňerňol avri (perf. nerňilom avri) vb.
ňigda pron., adv.
ňikana pron., adv.
ňikhaj pron., adv.

ňikhatar pron., adv.
ňiko pron.
ňikoro pron.
ňila adv.
ňilaj -a m
ňilaje adv.
ňilajutn/o -i -e adj.
ňilasker/o -i -e adj.
ňisar adv., pron.
ňisav/o -i -e adj.
ňisoske pron.
ňisostar pron., adv.
ňuchňav/o -e adj.
ňuch/os -i m

O

obuch/os -i m
oča part.
očki pl.
oda pron.
odarig adv.
odarigutn/o -i -e adj.
odathar adv.
odatharun/o -e adj.
odi pron.
odija adv.
odijader adv.
odoj adv.
ochmančaka pl.
ocho num.
ochtoberšengr/o -i -e adj.
ochtoďiveseskr/o -i -e adj.
ochtoto num.
ochtovardeš num.
odpust/os -i m
ofer/a -i f
oja pron.
oka pron.
ok/a -i adj.
okaberšesker/o -i -e adj.
okavacht adv.
okavachtesker/o -i -e adj.
okala dikh oka
okale dikh oka
okava dikh oka
oki pron.
okija adv.
okle arde adv.
okleberšesker/o -i -e adj.
okreme adv.
okres/is -a m
oktav/a -i f
oktobr/os -i m
okuľara pl.

oldomaš/is -a m
ola dikh oda
ole dikh oda
olej/is -a m
olčh/a -i f
olčhaker/o -i -e adj.
olov/os -a m
olovimen adj.
olimpijad/a -i f
omarij/a -i f
omačk/a -i f
ombucman/os -a m
omeg/a -i f
omš/a -i f
onkologij/a
opalk/a -i f
opask/os -i m
oper/a -i f
operacij/a -i f
operator/is -a m
operinel (perf. operindom) vb
oplatk/a -i f
oponent/os -a m
opral/opralal/opre adv.
opreder adv.
oprekidl/o -i -e adj.
oprekidľipen -a m
opremard/o -i -e adj.
opretele adv.
oprunestar adv.
opruňipen -a m
oprun/o -i -e adj.
optik/a -i f
or/a -i f
oralun/o -i -e adj.
orar/is -a m
ordinacij/a -i f
organ/os -a m

organist/as -a/i m
organizacij/a -i f
organizator/is -a m
orgovan/os -a m
orchestr/os -i m
oric/a -i f
original/os -a m
originaln/o -e adj.
orijaš/is -a m
orijentacij/a -i f
orijent/os m
orinel (perf. orindom) vb.
orl/os -i m
ornament/os -a/i m

osipki pl.
ostatk/os -i m
ostatn/o -e adj.
ostrinel (perf. ostrindom) vb.
ostr/o -e adj.
Osvienčim m
oš -a f
ošelk/a -i f
otharun/o -i -e adj.
othe adv.
otrov/a -i f
otrovimen adj.
otrovinel (perf. otrovindom) vb.
oznak/os -

P

pac/a -i f
pacenger/o -i -e adj.
pacerki pl.
pacic/a -i f
pack/a -i f
pačinel pes/pačisaľol (perf. pačindom man/pačisaľilom) vb.
pad/os -i m
padak/os -a m
padlaš/is -a m
pagač/is -a m
pach/a -i f
pachinel (perf. pachindom) vb.
pachot/a -i f
pajac/os -a m
pajtaš/is -a m
pajtral/o -i -e adj.
pajtrarel (perf. pajtrardom) vb.
pajtrin -a f
pajtrisaľol (perf. pajtrisaľindas) vb.
pajunčín/a -i f
pajunk/os -i m
pakošn/o -i -e adj.
paksoľín -a f
pakt/os -a/i m
pal prep.
palačink/a -i f
palal a
palalal a
palavindar adv.
palavind/o -i -e adj.
palavindos adv., prech.
palavreste adv.
paldilosk(e)r/o -i -e adj.
pale a
paleder adv.
paledumukh -a f

paleha adv.
palemard/o -i -e adj.
paľenk/a -i f
palevisard/o -i -e adj.
paľic/a -i f
paľidžesk(e)r/o -i -e adj.
paľidžutn/o -i -e adj.
paľik adv.
paľikerd/o -i -e adj.
paľikerel (perf. paľikerdom) vb.
paľikerel pale
(perf. paľikerdom pale) vb.
paľikerel tele
(perf. paľikerdom tele) vb.
paľikeriben -a m
paľis adv.
palm/a -i f
palmaribnasker/o -i -e adj.
palodilos adv.
palojakhenger/o -i -e adj.
palolav -a m
palot/a -i f
palpale adv.
palpaltajsa adv.
palpalutn/o -i -e adj.
paltajsasker/o -i -e adj.
paltajsaste adv.
paluň/i -a f
palun/o -i -e adj.
paluneha adv.
palunes adv.
palunestar adv.
paluňipen -a m
palutn/o -i -e adj.
pametinel
(perf. pametindom mange) vb.
pametliv/o -a adj.
pamjatk/a -i f

pampuch/os -i m
pampušk/a -i f
panak/os -a m
paňal/o -i -e adj.
paňalipen -a m
paňariben -a m
pandž/is -a m
pandž num.
pandž(e)agorenger/o -i -e adj.
pandž(e)beršenger/o -i -e adj.
pandž(e)čhonesker/o -i -e adj.
pandž(e)dīvesesker/o -i -e adj.
pandž(e)dženenger/o -i -e adj.
pandž(e)phikenger/o -i -e adj.
pandž(e)šerenger/o -i -e adj.
pandžberš -a m
pandžutki pl.
pandžšel num.
pandžto num.
pandžvar num.
pandžvardeš num.
paňesker/o -i -e adj.
paň/i -a m
pankušk/a -i f
pantľik/os -a m
papač/is -a m
papagaj/is -a m
paper/is -a m
papj -a m
papn -a f
papiňakr/o -i -e adj.
papiňal/o -i -e adj.
papier/is -a m
paplón/os -a m
papr/os -i m
paprčki pl.
paprík/a -i f
paproc/is -a m
paprinel (perf. paprindom) vb.
papuči pl.
pap/us -i m

par/a -i f
par/a -i num.
para adv.
paradičk/a -i f
paragraf/os -i m
paramisar/is -a m
paramis/i -a f
paramisun/o -i -e adj.
parančolišag/os -a m
parančolinel (perf. parančolindom) vb.
paraščovin/paraščuvin/
parasuvin -a m
parašutist/as -a/i m
parazit/os -i m
parfemos/parfim/os -a m
parfiňinel (perf. parfiňindom) vb.
parfiňinel pes (perf. parfiňindom man) vb.
parind -a m
parinel (perf. parindom) vb.
parit/a -i f
park/os -i m
park/a -i f
parkimen adv., adj.
parkinel (perf. parkindom) vb.
parlament/os -i m
parn/o -i -e adj.
parnor/o -i -e adj.
parňal/o -i -e adj.
parňard/o -i -e adj.
parňarel (perf. parňardom) vb.
parňarel avri
(perf. parňardom avri) vb.
parne pl.
parnebalenger/o -i -e adj.
parnebarenger/o -i -e adj.
parnečhamenger/o -i -e adj.
parnephakenger/o -i -e adj.
parňipen -a m
parňol (perf. parňilom) vb.

parochň/a -i f
parpľi pl.
parsum/os -a m/parsun/a -i f
partij/a -i f
partizan/os -a m
partner/is -a m
parund/o -i -e adj.
parunel (perf. parundom) vb.
paruntk/a -i f
parušag/os -a m
paruvel (perf. parudom) vb.
pas/os -i m
pasc/a -i f
pasij/a -i f
pasinel (perf. pasindom) vb.
pask/a -i f
pasm/os -a/i m
pasomňic/a -i f
past/a -i f
pastrnak/os -a m
paš prep.
paš/a -i f
pašal adv.
pašal prep.
pašalal adv.
pašalipen -a m
pašaloda adv.
pašalal/o -i -e adj.
pašalun/o -i -e adj.
paše prep.
pašerak/os -a m
pašes adv.
pašiben/pašipen -a m
pašinel (perf. pašindom) vb.
pašarel (perf. pašardom) vb.
pašřiben -a m
pašřindos adv., prech.
pašřipen -a m
pašřol (perf. pašřilom) vb.
pašřol tele (perf. pašřilom tele) vb.
pašřuvel (perf. pašřilom) vb.

pašřuviben -a m
pašřuvkerel (perf. pašřuvkerdom) vb.
pašoagor -a m
pašoda adv., prep.
pašonav -a m
pašores adv.
pašoriben -a m
paštek/a -i f
pašutn/o -i -e adj.
pašutňiben -a m
pašvar/o -e m
paťaběn -a m
paťadejilesker/o -i -e adj.
paťad/o -i -e adj.
paťadun/o -e adj.
paťal (perf. paťandřilom) vb.
paťangutn/o -e adj.
paťard/o -i -e adj.
paťardři -e f
paťardřipen -a m
paťarel (perf. paťardom) vb.
patavar/is -a m
patave pl.
paťaviben -a m
paťavindos adv., prech.
patavun/o -i -e adj.
paťiphenav adv.
paťiv f
paťivaha adv.
paťivaker/o -i -e adj.
paťivales adv.
paťival/o -i -e adj.
paťivatar adv.
paťivun/o -e adj.
patkaň/is -a m
Patradři f
patradřik/o -e adj.
patran -a m
patrinel (perf. patrindom) vb.
patron/os -a m
pav/os -a m

pavuk/os -i m
pavur/i -a m
pazur/is -a m
pažb/a -i f
pe prep.
pečark/a -i f
pedal/is -a m
peha *dikh pes*
pehčič/pehčiči
pek/o -i -e adj.
pekar/is -a m
pekarň/a -i f
pekel (perf. peklom) vb.
pekel andre (perf. peklom andre) vb.
pekiben -a m
pekibnasker/o -i -e adj.
pekla/pekl/os -i m
pek/o -i -e adj.
pelal/o -e adj.
pele pl.
pelerin/a -i f
pelor/o -e m
pen/a -i f
penda num.
pendech -a m
pendechor/o -a m
pendechun/o -i -e adj.
penzij/a -i f
per -a m
percent/os -a m
perdal prep.
perel (perf. pelom) vb.
periben -a m
Perješis m
perl/a -i f
pernič/a -i f
peron/os -a m
perum/os -a m
perval/o -i -e adj.
perval/o -i -e m
pesker/o -i -e pron.

peste pron.
petal/os -a m
petalun/o -i -e adj.
petalunel (perf. petalundom) vb.
peťard/o -i -e adj.
peťarel (perf. peťardom) vb.
petrušk/a -i f
petržlen/os -a m
pigment/os -i m
pijak/os -a m
pijan/o -i -e adj.
pijatik/a -i f
pijavk/a -i f
pijel (perf. pilom) vb.
pijiben -a m
pil/a -i f
pilk/a -i f
pilot/os -a m
pinc/a -i f
pindral adv.
pindranges adv.
pindrang/o -i -e adj.
pindresker/o -i -e adj.
pindr/o -e m
pindrór/o -a m
pipinel (perf. pipindom) vb.
piraňaker/o -i -e adj.
piraň/i -a f
piran/o -e m
pir/i -a f
piror/i -a f
pisank/a -i f
pisinel (perf. pisindom) vb.
pisišag/os -a m
piskinel (perf. piskindom) vb.
pisk/os -i m
piskošn/o -i -e adj.
piškot/a -i f
pišot -a m
pišťindones adv., prech.
pišťinel (perf. pišťindom) vb.

pištol/is -a m
pitvor/a -i f
plac/os -a/i m
plagat/os -a m
plaj -a m
plan/os -i m
plāntinel (perf. plāntindom) vb.
plašt/os -a m
platin/a -i f
platň/a -i f
plavk/a -i f
plech/os -i m
plešň/a -i f
plešňisaľol (perf. plešňisaľilas) vb.
plešňivc/os -i m
plētk/a -i f
plētkar/is -a m
plētkošn/o -i -e adj.
plin/os -i m
plīnarň/a -i f
plīvinel (perf. plīvindom) vb.
ploščic/a -i f
plťk/a -i f
pluh/os -i m
pluk/os -i m
plukovňik/os -a m
pneumatik/a -i f
po prep.
pocirdel (perf. pocirdlom) vb.
počoral adv.
poet/os -a/i m
pohar/is -a m
pochtan -a m
pochtanesker/o -i -e adj.
pokerd/o -i -e adj.
pokerel (perf. pokerdom) vb.
pokeriben -a m
pokrovč/os -a m
poľčika adv.
Poľčiko m
poľčik/o -a adj.

poľitik/os -a m
poľitik/a -i f
polk/a -i f
polokes adv.
poloko adj.
pomiji pl.
pomišto adv.
pomitk/os -i m
pomukhel pes (perf. pomukhľas pes) vb.
pomukhl/o -i -e adj
popolňik/os -a m
popularn/o -e adj.
popularnones adv.
por -a f
por -a m
pora pl.
poral/o -i -e adj.
poravel (perf. poradom) vb.
poražk/a -i f
porcelan/os -i m
porcelaňiko -a adj.
porcij/a -i f
por/i -a f
porun/o -i -e adj.
poscinel (perf. poscindom) vb.
post/os -i m
pošakero/e -i -e adj.
poš/i -a f
pošt/a -i f
poštar/is -a m
poštarisker/o -i -e adj.
pošun/o -i -e adj.
pořimen/pořimen adv.
pořindo/pořind/o -i -e adj.
pořiňiben/pořiňiben -a m
pračk/a -i f
prah/os -i m
prach/os m
prachosker/o -i -e adj.
prajtenger/o -i -e adj.

prajtin -a f
prajtiňor/i -a f
prajtisaľol (perf. prajtisaľilas) vb.
prajtor/i -a f
prajtun/o -i -e adj.
pras interj.
prask interj.
praslic/a -i f
prastal (perf. prastand'iloľ) vb.
prastaňipen -a m
prašk/os -i m
pre prep.
primaš/is -a m
primašisker/o -i -e adj.
prindžard/o -i -e adj.
prindžarel (perf. prindžardom) vb.
prindžargutn/o -i -e adj.
prindžaripen/prindžard'ipen -a m
prišť/os -i m

pro prep.
probuter adv.
pujarel (perf. pujardom) vb.
pukimen adv., adj.
pukind e adj.
pukinel (perf. pukindom) vb.
pukinkerel (perf. pukinkerdom) vb
pukľ/a -i f
pupaker/o -i -e adj.
puran/o -i -e adj.
puranegadenger/o -i -e adj.
puranes adv.
puraňol (perf. puraňilla) vb.
purum -a f
purumal/o -i -e adj.
pušum -a f
pušumaker/o -i -e adj.
pušumal/o -i -e adj.

Ph

phabaj -a f
phabaľin -a f
phad'ol (perf. phagisaľilas) vb.
phagel (perf. phaglom) vb.
phagerd e adj.
phagerel (perf. phagerdom) vb.
phageripen -a m
phagl/o -i -e adj.
phak -a f
phakengr/o -i -e adj.
phandel (perf. phandlom) vb.
phandl/o -e m
phandl/o -i -e adj.
phandlemujesker/o -i -e adj.
phandľipen -a m
phar m
pharavel (perf. pharadom) vb
phares adv.
pharevoďesker/o -i -e adj.
phar/i -e f
pharipen -a m
phar/o -i -e adj.
pharun/o -i -e adj.
pharuňipen -a m
phenel (perf. phendom) vb.
pheras -a m
pheraseste adv.
pherasunes adv.
pherasun/o -i -e adj.
pherďard/o -i -e adj.
pherďarel (perf. pherďardom) vb.
pherdečhamenger/o -i -e adj.
pherďipen -a m
pherď/o -i -e adj.
pherďol (perf. pherďilom) vb
pherel (perf. pherdom) vb.
phernesker/o -i -e adj.
phern/o -e m

phikenger/o -i -e adj.
phik/o -e m
phirad/o -e m
phiradun/o -i -e adj.
phiravel (perf. phirardom) vb.
phird/o -i -e adj.
phird/o -e m
phirel (perf. phirdom) vb.
phiriben -a m
phirkerď/o -i -e adj.
phirkerel (perf. phirkerďom) vb.
phirutn/o -e m
phov -a m
phral -a m
phralesker/o -i -e adj.
phralikan/o -i -e adj.
phralikanes adv.
phraľipen -a m
phučel (perf. phučlom) vb.
phučiben -a m
phučindos adv., prech.
phuj m, adj.
phujes adv.
phujesdikhl/o -i -e adj.
phujipen -a m
phukavel (perf. phukadom) vb
phukavel avri
 (perf. phukadom avri) vb
phukľol (perf. phukňisaľilas) vb.
phukňal/o -i -e adj.
phukň/i -e f
phundrad/o -i -e adj.
phundravel (perf. phundrardom) vb.
phundripen -a m
phundrol (perf. phundrilom) vb.
phur/o -i -e adj.
phurd -ďa f
phurdel (perf. phurdňom) vb.

phurdľol (perf. phurdľilom) vb.
phurdn/o -i -e adj.
phurdňol (perf. phurdňilom) vb.
phurdör/i -a f
phurdun/o -i -e adj.
phurenger/o -i -e adj.
phur/i -e f
phurikan/o -i -e adj.
phurikanes adv.

phuripen m
phurisaľol (perf. phurisaľilom) vb.
phurol (perf. phurilom) vb.
phurores adv.
phuterd/o -i -e adj.
phuterel (perf. phuterdom) vb.
phuv -a f
phuvaker/o -i -e adj.
phuvaker/o -e m

R

rabikan/o -i -e adj.
rabinel (perf. rabindom) vb.
rab/os -a/i m
rabišag/os -a m
račnor/o -a m
račn/o -a m
račkinel pes (perf. račkindom man) vb.
radij/os -a m
radisaľol (perf. radisaľilom) vb.
radišag/os -a m
rado adv.
raf/os -a m
raginel (perf. ragindom) vb.
rachimen adj.
rachinel (perf. rachindom) vb.
raj -a m
rajarel (perf. rajarindom) vb.
rajariben -a m
rajbinel (perf. rajbindom) vb.
rajipen -a m
rajipnaskr/o -i -e adj.
rajkan/o -i -e adj.
rajkanes adv.
rakan/o -i -e adj.
rakindos adv., prech.
rakinel (perf. rakindom) vb.
rakľik/os -a m
randel (perf. randľom) vb.
randir/is -a m
randľ/o -i -e adj.
randľ/i -e f
randľol (perf. randľilom) vb.
raň/i -ija f
rap/a -i f
rapľav/o -a adj.
rašaj -a m
rašajiben -a m

rašasker/o -i -e adj.
rašk/a -i f
rat -a m
rat -ťa f
raťaker/o -i -e adj.
raťarel (perf. raťardas) vb.
raťate adv.
ratesker/o -i -e adj.
ratv/a -a m
ratv/a -i -e adj.
ratvaľarel (perf. ratvaľardom) vb.
ratval/o -i -e adj.
razinel (perf. razindom) vb.
razišag/os -a/i m
razitk/os -a/i m
razitkinel (perf. razitkindom) vb.
rendešn/o -i -e adj.
rendešnones adv.
rent/a -i f
rent/os -i m
res -a m
resel (perf. resindom) vb.
resun -a m
rezinel (perf. rezindom) vb.
ričh -a m
ričhar/is -a m
ričhor/o -a m
ričhň/i -ija f
ridk/o -e adj.
rig -a f
rigal adv.
richtimen adv., adj.
richtinel (perf. richtindom) vb.
rikoň/i -a f
rikoňar/is -a m
rikoňarel (perf. rikoňarilom) vb.
rikono/rukon/o -e m
riľ -a f

ril/os -a m
Rim m
riňin -a m
riňinel (perf. riňindom) vb.
ripinel (perf. ripindom) vb.
riskáš/a -i f
rodel (perf. rodľom) vb.
rodkerel (perf. rodkerďom) vb.
rodľo -i -e adj.
rodľipen -a m
roj -a f
rojoj/i -a f
rojťľ/a -i f
Rom -a m
rom -a m
roman/o -i -e adj.
romanes adv.
Romň/i -a f
romň/i -a f
rosn/o -e adj.

rosneder adj.
rosňipen -a m
rošt/a -i f
rovel (perf. rundom) vb.
roviben -a m
rovindos adv.
rovľard/o -i -e adj.
rovľarel (perf. rovľardom) vb.
rugindos prech.
ruginel (perf. rugindom) vb.
rugišag/os -a/i m
rukħ -a m
rund/i -e f
ruš -a f
rušard/o -i -e adj.
rušel (perf. rušľom) vb.
rušiben -a m
rušindos adv., prech.
rušinel (perf. rušindom) vb
rušt/o -i -e adj.

S

sa num., pron., adv.
sabadn/o -e adj.
sabotaž/is -a m
sabotažňik/os -a/i m
saboter/is -a m
sad/os -i m
sadist/as -i m
sadzim/os -i m
sadr/a -i f
sadz/a -i f
sadzal/o -i -e adj.
sadzenger/o -i -e adj.
sadzinel (perf. sadzindom) vb.
sadzanzľo -i -e adj.
saga f/sagos m
safaladk/a -i f
sacharid/os -i m
sacharin/os -i m
sacharoz/a -i f
saj -a f
sajdkar/a
sajekh adv.
sajinel (perf. sajindom) vb.
sak/os -a/i m
sako adv., pron.
sakoberšesker/o -i -e adj.
sakočhonesker/o -i -e adj.
sakodľives adv.
sakodľivesesker/o -i -e adj.
sakonesker/o -i -e adj.
sakovar adv., pron.
sakraln/o -e adj.
sakristij/a -i f
saksafon/os -a m
saksafonoš/is -a m
sakur/a -i f
saladľ/i -e f
salam/a -i f
salamandr/os -i m
salaš/is -a m
salašňik/os -i m
salezijan/os -a m
salchov/os -i m
salicin/os -i m
salmonel/a -i f
salon/os -i m
salonk/a -i f
salt/os -i m
salutacij/a -i f
salutinel (perf. salutindom) vb.
samaritan/os -a m
samb/a -i f
samc/os -i m
samic/a -i f
samuraj/is -a m
san/o -i -e adj.
sanacij/a -i f
sanačn/o -e adj.
sanatorijum/os -i m
sandal/os -i m
sangviňick/o -e adj.
sangviňik/os -a/i m
sanitacija f
saňitar/is -a m
saňitarn/o -e adj.
sankar/is -a m
sankcij/a -i f
sanki pl.
sankinel pes (perf. sankindom man/
sankindas pes) vb.
sanor/o -i -e adj.
sanskrit/os m
sanskritologija f
santal/os -a m
santalľin/os -a m
sap -a m

sapik/o -e *adj.*
saponat/os -i *m*
sapoňin/os -a *m*
sapoňit/os -a *m*
sapuň/is -a *m*
sapuňal/o -i -e *adj.*
sapuňinel (*perf. sapuňindom*) *vb.*
sapuňinel pes (*perf. sapuňindom*
map) *vb.*
sar *adv.*
sar te na *adv.*
Saracen/os -a *m*
saraceňik/o -e *adj.*
sarafan/os -a *m*
saranči *pl.*
sardel/a -i *f*
sardink/a -i *f*
sardoňick/o -e *adj.*
sari *pl.*
sarkastick/o -e *adj.*
sarkazm/os -i *m*
sarkofag/os -a *m*
sarkom/os -a *m*
sarm/a -i *f*
sasank/a -i *f*
sast/o -i -e *adj.*
sastard/o -i -e *adj.*
sastard'i -e *f*
sastarel (*perf. sastardom*) *vb.*
sastarel/pes *f. sastardom man/*
sastardas pes) *vb.*
sastariben/sastaripen -a *m*
sastol avri (*perf. sastilom*)
sataň/is -a *m*
satanaš/is -a *m*
sataňik/o -e *adj.*
satelit/os -a/i *m*
satelitn/o -e *adj.*
saten/os -a *m*
satenošn/o -e *adj.*
satir/a -i *f*

satir/os -a *m*
satirick/o -e *adj.*
satirik/os -i *m*
satisfakcija *f*
satrap/os -i *m*
satrapizm/os -i *m*
saturacij/a -i *f*
saun/a -i *f*
sav/o -i -e *adj., pron.*
savan/a -i *f*
savoredženenger/o -i -e *adj.*
scen/a -i *f*
scenar/is -a *m*
scenarist/as -i *m*
scenerij/a -i *f*
sceňick/o -e *adj.*
scenografij/a -i *f*
seans/a -i *f*
secesij/a -i *f*
secesn/o -e *adj.*
sedativ/os -i *m*
sediment/os -i *m*
sedimentacij/a -i *f*
segment/os -i *m*
segmentacij/a -i *f*
segregacij/a -i *f*
sejf/os -i *m*
sejzmick/o -e *adj.*
sejzmograf/os -i *m*
sejzmologij/a -i *f*
sekant/a -i *f*
sekcij/a -i *f*
sekrecij/a -i *f*
sekret/os -i *m*
sekretar/is -a *m*
sekretarijat/os -i *m*
sekretark/a -i *f*
seks/os *pl.*
seksbomb/a -i *f*
seksepil/os -a *m*
sekst/a -i *f*

sekstan/os -a *m*
sekstant/os -i *m*
sekstet/os -i *m*
seksualn/o -e *adj.*
seksuologij/a -i *f*
sekt/a -i *f*
sektor/is -a *m*
sekund/a -i *f*
sekundant/os -i *m*
sekundar/is -a *m*
sekundarn/o -e *adj.*
sekundist/as -i *m*
sekvencij/a -i *f*
sekovoj/a -i *f*
seladoň/is -a *m*
selank/a -i *f*
selekcij/a -i *f*
selektivita -i *f*
semafor/is -a *m*
semantick/o -e *adj.*
semantik/a -i *f*
semester/is -a *m*
semestráln/o -e *adj.*
seminar/is -a *m*
seminarn/o -e *adj.*
semiš/is -a *m*
Semit/os -i *m*
senat/os -i *m*
senator/is -a *m*
sendvič/is -i *m*
sentencij/a -i *f*
sentimentalita -i *f*
sentimentaln/o -e *adj.*
senzacij/a -i *f*
senzačn/o -e *adj.*
senzibiln/o -e *adj.*
senzistor/is -a *m*
senzitivn/o -e *adj.*
senzor/is -a *m*
senzualn/o -e *adj.*
separacij/a -i *f*

separat/os -i *m*
sepij/a -i *f*
seps/a -i *f*
septakord/os -i *m*
septembr/os -a *m*
septim/a -i *f*
septiman/os -a *m*
ser/a -i *f*
seraha *adv.*
seraker/o -i -e *adj.*
seratar *adv.*
serenad/a -i *f*
serij/a -i *f*
serijal/is -a *m*
serijalošn/o -e *adj.*
serijozn/o -e *adj.*
serpentin/a -i *f*
sersam/os -i *m*
serum/os -i *m*
serv/os -i *m*
servik/o -e *adj.*
serviln/o -e *adj.*
servirk/a -i *f*
servis/is -a *m*
servitk/a -i *f*
seržant/os -a *m*
sezam/os -a *m*
sezona -i *f*
sfer/a -i *f*
sfing/a -i *f*
schem/a -i *f*
schematick/o -e *adj.*
schizofrenick/o -e *adj.*
schizofrenij/a -i *f*
scholastik/a -i *f*
sidard/o -i -e *adj.*
sidardes *adv.*
sidardones *adv.*
sidarel (*perf. sidardom*) *vb.*
sidargutn/o -i -e *adj.*
sidaripen -a *m*

sifon/os -i m
sig adv.
sigeder adv.
signal/is -a m
signalizacij/a -i f
sigutn/o -i -e adj.
sikhad/o -i -e adj.
sikhad/o avri adj.
sikhadun/o -i -e adj.
sikhavel (perf. sikhadom) vb.
sikhavel pes (perf. sikhadom man) vb.
sikhaviben -a m
sikhľarel (perf. sikhľardom) vb.
sikhľarel pes (perf. sikhľardom man) vb.
sikhľard/o -e m
sikhľard'/i -e f
sikhľariben -a m
sikhľipen -a m
sikhľol (perf. sikhľilom) vb.
sikhľuviben -a m
sikhľuvkerel (perf. sikhľuvkerdom) vb.
sikhľuvn/o -e m
sikra adv.
silav/is -a m
silaž/is -a m
silikon/os -a m
siluet/a -i f
silvan/os -i m
simir/is -a m
simulacij/a -i f
simulant/os -i m
simultank/a -i f
simultann/o -e adj.
singl/os -i m
singular/is -a m
sinus/is -a m
siren/a -i f
sirup/os -i m

sitk/os -i m
situacij/a -i f
sivel (perf. sidom) vb.
Sizifos m
sizn/o -i -e adj.
sizňipen -a m
skafander/is -a m
skalp/os -i m
skalpel/is -a m
skalpinel (perf. skalpindom) vb.
skanzen/os -i m
skarabe/us -ja m
skartacij/a -i f
skartinel (perf. skartindom) vb.
skaut/os -i m
skauting/os -i m
skeč/os -i m
skelet/os -i m
skeps/a -i f
skic/a -i f
skicinel (perf. skicindom) vb.
skľep/a -i f
skleroz/a -i f
skolijoz/a -i f
skripti pl.
skutr/os -i m
slalom/os -i m
slang/os -i m
slavistik/a -i f
sled/os -i m
slez/os -i m
slezin/a -i f
snečnic/a -i f
smalt/os -i m
smaltošn/o -e adj.
smaragd/os -i m
smaragdošn/o -e adj.
smiripen -a m
smirom adv.
smog/os pl.
smogošn/o -e adj.

smoking/os m
smokingošn/o -e adj.
snob/os -i m
snobizmos m
sob/a -i f
socijalist/as -i m
socijalistick/o -e adj.
socijalizm/os -i m
socijaln/o -e adj.
socijologij/a -i f
socijometrij/a -i f
socijotechnik/a -i f
sod/a -i f
solidarit/a -i f
solidarn/o -e adj.
solidn/o -e adj.
solist/as -i m
solventn/o -a adj.
somar/is -a m
sombrer/os -a m
somonakaj/sovnakaj -a m
somonakun/o -i -e adj.
somonakuňarel (perf. somnakuňardom) vb.
sonat/a -i f
sond/a -i f
sonet/os -i m
song/os -i m
sonograf/os -i m
sonografij/a -i f
sonogram/os -a m
sopran/os -i m
sopranistkiň/a -i f
sort/a -i f
sosn/a -i f
sovel (perf. suťom) vb.
soviben -a m
sovľard/o -i -e adj.
Spart/a -i f
sperm/os -i m
spermij/a -i f

spinet/os -i m
spiritual/is -a m
spontan/o -e adj.
sprej/os -i m
spričn/o -e adj.
sputňik/os -i m
stad'/i -a f
staňijol/os -a m
statick/o -a/e adj.
statik/os -i m
statik/a -i f
stativ/os -i m
sterilit/a -i f
sterilizacij/a -i f
sterilizator/is -a m
sterilizinel (perf. sterilizindom) vb.
steriln/o -e adj.
stop! interj.
stopki pl.
strateg/os -i m
strategick/o -e adj.
strategij/a -i f
stres/os -i m
strig/a -i f
striptiz/os -a m
stroj/os -i m
strojarik/o -e adj.
strojarň/a -i f
sud/os -i m
sumnal -a m
sumnal/o -i -e adj.
suňal/o -i -e adj.
suňard/o -i -e adj.
sunenger/o -i -e adj.
sun/o -e m
superlativ/os -i m
superman/os -i m
surinel (perf. surindom) vb.
suspensor/is -a m
sutan/a -i f
suteren/os -a m

suv -a *f*
suvaker/o -i -e *adj.*
suvenir/is -a *m*
suveren/os -i *m*
suverenn/o -e *adj.*
suvor/i -a *f*

svetik/o -e *adj*
svetosker/o -i -e *adj*
svirind -a *m*
sviž/o -e *adj.*
sving/os -i *m*

Š

šabl/a -i *f*
šach/os -i *m*
šacht/a -i *f*
šaj *part.*
šajutn/o -i -e *adj.*
šakal/is -i *m*
Šalamun/os -a *m*
šalvij/a -i *f*
šamaň/is -i *m*
šamot/os -i *m*
šampon/os -i *m*
šanson/os -i *m*
šansonijer/is -a/i *m*
šantan/os -i *m*
šantung/os -i *m*
šarlach/os -i *m*
šarlat/os -i *m*
šarlatan/os -i *m*
šargebalenger/o -i -e *adj.*
šargisaľol
(*perf. šargisaľilom*) *vb.*
šarg/o -i -e *adj.*
šarleston/os -i *m*
šarkaň/is -a/i *m*
šarm/os -i *m*
šarmantn/o -e *adj.*
šarž/a -i *f*
šator/is -a *m*
šči *pl.*
šefdirigent/os -i *m*
šef/os -i *m*
šefredaktor/is -i *m*
šejk/os -i *m*
šejkr/os -i *m*
šel *num.*
šelefarbenger/o -i -e *adj.*
šel/o -e *m*
šelor/o -a *m*

šeral/o -e *m*
šerand -i *m*
šerbl'ik/os -i *m*
šerif/os -i *m*
šerm/os -i *m*
šerminel (*perf. šermind'om*) *vb.*
šer/o -e *m*
šeror/o -a *m*
šif/a -i *f*
šifaker/o -i -e *adj.*
šifar/is -i *m*
šifon/os -i *m*
šifoň/is -a *m*
šifr/a -i *f*
šigitinel (*perf. šigitind'om*) *vb.*
šicht/a -i *f*
šikan/os -i *m*
šil -a *m*
šilal/o -i -e *adj.*
šilaľol (*perf. šilaľard'om*) *vb.*
šilard/o -i -e *adj.*
šilard'/i -e *f*
šilarel (*perf. šilard'om*) *vb.*
šilipen -a *m*
šilipnasker/o -i -e *adj.*
šilor/o -a *m*
šimpanz/is -i *m*
šin/a -i *f*
šing -a *m*
šingun/o -e *m*
šinter/is -a *m*
šišitno *adv.*
šišitn/o -e *adj.*
škandalozn/o -e *adj.*
škorpijon/os -a *m*
Škot/os -i *m*
škrupulozn/o -e *adj.*
škvar/a -i *f*

šlagr/os -i m
šlajfar/is -a m
šmak/os -i m
šmikňinel/šmikňinel pes
(perf. šmikňindom/šmikňindom
man) vb.
šmink/a -i f
šminkinel/šminkinel pes
(perf. šminkindom/šminkindom
man) vb.
šmirgl/os -i m
šnaps/os -i m
šnek/os -i m
šofer/is -a m
šok/os -i m
šokinel (perf. šokindom) vb.
šolard'/i -a f
šolarel (perf. šolardom) vb.
šol'/i -a f
šortki pl.
šov num.
špaget/a -i f
špachtl'/a -i f
špajl'/a -i f
Špaňijel'/is -a m
špaňijelik/o -e adj.
špargl'/a -i f
špas/os -i m
špecialist/as -i m
špecializacij/a -i f
špecialk/a -i f
špecialn/o -e adj.
špecifick/o -e adj.
špecificacij/a -i f
špediter/is -a m
špeh/os -i m
špehinel (perf. špehindom) vb.
špekulacij/a -i f
špekulant/os -i m
špekulativn/o -e adj.
špekuľinel (perf. špekuľindom) vb.

špic/a -i f
špicat/o -e adj.
špicl'/os -i m
špik/os -i m
špijon/os -i m
špijonaž/is -a m
špiral/a -i f
špiritus/is -a m
špirhanc/os -a m
špital/a -i m
šport/os -i m
športosker/o -i -e adj.
športinel (perf. športindom) vb.
športovc/os -i m
šprint/os -i m
šprinter/is -a m
šprajcinel (perf. šprajcindom) vb.
špric/a -i f
štab/os -i m
štadijon/os -i m
štafet/a -i f
štafl'/a -i f
šstandardn/o -e adj.
štalt/os -i m
štar num.
štart/os -i m
šstarter/is -i m
šstartinel (perf. šstartindom) vb.
šstatistik/a -i f
štekl'ik/os -i m
šterl'ing/os -i m
štil/os -i m
štiminel (perf. štimindom) vb.
štipendijum -i m
štipendist/as -i m
štos/os -i m
štof/os -i m
štok/os -i m
štrajk/os -i m
štrajkinel (perf. štrajkindas) vb.
štrek/a -i f

štrenfl'/a -i f
šstruktur/a -i f
šstrukturn/o -e adj.
štrumpadl'/a -i f
šstudent/os -i m
študinel (perf. študindas) vb.
štuchinel (perf. štuchinda) vb.
štukater/is -a m
štukatur/a -i f
šudrarel (perf. šudrarda) vb.
šudripen -a m
šudr/o -i -e adj.
šudrol (perf. šudrila) vb.
šudrol avri (šudrila avri) vb.
šufil'/a -i f
šufil'ic/a -i f
šuk -a f
šukar adv., adj.
šukararel/šukaľarel
(perf. šukardas) vb.
šukareder adv.
šukares adv.
šukariben -a m
šukarisaľol (perf. šukarisaľilas) vb.

šukes adv.
šuk/o -e m
šulaď/i -a f
šulavel (perf. šulavada) vb.
šund/o adv.
šundol (perf. šundisaľilas) vb.
šunel (perf. šundom) vb.
šuňiben -a m
šuňard/o -i -e adj.
šutareľ pes (perf. šutardas pes) vb.
šutľard/o -i -e adj.
šutľarel (perf. šutľardom) vb.
šutl'/o -i -e adj.
šutľol (perf. šutľila) vb.
šuťol (perf. šuťilom) vb.
šuvľipen -a m
šuvľol (perf. šuvľilom) vb.
Švajcjar/is -a m
švajcjarika adv.
Šved/os -i m
švedik/a
švindl'/os -i m
švindľinel (perf. švindľindom) vb.

T

tabl/os -i m
tabletk/a -i f
tabor/is -a m
taborik/o -e adj.
taft/os -i m
tachometr/os -i m
tachikardij/a -i f
tachimetrija/a -i f
tajfun/os -i m
tajg/a -i f
tajsa adv.
takt/os -i m
taktick/o -e adj.
taktik/a -i f
taktn/o -e adj.
taktometr/os -i m
taksik/os -i m
taksikar/is -a m
talam adv.
talar/is -a m
talent/os -i m
Talijan/os -a m
talijaňnik/o -e adj.
talig/a -i f
talizman/os -i m
talp/a -i f
tambur/a -i f
tamburin/a -i f
tampon/os -i m
tamtam/os -i m
tang/os -i m
taňistr/a -i f
tank/os -i m
tankist/as -i m
tankinel (perf. tankindas) vb.
tapet/a -i f
tapir/is -a m
tapiserija/a -i f

tarantul/a -i f
tarif/a -i f
tarok/os -i m
tasad/o -i -e adj.
tasavel (perf. tasad'as) vb.
tasadun/o -i -e adv.
tašk/a -i f
Tatar/is -a m
tatarik/o -e adj.
taťarel (perf. taťard'as) vb.
Tatark/a -i f
tavel (perf. tad'om) vb.
tavibnasker/o -i -e adj.
teatraln/o -e adj.
te lav.
tegl'a -i f
tegl'ik/o -e adj.
tej/os -i m
telal adv.
tele adv.
teleder adv.
telefon/os -i m
teledikhiben -a m
telefonat/os -i m
telefoňinel (perf. telefoňind'as) vb.
telegraf/os -i m
telegrafn/o -e adj.
telegrafinel (perf. telegrafind'as) vb.
telekomunikacij/a -i f
telemard'ipen -a m
telemard/o -i -e adj.
teleobjektiv/os -a m
telepatija/a -i f
telepatick/o -e adj.
telethod/o -i -e adj.
televizija/a -i f
televizn/o -e adj.
televizor/is -a m

telun/o -i -e adj.
teluňipen -a m
tem/a -i f
tematick/o -e adj.
temperament/os -i m
temperamentn/o -e adj.
temperatur/a -i f
temp/os -i m
tenor/is -a m
teologija/a -i f
teolog/os -i m
teorija/a -i f
terapija/a -i f
teras/a -i f
terc/os -i m
tercij/a -i f
tercijan/os -i m
terč/os -i m
teren/os -i m
terďipen -a m
terďol (perf. terďil'as) vb.
terkelic/a -i f
termit/os -i m
termosk/a -i f
tern/o -i -e adj.
terňarel (perf. terňard'as) vb.
terneder
terňipen m
terňol (perf. terňil'as) vb.
teror/is -a m
terorist/as -i m
terorizm/os -i m
terorizinel (terorizind'as) vb.
terpentin/os -i m
test/os -i m
testament/os -i m
tigr/os -i m
tint/a -i f
tinktur/a -i f
titul/is -a m
titulk/os -i m

tivišk/os -i m
toalet/a -i f
toaletn/o -e adj.
tolerancija/a -i f
tolerantn/o -e adj.
tombol/a -i f
ton/a -i f
tonaž/is -a m
tradel (perf. trad'om) vb.
tradipen -a m
tramp/os -i m
transakcija/a -i f
transformacija/a -i f
transformator/is -a m
transfuzija/a -i f
transparent/os -i m
transparentn/o -e adj.
transplantacija/a -i f
transplantat/os -i m
transport/os -i m
transvestit/as -i m
tranz/os -i m
tranzistor/is -a m
trapinel (perf. trapind'om) vb.
trapinel pes
(perf. trapind'om man) vb.
tras/a -i f
trast -a m
trastun/o -i -e adj.
traum/a -i f
traumatick/o -e adj.
trem/a -i f
trener/is -a m
trening/os -i m
treňinel (perf. treňind'om) vb.
tresk/a -i f
trest/os -i m
trestinel (perf. trestind'om) vb.
trezor/is -a m
tribun/a -i f
trin num.

trij/os -i m
tris-pras! *interj.*
trijumf/os -i m
trijumfaln/o -e adj.
trivijaln/o -e adj.
trolej/is -a m
trolejbus/is -a m
tromal (*perf. tromad'om*) *vb.*
tromařipen -a m
tromad/o -i -e adj.
tromf/os -i m
tromfinel (*perf. tromfind'om*) *vb.*
tron/os -i m
trořinel (*perf. trořind'om*) *vb.*
trunk/os -i m
truř -a f
truřal/o -i -e adj.
tu *pron.*
tub/a -i f

tuberak/os -i m
tuberkuloz/a -i f
tumar/o -i -e pron.
tumen *pron.*
tunel/is -a m
tunik/a -i f
tup/o -e adj.
turban/os -i m
turčik/o -e adj.
Turk/os -i m
turist/as -i m
turnaj/is -a m
turnus/is -a m
tutor/is -a m
tuz/os -i m
tvid/os -i m
tvidik/o -e adj.
tvidosker/o -i -e adj.

Th

thagar -a m
thagarinel (*perf. thagarind'om*) *vb.*
thagaripen -a m
thagarn/o -i -e adj.
thagarřnik/o -e adj.
tham -a/i m
thamutn/o -i -e adj.
than -a m
thanor/o -a m
thard/o -i -e adj.
thav -a m
thavun/o -i -e adj.
the *konj.*
the avka *adv.*
them -a m
themesker/o -i -e adj.
themutn/o -i -e adj.

thod/o -i -e adj.
thovavel (*perf. thovad'om*) *vb.*
thovel (*perf. thod'om*) *vb.*
thoviben -a m
thud -a m
thudesker/o -i -e adj.
thul/o -i -e adj.
thulor/o -i -e adj.
thuv -a m
thual'i -a f
thual/o -i -e adj.
thuvřard'i -a f
thuvřard/o -i -e adj.
thuvřarel (*perf. thuvřard'om*) *vb.*
thuvřariben -a m
thuvřar/is -a m

U

u konj.

uč/o -i -e adj.

učeder

učes adv.

učaľarel (perf. učaľardom) vb.

učaľiben -a m

učaľol (perf. učaľilas) vb.

učar/ďi -de f

učarel (perf. učardol) vb.

učarel andre vb.

učarel opre vb.

učarel pes avri

(perf. učardom man avri) vb.

učiben -a m

učikan/o -i -e adj.

učo pindro m

udud -a m

ududan/o -i -e adj.

ududaňi rat adv.

ududor/o -e m

ufinel (perf. ufindom) vb.

ufnojsc/a -i f

uchamen adj.

uchand/o -i -e adj.

uchanel (perf. uchandas) vb.

uchanel pes

(perf. uchandas pes) vb.

uchaňiben -a m

ul/o -i -e adj.

ulad/o -i -e adj.

uladol (perf. uladilom) vb.

ulavel (perf. uladom) vb.

ulaviben -a m

ulavker/o -i -e adj.

ulikerel (perf. ulikerdom) vb.

ulikerel pes

(perf. ulikerdom man) vb.

ulipen -a m

ulipnasker/o -i -e adj.

ulol (perf. ulilas) vb.

ulol tele vb.

umblad/o -i -e adj.

umblad/i -e f

umblador/i -e f

umblavel/umblavel pes

(perf. umbladom/umbladom man)

vb.

upral/o -i -e adj.

upre adv.

uprekid'ipen -a m

uprekidl/o -e m

upreuš'iben -a m

urad/o -i -e adj.

uravel (perf. urdom) vb.

uravel pes (perf. urdom man) vb.

uraviben -a m

urd/o -i -e adv.

 (perf. urdom) vb.

uravel pes (perf. urdom man) vb.

uriben -a m

ušanel (perf. ušanelom) vb.

uštad/o -i -e adj.

uštarel (perf. uštardom) vb.

uštarkerel (perf. uštarkerdom) vb.

utalošn/o -i -e adj.

utrarn/o -e adj.

V

vad/os -a/i m

vachtur/a -i f

vagon/os -i m

vagovň/a -i f

vaj part.

vajekh adv.

vajinel (perf. vajindom) vb.

vajinel andre (perf. vajindom andre) vb.

vajinel avri (perf. vajindom avri) vb.

vajkana

vajkeci

vakerď/i -e f

vakerel (perf. vakerdom) vb.

vakeriben -a m

vakeribnasker/o -i -e adj.

vakerkerel (perf. vakerkerdom) vb.

vakerkeriben -a m

vakerutn/o -i -e adj.

vakinel (perf. vakinlom) vb.

vakovk/a -i f

val/os -i m

valcer/is -a m

valk/a -i f

val'kinel (perf. val'kindom) vb.

valošn/o -i -e adj.

vandrak/os -a/i m

var/os -a m

varech/a -i f

varinel (perf. varindom) vb.

varkoč/is -a m

vart/a -i f

vartaš/is -a m

vartinel (perf. vartindom) vb.

vartinel avri (perf. vartindom avri) vb.

vasoske pron.

vast -a m

vastal/o -i -e adj.

vastenger/o -i -e adj.

vastora pl.

vastuň/o -i -e adj.

vaš prep.

vašal/os -a f

vašaľinel (perf. vašaľindom) vb.

vaše prep.

vašoda

vatinel (perf. vatindom) vb.

vatr/a -i f

vatraker/o -i -e adj.

vaz/a -i f

vazdel (perf. vazdlom) vb.

vec/os -i m

vera f

veradun/o -i -e adj.

verdan -a m

verdanenger/o -i -e adj.

verch/os -i m

vesekedišag/os -a/i m

vesekedinel pes

(perf. vesekedindom man) vb.

vestinel (perf. vestindom) vb.

veš -a m

vešaľ/o -i -e adj.

veščuch/os -a m

vešenger/o -i -e adj.

vešor/o -e m

vibit/o -e adj.

vičind'ipen -a m

vičinel (perf. vičindom) vb.

vičinel avri (perf. vičindom avri) vb.

vičinel pes (perf. vičindom man) vb.

vičiňiben -a m

vičinkerel (perf. večinkerdom) vb.

vičišag/os -a m

vid'azinel (perf. vid'azindom) vb.

vidl/a -i f

vidňisaľol (perf. vidňisaľilas) vb.

vidrižinel pes avri*(perf. vidrižindom man) vb.***vigan/os -a m****vig/os -a m****vichodňarik/o -e adj.****vichodňar/is -a m****vichodňarkiň/a -i f****vijavinel pes***(perf. vijavindas pes) vb.***vik/a -i f****vilag/os -i m****vilahod/a -i f****vilaň/is -a m****viľij/a -i f****viňičk/a -i f****vinkl'/os -i m****vinkl'ast/o -e adj.****vinovat/o -e adj.****virag/os -a/i m****viragun/o -i -e adj.****virginel** *(perf. virindom) vb.***visa f****visal'ol** *(perf. visal'ilom) vb.***visard/o -i -e adj.****visarel** *(perf. visardom) vb.***visarel avri** *(perf. visardom avri) vb.***visarel opre** *(perf. visardom opre) vb.***visarel pale** *(perf. visardom pale) vb.***visarel pes** *(perf. visardas pes) vb.***visarel pes andre***(perf. visardas pes andre) vb.***visarel pes avri***(perf. visardas pes avri) vb.***visariben -a m****visarkeriben -a m****viskinel** *(perf. viskindom) vb.***viš -a f****višal/o -i -e adj.****višňik/os -a m****viťazinel** *(perf. viťazindom) vb.***vitejzik/o -e adj.****vitejzik/os -a m****vizerepert/os -a/i m****vizirňik/os -a m****vizitk/a -i f****vjazk/a -i f****vlachika adv.****vlachik/o -e adj.****Vlachiň/a -i f****Vlach/os -i m****vlastn/o -e adj.****voďal/o -i -e adj.****voďal'ipen -a m****voďesker/o -i -e adj.****voď/i -a m/f****voďipen -a m****vojn/a -i f****vol'/a -i f****vol'inel** *(perf. vol'indom) vb.***voľovat/o -e adj.****vonat/os -i m****vor/os -i m****vras -i m****vrasarel** *(perf. vrasardom) vb.***vrasin -i f****vražb/a -i f****vražc/os -i m****vražinel** *(perf. vražindom) vb.***vražišag/os -a m****vražkiň/a -i f****vraž/os -i m****vriskinel** *(perf. vriskindom) vb.***vrkolak/os -i m****všadzik adv.****všelijačina pron.****vudar -a m****vudud -a m****vurc/os -a m****vušal/o -i -e adj.****vušt -a m****vuštval/o -i -e adj.****vušun/o -i -e adj.**

Z

zabav/a -i f**zablitkimen adv., adj.****zablitkinel pes***(perf. zablitkindom man) vb.***zaboľi pl.****zacat/o -e adj.****zajd/a -i f****zamglet/o -e adj.****zamucimen adv., adj.****zardz/a -i f****zardzav/o -a/e adj.****zardzišag/os -i m****zar/os -i m****zarvaň/is -a/i m****zarzar -a f****zarzarin -a f****zatrepk/a -i f****zbojňik/os -a m****zbur/a -i f****zeg/os -i m****zen -a f****zenginel** *(perf. zengindom) vb.***zengišag/os -i m****zerv/o -a adj.****zijand adv.****zijandal/o -i -e adj.****zor -a f****zoral/o -i -e adj.****zoral'ard/o -i -e adj.****zoral'arel** *(perf. zoral'ardom) vb.***zoral'arel avri***(perf. zoral'ardom avri) vb.***zoralejilesker/o -i -e adj.****zoralelavenger/o -i -e adj.****zoraless adv.****zoralesheresker/o -i -e adj.****zoralevod'esker/o -i -e adj.****zoral'ipen -a m****zoral'ol** *(perf. zoral'ilom) vb.***zoripen -a m****zorisa'ol** *(perf. zorisa'ilom) vb.***zrad/a -i f****zuchv/a -i f****zuchvašn/o -i -e adj.****zumad/o -i -e adj.****zumavel** *(perf. zumavdom) vb.***zumavel avri***(perf. zumavdom avri) vb.***zumavipen -a m****zumin -a f****zuňal/o -i -e adj.****zuňimen adj.****zuňinel pes***(perf. zuňindom man) vb.***zuňišag/os -a m****zuňit/o -e adj.****zurvalc/os -i m****zuzmor/a -i f**

Ž

žaborin/a -i f
žadinel (*perf. žadindom*) vb.
žadn/o -e adj.
žajinel (*perf. žajindom*) vb.
žal/a -i f
žalinel (*perf. žalindom*) vb.
žalinel pes (*perf. žalindom man*) vb.
žalostn/o -e adj.
žalostnonos adv.
žalud'/is -a m
žamb/a -i f
žambaker/o -i -e adj.
žandar/is -a m
žar/a -i f
žeb/a -i f
želen/o -e adj.
žrgloš/is -a m
žgrtinel (*perf. žgrtindom*) vb.
žičinel (*perf. žičindom*) vb.
žičinel peske
(*perf. žičindom mange*) vb.
žil/a -i f
žilovat/o -e adj.
žir/os -i m
žirošn/o -i -e adj.
živaň/is -a m
žltačk/a -i f

žmikel (*perf. žmikingdom*) vb.
žmikel avri
(*perf. žmikingdom avri*) vb.
žňiva pl.
žobrak/os -a m
žobrinel (*perf. žobrindom*) vb.
žrak/os -i m
žumara pl.
žuvinel (*perf. žuvindom*) vb.
žužardo avri adj.
žužard/o -i -e adj.
žužarel (*perf. žužardom*) vb.
žužarel avri (*perf. žužardom avri*) vb.
žužariben -a m
žužarkerel (*perf. žužarkerdom*) vb.
žužarň/i -e f
žužejilesker/o -i -e adj.
žužeratesker/o -i -e adj.
žužes adv.
žuževodesker/o -i -e adj.
žužipen -a m
žuž/o -i -e adj.
žužodživ -a m
žužol (*perf. žužilom*) vb.
žvirin/a -i f
žvir/os -a/i m

Literatúra

- Hübschmannová Milena, Šebková Hana, Žigová Anna: Romsko – český a česko – romský kapesní slovník, nakladatelství Fortuna, Praha 2001.
Ivanová-Šalingová Mária: Slovník cudzích slov, SPN, Bratislava 1988.
Koptová Anna: Rómčina do vrecka, Peczolt 1995.
Pravidlá slovenského pravopisu, SAV, Bratislava 2003.
Šebková Hana, Žilnayová Edita: Romaňi čhib, nakladatelství Fortuna, Košice 2002.
Šebková Hana, Žilnayová Edita: Nástin mluvnice slovenské romštiny (pro pedagogické účely), Univerzita Jána Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, 1998.

EAN 9788089225170